

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_198072

UNIVERSAL
LIBRARY

ಬೃಹನ್ನಾಟಕ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ೨೩ನೆಯ ಹಾಗೂ ೨೪ನೆಯ ಸಂಯುಕ್ತ ಪುಸ್ತಕ

ಸಾಲು ದೀಪ .

(ಕಥಾಸಂಗ್ರಹ)

ಮೂಲಲೇಖಕರು

ಶ್ರೀಮಾನ್ ಜೈನೇಂದ್ರ ಕುಮಾರರು

(ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಹಿಂದೀ ಸಾಹಿತಿಗಳು)

ಅನುವಾದಕರು

ಶ್ರೀ. ಗುರುನಾಥ ಜೋರಿ,

ಹಿಂದೀ ಜ್ಞಾನಯಾತ್ರಿ ಮಂಡಲಿ

ಮುದ್ರಕರು
ಮಾಧವ ನಾರಾಯಣ ಮಂಗಳವೇಡೆಕರ,
ಕಲಾಸಿಂಧು ಮುದ್ರಣಾಲಯ,
ರೈಟರ ಓಣಿ, ಧಾರವಾಡ

ಪ್ರಕಾಶಕರು
ರಾಮ ಚಂದ್ರ ಪಾಂಡುರಂಗ ಬೆಳಗಾಂವಕರ,
ಜಯಕರ್ನಾಟಕ ಕಾರ್ಯಾಲಯ,
ರೈಟರ ಓಣಿ, ಧಾರವಾಡ

ಮುನ್ನುಡಿ

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಕಥಾಸಾಹಿತ್ಯವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೆಳೆ
ಯುತ್ತಿರುವುದು ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅದು ಕೊನರು
ತ್ತಿರುವುದು ಹಿಂದಿ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಕಥಾಸಾಹಿತ್ಯವೇ ಹೆಚ್ಚು
ಮುಂದರಿದಿರುವುದು ಪ್ರೆಮಚಂದರ ಬಳಿಕ ಕತೆಗಾರರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು
ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದವರೆಂದರೆ ಶ್ರೀ ಜೈನೇಂದ್ರ ಕುಮಾರರು ಹಿಂದೀ
ಕತೆಗಾರರಲ್ಲಿ ಜೈನೇಂದ್ರರು ಅತ್ಯಂತ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಸುಂದರ ಶಿಸಲಿಂಗ
ದಂತೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವರು ಕಾರಣವಿಷ್ಟೆ ಜೈನೇಂದ್ರ ಕುಮಾರರು
ಮನೋವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತವರು ಅವರ ಸಂಸಾರವು
ದೊಡ್ಡದು ಅದರ ಜೀವನವನ್ನು ನೋಡು, ಪರಿಶೀಲಿಸುವ, ಅಳಿ
ಯುವ ಕಣ್ಣುಗಳೂ ತಕ್ಕದಿಯೂ ಅವರ ಬಳಿಯಲ್ಲಿವೆ ಅವರಿಗೆ
ನಿರತೆಯಿಂದೂಡಗೂಡಿದ ಮನನವಿದೆ, ತಿಷ್ಟ್ವನಾದ ಸ್ಥಿರವಾದ
ನಿದಗ್ಧವಾದ ಅನುಭೂತಿಯಿದೆ ಜೀವನದ ಅನುಭೂತಿಯೇ ಕಲಾ
ಕಾರನ ನೊತ್ತೆಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದವರಾದುದರಿಂದ
ಅವರ ಕತೆಗಳು ಹೆಜ್ಜೆಹೆಜ್ಜೆಗೂ ವಾರಕರ ಮನದಲ್ಲಿ ವಿಚಾರದ ಸು-
ಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತ ಅವರನ್ನು ಕೊನೆಯವರೆಗೆ ತಮ್ಮೊಡನೆ ನೆಳೆದೊ
ಯುವವು ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವರು ಆಧುನಿಕ ತರುಣ ಕತೆಗಾರರಲ್ಲಿ
ಶ್ರೇಷ್ಠಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವರು ಕತೆ ಹೇಳುವ ಅವರ ರೀತಿಯು
ಮೊಹಕವಾಗಿದೆ ಅವರ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿ
ಯವರ ವಿಚಾರಧಾರೆಯು ಅವರ ತಿಷ್ಟ್ವ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನದ ಒರೆಗಳಿಗೆ
ತಿಪ್ಪಿ ಹರಿದಂತೆ ಕಾಣುವುದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಯು ಒಡಮೂಡಿ
ನಿಂತಂತಿರುವುದು ಅವರು ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಸಂಸಾರಶ್ರೇಷ್ಠ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ
ಒಂದಂಗವಾಗಿರುವುದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು.

ಇವರ ಕತೆಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರೆದುರು ಇಟ್ಟಿರುವೆನು ಇವನ್ನು
ಅವರು ಸಕ್ರಿಯ ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸುವರೆಂದು ನಂಬಿರು
ವೆನು.

ಈ ಕಥಾಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆ ' ಸಾಲುದೀಪ 'ವೆಂದು ನಾಮಕರಣಮಾಡಿ,
 ನನ್ನ ಭಾಷೆಗೆ ಕನ್ನಡದ ಮಿರುಗನ್ನು ಕೊಟ್ಟುದಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀ||
 ಅನಂದಕಂದರಿಗೂ ಜ ಕ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ಪರವಾಗಿ ಸುಂದರವಾಗಿ
 ಇದನ್ನು ಬಿಳಿಕೆಗೆ ತಂದುದಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀ|| ಬೆ'ಗಾವಿ ರಾಮಚಂದ್ರರಾಯ
 ರಿಗೂ ನಾನು ಕೃತಜ್ಞನು

ಶು ೧—೨—೩೮

ಗುರುನಾಥ ಜೋಶಿ

ಪ ರಿ ವಿ ಡಿ

೧	ಒಂದು ರಾತ್ರಿ	೧
೨	ಮಾಸ್ವರಜಿ	೪೮
೩	ನಾದಿರಾ	೮೪
೪	ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿ	೧೦೩
೫	ಘಂಟೆ	೧೩೧
೬	ತನ್ನದು-ಪರದ್ದು	೧೩೧
೭	ಮರುಕದ ಸೊಂಗೆ	೧೮೩

ಈ ಗ್ರಂಥದ ಸ್ವಾಮಿತ್ವ ನು ಪ್ರಕಾಶಕರಿಗೆ ಇೀರಿವೆ.

ಒಂದು ರಾತ್ರಿ

ಜಯರಾಜನಿಗೆ ಮೂವತ್ತು ವರುಷಗಳಾಗಿರಬಹುದು. ಯಾವಾಗಲೂ ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿಯೇ— ಕೆಲಸಬೋಗಸೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಇರುತ್ತಾನೆ ತನ್ನ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಜೀವಾಳವೆಂದರೆ ಆತನೇ ಆಗಿದ್ದಾನೆ ಜನಗಳೂ ಆತನನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಆದರದಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ ಅವರನ್ನುಳಿದು ಅವನು ಜೀವಿಸಲಾರ ಅವನು ಬದುಕುವುದಾದರೂ ಯಾರಿಗೋಸ್ಕರ ? ಅವನಿಗನ್ನೂ ವಿವಾಹವಾಗಿಲ್ಲ ‘ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ’ ಎಂದು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳುವ ಧೈರ್ಯವು ಯಾರಿಗೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಅವನಿಗೆ ವಿವಾಹಕ್ಕಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ, ಸಾಯುವುದಕ್ಕೂ ಬಿಡುವುದಕ್ಕೂ ಬಿಡುವಿಲ್ಲವೆಂದೋ ಏನೋ !

ಬೆಳಗಿನ ಜಾವ, ಒಂಬತ್ತು ಗಂಟೆಯಾಗಿರಬಹುದು ಅರ್ಧ ತೋಳಿನದೊಂದು ಷರ್ಟ್, ಒಂದು ನಿಕ್ಕರು ತೊಟ್ಟುಕೊಂಡು ಜಯರಾಜ—ಒಂದು ಪರಿಷತ್ತಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷೀಯ ಭಾಷಣವನ್ನು ಅನುಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ.

“ತಮ್ಮನ್ನು ಕಾಣಲಿಕ್ಕೆ ಒಂದು ಡೆಪ್ಯುಟೀರನ್ನು ಬಂದಿದೆ ಜಯರಾಜರು ಅದನ್ನು ಕಾಣುವರೋ ಡೆಪ್ಯುಟೀರನ್ನು ಒಳಕ್ಕೆ ಬರಬಹುದೋ ?”

“ಅವಶ್ಯವಾಗಿ !”

ಜಯರಾಜ ಕಾಗದಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು, ಡೆಪ್ಯುಟೀರನ್ನಿನ ದಾರಿ ಕಾಯಲಾರಂಭಿಸಿದ

ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಬಂದರು ಅವರನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ “ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಬೇಕು” ಎಂದ ಜಯರಾಜ.

“ತಮ್ಮನ್ನು ಹರಿಪುರಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ಯಬೇಕೆಂದು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.”

“ ಹರಿಪುರ. . ! ”

“ ತಾವು ಒಂದು ಸಲವೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮೂರಲ್ಲಿ ಇಸವಿ ಸನ್ ೧೯೩೦ರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಲಾರೀ ಚಾರ್ಜುಗಳಾದುವು ನಮ್ಮ ತಾಲೂಕಿನಿಂದ ಇನ್ನೂ ರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜನ ಸ್ವಯಂಸೇವಕರು ಸೆರೆಮನೆಯನ್ನು ಸೇರಿದರು ಅವರಲ್ಲಿ ೨೦ ಜನರು ಹೆಂಗಸರು ಇದ್ದರು ನಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂದು ತಮ್ಮನ್ನು ಅನೇಕ ಸಲ ಬಿನ್ನವಿಸಿಕೊಂಡುದಾಯಿತು ಮುಂದಾಳಿನ ನಿರ್ದೇಶವಿಲ್ಲದೆ ನಾನೆಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಬಲ್ಲೆವು ?.. ..”

ಜಯರಾಜ ಅಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅಲಿಸುತ್ತ ಅಲಿಸುತ್ತ ಎದ್ದು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಎಡೆಯಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದ ಎಡೆಯಾಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೆ “ ಹರಿಪುರ. || ಇಲ್ಲಿಂದ ಎಷ್ಟು ದೂರದಲ್ಲಿದೆ ಹರಿಪುರ.. ? ” ಎಂದು ಕೇಳಿದ

“ . . ೩ ಸ್ಥಳೀಶನುಗಳು ಮಾತ್ರ ಈ ಸಲ ತಾವು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಬರಲೇಬೇಕು ಜನರಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹವು ಉಕ್ಕೇರುವುದು ತಾಲೂಕಿನ ಪರಿಷತ್ತು ನಾಳೆಗೇ ಸೇರುವುದಿದೆಯೆಂದು ತಮಗೆ ಗೊತ್ತಿರಲೂ ಸಾಕು ಜನತೆಯು ತಮ್ಮ ಸಂದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಕಾತರಿಸುತ್ತಲಿದೆ ತಾವು ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ತುಂಬೆಲ್ಲ ಹೋದರೂ, ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಈ ಸಲ ಬರುವ ಕೃಪೆ ಮಾಡಬೇಕು ನಮ್ಮನ್ನು ನಿರಾಶರನ್ನಾಗಿ—ಹತಾಶರನ್ನಾಗಿ—ಮಾಡಬೇಡಿ . . ”

ಜಯರಾಜನ ಹಜ್ಜೆಗಳು ಭರದಿಂದ ಬೀಳಲಾರಂಭಿಸಿದುವು, ಅದರೂ ಅವನು ಅವರು ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಲಿದ್ದ.

“.. ಮಹಾತ್ಮಾಜಿಯವರೂ ಈಗ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ತಾವು ನಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೇಬರುವರೆಂದು ಪೂರ್ಣ ಭರವಸೆಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡೇ ತಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ ಈ ಸಲ ನಾವು ನಿರಾಶರಾಗಿ ಹಿಂತಿರುಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ”

ಜಯರಾಜ ಎಡೆಯಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ “ಹರೀಪುರ !
ನಾಳೆ . ? ಎಷ್ಟು ಸ್ವೇಶನ್ನು ಎಂದಿರಿ ? ಮೂರು ಸ್ವೇಶನ್ನು
ವೆಚ್ಚವೆಷ್ಟು ತಗಲುವುದು ? ” ಕೇಳಿದ ಜಯರಾಜ

“ ಏಳಾಣಿಗಳು ” ಎಂದರು ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳೆಲ್ಲರು.

“ ಏಳಾಣಿ . ಪರಿಪತ್ತು ಎಷ್ಟೊತ್ತಿಗೆ ? ”

“ ಸಾಯಂಕಾಲ ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಗೆ ! ”

“ ಸಾಯಂಕಾಲ ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಗೆ ! ಅಲ್ಲಿಂದ ಪುನಃ ಹಿಂತಿರು-
ಗಲು ಗಾಡಿಗಳು ಯಾವಾಗ ಇವೆ ? ನನಗೆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ
ನಿಲ್ಲಲಿಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಆಂ—ಆಂ ಅಹುದು ! ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ
ನಿಲ್ಲಲಿಕ್ಕೆ ಆಗುವದೇ ಇಲ್ಲ ಹರೀಪುರ ! ” ಏನು ನೆನಪಿಗೆ
ತಂದುಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದನೋ ಶೆಲ್ಪಿನಿಂದ ರೇಲ್ವೆ ‘ ಟಾಯಿಂ-
ಟೀಬಲ್ಲು ’ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಎಡೆಯಾಡುತ್ತಲೇ ನೋಡಲಾರಂಭಿಸಿದ

ಕೆಲವರು ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು “ ಮೊದಲನೆಯದು ೬—ಒಳಕ್ಕೆ
ಬರುತ್ತದೆ, ಎರಡನೆಯದು ೧೧|| ಬರುತ್ತದೆ ತಾವು ರಾತ್ರಿಯ
ಗಾಡಿಗೆ ಮರಳಿ ಬರಬಹುದು ಯಾವ ತೊಂದರೆಯೂ ಆಗದಂತೆ
ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗುವುದು ” ಎಂದರು

“ ೬||ಗೆ ! ಅದರೆ ನಾನು ೧೧||ಯ ಗಾಡಿಯಿಂದ ಬರಲಾರೆ
ಅಷ್ಟು ರಾತ್ರಿಯ ವರೆಗೆ ನನಗೆ ಅಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಲಿಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ನಿಲ್ಲುವುದು
ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯಗಳು ತುಂಬ ಇವೆ ”

“ ಅಷ್ಟು ಮಹತ್ವದ ಕಾರ್ಯಗಳಿದ್ದರೆ ೬|| ನ ಗಾಡಿಯಿಂದ
ಹಿಂತಿರುಗಬಹುದು ” ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಂದರು

“ ಅಹುದು ೬||ಗೂ ಒಂದು ಗಾಡಿಯಿದೆ .. ನಾನು ಅಕ್ಕೆ
ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಬಹುದು ಸರಿ ! ಸ್ವಲ್ಪ ತಡೆಯಿರಿ, ನೋಡುವಾ ! ”
ಎಂದು ಎಡೆಯಾಡುತ್ತಲೇ ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿಂದ ಡೈರಿಯನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು
ನೋಡಿ, ಪುನಃ ಅದನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟು

“ ಇಲ್ಲ, ಇಲ್ಲ ನನಗೆ ಬರಲಿಕ್ಕಾಗದು, ಕ್ಷಮಿಸಿ ! ನೀವೇ
ನಿಚಾರಿಸಿ ನೋಡಿರಿ, ಹಳ್ಳಿಗಳು ಧುರೀಣರನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿಕೊಂಡು

ಇರಕೂಡದು ತಮ್ಮ ಕಾಲುಗಳ ಮೇಲೆ ತಾವೆ ನಿಲ್ಲಬೇಕು. ನೀವು ಮುಖಂಡರನ್ನೇತಕ್ಕೇ ಅವಲಂಬಿಸುತ್ತೀರಿ ? ಅವರನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಲ್ಲಿ ಸರಕಾರವು ನಮ್ಮನ್ನು ಸೋಲಿಸಿಬಿಡಬಹುದು ಆರಿಸಿ ಆರಿಸಿ ಧರೀಣರನ್ನು ಸರಿಸುನೆಗೆ ಕಳಿಸಿಬಿಟ್ಟರೆ ತೀರಿತು, ರಾಷ್ಟ್ರದ ಬೆನ್ನೆಲುಬೇ ಮುರಿದು ಹೋಯಿತು! ಇಲ್ಲ, ಇಲ್ಲ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ಮುಂದಾಳಾಗಬೇಕು ! ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ದೃಢನಿಶ್ಚಯಿಯಾಗಬೇಕು ! ಆಗಲೇ ಸ್ವರಾಜ್ಯವು ಸಿಕ್ಕಿತು ನಮಗೆ ! ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ, ಸ್ವರಾಜ್ಯವು ದೊರೆತರೂ ಅದು ಜನತೆಯ ಸ್ವರಾಜ್ಯವು ಹೇಗಾದಿತ್ತು ? ನಮ್ಮನ್ನು ಇನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರಬೇಡಿರಿ ನಾನೂ ನಿಮ್ಮಂತೆಯೇ ಎರಡು ಕಾಲುಗಳ, ಎರಡು ಕೈಗಳ ಮನುಷ್ಯನು ಒಂದು ಸಲ ನೀವು ದೃಢನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿರಿ ಮತ್ತು 'ದೇಶಕ್ಷೋಭಕ ಜೀವನ' ಎಂಬ ಸತ್ಯವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಿರಿ ! ಆ ಮೇಲೆ ನೀವು ನೋಡಿರಿ— ನನ್ನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಂತರವೇನಿದೆಯೆಂದು ಯಾವ ಅಂತರವೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ನಿಮಗೆ ಕಂಡು ಬಂದೀತು ನಿಮ್ಮ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಿರಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಹೊರಗಿನ ಆಡಂಬರದ ಮುಖಂಡರ ಆಸೆಯನ್ನು ತೊರೆದು ಬಿಡಿರಿ ಸ್ವತಃ ಮುಂದಾಳಾಗಲಾಗಿರಿ ನಿಮ್ಮ ತಾಲೂಕಿನ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವನ್ನು ನಾನು ನಿಮ್ಮಂತೆ ಮಾಡಬಲ್ಲೆನೋ ಇರಲಿ ! ನಾನು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದೆ, ಆದರೆ ನೋಡಿರಿ, ಅಪರಿಹಾರ್ಯ ಕೆಲಸವೊಂದು ಮೈಮೇಲೆ ಬಂದು ಬಿದ್ದಿದೆ ”

ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಖೇದವೆನಿಸಿತು ಜಯರಾಜನನ್ನು ಕರೆದು ತರಲೇಬೇಕೆಂದು ಜನತೆಯ ಆಗ್ರಹವಿದ್ದಿತು ಜಯರಾಜನು ತಮ್ಮನ್ನು ನಿರಾಶರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಾರನೆಂದು ಅವರು ನಂಬಿದ್ದರು ಕೊನೆಗವರು ಕೇಳಿದರು “ಹಾಗಾದರೆ ನಾವು ಹೊರಡೋಣವೆ ?”

ಜಯರಾಜ ಅಡಿಯಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದು “ ಸರಿ, ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ! ಮೂರು ಸ್ವೇಶನ್ನುಗಳು ಇವೆ, ೬|||ಗಂಟಿಗೆ ಒಂದು ರೈಲು ಮಾರ ? ಬರುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ ಲಲ್ಲವೆ ? ನಾನು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಕಾರು ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಹೋಗಲಾರದು!

ಅಲ್ಲವೆ? ಪರವಾ ಇಲ್ಲ! ತೊಂದರೆ ಪಡಬೇಡಿ ಬರಲಿಕ್ಕಾದರೆ ಒಬ್ಬನೇ ಬರುವೆ ಊರಿಂದ ಸ್ವೇಶನ್ನು ಎಷ್ಟು ದೂರದಲ್ಲಿದೆ? ಮೂರು ಮೈಲಿಗಳೇ? ಸರಿ ನಾನು ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟೂ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿರಲಿ! ” ಎಂದ

“ ಸ್ವೇಶನಿನಲ್ಲಿ ತಮಗಾಗಿ ಗಾಡಿಯನ್ನು ಇಡಲಾಗುವುದು ”

“ ಸರಿ, ಸರಿ . ನಿನಗೆ ತೊಂದರೆಯಾದೀತು! ನಾನು ಬರುತ್ತೇನೆ, ಆದರೆ ವಚನಕೊಡಲ ರಿ ಇಲ್ಲಿಂದ ಎರಡು ಗಂಟೆಗೆ ರೈಲು ಇಡೆಯಲ್ಲವೆ ? . ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಕಳುಹುವುದೇನೂ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಕಳುಹಿದಿರಿ, ನಾನು ಬರಲಿಲ್ಲ, ಹೀಗಾದರೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಶ್ರಮದ ಅಪವ್ಯಯವಾದಂತಾಗುವುದು ಅಹುದು ! ಆದರೆ ಹೆಸರಿಗರು ಸ್ವಾವಲಂಬಿಗಳಾಗಿರಬೇಕು. ಒಳ್ಳೇದು ವಂದೇ ”

ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಸ್ವೇಶನ ಜನರು ಹೊರಟುಹೋದರು ಜಯರಾಜ ಇನ್ನೂ ಅಡಿಯಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ ಬರೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮುಗಿಸಲಿಕ್ಕೆಂದು ಆತನು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಿ ಇಲ್ಲ ಕೊನೆಗೆ ಅಡಿಯಾಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೆ ತಟ್ಟನೆ ಮೇಜಿನಬಳಿ ಬಂದು ಕುಳಿತು, ಬ್ಲಾಟಿಂಗ್‌ವೇಪರಿನ ಮೇಲೆ ಬರೆಯತೊಡಗಿದ—ನಿನೋ ಗಿಂಚ-ತೊಡಗಿದ— ಎಂದರೂ ಸರಿಯೆ !

Swaraj is our birthright—as indisputable elsewhere as in politics

**SWARAJ
LOVE
INDEPENDENCE
MARRIAGE ?**

But there is marriage too Marriage gives man a foothold, society a unit It gives a home.

Alright Perfectly alright But—? And there is Love in the human breast Love gives us glow, gives us bliss. Love makes us transcend the physical and touch

the spiritual That makes us reach out beyond the here and the now, reach out with the eternal unity of life

God made love Did God make marriage also? No, man did the making of it And I say, Love is not chaos but it is never that Never Never!

Ah, how slavish of me thus unwittingly to use English Must write Hindi! ಹಿಂದೀ — ಹಿಂದೀ ಹಿಂದುಸ್ತಾನವು ನಮ್ಮ ದೇಶವು, ನಾವು ಹಿಂದುಸ್ತಾನದವರು, ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಯು ಹಿಂದಿ, ನಮ್ಮ ವಾಣಿಯು ಹಿಂದಿ—ಬಂಧುಗಳೇ!

“ಹರಿಪುರ—ಓ ಮೈಲು, ಬೆಳಗಿನ ರೈಲು ನಾನು ಹೋಗಲಾರೆ Oh Damn it all! why make a misery of it—Jairaj, Dear, mind lest—”

ಇಷ್ಟೆಂದು ಅವನು ತನ್ನ ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಂದ ತಲೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಎದ್ದುನಿಂತ ತನ್ನ ಅಧ್ಯಕ್ಷೇಯ ಭಾಷಣವನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸ್ವಾಗತಸಮಿತಿಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳ ಕಡೆಗೆ, ಮುದ್ರಣಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ವಾರದಲ್ಲಿಯ ಕಳುಹಬೇಕಾಗಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆತುಬಿಟ್ಟ

ಜಯರಾಜ ಸರ್ವಜನರ ನೂತ್ತು, ಆದರೆ ಅವನು ಒಂಟಿಗ— ಒಬ್ಬನೇ ಒಬ್ಬ ಇಲ್ಲಯ ವರೆಗೆ ಅವನ ಜೀವನದ ೫ ವರ್ಷಗಳು ಸರಮನೆಯಲ್ಲ ಸಂದಿಹೋಗಿವೆ ಅವನಿಗೆ ಬಿಡುವು ಸಿಕ್ಕುವುದೇ ಇಲ್ಲ ಯಾವಾಗಲೂ ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ಕೆಲಸದಲ್ಲ ತೊಡಕಿಕೊಂಡೇ ಇರುತ್ತಾನೆ ಬಿ ಎ ತರಗತಿಯಲ್ಲರುನಾಗಲೆ ಕಾಲೇಜು ಬಿಟ್ಟು ಅಂದಿನಿಂದಲೇ ಮದುವೆಯ ವಿಚಾರಕ್ಕೂ ತಿಲಾಂಜಲಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮದುವೆಯ ವಿಚಾರವನ್ನು ಅವನೇ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಿದ್ದನೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು, ಏಕೆಂದರೆ ಅನ್ಯರು ಬಿಡಿಸಿದರೆಂಬುದನ್ನು ಈ ವರೆಗೂ ನಾವು ಕೇಳಿಲ್ಲ. ‘ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿರುವ ರಾಜಮಾರ್ಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಾನು ಸ್ವಲ್ಪ ಅಡ್ಡದಾರಿಯನ್ನು ತುಳಿಯುತ್ತಿರುವೆನೆ? ಸಾಕಷ್ಟು ಗಳಿಸಿ ದೊಟ್ಟಿಗೆ ಹಾಕುವ ಪತ್ತೀವ್ರತಸ್ಥ ಪತಿಯಾಗುವುದು ತನ್ನ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ

ಬರೆದಿದೆಯೆ ? ’ ಎಂಬ ಸಂಶಯವು ಅವನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಸುಳಿದಾಡಲಾರಂಭಿಸಿತು. ‘ಯಾವುದಾದರೂ ಸಂಕಟವು, ಆಪತ್ತು ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ನಿಂತು ತನ್ನನ್ನು ಎಂದಾದರೂ ಕೂಗಲಾರದೆ ? ಆ ಸಂಕಟ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಮಕ್ಕಳು ಮರಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮನೆಯೊಳಗೆ ತನ್ನಿಂದ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾದೀತೇ ತನ್ನಿಂದ ? ’ ಇವೆಲ್ಲ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತನ್ನ ತರ್ಕದ ಒರೆಗಳಿಗೆ ಹಚ್ಚಿನೋಡಿದ—“ ಬಾಲಿಕೆಯೊಬ್ಬಳನ್ನು ನನ್ನೊಡನೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟರೆ ಏನಾದಂತಾಯಿತು ? ಲೋಕದ ಸಂಕಟಗಳ ಕಡೆಗೆ ನಾನು ಧಾವಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ ಅವುಗಳ ಭಯಂಕರವಾದ ತೆರೆದ ಬಾಯಿಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಲಿಕ್ಕೇಂದು — ಜಗತ್ತನ್ನು ಅವುಗಳಿಂದ ಸಂರಕ್ಷಿಸಲೆಂದು—ಆಶೆಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡ ನಾನು, ಒಂದು ಹೆಣ್ಣಿನೊಂದಿಗೆ ಮದುವೆಯ ಬಂಧನಲ್ಲಿ ಬಿಗಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸಬೇಕೇ ನಾನು ? ನನ್ನ ಗುರಿ ದೂರದಲ್ಲಿದೆ ಮಧ್ಯದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಪ ! ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗಿಗೆ ಮನಸೋತು, ಅವಳೊಡನೆ ಕಟ್ಟುವಡೆದು ಬೇರೆ ಮನೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ನಿಲ್ಲಬೇಕೇ ನಾನು ’ ”

“ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ನಿಲ್ಲುವುದಕ್ಕಾದರೂ ಬಿಡುವು ಎಲ್ಲದೆ ? ಒಂದು ಆಸೆಯ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು, ಒಂದು ಮಾರ್ಗದ ದಡದಲ್ಲಿ ನಾನೆಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ ? ಒಂಟಿಗನಾಗಿ ಹೋಗುವುದಿದೆ, ಅಹುದು ಒಂಟಿಗನಾಗಿಯೇ ಹೋಗುವುದಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ನಾನು ಹೋಗುವ ಕಡೆಯೆಲ್ಲ ಕಗ್ಗತ್ತಲು ಸರಿ ! ಕಗ್ಗತ್ತಲು ಮಾತ್ರ ಇದೆ—ಅಲ್ಲಿ ಅಕಿಂಚನತೆ ಇದೆ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿಯ ಒಂದೊಂದೆ ಪರದೆಗಳನ್ನು ಹರಿಯುತ್ತ, ಬಳಿಕ ಬಿಳಕಿನ ಸಂಬಂಧ ಬಿಳಿಸಿದ ಪರದೆಯನ್ನು ಹರಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ ”

ಜಯರಾಜ ಮತ್ತೆ ಯೋಚಿಸಿದ —“ ಯಾವಳು ತನ್ನವಳೇ ಆಗುವವಳಿದ್ದಳೋ ಅವಳೇ ಈಗ ಯಾವನವಳೋ ಆಗಿಹೋಗಿದ್ದಾಳೆ ಎಲಾಸ ವೈಭವಗಳಲ್ಲಿ ತೇಲಾಡಿಸುವ ಆತನವಳು ಅನಂದದಿಂದ ಆಗಲಿ ! ಅಭಾವದಲ್ಲಿಯೂ ವಿಪತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೂ ಅವಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಾನೆಂದೂ ಹೋಗಲಾರೆ !...ಹೋಗಲಾರೆ !... ! ”

ಆದುದರಿಂದ ಅವನು ವಿವಾಹಸಂಬಂಧವನ್ನು ಮುರಿದುಬಿಟ್ಟು ಶರೀರಸಂಬಂಧದ ಕಟ್ಟು ತಾನಾಗಿ ಹರಿದುಹೋಯಿತೆಂದಾದರೂ ಹೇಗೆ? ಕನ್ಯೆಯ ತಂದೆ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಧನಕನಕವೈಭವವನ್ನು ನೋಡಿ, ಅತ್ತ ಒಲೆಯಲು ಬಯಸುತ್ತಾನೆಂದು ಆತನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಕೇಳಿದ್ದನೋ ಏನೋ! ಜಯರಾಜನ ಮನದಲ್ಲಿದ್ದುದು ಹೊರಬಿಳುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಅವನು ಅವಿವಾಹಿತನಾಗಿಯೇ ಇದ್ದಾನೆ, ಸಂಕಟಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಲು ಹಿಂಜರಿದಿಲ್ಲ, ಹರಿಪುರಕ್ಕೆ ಈ ವರೆಗೂ ಹೋಗಿಲ್ಲವೆನ್ನುವುದು ಮಾತ್ರ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ

ಬೆಳಗಿನ ಒಂಬತ್ತು ಗಂಟೆಗೆ ಮಾರುತ್ತರದ ತಂತಿ ಬಂದಿತು ಹರಿಪುರದವರ ತಂತಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಬರೆದುದು ಇಷ್ಟು “ತಾವು ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಬರಲೇ ಬೇಕು ಸಹಸ್ರಾರು ಜನರನ್ನು ನಿರಾಶರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ?”

ತಂತಿಯನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯ ಹಾಗೆಯೇ ಅಲೆದಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಬಳಿಕ ಮೇಜಿನ ಬಳಿ ಬಂದು ಉತ್ತರವನ್ನು ಬರೆದ “ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸಲು ಅತ್ಯಂತ ವಿಸಾದನಿಸುತ್ತದೆ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯ ಸ್ವರಾಜ್ಯವು ತಮ್ಮ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಲೆಂದು ಹೃದಯದ ಹಾರೈಕೆ”

ಬರೆದಾದ ಮೇಲೆ ಅವನ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಶಾಂತಿಯು ದೊರೆಯಿತು ಒಂದು ನಿಮಿಷವಾದ ಉಸಿರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮನದಲ್ಲೆಯೇ ತುಸು ನಕ್ಕು, ಬರೆದು ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ ಕಾಗದಗಳನ್ನು ಎದುರಿಗೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡ ಬರೆದಿದ್ದುದನ್ನೆಲ್ಲ ಓದಿದ, ಸಂತೋಷಪಟ್ಟ ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಮುಂದುವರಿಸಲು ಲೆಕ್ಕಣಿಕೆಯನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡ ಆ ಲೆಕ್ಕಣಿಕೆ ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿತು. ನಿಂತೇಬಿಟ್ಟಿತು ಮುಂದುವರಿಯಲಿಲ್ಲ ಲೆಕ್ಕಣಿಕೆಯನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿಂದ ಮನೆಯ ಗೊಣ್ಣೆಯು ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಿತು ಕೆಲವು ನಿಮಿಷ ಹಾಗೆಯೇ ಕ್ಷಣಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು, ಆ ಮನೆಯ ಗೊಣ್ಣೆಯನ್ನೇ

ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಬಳಿಕ ಎದ್ದು ತಲೆಗೂದಲುಗಳಲ್ಲಿ ಬೆರಳನ್ನಾಡಿಸುತ್ತ
ಅಲೆದಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದ

“ ತಾಳೆ, ಸ್ವಲ್ಪ ನನ್ನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ಕೊಡಿ! ನಾನಾರು?
ನಾನು ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಮುಡಿಪಾಗಿಟ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ನನ್ನದೆನ್ನುವುದು
ನನ್ನಲ್ಲಿ ಏನಿದೆ? ಏನೂ ಇಲ್ಲ! ನನಗೆ ಸ್ವಾರ್ಥವೆಂಬುದೇನಿದೆ?
ಏನೂ ಇಲ್ಲ! ಪರಮಾರ್ಥವಾದರೂ ಇದೆಯೇ ನನ್ನದೆನ್ನುವುದು?
ಅದೂ ಇಲ್ಲ! ನನ್ನದೆನ್ನುವ ವಸ್ತುವು ಒಂದೇ ಒಂದಿದೆ, ಅದೇ
ನನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥ, ಅದೇ ನನ್ನ ಪರಮಾರ್ಥ! ಅದೇ ನನ್ನ ಸ್ವತ್ವ!
ಅದೇ ನನ್ನ ಗುರಿ! ಒಂದು ಸಲ ಅರ್ಪಿತವಾದ ಮೇಲೆ ನನ್ನೆದುರು
ಅನ್ಯವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಾನವಿಲ್ಲ! ಬೇರೆ ವಿಚಾರಗಳಿಗಾಗಿ ನಾನು
ಉಳಿದಿಲ್ಲ, ಜೀವಿಸಿಲ್ಲ! ಅರ್ಪಿತವಾದ ನನ್ನ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಲ್ಲವ
ಮತ್ತಾವುದಕ್ಕೂ ನನ್ನ ದೇಹ, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು, ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿ
ಇವುಗಳ ಉಪಯೋಗವಾಗಲಾರದವು ಉಪಯೋಗವಾಗುವುದಾದರೂ
ಹೆಗೆ? ನಾನು ಅರ್ಪಿತನಾದುದು ಯಾವುದಕ್ಕೆ? ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ! ರಾಷ್ಟ್ರದ
ಸ್ವರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ! ರಾಷ್ಟ್ರವೆಂದರೇನು? ಆ ರಾಷ್ಟ್ರವೆಲ್ಲಿ ಇದೆ? ನನ್ನ
ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಆ ರಾಷ್ಟ್ರವೆಲ್ಲಿದೆ? ಈ ಮೇರೆಯಿಂದ ಸುತ್ತುವರಿದ
ಭಾರತವೆಂಬ ಭೂಖಂಡದ ಚಿತ್ರವು ನನ್ನ ಹೃದಯದ ಅಂತರಾಳದಲ್ಲಿ
ಇಳಿದು ಸದಾ ಜಾಗೃತವಾಗಿರುತ್ತದೆಯೇ? ಅದು ನನ್ನ ಜೀವನದ
ಸ್ಪಂದನದೊಡನೆ ಹಾರುತ್ತಿರುತ್ತದೆಯೇ? ಇಲ್ಲ, ಹೃದಯವು
ಹಾರುತ್ತದೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾವನೆಯು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅದು
ಹಾರುತ್ತಿರುತ್ತದೆ ವಿಶ್ವಾತ್ಮನ ವಿಧಿಯಂತೆ ಜೀವವಿರುವ ವರೆಗೂ
ಅದು ಹಾರುತ್ತಿರುತ್ತದೆ! ನಿಲ್ಲಲಾರದು! ಹಾರುತ್ತಲೆ ಇರುವುದು!
ಹಾಗಾದರೆ ರಾಷ್ಟ್ರವೆಂದರೇನು? ತಾಳಿರಿ, ನಾನು ಶಂಕಿತ
ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಯವನು ಆಗಲಾರೆ ‘ಸಂಶಯಾತ್ಮಾ ವಿನಶ್ಯತಿ’
‘ರಾಷ್ಟ್ರವಿದೆ’ ಇದು ಪ್ರಶ್ನಾತೀತವಾಗಿರಲಿ ನಾನು ರಾಷ್ಟ್ರಸೇವಕನು
ನಾನು ಇನ್ನೇನೂ ಇಲ್ಲ ನನ್ನ ಹೆಸರು ಮಾತ್ರ ಜಯರಾಜನೆಂದು
ಜಯರಾಜನಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧಕತನವಿಲ್ಲ, ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವೂ ಇಲ್ಲ!

ಜಯರಾಜನು ರಾಷ್ಟ್ರಸೇವಕನು, ಶುದ್ಧ ರಾಷ್ಟ್ರಸೇವಕನು !
ಅಷ್ಟೇ .

“ .ಹರಿಪುರದಿಂದ ಜನರು ಬಂದರು ಹರಿಪುರವು ನನ್ನನ್ನು
ಬಯಸುತ್ತದೆ ನಾನು ರಾಷ್ಟ್ರದವನು, ಪ್ರಾಂತ್ಯದವನು, ಜಿಲ್ಲೆಯವನು,
ಹಳ್ಳಿಯವನು, ಎಲ್ಲರವನು ನನ್ನ ಉದ್ದೇಶದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಯಾವ
ಔತನವೂ ಹೆಚ್ಚು ಹಾರ್ದಿಕವಾದುದೂ ಹೆಚ್ಚು ಅವಶ್ಯಕವಾದುದೂ
ಇಲ್ಲವೆಂದ ಮೇಲೆ, ನಾನು ಯಾರ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನೂ ಅಲ್ಲಗಳೆಯಲಾರೆ
ಜಯರಾಜ! ಹರಿಪುರವಾದರೇನು, ರಾಮಪುರವಾದರೇನು, ಜನಕಪುರ-
ವಾದರೇನು ? ತನ್ನದು ಪರರದು ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ನಿನ್ನದೇನಿದೆ ?
ಒಂದರಿಂದ ಉಳಿದುಕೊಂಡು ಇನ್ನೊಂದರ ಕಡೆಗೆ ಹೇಗೆ ಆಕರ್ಷಿತ-
ನಾಗಬಲ್ಲೆ ? ಹರಿಪುರದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಹೃದಯವನ್ನು ನೋಯಿಸಿ
ನೀನು ಮಹಾಪರಾಧವನ್ನು ಮಾಡಿರುತ್ತೀಯಲ್ಲವೇ ? ತಂತಿಗೆ
ಉತ್ತರಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ನೀನು ಭಿರುವಾಗಿರುವೆ! ಹರಿಪುರದವರ
ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯಲು ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸುವಂತಹ ರಾಷ್ಟ್ರದ
ಕಾರ್ಯವು ನಿನ್ನ ಕಡೆಗೇನಿದೆಯಾಗ ?

“ ನೋಡು ಜಯರಾಜ, ನೀನು ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ನಿನ್ನವನಿರುವುದಿಲ್ಲ
ನೀನು ನಿನ್ನ ಸೇವಾಕಾರ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಅಶೇಷರೂಪದಲ್ಲಿ ಲೀನನಾಗಿರ-
ಬೇಕಾಗುವುದು ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಿರು! ನೀನಿರಬೇಡ! ರಾಷ್ಟ್ರವಿರಲಿ!
ರಾಷ್ಟ್ರಸೇವಕನ ಹೊರತು ನೀನು ಇನ್ನೇನೂ ಆಗಿರಕೂಡದು ”

ಕಿಕ್ಕಿರಿದು ನೆರೆದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಜಯರಾಜ ಅಕಸ್ಮಾತ್
ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಅವನನ್ನು ಅದರದಿಂದ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಧ್ಯಕ್ಷರ
ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಆಯಿತು ಅವನು ಕುಳಿತುಕೊಂಡ
ಕೂಡಲೆ ಅವನ ಜಯಜಯಕಾರದಿಂದ ಸಭಾಗೃಹವು ಪ್ರತಿಧ್ವನಿತ-
ವಾಯಿತು. ಜಯರಾಜ ಸಭೆಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದ ನರನಾರಿಯರ
ಸಮೂಹವನ್ನು ನಿರವೇಕ್ಷಣವಾದಿಂದ ನೋಡಿದ ಅವನ
ಹೃದಯವು ಭಾರತದ ಗೌರವವನ್ನು ಕಂಡು ತುಂಬಿ ಬಂದಿತು.

ಸಭೆಯು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದ ಬಳಿಕ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಸಭಿಕರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು “ಶ್ರೀಮತಿ ಸುದರ್ಶನಾದೇವಿಯವರು ಸ್ವಾಗತಗೀತೆಯನ್ನು ಹೇಳುವರು ”

ಮಹಿಳೆಯರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲೊಂದು ಸುದರ್ಶನಾದೇವಿಯು ಎದ್ದು ಬಂದು, ಮೊದಲು ಜಯರಾಜನ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಕೈನೂಲಿನ ಹೂಗಳ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ವಂದಿಸಿ, ವ್ಯಾಸಪೀಠದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಸ್ವಾಗತಗೀತೆಯನ್ನು ಹಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದಳು

ಜಯರಾಜನು ಸ್ವಾಗತಗೀತೆಯನ್ನು ಹಾಡುವವಳ ಮುಂದಿನ ಶ್ಲೋಕವೃಂದದ ಕಡೆಗೆ ನೋಡದೆ ನಿರ್ನಿಮೇಷನಾಗಿ ಶೂನ್ಯವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ

‘ ಅವನು ಬರೀ ರಾಷ್ಟ್ರಸೇವಕನು. ಸಭೆಗೆ ಬಂದ ಚನತೆಯು ಅವನ ಸನ್ಮಾನಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದರೆ ಅದು ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಸನ್ಮಾನಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದಂತೆ ’ ತನ್ನ ಮೇಲೆಯೇ ಸ್ವಾಗತಗೀತೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿ, ವ್ಯಾಸಪೀಠದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಹಾಡುತ್ತಿರುವಾಕೆಯ ಕಡೆಗೆ ಜಯರಾಜನು ಕಣ್ಣುಹಾಕದೆ ತನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿಯೇ ಎದುಕೊಂಡ. “ ಈಗ ಈ ಭಾರತದ ನಾರೀಶಕ್ತಿಯು ನನ್ನಲ್ಲಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರ ಸಂಕಲ್ಪನೆಯನ್ನೇ ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತಿದೆ ನಾನೀ ಸ್ವಾಗತವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಅದನ್ನು ಮತ್ತೆ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಚರಣಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು ! ಅದು ನನ್ನ ಸ್ವಾಗತವಲ್ಲ, ನನ್ನದಲ್ಲ ಈ ಸ್ವಾಗತಗೀತೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವವಳು ನಾರೀಶಕ್ತಿಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಬಂದು ನನ್ನ ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಹೋಗಿರುವಳು ಈ ಮಾಲೆಯು ನನಗಾಗಿಯೂ ಇಲ್ಲ, ಅವಳಿಗಾಗಿಯೂ — ಅವಳದೂ — ಅಲ್ಲ ! ಅವಳಾರು ? ಅವಳ ಹೆಸರು ಸುದರ್ಶನೆಯೆಂಬು ! ಆದರೆ ‘ಸುದರ್ಶನಾ’ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಮಾತ್ರ ಇದೆ ! ಅವಳಿಗೆ ಭಾರತೀಯ ನಾರಿಯರ ಗೌರವವನ್ನು ತನ್ನ ಮಧುರವಾದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಡುತ್ತ, ನನ್ನನ್ನು ನಿಮಿತ್ತಮಾಡಿ ಭಾರತಾಂಬೆಯ ಚರಣಾರವಿಂದಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನರ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧಳಾದ ಒಬ್ಬ ಸೇವಿಕೆಯು . . ”

ಜಯರಾಜ ಹಾರವನ್ನು ತೆಗೆದು ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡ—

“ ಸೇವಿಕೆಯು! ಅಹುದು, ಆ ಸೇವಿಕೆಗೆ ಹೆಸರು ಸುದರ್ಶನೆಯೆಂದು ಸುದರ್ಶನೆಯೆಂದಿರದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಸುನಯನೆಯೆಂದು ಇರಬಹುದಾಗಿತ್ತು! ಜಯರಾಜ, ಈ ಭಾರತೀಯ ನಾರಿತ್ವದ ಕಾಣಿಕೆಯು ಭಾರತೀಯ ವೀರತ್ವದ ಸಂಕಲ್ಪಕ್ಕಾಗಿ ಇದೆ ನಿನ್ನದೆನ್ನುವುದೆನೂ ಇಲ್ಲ ಇದರಲ್ಲಿ! ಏನೂ ಇಲ್ಲ! ನೀನು ಸುದರ್ಶನೆಯನ್ನು ಸುನಯನೆಯೆಂದಾದರೂ ತಿಳಿ, ಸುಲೋಚನೆಯೆಂದಾದರೂ ತಿಳಿ, ಅವಳು ಭಾರತರಾಷ್ಟ್ರದ ಒಬ್ಬ ಅದರಣೀಯ ಸ್ತ್ರೀಯಳು ಮಾತ್ರ ..”

ಸುನಯನೆಯೊ ಸುಲೋಚನೆಯೊ ಆದವಳನ್ನು—ಸುದರ್ಶನೆಯನ್ನು ಮೊದಲ ಸಲ ಅವನು ನೋಡಿದನು ಆಕೆ ತನ್ನೆದುರಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಜನಸಮೂಹವನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಸ್ವಾಗತಗೀತೆಯನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು ಅವಳ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರೇಮದ ಕಳಸವು ಇದ್ದಿತೇನು? ಸಂಪೂರ್ಣ ವ್ಯಕ್ತಿಗತವಾದುದು—ಹೃದ್ಗತವಾದುದು— ಮರ್ಮಗತವಾದುದು— ದೇಶಭಾವನೆಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನದೆನ್ನುವುದು ಆಕೆಯ ಹೃತ್ತಲದಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲವೇನು? ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಸ್ನೇಹದ ಸವಿಯು ಇದ್ದಿತೇನು? ದನಿಯ ನಡುಗಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವರಾಚ್ಛಯದ್ದಾದ ಆನಂದವಿದ್ದಿತೇನು? ರಾಷ್ಟ್ರದ ಒಬ್ಬವೀರನಿಗೆ ಪೂಜೆಯನ್ನರ್ಪಿಸುವ ಉಲ್ಲಾಸವು ಆಕೆಯ ಗೀತದಲ್ಲಿದ್ದಿತೇನು? ತನ್ನದೆನ್ನುವುದು ಸುದರ್ಶನೆಯಲ್ಲಿ ಏನೂ ಇರಲಿಲ್ಲವೇನು? ರಾಷ್ಟ್ರದೇವಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಮೂರ್ತಸ್ವರೂಪನಾದ, ಹೆಚ್ಚು ಜೀವಂತನಾದ, ಹೆಚ್ಚು ತನ್ನನಾದ ದೇವತೆಗೆ ಅರ್ಪಿಸಲು ಬರುವಂತಹದು ?

ಜಯರಾಜ ಕತ್ತನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಕೊಡಹಿ ನೆರನಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಪುನಃ ಕಡಿವಾಣವನ್ನು ಎಳೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದಂತೆ ತನ್ನ ಎದುರಲ್ಲಿಯೆ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ

‘ ಜಯರಾಜ! ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕಾಗಿ ಅರ್ಪಿತವಾಗುತ್ತಿರುವ ಅರ್ಘ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಅದನ್ನು ಅಸವಿತ್ರಮಾಡಬೇಡ !

ಕಳ್ಳನಾಗಬೇಡ! ಯಜ್ಞವನ್ನು ಅಪವಿತ್ರಮಾಡಬೇಡ! ಅದರಲ್ಲಿ ನಿನ್ನದೊಂದು ಇಲ್ಲ—ಏನೂ ಇಲ್ಲ! ನಿನಗಾಗಿ ಏನೂ ಇಲ್ಲ—ನೀನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಬರುವಂತಹದೇನೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ! ಸುದರ್ಶನೆಯು ಸುನಯನೆಯೊ ಸುಲೋಚನೆಯೊ ಆಗಿರಬಹುದು ಭಾರತಿಯ ಸ್ತ್ರೀತ್ವದ ಕೈಗಳಿಂದ ಭಾರತಿಯ ಪೌರುಷದ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಹಾರವು ಬಿದ್ದಿದ ನಾರೀಶಕ್ತಿಯು ಉತ್ಸಾಹ—ಪೌರುಷವನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುವ ಗೀತೆಯನ್ನು ಹಾಡಿದ್ದಾಳೆ, ಜಯರಾಬ! ”

ಜಯರಾಬ ಸ್ವಾಗತಗೀತೆಯನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಿರುವ ಸುದರ್ಶನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗು-ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ತನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಹೊರಳಿಸಿ, ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲರಿಸುತ್ತ ಮನದಲ್ಲೆಯೇ ಯೋಚಿಸಿದ

“ ಜಯರಾಬ, ನೇರವಾಗಿ ನೋಡು, ರಾಷ್ಟ್ರದ ನೈವೇದ್ಯವು ಪವಿತ್ರವಾಗಿರಲಿ! ಈ ಎಡೆಯು ಸಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದುದು ನಿನಗಲ್ಲ ನಿನ್ನಲ್ಲಿವ್ವ ಜಾಗೃತ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯಭಾವನೆಗೆ! ರಾಷ್ಟ್ರದ ಭವಿಷ್ಯದ ಅಭಿನಂದನೆಗಾಗಿ ಈ ಸ್ವಾಗತವು ಆಗುತ್ತಿದೆ ಬೊಕೆ, ಈ ನೈವೇದ್ಯದೊಡೆಯನ್ನು ಸ್ವಾರ್ಥದ ಸ್ವಿಗ್ಧದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿ! ಮುಟ್ಟಿ! ಈ ಅಭಿನಂದನೆಯು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಭವಿಷ್ಯದ್ಯೋತಿಯ ಚರಣಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿತವಾಗಲಿ ನೀನು ಇದಕ್ಕೆ ನಿಮಿತ್ತಮಾತ್ರನಾಗಿರು, ಇದರಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ಭಾವಿಸಬೇಡ! ”

ಅಕಸ್ಮಾತ್ ನೋಟವು, ಗಡಿಯಾರದ ಕಡೆಗೆ ಹೋಯಿತು. ನಾಲ್ಕುವರೆ ಗಂಟೆಯಾಗಿತ್ತು! ಅವನು ಬಾಗಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದ “ ಗಾಡಿಯು ಎಷ್ಟು ಗಂಟೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ! ”

“ ಇಂದೆಯೇ ಹೋಗಬೇಕೇನು? ”

“ ಏಳುವರೆ ಗಂಟೆಗೆ ಗಾಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿದೆಯಲ್ಲವೇ? ನಾನು ನಿಲ್ಲಲಾರೆ! ”

ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವನು ಅತ್ಯಂತ ಉದ್ವಿಗ್ನನಾಗಿದ್ದ, ಅತಿ-ಶಯ ವ್ಯಸ್ತ ಚಿತ್ತನಾಗಿದ್ದ “ ನಾನು ನಿಲ್ಲಲಾರೆ ಇಲ್ಲ, ನಾನು ನಿಲ್ಲಲಾರೆ ನೋಡಿರಿ—”

ಸುದರ್ಶನಾದೇವಿಯು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಅವನ ಬಳಿ ಬಂದು, ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು, ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದಲೇ ಸುಂದರವಾದ ಅಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಕಟ್ಟು ಹಾಕಿಸಿದ ಸ್ವಾಗತಗೀತೆಯನ್ನು ಅವನ ಚರಣಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸಿದಳು, ತಲೆಬಾಗಿ ಸಿ ವಂದಿಸಿದಳು

ಜಯರಾಜ ಸುದರ್ಶನೆಯ ಕಡೆಗೆ ನೋಡದೆ ಆ ಸ್ವಾಗತಗೀತೆಯ ಕಟ್ಟನ್ನು ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ, ಎದುರಿನಲ್ಲಿಟ್ಟ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಕೂಡಲೆ ಎತ್ತಿಕೊಂಡ !

“ನೋಡಿರಿ, ನಾನು ನಿಲ್ಲಲಾರೆ—ನಿಲ್ಲಲಾರೆ ಬಹಳ ಅಗತ್ಯವಾದ ಕೆಲಸವಿದೆ—”

“ಬೆಳಗಿನಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿ ಹೋಗಬಹುದು ತಾಲೂಕಿನ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರೆಲ್ಲ ಸೇರಿದ್ದಾರೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಕುರಿತು ತನ್ನೊಡನೆ ಚರ್ಚಿಸಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಾರೆ ಇಂದೇ ರಾತ್ರಿ ಒಂಬತ್ತು ಗಂಟೆಗೆ ಅವರ ಸಭೆಯನ್ನು ಕರೆದಿದ್ದೇನೆ” ಅಧ್ಯಕ್ಷರೆಂದರು

“ ಸರಿ, ತಾವೇನೋ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ, ಆದರೆ ನಾನು ಹೋಗಲೇಬೇಕು, ತಾವು ಸಭೆಯನ್ನು ನಡೆಯಿಸುತ್ತೀರಿ ಸ್ವಾವಲಂಬಿಗಳಾದ ವಿನಾ ಗತ್ಯಂತರವಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ ನಾನು ಇಂದು ಇಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಲಾರೆ ” ಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯಸ್ತಭಾವದಲ್ಲಿಯೆ ನುಡಿದ ಜಯರಾಜ.

“ ಬೆಳಗಿನಲ್ಲಿ ೬ ಗಂಟೆಗೊಂದು ಗಾಡಿ ಹೋಗುವುದು ತಾವು ಸುಖವಾಗಿ ಅದರಿಂದ ಹೊಂಗಳಬಹುದು ೭ ಗಂಟೆ ಆಗು-ಆಗುವುದರೊಳಗಾಗಿ ತಾವು ಮನೆಯನ್ನು ತಲುಪುತ್ತೀರಿ ” ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ವಿನಯದಿಂದ ನುಡಿದರು

ಜಯರಾಜ ಅಧೀರನಾಗಿ “ಬೇಡ—ಬೇಡ, ರಾಯರೆ”ಎಂದನು, ತನ್ನನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೂ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತಲೂ ಮುಂದೆ ನುಡಿದ, “ ಆದರೆ, ನಿಮ್ಮ ಮಂಟಪದ ಕಡೆಗಾದರೂ

ನೋಡಿರಿ, ಅದು ಬರಿಯದಾಗುತ್ತಿದೆ ” ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಎದ್ದು ನಿಂತು
“ ಬಂಧುಗಳೇ— ” ಎಂದರು

ಜಯರಾಜ ಪುನಃ ಕತ್ತನ್ನು ನೇರವಾಗಿಸಿ ಅನಿಮೇಷನಾಗಿ ಎದುರನ್ನು ನೋಡತೊಡಗಿದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಅವನ ಸ್ತುತಿಗೀತೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದರು ಜಯರಾಜ ಒಂದೊಂದು ಸಲ ಭಾರತದ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ಹೆಮ್ಮೆಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಒಂದೊಂದು ಸಲ ಅಳಲು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವನು ಆಗಾಗ ಗಡಿಯಾರದ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಗಡಿಯಾರದ ಸೂಜಿಯು ನಿಮಿಷನಿಮಿಷಕ್ಕೂ ಮುಂದೊಡುತ್ತಿದ್ದಿತು ಅವನು ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಜನಗಳನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ನಾನಾ ಬಣ್ಣದಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದ ಸಭೆಯ ಭಾಗಗಳು ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದುವು ಸ್ತ್ರೀಯರು ಕುಳಿತ ವಿಭಾಗವನ್ನು ನೋಡುವಾಗ ಅವನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು- ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಭಾರತೀಯ ಸ್ತ್ರೀತ್ವದ ಗೌರವದಿಂದ ವಿಭೂಷಿತವಾದ ಅಖಂಡ ರೂಪವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ನಾರಿಯರೆಲ್ಲರ ಉಡಿಗೆತೊಡಿಗೆಗಳು ಒಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಸೆರಿ ಆ ಗೌರವವಿಭೂಷಿತ ರೂಪಕ್ಕೆ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಅದ್ಭುತವಾದ ಮಿರುಗನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದುವೇನೋ! ಈ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಸುದರ್ಶನೆಯೆಲ್ಲಿ? ಸುಲೋಚನೆಯೆಲ್ಲಿ? ಸುನಯನೆಯಲ್ಲಿ?—ಯಾವುದೂ ತಿಳಿಯದು ಎಲ್ಲವೂ ಸೆರಿ ಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ಜೀವನ್ನೀಯುತ್ತಿವೆ, ವೈಭವವನ್ನು ದಾನಮಾಡುತ್ತಿವೆ ಆ ಜೀವನವು, ಆ ಪ್ರಕಾಶವು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವಾದುದು ಭಾರತೀಯ ಲಾಲಿತ್ಯದ ಪ್ರಾಣವೇ ಅಲ್ಲಿ ಅರಳಿ ಅವಿರಲವಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದೆ ಅದೆಲ್ಲವೂ ಸಮಷ್ಟಿರೂಪದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ನಾರಿಯರ ಗೌರವದ ಉಪಮೆಗಾಗಿರದೆ ಜಯರಾಜನನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇದೆ ಈ ರೀತಿ ಸುದರ್ಶನೆಯು ಸುನಯನೆಯೂ ಆಗಬಹುದು, ಸುಲೋಚನೆಯೂ ಆಗಬಹುದು

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ತಮ್ಮ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ತಮ್ಮ ಆಸನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿರಾಜಿಸಿದರು ಐದು ಗಂಟೆಯ ಮೇಲಾಗಿತ್ತು ಈಗ ಜಯರಾಜ ಸಹಸ್ರಾರು ದೃಷ್ಟಿಗಳ ಮಧ್ಯಬಿಂದುವಾಗಿ ನಿಂತು

ಮಾತನಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ ಅವನು ಎದ್ದು ಕರತಲದ ಘೋರ-ಮಧುರ ಧ್ವನಿಯು ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಹರಡಿ, ಅವನನ್ನು ಮುಳುಗಿಸಿತು ಆತನು ವ್ಯಾಸಪೀರದ ಬಳಿ ಬಂದು ಮಾತನಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದ

ಹಿಂದಿರುಗಿ ನೋಡಿದಾಗ ಗಡಿಯಾರದಲ್ಲಿ ಗಂಟೆಯ ಮುಳ್ಳು ೬ರ ಅಂಕೆಯನ್ನು ದಾಟಿ ಮುಂದಡಿಯನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದಿತು ! “ವಾಹನದ ಸ್ವಪನ್ನೆಯಿದೆಯೇ? ಈಗ ನಾನು ಹೊರಡಬೇಕು” ಎಂದು ಜಯರಾಜ ವ್ಯಗ್ರನಾಗಿಯೇ ಸಭಾಪತಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ

ಉತ್ತರಿಸಲು ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಗಡಿಯಾರದ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿದರು— ಗಡಿಯಾರದ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ತಾವು ಅಸಮರ್ಥರೆಂಬುದನ್ನು ಉಸರಲಿಂದೇನೋ !

“ನೋಡಬೇಡಿರಿ, ವಾಹನವನ್ನು ತರಿಸಿರಿ ನೀವು ನಾನು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಸಮಯದ ಸೂಚನೆಯನ್ನೇಕೆ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ ?”

“ಈಗ ಗಾಡಿ ಸಿಕ್ಕುವುದು ಎಂತಹ ಮಾತೋ !”

“ಸರಿ, ತಾವು ಪರಿಷತ್ತನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿರಿ ! ಒಂದೊಂದು ಸಲ ಗಾಡಿ ಲೇಬಾಗುವ ಸಂಭವವು ಇರುತ್ತದೆ ನನಗೆ ಹೊರಡಲು ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿರಿ !”

“ತಾವು ಈಗ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೀರಿ ? ನಡೆದೇ ಹೋಗುತ್ತೀರಾ ?” ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಅಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಕೇಳಿದರು

ಜಯರಾಜ ಆ ಮಾಲೆಯನ್ನೂ ಸ್ವಾಗತಗೀತೆಯನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸ್ವಲ್ಪ ನಿಂತ ಬಳಿಕ ಅವುಗಳನ್ನು ಸಭಾಪತಿಗಳಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತ “ಅಹುದು, ನಡೆದೇ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ಸ್ಪೀಕನ್ನು ಬಹಳ ದೂರವೇನೂ ಇಲ್ಲ, ೨೧ ಮೈಲು ಮಾತ್ರ ಇದೆಯಲ್ಲವೇ ! ಇದು ನೋಡಿರಿ, ಈ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಚೇರಿಯ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿಬಿಡಿರಿ !” ಎಂದ

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಎದ್ದು ನಿಂತರು. ಜಯರಾಜ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಹೊರಟ, ಅವನ ಜತೆಗೆ ಇನ್ನು ಕೆಲವರೂ ನಡೆದರು

ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ “ ತಾವು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿರಿ—ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿರಿ ”
ಎಂದ ಜಯರಾಜ

ಆದರೂ ಜನರು ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಟರು ಜಯರಾಜನು ಏನನ್ನೂ
ಮಾತನಾಡದಲೆ ಭರದಿಂದ ಮುಂದುವರಿಯಲಾರಂಭಿಸಿದ ಮೆಲ್ಲ-
ಮೆಲ್ಲನೆ ಜನರೂ ಹಿಂದುಳಿಯತೊಡಗಿದರು ಒಂದೇ ಒಂದು ಉಸಿರಿನಲ್ಲಿ
ಸ್ಪೇಶನ್ನು ತಲ್ಪಿದ, ಆದರೇನು? ಗಾಡಿಯು ಹೊರಟುಹೋಗಿತ್ತು
ಅವನು ಪ್ಯಾಟರ್‌ಫಾರ್ಮಿನ ಮೇಲಿದ್ದ ಬೆಂಚಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ
ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದ, ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದ—

ಅಲ್ಪಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯಾಗಿಬಿಡುವುದು ' ಎಂದು
ಯೋಚಿಸಿದ ' ನಾನು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಅದೇತಕ್ಕೆ
ದೂರದಲ್ಲರಬೇಕು? ಇನ್ನೊಂದು ಗಾಡಿಯು ರಾತ್ರಿ ಹನ್ನೊಂದೂವರೆಗೆ
ಇದೆ ಭಾಷಣಮಾಡುವಾಗ ನಾನೇಕೆ ಸಮಯದ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ-
ಕೊಡಲಿಲ್ಲ? ಭಾಷಣದ ಹುಚ್ಚು ಏಕೆದೆ ನನಗೆ? ಮಾಲೆಯನ್ನೂ
ಸ್ವಾಗತಗೀತೆಯನ್ನೂ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿಯೆ ಇಡಲು ಹೇಳಿ-
ಬಿಟ್ಟು ಬಂದುದು ಒಳಿತೇ ಆಯಿತು ಆ ಗೀತೆಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸ್ತಾ-
ಕ್ಷರಗಳಿದ್ದವೆ ? ಅವು ಅಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇನೂ ಇಲ್ಲ
ರಾಷ್ಟ್ರಕೃಪಿಸಿದ ಕಾಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಸರನ್ನು ಕಾಣಿಸಬೇಕಾದುದೇನೂ
ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ ಅದನ್ನು ನಾನು ನೋಡಲಿಲ್ಲವೇಕೋ! ಸುವರ್ಣನೆಯು—
ಸುಲೋಚನೆಯೂ ಆಗಬಹುದು, ಸುನಯನೆಯೂ ಆಗಬಹುದು—
ಗೀತೆಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಕಾಣಿಸುವಷ್ಟು ಅವಳು
ಮುಗ್ಧಿಯು ಇರಲಾರಳೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ ಅವಳ ಹಸ್ತಾಕ್ಷರವು
ಆದರಲ್ಲಿರುವುದಾದರೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಇಡಲು ಅದು
ಯೋಗ್ಯವಾದುದಲ್ಲ, ನನ್ನ ಬಳಿಯಲ್ಲಾಗಲಿ, ಇನ್ನಾರಲ್ಲಿಯೆ ಆಗಲಿ
ಇರಬಹುದು

‘ . ಹಾಂ, ಆ ಜನಗಳು ೯ ಗಂಟೆಗೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಾರ್ಯ-
ಕರ್ತರ ಸಭೆಯನ್ನು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ ಇಲ್ಲ—ಸ್ಪೇಶನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ
೫ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ನಾನು ಮಾಡುವುದಾದರೂ ಏನು?

ಆದರೆ ನನ್ನನ್ನು ವಿಚಾರಿಸದೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಭರವಸೆಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಈ ಜನಗಳು ಸಭಿಕರೆಯುವುದು ಶುದ್ಧ ತಪ್ಪು ಸರಿ, ೯ ಗಂಟೆಯಾಯಿತೋ! ”

ಜಯರಾಜನು ತಟ್ಟನೆ ಎದ್ದು, ಪ್ಲಾಟಫಾರ್ಮಿನ ಮೇಲೆ ಅಡಿಯಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದ ಅಡಿಯಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ, ಇದ್ದುದಿದ್ದಹಾಗೆಯೇ ಮರಳಿ ಊರಕಡೆಗೆ ನಡೆದ

ಅವನು ಹೋಗು-ಹೋಗುವಾಗ ಕಾತರಭಾವದವನಾಗಿ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದ -

“ ಊರಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಮನೆಗಳಿವೆ ಸಾವಿರಾರು ಜೀವಿಗಳು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ ಅಣುರೇಣು-ತೃಣಕಾಷ್ಠಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಘಟಘಟದಲ್ಲಿಯೂ ವಾಸಿಸುವ ನನ್ನ ರಾಮ! ನಿನ್ನಂತೆಯೇ ನನ್ನನ್ನೂ ಘಟಘಟದಲ್ಲಿಯೂ ಬೆರೆಯಗೊಡು! ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯೂ ವಾಸಿಸಗೊಡು! ನಾನು ಯಾರೇ ಒಬ್ಬರವನಾಗಿ ವಾಸಿಸಲು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ನನ್ನವರಲ್ಲ ನಾನು ಈಗ ಹರಿಪುರ ನಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ, ಈ ಹರಿಪುರ ನಿವಾಸಿಗಳ ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನನ್ನ ಜೀವನವಿರಲಿ! ಬಡವರಲ್ಲಿಯ ಬಡವರಿಗಾಗಿ, ಕೀಳರಲ್ಲಿಯ ಕೀಳರಿಗಾಗಿ, ಹೀನರಲ್ಲಿಯ ಹೀನರಿಗಾಗಿ ನನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವೂ ಸಮರ್ಪಿತವಾಗಲಿ. ಈ ನಗರದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಯಾರೂ ಶ್ರೇಷ್ಠರಲ್ಲ, ಯಾರೂ ಬೇಕಾದವರಲ್ಲ! ನನ್ನ ರಾಮ, ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ! ”

“ ನನಗೆ ಯಾರೂ ಶ್ರೇಷ್ಠರಲ್ಲ, ಬೇಕಾದವರಲ್ಲ, ಯಾರೂ ಅಲ್ಲ ” ಎಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವನೋ ಎಂಬಂತೆ ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಹೊರಟ ಜಯರಾಜ.

ಸಂಜೆಯ ಸವಿಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮೋಡಗಳು ಸುಳಿದಾಡುತ್ತಿದ್ದವು, ನೈರುತ್ಯದಿಂದ ತಂಗಳಿಯು ಮೋಡಗಳನ್ನು ತೂರುತ್ತ ಬರುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಕರಿಯ ಮೋಡಗಳು ಕ್ಷಿತಿಜದಿಂದ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಮೇಲಕ್ಕೆರುತ್ತ ಸಾಗಿದ್ದುವು

ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರೆಲ್ಲರೂ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಸೇರಿದ್ದರು ಜಯರಾಜನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ “ಸರಿ! ಬಂದೇ ಬಿಟ್ಟು ನೋಡಿ! ಗಾಡಿಯು ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ, ತಮ್ಮ ಸೇವೆಗೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದೇನೆ!” ಎಂದು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಹೇಳಿದ

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಅತ್ಯಂತ ಆನಂದಿತರಾದರು ಅವರು “ ಬನ್ನಿರಿ, ಬನ್ನಿರಿ!” ಎಂದರು

“ ಸಭೆಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಬೇಗನೇ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿರಿ ಮತ್ತುರಾದರೂ ಬರುವವರಿದ್ದರೆ ಅವರನ್ನೂ ಬೇಗನೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿರಿ ಇನ್ನೊಂದು ಗಾಡಿಯು ೧೧|| ಗೆ ಹೊರಡುತ್ತಿದೆಯಲ್ಲವೇ? ೧೦ ಗಂಟೆಯ ವರೆಗೆ ನಾನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಬಲ್ಲೆ ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ತಮ್ಮ ಸಭೆಯು ಮುಗಿಯಲೂ ಬಹುದಲ್ಲ!”

“ ಅಹುದು ನಾನು ಈಗಲೇ ಸಭೆಯನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತೇನೆ ಆದರೆ ತಾವು ರಾತ್ರಿ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ಬಿಟ್ಟರೆ ತುಂಬ ಚೆನ್ನಾಗುವುದು!”

“ಆಗುವುದಿಲ್ಲ! ನಾನು ರಾತ್ರಿ ಇಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವುದು ಶಕ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ!” ಮುಂದೆ ಜಯರಾಜನೆಂದ “ಆದರೆ ತಾವು ಸಭೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿರಿ; ನನ್ನ ಸ್ವಕ್ಕೆ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಿರಿ!”

ಸುಮಾರು ಒಂಬತ್ತು ಗಂಟೆಗೆ ಸಭೆಯು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿನೊಳಗಾಗಿ ತಂಗಾಳಿಯು ಬಿರುಗಾಳಿಯ ರೂಪವನ್ನು ಧಾರಣಮಾಡಿದ್ದಿತು. ಆಕಾಶದ ತುಂಬೆಲ್ಲ ಮೋಡಗಳು ಮುಸುಕಿದ್ದುವು ಆಗಾಗ ಮಿಂಚೂ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಿತು ಸಿಡಿಲುಗಳು ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಿದ್ದುವು. ಸಭೆಯು ಸಾಗಿದ್ದಿತು ಜಯರಾಜನ ಪ್ರವಚನವು ಧಾರಾವಾಹಿಯಾಗಿ ನಡೆದಿದ್ದರೂ ಅನೇಕರ ಲಕ್ಷ್ಯವು ಅತ್ತಕಡೆಗಿರದೆ, ಪ್ರಕೃತಿಯ ಹುಂಕಾರದ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಿತು ಜಯರಾಜನು ಮಾತ್ರ ತನ್ನ ವಿಷಯನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ ತದೇಕಚಿತ್ತನಾಗಿದ್ದ

ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಭವನದ ದಿವಾನ್‌ಖಾನೆಯ ಕಿಟಕಿಗಳು ಕಂಪಿಸತೊಡಗಿದುವು ಗರ್ಜನೆಯು ಇಮ್ಮಡಿಸಿತು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಜಯರಾಜ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ.—

“ ರಚನಾತ್ಮಕ ಕಾರ್ಯವೇ ಕಾರ್ಯವು, ರಾಜನೀತಿಜ್ಞರು ನಮಗೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ನಮಗೆ ಬೇಕಾಗಿದ್ದಾರೆ ಸೇವಕರು—ಸೇವೆಯಲ್ಲಿಯೇ ತಲ್ಲಿನರಾಗುವ ಸೇವಕರು ತಲ್ಲಿನರಾಗುವುದೆಂದರೆ ತಮ್ಮ ಜೀವನರಸವನ್ನು ಜನತೆಯ ಸುಖದ ಬೇರಿಗೆ ಸುರಿಯುವುದು ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದವರೊಡನೆ, ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳೊಡನೆ ನಾವಿಂದು ಬಿರಿಯ ವಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ ಹಸಿದವರಿಗೆ ಅನ್ನ, ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದವರಿಗೆ ಕೆಲಸ, ಸಂಶಯ ಮನದವರಿಗೆ ಧೈರ್ಯ-ಸಾಹಸ ಮೊದಲಾದವನ್ನು ನಾವು ನೀಡಬೇಕಾಗಿದೆ ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಚರಕವು—ರಾಜಕೀಯವೂ ಸಂಬಂಧಿಸಬಲ್ಲದು ”

ಮೇಘಗಳು—ಸಿಡಿಲುಗಳು ಘುಡುಘುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದವು ಕೊಲ್ಲಿ ಚುಗಳು ಝುಝುಪಿಸುತ್ತಿದ್ದವು ಸಮಯವೂ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿತ್ತು ಮಧ್ಯೆ ಮಧ್ಯೆ ಮಳೆಯ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಹನಿಗಳು ‘ಟಪ್ ಟಪ್’ ಎಂದು ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದವು ಇಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಜಂಟಿ ರಾಜ ಗಡಿಯಾರದ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿದ “ವಾಹನವು ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆಯೇ ಹೇಗೆ ನೋಡಿರಿ ಸ್ವಲ್ಪ ! ” ಎಂದು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಹೇಳಿದ

“ಮೇಘಗಳು ಒತ್ತರಿಸಿ ಬಂದಿವೆ ಸೇವಕರನ್ನು ಕಳುಹುತ್ತೇವೆ” ಮೆಲ್ಲಗೆ ನುಡಿದರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ಸಭೆಯು ನಡೆದಿತ್ತು ಹೋದ ಸೇವಕನು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬಂದು “ಮೊಂಡಗಳು ಮಿತಿಮೀರಿ ಓಡಾಡುತ್ತಿವೆ, ವಾಹನವು ಸಿಕ್ಕಬಹುದು, ಆದರೆ ವಾಹಕರು ಎರಡು ರೂವಾಯಿ ಬೇಡುತ್ತಾರೆ ” ಎಂದು ಅರುಹಿದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಸೇವಕನನ್ನು ತಡೆದು ‘ ಸರಿ, ಸರಿ, ರೂವಾಯಿ ಯದೇನು ದೊಡ್ಡ ವಿಷಯ ! ’ ಎಂದು “ ವಾಹನವು ಸಿಕ್ಕುವುದು ತರಿಸಲೊ ? ” ಎಂದು ಜಯರಾಜನನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದರು

“ ಹುಂ, ತರಿಸಿರಿ ! ೧೦ ಗಂಟೆಯಾಗಿ ಹೋಯಿತು ! ”

ವಾಹನವನ್ನು ತರಲು ಪುನಃ ಸೇವಕನನ್ನು ಕಳಿಸಲಾಯಿತು ಸಭೆಯು ಹಾಗೆಯೇ ಮುಂದುವರಿಯಿತು

ಬಾಗಿಲುಗಳ ತಾಕಲಾಟದಿಂದ, ಕಟಾಕಟಾ ಶಬ್ದವು ಕೇಳಬರುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಗಾಳಿಯು ಭರಭರ ಬೀಸುತ್ತಿದ್ದಿತು, ಬಾಗಿಲು-ಗನ್ನು ಹಾರಿಸಿ ಒಳಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗಿ ಬರಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಭಿಂಕರವಾದ ಕತ್ತಲೆಯು ಮುಸುಕಿದ್ದಿತು. ಮಿಂಚುಗಳು ಅದನ್ನು ಇನ್ನಿಷ್ಟು ಭಿಂಕರಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದುವು. ಇಡಿ ಊರೆಲ್ಲವೂ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿದ್ದಿತು.

ಜಯರಾಜನು ಗಡಿಯಾರದ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿದ, ಹತ್ತು ಬಾರಿ ಐದು ನಿಮಿಷಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಹತ್ತು ನಿಮಿಷಗಳೂ ಆಸುವು ಹೊನ್ನೆದೂ ಆಗಬಹುದಾಗಿದ್ದಿತು. “ವಾಹನವು ಬಂದಿತೆ?” ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದ.

“ಸೇವಕನು ಇನ್ನೂ ಮರಳಿಬಂದಿಲ್ಲ.”

“ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಕ್ಷಮಿಸಿ! ನಾನು ಹೊರಡಲೇಬೇಕು.” ವ್ಯಸ್ತ ಭಾವದಿಂದ ಹೇಳಿ ಜಯರಾಜನು ಎದ್ದುನಿಂತ.

“ಹೊರಗೆ ನೋಡಿರಿ, ಸ್ವಲ್ಪ ಏನಾಗುತ್ತಿದೆ? ಇಂದು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇದು ಬಿಡಿರಿ, ಬೆಳಗಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಿರಂತೆ.” ಎಂದರು ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು.

ಜಯರಾಜನು ನಸುನಕ್ಕು ಹೇಳಿದ “ಮಳೆ ಮತ್ತು ಗಾಳಿ ನನ್ನನ್ನು ತಡೆದರೆ ನಾವು ದೃಢಸಂಕಲ್ಪವರು ಹೇಗೆ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವೆವು? ರಾಷ್ಟ್ರಸೇವಕರು ಹೇಗೆ ಆಗುವೆವು!”

ವಾಹನ ತರಲು ಹೋದ ಸೇವಕನು ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬಂದು ಹೇಳಿದ “ಮೋಡಗಳ ಅರ್ಭಟವನ್ನು ನೋಡಿ ವಾಹನವು ಹೊರಡಲು ಸಿದ್ಧನಿಲ್ಲ. ಅವನು ೫ ರೂಪಾಯಿ ಬಾಡಿಗೆ ಬೇಡುತ್ತಾನೆ.

“ಏನು?” ಅಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಜಯರಾಜ ಕೇಳಿ “ವಾಹನದ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸು ಕೊಡಬೇಕಾಗುವುದಲ್ಲವೇ? ಬೇಡ, ಬೇಡ! ಹಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ನಾನು ನಡೆದುಕೊಂಡೇ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ” ಎಂದ.

ಮಾತು ಮುಗಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಣೆಕಲ್ಲುಗಳು ಪಟಪಟ ಬಿಳಲಾರಂಭಿಸಿದುವು.

ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಜಯರಾಜನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿದರು. ಜಯರಾಜನು ಪ್ರಸನ್ನವದನನಾಗಿಯೇ ತೋರುತ್ತಿದ್ದ ಅವನಿಂದ:

“ಓಹೋ, ಅಣೆಕಲ್ಲುಗಳು ಸುರಿಯುತ್ತಿವೆ! (ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಳಿ) ನನಗೆ ಎರಡು ಕಂಬಗಳನ್ನೂ ಒಂದು ಕೊಡೆಯನ್ನೂ ಕೊಡಲಿಕ್ಕಾಗಬಹುದಲ್ಲವೇ ಈಗ?”

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ವಯಸ್ಸಾದವರು, ಮನಸ್ಸಿನ ಪರಿಪಕ್ವಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದವರು. ಜಯರಾಜನು ಇನ್ನೂ ಯುವಕ “ತಾನು ತಂದೆಯಂತೆ ಮುಂದುವರಿದು, ಈ ಹಟವಾದಿ ಹುಡುಗನನ್ನು ತಡೆಯಲಾರಿನೆ?” ಎಂದುಕೊಂಡರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಆದರೆ ಜಯರಾಜನನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೆ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವು ಹಾರಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಿತು, ಅವರು ಅವನೆದುರಿಗೆ ನಮ್ರಭಾವದವರಾಗಿಯೆ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು “ತಾವು ನಾಳೆ ಮುಂಜಾವದಲ್ಲಿ ಹೋದರೆ ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

“ಎರಡು ಕಂಬಗಳನ್ನು ಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದರೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡಿ! ತುಂಬ ಉಪಕಾರಮಾಡಿದಂತಾಗುವುದು”

ಕಂಬಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಒಂದನ್ನು ಮೈಗೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡ, ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಹೊದ್ದುಕೊಂಡ ಕೊಡೆಯನ್ನು ಏರಿಸಿ ಸಿದ್ಧನಾಗಿ “ಇನ್ನು ನನಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿರಿ” ಎಂದ

ಜಯರಾಜನು ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಒಂದು ತೀವ್ರವಾದ ಗಾಳಿಯು ಭರದಿಂದ ಬೀಸಿ, ಯಾವುದೂ ಒಂದು—ಮನೆಯ ಎದುರು, ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಹಾಕಿದ—ತಗಡನ್ನು ಹಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಯಿತು!

ಜಯರಾಜನು ಒಮ್ಮೆದೊಮ್ಮೆ ಬಿಚ್ಚಿದ ಮನದಲ್ಲಿಯೆ ಎಂದು ಕೊಂಡ

“ಹರಿಪುರದಲ್ಲಿ ಇದೊಂದೇ ಒಂದು ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಏಕೆ ಕಳೆಯಲಾಗದು! ಬೆಳಗಾಗುತ್ತಲೇ ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟರಾಯಿತು..” ಆದರೂ ಎಲ್ಲರ ಕಡೆಗೂ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಹಾಕಿ, ಮತ್ತೊಂದು ಸಲ “ನಮಸ್ಕಾರ” ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನಿಕ್ಕುತ್ತ ಅವನು ಮುಂದುವರಿದ, ಬಾಗಿಲನ್ನು ದಾಟಿ ಹೊರಟ.

ಅದೇ ಹರಿಪುರದ ಒಂದು ಮನೆಯ ಮಾಳಿಗೆಯ ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಸಂಗತಿಯು ಜರುಗುತ್ತಲಿದ್ದಿತು.

ಸುದರ್ಶನಾದೇವಿಯು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಜಯರಾಜನ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಹಾಕಿದಳು, ಸ್ವಾಗತಗೀತೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದಳು; ಅದನ್ನು ಅವನ ಅಡಿಗಳಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿದಳು, ಅವನ ಅಡಿಗಳೆರಡನ್ನೂ ವಂದಿಸಿ ತನ್ನ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ಅವನ ಭಾಷಣವನ್ನು ಆಲಿಸಿದಳು. ಜಯರಾಜನು ದಪ್ಪಗಿನ ಖಾದಿಯ ಅಂಗಿಯನ್ನು ತೊಟ್ಟಿದ್ದ; ಖಾದಿಯ ಪಂಚೆಯನ್ನು ಟೈದ್ದ ವಿಶಾಲವಾದ ಹಣೆಯ ಅಂದದಿಂದ— ನಿರ್ಭಯವೂ ಸಂಕಲ್ಪಯುಕ್ತವೂ ಆದ ವಾಣಿಯಿಂದ ಜಯರಾಜನು ಭಾಷಣಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸುದರ್ಶನೆಯು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು, ಕೇಳುತ್ತಲೂ ಇರಲಿಲ್ಲ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು, ನೋಡುತ್ತಲೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಜಯರಾಜನು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಮಂಟಪದಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಹೋದ ಸುದರ್ಶನೆಯು ತನ್ನ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ಸಕ್ಕದಲ್ಲಿಯ ಹೆಂಗಳೆಯರು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಹೋಗಲಾರಂಭಿಸಿದರು ಅವಳೂ ಎದ್ದು ಹೊರಟುಹೋದಳು.

ಅವಳಿಗೆ ಜಯರಾಜನ ಪರಿಚಯವಿದೆಯೇ? ಪರಿಚಯವಿರುವುದೋ ಇಲ್ಲವೋ ನಮಗಂತೂ ತಿಳಿಯದು ಅವನು ಜನರೆಲ್ಲರ ಮುಂದಾಳು! ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅವನ ಪರಿಚಯವು ಮುಂದಾಳೆಂದು ಇದ್ದೇ ಇದೆ ಎಲ್ಲರಂತೆಯೇ ಸುದರ್ಶನೆಗೂ ಇದೆಯೆನ್ನಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪರಿಚಯ ಅವಳಿಗಿದ್ದರೆ ಅದು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಇಂದೆಯೇ ಮೊದಲು ಸಲವೇ ಅವಳು ಜಯರಾಜನನ್ನು ನೋಡಿದ್ದಾಳೆ!

ಎಲ್ಲ ಹೆಂಗಳೆಯರೂ ಸಭೆಯಿಂದ ಎದ್ದು ಬಂದರು ಸುದರ್ಶನೆಯೂ ಬಂದಳು. ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನೂ ಒದಲಾಯಿಸದೆ ಒಂದು ಚಾಪೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಳು. ತನ್ನ ಹಣೆಯನ್ನೊಂದು ಸಲ ಗಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಚಾಪೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಳು. ಮನಸ್ಸು ತಳಮಳಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಿತು ಅದರೆ ಆ ತಳಮಳವು ಏಕಾಗುತ್ತಿದ್ದೆಯೆನ್ನುವುದು ಆಕೆಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಯಾವ ಮಾತೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಚಾಪೆಯ ಮೇಲೆ ಹಣೆಯನ್ನು ಒಂದೆರಡು ಸಲ ಎತ್ತಿತ್ತಿ ಬಡಿದಳು ಆದರೆ ಬೇಗೆಯಿಂದ ತುಂಬಿದ ಆ ಮಿದುಳಿಗೆ ಯಾವುದರದೂ ಆರಿವು ಇರಲಿಲ್ಲ

ಹೀಗೆಯೇ ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಬಿದ್ದುಕೊಂಡು ಎದ್ದಳು ಮುಖ-ಮಾರ್ಜನ ಮಾಡಿಕೊಂಡಳು ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿ, ಒಂದು ಸಾದಾ ಸೀರೆಯನ್ನು ಟ್ಟುಕೊಂಡಳು ತನ್ನ ಪತಿಯ ಛಾಯಾಚಿತ್ರದ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು, ಮೊಣಕಾಲೂರಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ತಲೆಬಾಗಿ ಸಿದಳು ತುಂಬಿಬರುತ್ತಿದ್ದ ಹೃದಯದ ಅವೇಗವನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಗೃಹಕೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದಳು

ಸಾಯಂಕಾಲದ ಊಟವಾದ ಬಳಿಕ ತನ್ನ ಪತಿಯ ಕಿರುಸುನೇ-ಯನ್ನು ಸೇರಿದಳು ಪತಿದೇವನು ಆರಾಮಕುರ್ಸಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಸಿಗಾರು ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದನು ಸಿಗಾರಿನಿಂದೇಳುವ ಧೂಮವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷೆ-ಸುವುದರಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗಿದ್ದನು ಮಿಸೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನಸುನಕ್ಕು ಅವನು “ ಬಾ! ಯಾವಾಗ ಬಂದೆ ” ? ಎಂದ

ಅವಳು ಒಂದೊಂದೆ ಹಜ್ಜೆಯನ್ನಿ ಕ್ಕುತ್ತ ಕವಾಟಿನ ಬಳಿ ಬಂದಳು ಅದನ್ನು ತೆರೆದು ನೋಡಲಾರಂಭಿಸಿದಳು ಯಾವ ಸಾಮಾನನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಲು ಬಂದಿದ್ದಳೋ !

“ ಏನು ಬೇಕು ? ”

ಏನೇನೋ ಕಿತ್ತುಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಳು ಪತಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ-ವನ್ನೀಯಲಿಲ್ಲ

ಪತಿದೇವರು ಪುನಃ ಕಾಲನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಚಾಚಿ, ಸಿಗಾರು ಕುಡಿಯುತ್ತ ಅದರ ಹೊಗೆಯನ್ನು ನೋಡಲಾರಂಭಿಸಿದರು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದ ಬಳಿಕ ಸುದರ್ಶನೆಯು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಕುರ್ಸಿಯ ಹಿಂಬದಿಗೆ ಬಂದು ಅದಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ನಿಂತಳು. ನಸು ವೇಳೆ—ಅವಳು ನಿಂತುದು—ಪತಿದೇವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ “ ನಾನು ತಮಗೊಂದು ಮಾತು ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ ” ಎಂದಳು ಸುದರ್ಶನೆ.

ಕಣ್ಣೆರೆದು, ಮುಂದೆ ನಿಂತಿದ್ದ ಸುದರ್ಶನೆಯ ಪೂರ್ಣ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಪತಿದೇವ “ ಏನು ಹೇಳು! ” ಎಂದ

“ ನನ್ನನ್ನು ತಾವು ಏನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ ? ”

ಇದಕ್ಕೇನೆಂದು ಉತ್ತರವಿತ್ತಬೇಕೆನ್ನುವುದು ಪತಿದೇವನಿಗೆ ಕೂಡಲೆ ಹೊಳೆಯಲಿಲ್ಲ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಕುರ್ಸಿಯ ಅರ್ಜು ಹಿಡಿದು- ಕೊಂಡು—ಉರಿಯುವ ಮುಖದಿಂದ—ಹಿಂದುಮುಂದಿನ ಸಂದರ್ಭವಿ- ಲ್ಲದೆ, ಒಮ್ಮೆಲೆ ‘ನನ್ನನ್ನು ತಾವು ಏನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ’ ಎಂದು ಕೇಳುವ ಪತ್ನಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಏನೆಂದು ಉತ್ತರಿಸಬೇಕು? ಪತಿದೇವ- ನೆಂದನು “ ನಿನ್ನನ್ನು ನನ್ನ ಪ್ರೇಮದ ಪ್ರತಿಮೆಯೆಂದೂ, ಜೀವದ ಜೀವಾಳವೆಂದೂ, ಮನೆಯ ಮಹಾರಾಣಿಯೆಂದೂ, ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿನ ಮಣಿಯೆಂದೂ ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ ನನ್ನ ಬದುಕಿನ ರಾಣಿ! ಇನ್ನೇನೆಂದು ತಿಳಿಯಲಿ! ”

ಮತ್ತೊಂದು ಸಲ ಜೋರಿನಿಂದ ಸಿಗಾರು ಕುಡಿದು, ಅದರ ಹೊಗೆಯನ್ನು ಮಂಡಲಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಗಡೆಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಪತಿದೇವ

“ ನಾನು ಪತಿವ್ರತೆಯಲ್ಲ ! ”

ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಗುತ್ತ “ನಿಾನು ನನ್ನ ರಾಣಿ, ಕೊರಳ ಕಟ್ಟಣಿ, ಮುದ್ದಿನ ಮಡದಿ! ” ಎಂದ ಪತಿದೇವ

“ ಇದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ನನಗೆ ಈ ಮಾತು ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ, ಇಂದು ತಿಳಿಯಿತು, ಅದಕ್ಕಂತಲೇ ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ ! ”

ಪತಿದೇವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಿಗಾರು ಇದ್ದೇ ಇದ್ದಿತು ಆತನು ಅದರ ಹೊಗೆಯ ಚಕ್ರದೊಂದಿಗೆ ಸುತ್ತುತ್ತಲಿದ್ದನೇನೋ!

“ ನಿಮ್ಮಿಂದ ನಾನು ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರೇಮವನ್ನೂ ಅದರನ್ನೂ ಪಡೆದೆ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾನು ಕದ್ದುಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಮೋಸಗೊಳಿಸಿದೆ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರೇಮದೊಡತಿಯು ನಾನಾಗ- ಬಾರದಿತ್ತು ನಾನು ಅಪಾತ್ರಳಾಗಿದ್ದೆ ನಾನು ನನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ತಮಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿರಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಇಂದು ನನಗೆ ತಿಳಿದುಬಂದಿತು. ತೀರ ಅಂತರಾಳದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೋ ಸ್ವಲ್ಪ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಿತು.

ನನಗೆ ಅತ್ತವು ತಿಳಿಯದು, ಧರ್ಮವು ತಿಳಿಯದು, ಸದಾಚರಣೆಯು ತಿಳಿಯದು ಆದರೆ ಪ್ರೀತಿಯೊಂದನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ ಎಂತಲೇ ಸುದರ್ಶನಾ, ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇನೆ ನೀನು ನನ್ನ ಅರಿವಿನ ಅಳದಿಂದ ದೂರಳಾಗಿರುವೆಯೆಂದೂ ನನ್ನ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆಂದೂ ಅದರೂ ನನ್ನನ್ನು ನೀನೆ ಬದುಕಿಸಿರುವೆಯೆಂದೂ ನಾನು ಬಲ್ಲಿನು ಆದರೆ ಸುದರ್ಶನಾ, ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇನೆ ನಾನು ಹೆಂಡಗುಡಕನು ನಿಜ ! ನಾನು ದೋಷಪೂರ್ಣನು, ನಿಜ ! ನಾನು ಸಟಿಗಾರನು, ನಿಜ ! ಅದರೂ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇನೆ ಸುದರ್ಶನಾ, ಇದು ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತುಂಟು: ನಾನು ಎಂದಾದರೂ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ನಿನ್ನನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿರುವೆನೆ ? ನಾನು ಎಂದಾದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಬಾಧ್ಯಸ್ಥನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವೆನೆ ? ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡಿರುವೆನೆ ? ಯಾವು-ಯಾವುವೂ ಬಯಕೆ ತಲೆದೋರುವುವು ಆದರೆ ಬಯಕೆಯ ಪೂರ್ತಿಯ ಮೊದಲು ನನ್ನನ್ನು ನಾನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಲ್ಲವೆ ? ಸುದರ್ಶನಾ, ನನಗಿನ್ನು ಯಾವುದೂ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ, ನಿನ್ನ ಪ್ರೇಮವೊಂದು ಬೇಕು, ಅದನ್ನು ನೀಡು! ಬಿಡ, ಪ್ರೇಮವನ್ನೇನೂ ಕೊಡಬೇಡ ! ನನ್ನ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನಷ್ಟು ಸಲ್ಲಿಸು ಎಂದರೆ ನನ್ನ ಹೆಂಡಗುಡಕತನವು, ದೋಷಗಳು, ಸಟಿಯು ಓಡಿ—ಓಡಿ—ಹೋಗುವುನೆಂಬುದನ್ನು ನೀನೇ ನೋಡುತ್ತೀಯೆ ! ಸುದರ್ಶನಾ, ನಾನು ನಿನ್ನೊಡನೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ, ನಿನ್ನಿಂದ ದೂರದಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದೆ ನಿನ್ನೆದುರಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಬಾಯಿಯಿಂದ ಮಾತುಗಳೇ ಹೊರಡದಾಗುತ್ತಿದ್ದುವು ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಕಾರಣವೆಂದರೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಕುಂದಿದೆಯೆಂಬ ಅರಿವು ನನಗೆ ಇದ್ದುದು ನೀನು ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಲು ಬಯಸುವಾಗ, ಕೊರತೆಯಿಂದ ತುಂಬಿದ ನನ್ನ ಹೃದಯವೂ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ನಡೆಯಿಸಲು ಬಯಸುವುದು ಇಂದು ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಿರುವ ಆಗಸದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ನಿಂತು, ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಪತಿತ್ವದ ಅಧಿಕಾರವು ಏನೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಘೋಷಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಆದರೆ ನನ್ನ ಪ್ರೇಮದ ಅಧಿಕಾರವು ಮಾತ್ರ ಇದೆ, ಆ ಪ್ರೇಮವು ನಿನ್ನಿಂದ ಯಾವ ಕೈಫಿಯತ್ತನ್ನೂ ಬೇಡುವುದಿಲ್ಲ ನಾನು ಅಸಭ್ಯನು, ವ್ಯಸನಿಯು, ದುರಾಚಾರಿಯು ಇದನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ ಆದರೆ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಡಲಾರೆ! ನೀನು ನನ್ನಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಲು ಬಯಸಿದರೂ ನಾನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಿನ್ನ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣವನ್ನು ಮಾಡಿ 'ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಲಾರೆ' ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ "

ಸುದರ್ಶನೆಯ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನೀರು ಹನಿಹನಿಯಾಗಿ ಉದುರತೊಡಗಿತು ಪತಿದೇವನ ವಾಣಿಯೂ ಗದ್ದದಿತವಾಗಿದ್ದಿತು ಕನ್ನಡಕವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದರೂ ಅವನ ಕಣ್ಣೆಮೆಗಳು ಸಜಲವಾಗಿದ್ದುದು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಿತು

“ನನ್ನ ದೊರೆಯೆ! ಎಲ್ಲವೂ ಒಳ್ಳೆಯದ ಆಗುವುದೆಂದು ನನಗೆ ಭರವಸೆಯಿದೆ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ನಾನು ಸ್ವರ್ತಿಸಲಾರೆ ಅದು ನನ್ನ ದುರ್ಭಾಗ್ಯ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಕೊಡುವುದರಲ್ಲ ನಾನು ತಪ್ಪುತ್ತರಲು, ಅದನ್ನು ಮುಟ್ಟುವ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ನಾನು ಹೇಗೆ ಮಾಡಲಿ? ಇಲ್ಲ, ನಾನು ಹಾಗೆ ಮಾಡಲಾರೆ (ಆಣೆಕಲ್ಲುಗಳು ಮಾಳಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಸುರಿಯಲಾರಂಭಿಸಿದುವು) ಒಡೆಯರೆ, ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ತಡೆದುದೆಂದು? (ನೋಣಕಾಲೂರಿ) ನಿಮ್ಮನ್ನು ನಾನು ಅಗಲಿದರೂ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರೇಮವು ನನ್ನಿಂದ ಅಗಲಲಾರದೆಂದು ನನಗೆ ಭರವಸೆಯಿದೆ, ನನ್ನ ಅಗಲಿಕೆಯಲ್ಲ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರೇಮವು ಅಡ್ಡಬರಲಾರದೆಂದು ನನಗೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿದೆ ನಾನು—”

ಸುದರ್ಶನೆಯು ಪತಿಯ ಚರಣಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಕರಗಳನ್ನು ಮುಂದೆ ನೀಡಿದಳು ಪತಿಯು ಕಣ್ಣುಗಳು ಶೂನ್ಯವಾಗಿದ್ದುವು ಪತ್ನಿಯ ಕರಗಳ ಕೋಮಲವಾದ ಬೆರಳುಗಳು ಪಾದವನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿದುವೊ ಇಲ್ಲವೊ, ಅತ್ಯಂತ ವಿಷಣ್ಣ ಭಾವದಿಂದ ಪತಿದೇವನು ತನ್ನ ಪಾದಗಳನ್ನು ತ್ವರೆಯಿಂದ ಹಿಂದೆಗೆದನು ಭರದಿಂದ ಕೋಣೆಯ ಕಡೆಗೆ ಸಾಗಿದನು, ಸಾಗಿಯೇ ಸಾಗಿದನು. ಕೋಣೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಕಪಾಟಿನೊಳ-

ಗಿಂದ ಬಾಟ್ಟಿಯೊಂದನ್ನು ಹೊರಕ್ಕೆ ತೆಗೆದನು ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕ
ಟೇಬಲ್ಲಿನ ಮೇಲಿಟ್ಟದ್ದ ಕಾಜಿನ ಲೋಟವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದು-
ಕೊಂಡು, ಲೋಟದ ಮೇಲೆ ಲೋಟ ಕುಡಿಯತೊಡಗಿದನು

ಸುದರ್ಶನೆಯು ನಿರನಿಂದ ತುಂಬಿದ ನಯನಗಳಿಂದ
ನೋಡಿದಳು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಎದ್ದು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದಳು

*

*

*

*

ಕತ್ತಲೆಯ ರಾತ್ರಿ ಹನಿಗಳುದುರುತ್ತಲಿವೆ ಕಾರ್ನೋಡ-
ಗಳು ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಲಿವೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಶಾಂತಿಯಿದೆ ಮಿಂಚುಗಳು
ಹೊಳೆದು ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಇನ್ನಿಷ್ಟು ಕವೃಮಾಡಿ ಮರೆಯಾಗುತ್ತಲಿವೆ
ಜಯರಾಜನು ಕೊಡೆಯನ್ನು ಎರಿಸಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಕಂಬಳಿಯನ್ನು
ಹೊದ್ದುಕೊಂಡು, ಹಾರುಹಜ್ಜೆಗಳನ್ನಿಕ್ಕುತ್ತ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತಿ-
ದ್ದಾನೆ. ಕೊಡೆಯು ನಿರುಪಯೋಗಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಎರಿಸಿಯೆ
ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ ಕಂಬಳಿಯು ತೊಯ್ದು ಭಾರವಾಗುತ್ತಲಿದೆ
ಜಯರಾಜನು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ, ಊರಲ್ಲಿಯ ನಾಲ್ಕು ಮಾರ್ಗಗಳ
ಕೂಟದಲ್ಲಿ—ಒಂದೆಡೆಗೆ—ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗುಸು ತೋಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ
ನಿಂತಿರುವಳೆಂದು ಮಿಂಚುಗಳು ತೋರಿಸಿದುವು ಜಯರಾಜನು
ಅವಳ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ “ನಿನ್ನಾರಮ್ಮಾ” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

ಕತ್ತಲೆಯು ಮುಸುಕಿದ್ದಿತು ಕತ್ತಲಲ್ಲಿಯೇ ಸುದರ್ಶನೆಯು
ನುಡಿದಳು “ಸ್ವೇಶನ್ನಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದೆ ಎತ್ತಕಡೆಯಿಂದ
ಹೋಗಬೇಕು?”

ಅವಳಾರು ? ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವೇಶನ್ನಿಗೆ ಹೋಗಲೇಕೆ
ಬಯಸುತ್ತಾಳೆ ? ಎಂಬುದನ್ನೆಲ್ಲ ಜಯರಾಜ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. “ನಾನೂ
ಸ್ವೇಶನ್ನಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ” ಎಂದ

ಈ ನುಡಿಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಲೇ ಅವಳು ಮುಂಬರಿದು ಅವನೊ-
ಡನೆ ಹೊರಟಳು

ಆಗ ಜಯರಾಜನ ಮನದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಒಂದು ವಿಚಾರವು
ಉದಯವಾಯಿತು—ಆಣೆಕಲ್ಲಿನ—ಮಳೆಯಲ್ಲಿ, ಕತ್ತಲಿನ ಏಕಾಂತ-

ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ, ವಿಶ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ ಸಂಸಾರವನ್ನು ತೊರೆದು, ತನ್ನ ಸಂಗಡ ಸ್ವೇಶನ್ನಿಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವ ಈ ಹೆಂಗಸು- ಸುಲೋಚನೆಯೊ ಸುನಯನೆಯೊ ಸುವದನೆಯೊ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಇವಳು ವಿಶಿಷ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿಯೆ ಸರಿ ಈಕೆ ಯಾರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಈಕೆ ತಾನೆ ಒಬ್ಬಳೆ ಒಬ್ಬಳು ಜಯರಾಜನಾದರೊ ಭಾರತರಾಷ್ಟ್ರ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಸಮರ್ಪಣಮಾಡಿಕೊಂಡ ಅಗಣಿತ ಸೇವಕರಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಗಣ್ಯ ಅವನು ಜಯರಾಜನಾಗದೆ ಪ್ರಿಯರಾಜನೊ ಬಲಿರಾಜನೊ ಆಗಲಾರ ಈ ಸಹಸ್ರಾವಧಿ ನರನಾರಿಯರ ನಿವಾಸದ ನಡುವಣ ನಾಲ್ಕಾರಿಗಳ ನಿರ್ಜನ ಕೂಟದಲ್ಲಿ ಏನು ನಡೆಯುತ್ತಿದೆಯೆಂಬದನ್ನು ನೋಡದ ಗ್ರಾಮದ ಮಾರ್ಗಗಳ ಮೇಲೆ, ಮಳೆಗರೆಯುವ ಮುಗಿಲಿನ ಕೆಳಗೆ, ಅಸ್ಲಾವಿತ ಪೃಥ್ವಿಯ ವಕ್ಷಸ್ಥಲದ ಮೇಲೆ, ದೇಶ—ರಾಷ್ಟ್ರ—ಸೇವೆ- ಸಾಧನಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ಮೀರಿದ ವಿಶ್ವಾತ್ಮನ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಈ ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸಿನೊಡನೆ—ಒಬ್ಬನೆ ಒಬ್ಬನಾಗಿ—ನಿಜವಾದ ಜಯರಾಜನಾಗಿ ಜಯರಾಜ ನಡೆದಿದ್ದಾನೆ. ಅವನು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಿಂದಲೂ ಮುಕ್ತನಾಗಿದ್ದಾನೆ ತಾನೆ ತಾನು ಆಗಿದ್ದಾನೆ ಈ ಕತ್ತಲೆಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ—ಸರ್ವ ಶಂಕೆಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ—ಸಾರವಂತನಾಗಿಯೂ ವ್ಯರ್ಥತೆಗಳ ನಡುವೆ ಅರ್ಯಧನಾಗಿಯೂ ಅವನು ಹೊರಟಿದ್ದಾನೆ ಸುದರ್ಶನೆ ? ಜಯರಾಜನನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಒಂದೆ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಕಾಲವನ್ನಾದರೂ ಆಕೆ ಕಳೆದಿರುವಳೆ ?

“ ಕೊಡೆಯ ಕೆಳಗೆ ಬನ್ನಿ ಮಳೆಯ ಕಸುವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ ” ಎಂದ ಜಯರಾಜ.

ಸುದರ್ಶನೆಯು ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಅವನನ್ನು ಹೊಂದಿ- ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ನಡೆಯಲು ತೊಡಗಿದಳು “ ನೀವಾರು ? ಏನು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ? ಇಂಥ ಸಮಯ—ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಇದ್ದೀರಿ ?—” ಮುಂತಾದ ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಮಾತುಕತೆಗಳ ಆಗಬೇಕಲ್ಲವೇ ! ಎಂಬುದರ ಯೋಚನೆ ಕೂಡ ಅವರ ಮನದಲ್ಲಿ ಬರಲಿಲ್ಲ ಮಂಡಲಾಕಾರ ವಿಶ್ವದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ, ಕತ್ತಲು ಮುಸುಕಿದ

ಅಸ್ಪಷ್ಟ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ, ಒಂದೇ ಕೊಡೆಯ ಕೆಳಗೆ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಜೋಡಿ-ಜೋಡಿಯಾಗಿ ನಡೆದಿರುವರು ಅವರಿಬ್ಬರೇ ಇರುವರು ಅವರೇ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಸಹಾಯಕರು ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರಾಗಿ ಇರುವರು ಮಿಕ್ಕ ಯಾರ ಸಂಬಂಧವೂ ಅವರಿಗೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ

ಮೂರನೆಯವರಾರೂ ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ, ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತು ಇಷ್ಟೇ ಅವರಿಗೆ ಸಾಕಾಗಿದೆ, ಇದಕ್ಕೂ ಅವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೇನು ಬೇಕಾಗಿದೆ ?

ಹೋಗು-ಹೋಗುತ್ತ ಜಯರಾಜ “ನೀವು ಪೂರ್ತಿ ತೋಯಿಸಿ-ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ, ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ ಈ ಕಂಬಳಿಯನ್ನು !” ಎಂದ

ತಾನು ಹೊದ್ದುಕೊಂಡ ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಜಯರಾಜ ಸುದರ್ಶನಗೆ ಹೊಚ್ಚಿದ ಅದನ್ನು ಹೊದ್ದುಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡದೆ ಅವಳು ಅನುಮೋದನೆ ನಡೆದಳು

ಅಲ್ಪಾವಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ವಿಪರೀತ ಮಳೆಯಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಿತು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕೊರಕಲುಗಳು ಬಿದ್ದಿದ್ದುವು ಅವುಗಳಲ್ಲಿಂದ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಕಿರುದೊರೆಗಳು ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದುವು ಮಿಂಚಿದಾಗ ಅವು ನಗುತ್ತಿದ್ದುವು ಆ ನಗುವಿಕೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಕತ್ತಲೆಯು ಮೋಹಗೊಂಡು ಮತ್ತೆ ಅವುಗಳನ್ನು ನುಂಗಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಿತು

ನೀರಿನ ಅಳವಾದ ತಗ್ಗಿನಲ್ಲಿ “ ಪಟ್ಟನೆ ” ಸುದರ್ಶನೆಯ ಕಾಲು ಒದ್ದಿತು, ಚಿಮ್ಮಿದ ನೀರು ಜಯರಾಜನಿಗೂ ಸಿಡಿಯಿತು ಅವಳ ಬಾಯಿಂದ ‘ ಆಯ್ಯೋ ! ’ ಎಂಬುದು ಹೊರಬಿದ್ದಿತು

“ ಏನಾಯಿತು ? ” ಎಂದು ಜಯರಾಜ ತಡೆದು ನಿಂತ ಸುದರ್ಶನೆಯು ಮಾತನಾಡದೆ ಕಾಲನ್ನು ತಗ್ಗಿನಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಕುಂಟುತ್ತ ಕುಂಟುತ್ತ ನಡೆದಳು

“ ಕಾಲು ಒಳೆಯಿತೆ ? ”

ಸುದರ್ಶನೆಯ ಮಾತನಾಡದಲೆ ಮುಂದುವರಿದಿದ್ದಳು ಜಯರಾಜನೂ ಕೂಡೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಅವಳೊಡನೆಯೇ ಸಾಗಿದ್ದನು ಒಮ್ಮೆಲೆ ನಿಂತು “ ಕಾಲಲ್ಲಿ ಜೋಡುಗಳೂ ಇಲ್ಲವೇ ? ” ಎಂದ.

ಮಿಂಚಿನ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಸುದರ್ಶನೆಯ ಉದ್ದುದ್ದವಾದ, ತೆಳುವಾದ ಕಾಲ್ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ಜಯರಾಜ ನೋಡಿದ, ಪಾದಗಳು ಚಿಕ್ಕವೂ ಕೆಚ್ಚ ನೆಯವೂ ಆಗಿದ್ದವಲ್ಲದೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ನಡೆಯುವ ಅಭ್ಯಾಸವಿಲ್ಲವೆನ್ನುವುದೂ ಕಂಡಿದ್ದಿತು

ಸುದರ್ಶನೆಯು ಮಾತನೇನೂ ಆಡದೆ ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು ಜಯರಾಜನ ನಡಿಗೆಯೂ ತೀವ್ರಗತಿಯುಳ್ಳದಾಯಿತು ಅವನು ಸ್ವಲ್ಪ ಆತುರದ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ “ ಬೇಗ ಬೇಗ ನಡೆಯಿರಿ ! ನಾನು ರೈಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದೆ ” ಎಂದು

ಸುದರ್ಶನೆಯು ಒತ್ತರದಿಂದ ನಡೆಯತೊಡಗಿದಳು ಅವಳ ನೊಂದಕಾಲು ಕುಂಟುತ್ತಲೆ ಇದ್ದಿತು ಜಯರಾಜನು ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬಿಗಿಹಿಡಿದು, ಅವಳ ಕಾಲನೋವಿನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡದೆ ಲಗುಬಗೆಯಿಂದ ನಡೆದಿದ್ದ. ಅಲ್ಪಾವಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನಡಿಗೆಯ ಗತಿಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ನಿಧಾನಮಾಡಿ “ ಓಹೋ, ನಿಮ್ಮ ಕಾಲು ಒಳೆದಿದೆಯಲ್ಲವೇ ? ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ ! ನಾನು ಮರೆತು ಭರದಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದೆ. ” ಎಂದ ಜಯರಾಜ.

ಸಾಕಷ್ಟು ದೂರದ ವರೆಗೆ ಅವರು ಮಾತನಾಡದೆ—ಒಂದೇ ಕೊಡೆಯ ಕೆಳಗೆ—ಹತ್ತಿರ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತ ಹೋದರು. ಮಳೆಯು ಕಡಮೆಯಾಗುತ್ತಲಿದ್ದಿತು ಮೋಡಗಳು ಬಯಲಾಗುತ್ತಲಿದ್ದುವು ದಾರಿಯ ಪುರಗಳ ಮೇಲಿನ ಎಲೆಗಳಿಂದ—ಮೆಲುಗಳಾಯ ಮೂಲಕ—ಒಂದೆರಡು ಹನಿಗಳು ಉದುರಿ ‘ಟಪ್ ಟಪ್’ ಎಂದು ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದುವು ಹೊನ್ನೆಯ ಹುಳುಗಳು ಆಗಾಗ ಹೊಳೆದು ತಮ್ಮ ಇರುವಿಕೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದುವು ರಾತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದಿತು, ಶಾಂತತೆಯು ನೆಲೆಗೊಂಡಿದ್ದಿತು. ಅಂಧಕಾರದಲ್ಲಿ ಕವ್ವು ಅಷ್ಟೊಂದು ಇರಲಿಲ್ಲ ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರ ಉಸಿರಿನ ದನಿಯನ್ನು ಆಲಿಸುತ್ತ ಅವರೊಬ್ಬರೂ ಮುಂದಡಿಯಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಸ್ಪೇಶನ್ನಿನ ಸಿಗ್ನಲುಗಳ ಕೆಂಪು-ಕೆಂಪಾದ ಕಣ್ಣುಗಳು ಕಂಡುವು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹಸಿರು ಬಣ್ಣವೂ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಜಯರಾಜ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಕೇಳಿದ

“ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದೆ ನಿಮಗೆ ? ”

ಮಾತಿಲ್ಲ

“ ನನ್ನ ಗಾಡಿ ಹನ್ನೊಂದುವರೆ ಗಂಟೆಗೆ ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡುತ್ತದೆ ”

ಮಾತಿಲ್ಲ

“ ಓಹೋ, ಚಳಿಯಾಗುತ್ತಿದೆಯೇ ನಿಮಗೆ ? ಇನ್ನೇನು ? ಇದೋ ಸ್ಪೇಶನ್ನೇ ಬಂದಿತು ಇಂದು ಚಳಿಯು ವಿಪರೀತವಾಗಿದೆ ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೊದ್ದುಕೊಳ್ಳಿರಿ ! (ಸುದರ್ಶನೆಯ ಮೈಮೆಲಿದ್ದ ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ) ಓಹೋ, ಇದು ಒದ್ದೆಯಾಗಿದೆ ಸರಿ ! ಸ್ಪೇಶನ್ನಿನಲ್ಲಿ ನೋಡೋಣ, ಕಾಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿಯು ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆಯೇನೋ ! ಭಾರವಾಗಿದೆಯಲ್ಲವೆ ಕಂಬಳಿ ? ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಿ, ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಹಾಗೆ ಹೊದ್ದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು, ಹೀಗೆ ಹೊದ್ದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಹೊದ್ದಿಸಿದ

ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಂದಲೂ ಮುಕ್ತಳಾಗಿ, ಈ ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ ಅಂಧಕಾರದಲ್ಲಿ ಶೂನ್ಯದೊಳಗಿಂದ—ನಿರುದ್ದೇಶದಿಂದ—ಅಪರಿಚಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಡನೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ ಈ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವು ಬರುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ ಸುದರ್ಶನೆಗೆ ? ಶಬ್ದಹೀನಳಾಗಿ ಸಂದೇಹರಹಿತಳಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ ನಿರ್ಮಮ-ಸಮ್ಯಗ್ಭಾವದಿಂದ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ ಆಕೆ ಯಾರನ್ನೂ ಪ್ರಶ್ನಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ, ಉತ್ತರವನ್ನೂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ಯಾವ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯೂ ಅವಳಿಗಿಲ್ಲ ಮುಂದಾಗುವುದರ ಕಡೆಗೆ ಸಂಶಯವೃತ್ತಿಯೂ ಇಲ್ಲ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿಸಿದಿಗ್ಗ, ಅಶಾರಹಿತ, ನಿಸಂಶಯ ವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳವಳಾಗಿ ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ ಎಲ್ಲಿಗೆ?— ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಏಕೆ?— ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆನ್ನುವ ಬಯಕೆಯ ಅಭಾವವು ಅವಳಲ್ಲಿ ಇರದೆ ಇರಲಿಕ್ಕೆಲ್ಲ

ಸ್ಪೇಶನ್ನಿನ ಬಳಿಗೆ—ತಿರ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಕೇಳಿದಳು
“ ನಿಮ್ಮ ಗಾಡಿಯು ಹನ್ನೊಂದುವರೆ ಗಂಟೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತದೆಯಲ್ಲವೇ ? ”

ಮಳೆಯು ನಿಂತಿತು, ಗಾಳಿಯೂ ಭರದಿಂದ ಬೀಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮೂರನೆಯ ತರಗತಿಯ ಪ್ರಯಾಣಿಕರ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮೂವರು ನಾಲ್ವರು ಪ್ರಯಾಣಿಕರು—ತಮ್ಮ ಗಂಟುಗಳನ್ನೇ ತಲೆದಿಂಬುಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು—ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸ್ವೇಶನ್ನಿನ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಮಾಸ್ಟರ್ ಮಹಾಶಯರು ಕಾವುಂಟರಿನ ಮೇಲೆ ತಲೆಯನ್ನಿಟ್ಟು ತೂಕಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಫೀಸಿನ ಹೊರಗೊಂದು ಬೆಂಚು ಇದ್ದಿತು. ಮಾಸ್ಟರ್ ಮಹಾಶಯರ ತಲೆಯು ಅಂಗೈ ಮೇಲೆ ಒರಗಿದ್ದಿತು. ಬಾಯಿಂದ ಜೊಲ್ಲು ಹಸಿಹನಿಯಾಗಿ ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ದೇಹದ ತುಂಬ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ತಂತಿಯು ‘ಕಟ್ ಕಡಕಡ ಕಟ್’ ಶಬ್ದಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಿತು.

ಸುದರ್ಶನೆಯನ್ನು ಬೆಂಚಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಜಯರಾಜ ಆಫೀಸಿನೊಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕೂಗಿದ “ಮಾಸ್ಟರ್ ಸಾಹೇಬ್ !”

ಮಾಸ್ಟರ್ ಮಹಾಶಯರು ಕನಸು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆಲೆ ಈ ಕೂಗಿನಿಂದ ಬೆಚ್ಚಿಬಿದ್ದರು. ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತೆರೆದು ನೋಡಿದರು. ಜೊಲ್ಲನ್ನು ಒರಸಿಕೊಂಡರು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಗಾಡಿಯು ಹಿಂದಿನ ಸ್ವೇಶನ್ನಿನ ಬಿಟ್ಟುದರ ಸುದ್ದಿಯ ಗಂಟೆ ಬಾರಿಸಿತು. ಗಂಟೆಯ ಶಬ್ದವೂ ಜಯರಾಜನ ಕೂಗೂ ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಕೇಳಿಸಿದುವು. “ಎನು ?”

“ಕಂಬಳಿಯೊಂದು ಬೇಕಾಗಿದೆ ಕೊಡುತ್ತೀರಾ ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ ಜಯರಾಜ.

ಮಾಸ್ಟರ್ ಮಹಾಶಯರು ಮೈಮುರಿದು ಆಕಳಿಸಿದರು. ಗಡಿಯಾರದ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿ, ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಟ್ಟು “ಕಂಬಳಿಯಿಲ್ಲ ! ನಡೆಯಿರಿ ಹೊರಕ್ಕೆ” ! ಎಂದರು.

“ವಿಪರೀತ ಚಳಿಯಿದೆ ಇನ್ನೂ ಈಗ ಮಳೆ ನಿಂತಿದೆ ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ನಿಮಗ ಮರಳಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ”

ಭಾರವಾದ ನಿದ್ರಾಸ್ವರದಲ್ಲಿಯೆ ಮಾಸ್ಟರರು “ಇಲ್ಲೇ ಕಂಬಳಿ ! ಹೋಗಿ ಹೊರಗೆ !” ಎಂದರು,

ಜಯರಾಜನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಯಿಟ್ಟಿದ್ದ ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು “ ಕಂಬಳಿಯು ಇದೆಯಲ್ಲ! ಇದು ತಮ್ಮದಲ್ಲವೇ? ಇದನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಮತ್ತೆ ತಂದು ಇಡುತ್ತೇನೆ ” ಎಂದು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮತ್ತೇನನ್ನೂ ಮಾತನಾಡದೆ ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೋದ

ಸುದರ್ಶನೆಯು ಬೆಂಚಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದಳು ರೈಲಿನ ಸಾಲುಗಳು ಒಂದನ್ನೊಂದು ಕತ್ತರಿಸಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಗೂ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ನೀರು ಬಿದ್ದುದರಿಂದ ಆಗಾಗ ಅವು ಸ್ಪೇಶನ್ನಿನ ಮಂದಮಂದವಾದ ಪ್ರಕಾಶದಲ್ಲಿ ಮಿನುಗುತ್ತಿದ್ದವು ಸುದರ್ಶನೆಯು ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಹೊದಿದ್ದಳು. ಆದರೂ ಆಕೆಯ ಉಟ್ಟತೊಟ್ಟ ಬಟ್ಟೆಗಳು ತೊಯ್ದು ತಪ್ಪಡಿಯಾಗಿದ್ದವು ಚಳಿಯಿಂದ ಗಡಗಡನೆ ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದಳು ಹೊದಿದ್ದ ಕಂಬಳಿಯೊಳಗಿಂದಲೂ ಚಳಿಯು ನುಗ್ಗಿ ನಡುಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು

“ ಕಂಬಳಿಯೂ ತೊಯ್ದಿದೆಯಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡಿ! ಹಿಂಡಿ ಹರಡುತ್ತೇನೆ ” ಜಯರಾಜನು ಕಂಬಳಿಗೆ ಕೈ ತಗುಲಿಸಿದ ಕೂಡಲೆ ಸುದರ್ಶನೆ ಅದನ್ನು ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಳು.

ಜಯರಾಜನು ಅದನ್ನು ಬೆಂಚಿನ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಹರಡಿ ಒಣಗು-
ಹಾಕಿದ ಹೊಸದಾಗಿ ತಂದ ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಆಕೆಯ ಕಡೆಗೆ ಕೊಟ್ಟು,
“ ಹೊದ್ದುಕೊಳ್ಳಿ ಇದನ್ನು ಕುಪ್ಪಸವೂ ತೊಯ್ದುಹೋಗಿದೆಯೇನೋ!
ಅದನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡಿ! ಹಿಂಡಿಹಾಕುತ್ತೇನೆ ” ಎಂದು

ಸುದರ್ಶನೆಯು ಕೇಳಿದಳು ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು
ಬೆಂಚಿನ ಮೇಲಿಟ್ಟಳು, ಹೊದ್ದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ

ಒಂದು ಷರ್ಟ್, ಒಂದು ಪಂಚೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದ ಬಟ್ಟೆ-
ಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಜಯರಾಜನು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಬಿಚ್ಚಿಹಾಕಿದ

ಸುದರ್ಶನೆಯು ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಬೆಂಚಿನ ಮೇಲೆ ಅವನೆದುರಿಗೆ
ಇಟ್ಟಳು, ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ‘ ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ, ಹೊದ್ದು-
ಕೊಳ್ಳಿರಿ ’ ಎಂದು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಬೆಂಚಿನ ಕೆಳಕ್ಕೆ ತೂಗಾಡುತ್ತಿದ್ದ

ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಎರಡೂ ಮೊಳಕಾಲು—
ಎರಡೂ ಕೈಗಳ ನಡುವೆ ತಲೆಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಒದ್ದೆಯಾದ
ಸೀರೆಯ ಸೆರಗನ್ನೇ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಳು ಜಯ-
ರಾಜನು ವ್ಯಸ್ತಚಿತ್ತನಾಗಿ ಅವಳ ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೆ ಬಂದು ಬೆಂಚಿನ
ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು, ಅವಳಿಗೆ ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಹೊದಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದನು.

ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಹೊದಿಸುವುದು ಅವಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ
ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿದ್ದಳೊ ಏನೊ !

“ ಕುಪ್ಪಸವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿ ! ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು-
ಕೊಳ್ಳಿ ! ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ಮಲಗಿಕೊಂಡು ಬಿಡಿ ! ” ಎಂದ ಜಯರಾಜ

ಸುದರ್ಶನ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿದ್ದವಳ ಹಾಗೆ ಏನೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡ-
ತೊಡಗಿದಂತೆ ಕಂಡಿತು ಆಕೆ ಕುಪ್ಪಸವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಬಹುದು!
ಮಲಗಿಕೊಂಡು ವಿಶ್ರಮಿಸಲೂ ಬಹುದು! ಕುಪ್ಪಸ ಬಿಚ್ಚಿ ಇಡುತ್ತಿಡು-
ತ್ತಲೇ ಅವಳು ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿದ್ದವರ ಹಾಗೆ ತೂಕಡಿಸಿ ತೂಕಡಿಸಿ ಬೀಳಲು
ತೊಡಗಿದಳು ಜಯರಾಜನು ಅವಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದು
ಹೇಳಿದ

“ ಸುದರ್ಶನಾ ! ಸುದರ್ಶನಾ ! ಬಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟೀಯೆ ! ಸರಿಯಾಗಿ
ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳು ! ”

ಸುದರ್ಶನೆಯು ಅವನ ತೊಡೆಗಳ ಮೇಲೆಯೆ ಉರುಳಿಬಿಟ್ಟಳು.

ಈಗ ತಾನೇನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದು ಜಯರಾಜನಿಗೆ ತಿಳಿಯ-
ದಾಯಿತು ಇನ್ನು ತಾನು ಎಳಲಾಗದೆಂದು ಬಗೆದು, ಸರಿಯಾಗಿ
ಕುಳಿತುಕೊಂಡ. ಅಸಹಾಯಳಾಗಿ ತನ್ನ ತೊಡೆಯಲ್ಲಿ ನಿದ್ರಿಸಿರುವವ-
ಳನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿ, ಅವಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ ?
ತೊಡೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದವಳಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗದಂತೆ—ಸರಿಯಾಗಿ
ಕುಳಿತ ಸುದರ್ಶನೆಯು ಅತ್ತಿತ್ತ ಮಗ್ಗುಲುಗಳನ್ನು ಹೊರಳಿಸಿ ಸುಖ-
ನಿದ್ರೆಗಾಗಿ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಕಾಲು-
ಗಳನ್ನೂ ಕೈಗಳನ್ನೂ ಪಸರಿಸಿ ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಿಗಿದು
ಹೊದ್ದುಕೊಂಡಳು. ಆಗ ಜಯರಾಜನಿಗೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊಚ್ಚಿದ ಹಾಗೆ

ಆಯಿತು. ಗೂಡುನಾಡಿಕೊಂಡು, ಅದರಲ್ಲಿ ಸುಖಾಸನವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡು ಮಲಗಿದ ಹಕ್ಕಿಯನ್ನು ತಟ್ಟಿತಟ್ಟಿ ಮಲಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಯಕೆಯಾಯಿತು—ಜಯರಾಜನಿಗೆ ಅವನು ಕೇಳಿದ “ಚಳಿಯಾಗುತ್ತಿದೆಯೇ?” ಎಂದು

ಜಯರಾಜನ ಮಾತಿಗೆ ಉತ್ತರವೆಂಬಂತೆ ಸುದರ್ಶನೆಯು ಮಾತನೇನೂ ಆಡದೆ ಹೊರಳಾಡಿ, ಇನ್ನಿಷ್ಟು ಅವನ ತೊಡೆಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಳು

ಜಯರಾಜ ಇನ್ನಿಷ್ಟು ನೇರವಾಗಿ ಕುಳಿತು, ಮುಂಗಡೆಗೆ ನೋಡಲು ತೊಡಗಿದ

ಆತನ ಬತ್ತಲೆಯಿದ್ದ ಅಂಗಗಳಿಗೆ ಆಕೆಯ ತಂಪಾದ ಕೋಮಲವಾದ ದೇಹದ ಸ್ಪರ್ಶವು ಆಗುತ್ತಿದ್ದಿತು ಸುದರ್ಶನೆಯ ದೇಹಲತೆಯು ಜಯರಾಜನ ದೇಹವೃಕ್ಷದ ಆಶ್ರಯಕ್ಕಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಿತೇನೋ! ಆಕೆಯ ದೇಹದ ಸ್ಪರ್ಶವಾದಾಗ ಅವನ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುಲ್ಲತೆಯು ಹರಿದಂತಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು ಆಗ ಜಯರಾಜ ‘ರಾಮ ರಾಮ, ರಾಮ ರಾಮ’ ಎಂದು ನಾಮಜಪಕ್ಕೆ ತೊಡಗುತ್ತಿದ್ದ

‘ರಾಮ’ ಎಂದರೇನು ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದಿತೆ? ಇಲ್ಲ, ಗೊತ್ತಾಗುವಂತೆಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ ಆದರೆ ರಾಮನಾಮವು ತನ್ನ ಕೊನೆಯ ಆಧಾರವೆಂದೂ ಏನೋ ಅವನು ಅದನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಕಾತರನಾಗಿ—ದೀನನಾಗಿ ಜಪಿಸುತ್ತಿದ್ದ ರಾಮನಾಮವನ್ನು ಒತ್ತರದಿಂದ ಅವನ ನಾಲಗೆಯು ಮಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಿತು

ಹಕ್ಕಿಯು ಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ಈಗ ಸುಖವಾಗಿ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿದೆ ಸುಖವಾಗಿ? ಅಹುದು! ಸುಖವು ಕಡಮೆಯಾದಾಗ ಅದು ಮಗ್ಗಿಲಾಗುತ್ತದೆ ಅದರ ಸೀರೆ ಒದ್ದೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಕಂಬಳಿಯಿಂದ ಶಾಕವೂ ದೊರೆತಿದೆ

ಈ ದಾರಿತಪ್ಪಿದ ಹಕ್ಕಿಯ ಹೃದಯದ ಹಾರಿಕೆಯು ತನಗೆ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿರುವುದೆಂದು ಜಯರಾಜನಿಗೆನಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು ಆ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಸುಖವೂ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಲಿದೆಯೆಂಬುದೂ ಅವನಿಗೆನಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು. ತನ್ನ

ದೇಹದಲ್ಲಿಯೂ ಕಾವು ಉಂಟಾಗುತ್ತಿದೆಯೆಂದೂ ಎನಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು ತನ್ನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೂ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಉದ್ರೇಕವು ತಲೆಯೆತ್ತುತ್ತಿದೆಯೆನ್ನುವುದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು ಇದು ಗೊತ್ತಾದಾಗಲೆಲ್ಲ ಇನ್ನಿಷ್ಟು ತೀವ್ರಗತಿಯಿಂದ ರಾಮನಾಮವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

ಸುದರ್ಶನೆಯು ' ಅಮ್ಮಮ್ಮಾ ! ' ಎಂದು ತನ್ನ ಮಗ್ಗಿಲು ಹೊರಳಿಸಿ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಲಗಿದಳು ಈಗ ಆಕೆಯ ಕರಗಳೆರಡೂ ಜಯರಾಜನ ಎರಡೂ ಬದಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುವು ಮತ್ತು ಆಕೆಯ ಶರೀರದ ಉತ್ತರಭಾಗವು ಜಯರಾಜನ ತೊಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಸುಖವಾಗಿ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿತು

ಜಯರಾಜನ ಉಸಿರು ಭರದಿಂದ ಆಡತೊಡಗಿತು ಓಡಿಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದ್ದರೆ ಅವನು ಓಡಿಹೋಗಲೂ ಬಹುದಾಗಿದ್ದಿತು. ಆದರೆ ಅವನು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಅಲುಗಾಡಲಿಲ್ಲ ತನ್ನ ಶರೀರದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ ಕೋಮಲ ಶರೀರವು—ಸಜೀವವಾಗಿದ್ದೊಂದು ಹೆಣ್ಣಿನ ದೇಹವು ಉಸಿರಾಟದ ಮೂಲಕ ಸ್ಪಂದನಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಿತು ಅದನ್ನು ಜಯರಾಜನು ನಿಷ್ಪಂದನ-ನಿಶ್ಚೇತನಗೊಳಿಸಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದ ಆದರೆನು? ಆತನು ಜಪಿಸುತ್ತಿದ್ದನು—ರಾಮ, ರಾಮ, ರಾಮ

ಈ ಭೂತಲದಲ್ಲಿ ' ರಾಮ ' ಎಂದರೇನು ? ರಾಮ, ರಾಮ, ರಾಮ.

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರ್ಮನ್ನು ನಡುಗಿಸುತ್ತ ಉಗಿಬಂಡಿಯು ಸ್ಟೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಜಯರಾಜನ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತಿತು ಜಯರಾಜನ ತೊಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿ ಮಲಗಿದ್ದ ಹಕ್ಕೆಯು ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿದ್ದಿತು ಈಗ ಅವನೇನು ಮಾಡಬೇಕು ? ಈ ಗಾಡಿಯಿಂದಲೇ ಆತನಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದೆ ಉಗಿಬಂಡಿಯ ಕಿಟಕಿಗಳೊಳಗಿಂದ ಬೆಳಕು ಹೊರಕ್ಕೆ ನುಸುಳಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಿತು ಡಬ್ಬಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಜನರೂ ಮಲಗಿದ್ದಾರೆ, ಅವರು ಬೆಳಗಾಗುತ್ತಲೇ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವರು ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ

ನುಳಿಯೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಕಿಟಕಿಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿದರೆ ಗಾಳಿಯಿಂದ ಸಂರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೂ ಆಗುತ್ತದೆ

ಜಯರಾಜನು ತನ್ನ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿದ. ಆತನ ವಿಚಾರಪ್ರವಾಹ ಒಂದೆರಡು ಹಜ್ಜೆ ಮುಂದುವರಿದು, ಎರಡನೆಯ ತರಗತಿಯ ಡಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂದು ಭಾವಿಸಿತು ಅಲ್ಲಿ ಕಾಸಿರಬಹುದು, ಸ್ಥಳವೂ ಒದ್ದೆಯಾಗಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ, ಎರಡನೆಯ ತರಗತಿಯ ಡಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಸಿದ ಗಾಡೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದರೆ ಇವಳಿಗೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯಲಾರದೆ! ಅಮೇಲೇನು ಕೆಲವು ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲಿ 'ಹರಿಪುರವು ಎಲ್ಲುಳಿಯುವುದೋ, ಈ ಸ್ವೇಶನ್ನು ಎಷ್ಟು ಹಿಂದಾಗುತ್ತದೋ! ' ಆಗೋ ನೋಡು, ರೈಲು ಬಂದಿದೆ, ಏಳು ಹೊರಡೋಣ! ' 'ನನ್ನೆ?' ಎಂದು ಮನದಲ್ಲಿಯೇ ಯೋಚಿಸಿದನೊ ಏನೊ! ಆ ಯೋಚನೆಯನ್ನೂ ಅಲ್ಲಿಗೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ. ತಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನೂ ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನೂ ಕೊಡಬಲ್ಲ ರೈಲುಬಂಡಿಯನ್ನು ನೆಟ್ಟದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅದು ಇನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದಲ್ಲಿ—ಮಾತು ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದರೊಳಗೆ—ಹರಿಪುರವನ್ನು ದಾಟಿ ಹೋಗುವುದು ತನ್ನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ್ದ ಹೆಂಗುಸನ್ನು ಜಯರಾಜ ನೋಡಿದ ' ನೀನು ಕುಲಗಬೇಕೆನ್ನುವಿಯಾ? ನನ್ನ ತೊಡೆ ನಿನಗೆ ಹೀಗೆಯೇ ದೊರೆಯುತ್ತಿರುವುದೇ? ನೀನೆಲ್ಲಿಗೂ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿಲ್ಲವೇ? ರೈಲುಗಾಡಿ ಬಂದಿದೆ, ಏಳು, ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲು,' ಎಂದು ಹೇಳುವ ವಿಚಾರ ಮತ್ತೆ ಬಂದಿದ್ದಿತೇನೊ!

ಆದರೆ ಆ ಹಕ್ಕಿಯು ಅವನ ತೊಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಮಧುರವಾಗಿ ಉಸುರಾಡಿಸುತ್ತ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದಿತು

ಜಯರಾಜ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಲ್ಲಾಡಿದ. ಉಚ್ಚಸ್ವರದಿಂದ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಕಿತ್ತಿರ ಕರೆದು ಕೇಳಿದ 'ವಿಲಾಸಪುರದ ಟಿಕೀಟು ತಂದುಕೊಡುತ್ತೀರಾ?' ಈ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಅವನು ಸುದರ್ಶನೆಗೆ ಕೇಳಿಸದಂತೆ ನುಡಿದ ಆದರೆ ಇವು ಅವಳಿಗೆ ಕೇಳಿಸಿದುವೇನೋ, ಮೈಮುರಿಯುತ್ತ ಎದ್ದು ಕುಳಿತಳು.

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಹೊದಿದ್ದ ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಕೂಡುತ್ತ “ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿರಿ ” ಎಂದಳು
 “ ಏಕೆ ? ಏಕೆ ? ”

ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದ ಕೈಯನ್ನು ಅವನ ಕಡೆಗೆ ಚಾಚಿ-
 “ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿರಿ, ನೀವು ಹೋಗಿರಿ ” ಎಂದಳು.

ಆಗ ಜಯರಾಜನಿಗೆ ಯಾವುದೂ ಹೊಳೆಯದಂತಾಯಿತು
 ದರ್ಶನೆಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟ. ಸುದರ್ಶನೆಯ ಕಣ್ಣು-
 ಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಯೋಗವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ, ನಿರಾಶೆಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಕಣ್ಣುಗಳು
 ‘ ಯಾವ ತೊಂದರೆಯೂ ಇಲ್ಲ, ನೀವು ಬೇಕಾದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿರಿ,
 ಹತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇವಳು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಹಾಗೆ ಇರುವಳು ಇವಳಿಗೋಸ್ಕರ
 ನೀವು ಒಂದು ಕ್ಷಣವನ್ನಾದರೂ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಡಿರಿ ! ’ ಎಂದು
 ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದವು ಅವಳಿಂದಳು “ ಉಪಾಯವಿಲ್ಲ—ಅಹುದು
 ಉಪಾಯವಿಲ್ಲದವಳಾಗಿಯೇ ನಾನು ಜೀವಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ ನೀವು ಅವಶ್ಯ-
 ವಾಗಿ ಹೊರಡಬಹುದು ” ಅವಳು ಕಂಬಳಿ ಹಿಡಿದ ಕೈಯನ್ನು ಕೆಳಕ್ಕೆ
 ಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ ಹಾಗೆಯೇ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಳು ಅವಳುಟ್ಟ ಸೀರೆಯೂ
 ಒಗ್ಗಿರಲಿಲ್ಲ, ಇನ್ನೂ ಒದ್ದೆಯಾಗಿಯೇ ಇದ್ದಿತು “ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿರಿ
 ಇದನ್ನು ! ಹೊರಡಿರಿ ! ಪರಸಾತ್ಮನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಸುಖವಾಗಿಡಲಿ—
 ಇನ್ನು ನಾನೋ ? ನಾನು ಒಳಿತಾಗಿದ್ದೇನೆ ” ಎಂದಳು

“ ಏನು ? ಏನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ ? ” ಎಂದ ಜಯರಾಜ
 ಮೆಲುಕದನಿಲ್ಲ

“ ಈ ಗಾಡಿಯಿಂದ ನೀವು ಹೊರಡಬೇಕಾಗಿದೆ, ತೆಗೆದು-
 ಕೊಳ್ಳಿರಿ ಇದನ್ನು ”

“ ಪರವಾ ಇಲ್ಲ ಇನ್ನೊಂದು ಗಾಡಿಯಿಂದ ಹೊರಡುತ್ತೇನೆ ”

ಕ್ಷಣಕಾಲ ಸುದರ್ಶನೆಯು ಜಯರಾಜನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿ-
 ದ್ದಳು ಪುನಃ ಆ ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊದ್ದುಕೊಂಡು, ಅವನ
 ತೊಡೆಗಳ ಮೇಲೆಯೇ ಮಲಗಿಕೊಂಡಳು.

ರೈಲುಗಾಡಿಯು ಕೂಗಿತು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಸರಿಯುತ್ತ ಸರಿಯುತ್ತ ನಡೆಯಿತು ಜಯರಾಜನು ಪರಾಜಿತನಾದವನಂತೆ ರೈಲಿನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡತೊಡಗಿದ ಅದು ಅವನ ಎದುರಿನಿಂದ ಹೊರಟುಹೋಯಿತು ಈಗ ಆ ರೈಲುಗಾಡಿಯಿದ್ದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಕತ್ತಲೆಯು ಕವಿದು ಸ್ತಬ್ಧತೆಯು ನೆಲೆಗೊಂಡಿತು

ರೈಲುಗಾಡಿಯು ಹೊರಡುತ್ತಲೆ ಜಯರಾಜನಿಗೆ ಸಹಿಸದಷ್ಟು ಚಳಿಯಾಗತೊಡಗಿತು, ಕೈತಿಕ್ಕಿಕೊಂಡು ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಎಳೆದ-ಕೊಂಡ ತಲೆಯನ್ನು ತುರಿಸಿಕೊಂಡ ಬಳಿಕ ಕಂಬಳಿಯ ಮುಸುಕಿನಲ್ಲಿ ಕೈಹಾಕಿ, ಅದರ ತಲೆಯನ್ನು ಮೆಲ್ಲಗೆ ತಟ್ಟತೊಡಗಿದ

ಮುಸುಕುಹಾಕಿಕೊಂಡು ಮಲಗಿದ್ದ ಸುದರ್ಶನಿಯು ಮುಸುಕಿನೊಳಗಿಂದಲೆ “ ಚಳಿ ವಿಸರಿಸಿ ಬೀಳುತ್ತಿದೆ ಕಂಬಳಿ ಹೊದ್ದು-ಕೊಳ್ಳಿರಿ!” ಎಂದು ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮೇಲ್ದಾಡಿದಳು ಜಯರಾಜನು ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಭುಜಗಳ ವರೆಗೆ ಹೊದ್ದುಕೊಂಡ ಈಗ ಅವನ ಕೈಬೆರಳು ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ಆಕೆಯ ಸೊಂಟದ ವರೆಗೂ ನಡೆದುವು ಹರಡಿದ ಸುದರ್ಶನೆಯ ತಲೆಗೂದಲುಗಳಲ್ಲಿ ಆಡಲಾರಂಭಿಸಿದುವು ಅವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಬಿದ್ದ, ತಣ್ಣಗಾಗಿದ್ದ ಕೂದಲುಗಳನ್ನು ತೀಡುತ್ತ ಅವನ ಬೆರಳುಗಳು ಮಂದಗತಿಯಿಂದ ಸುದರ್ಶನೆಯ ಮಸ್ತಕದಿಂದ ಕಟೆಯ ವರೆಗಿನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಚಲಿಸುತ್ತಿದ್ದುವು ಬಾಯಿ ಭರದಿಂದ ರಾಮನಾಮವನ್ನು ಜಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು.

ಸುದರ್ಶನೆಯ ಶರೀರವು ಅವನ ದೇಹವನ್ನು ಹೆಚ್ಚುಹೆಚ್ಚು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳಲು ತೊಡಗಿತು ಕೂಡಲೆ ಜಯರಾಜನು ತನ್ನ ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ಆಕೆಯ ಕೂದಲುಗಳಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ನೇರವಾಗಿ ಎದುರಿನ ಅಂಧಕಾರವನ್ನು ನೋಡಲು ತೊಡಗಿದ ಪ್ರಪಂಚದಿಂದ ದೂರದಲ್ಲಿ, ವಿಧಿವಿಧಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಿ, ಒಂದೆರಡು ಗಳಿಗೆಯ ಬಳಿಕ ಹೊರಟುಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಸ್ವೇಶನ್ನಿನ ಬೆಂಚಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ ಯಾರ ದೃಷ್ಟಿಯೂ ಅವನ ಕಡೆಗಿಲ್ಲ ಈಗ. ಎಂದ ಮೇಲೆ ಅವನಿಗೆ ಯಾರ

ಸಂಶಯ ? ಏತರ ಸಂದೇಹ ? ತನ್ನನ್ನು ತಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಾದರೂ ಏನಿದೆ ? ಅವನು ನಿರ್ಭಯನಾಗಿ ಎನೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸಲು ತನ್ನನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಬಿಡಲೊಲ್ಲನೇಕೆ ? ದ್ವಂದ್ವವೇತರದು ? ' ಒಲ್ಲ 'ನೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಯಾರನ್ನು ಕುರಿತು ?

ಆಕೆಯ ದೇಹವು ಈಗ ಬಿಸಿಯಾಗತೊಡಗಿತು ಮತ್ತೆ ಅವನು ರಾಮನಾಮವನ್ನು ಜಪಿಸುತ್ತಿದ್ದನು

ಸುದರ್ಶನೆಯು ಬಯಸುವುದಾದರೂ ಏನು ? ಅವಳಿಗೆ ಯಾವುದೂ ಬೇಡವಾಗಿದೆ ಅವಳು ಮಲಗಿದ್ದಾಳೆ, ಏಕೆಂದರೆ ಮಲಗುವ ಹೊತ್ತು ಆಗಿದೆ ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನಿದ್ರೆಯು ಆಡುತ್ತಿದೆ ಅವಳು ಜಯರಾಜನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ್ದಾಳೆ, ಏಕೆಂದರೆ ತೊಡೆಯು ಅರಳಿ ಮತ್ತು ಬೆಂಚಿನ ನಡುವೆ ಬಂದಿದ ಒಂದೇ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಮಲಗಿದ್ದಾಳೆ, ಏಕೆಂದರೆ ಅವಳ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಒದ್ದೆಯಾದುದರಿಂದ ಅವನ್ನು ಒಣಗಹಾಕಲೆಂದು ಅವಳಿಂದ ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ ಈ ಅಂಧಕಾರದ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಆಕೆಯು ಮಲಗಲು ಬಯಸುತ್ತಾಳೆ, ಏಕೆಂದರೆ ಇದು ಮಲಗುವ ಸಮಯ, ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನಿದ್ರೆಯು ತುಂಬಿನಂತಿದೆ

ಇಂದಿನ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತೊರೆದು, ಈ ಭೂಮಿ ಆ ಆಕಾಶ ಇವುಗಳ ನಡುವೆ ಅವಳೊಬ್ಬಳೆ ಒಬ್ಬಳು ಆಗಿದ್ದಾಳೆ ಈ ಅಜ್ಞಾತವಾದ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಈ ಮನುಷ್ಯನು ಬಂದು ಅವಳನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ ಈ ಮನುಷ್ಯನು ಜಯರಾಜನೆಂದು ಮಾತ್ರ ಅವಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಳಿಗೆ ಸಮಯ ದೊರೆತಿಲ್ಲ ಜಯರಾಜನು ನಿಷೇಧಿಸುವಂತಹದಾದರೂ ಅವಳಲ್ಲಿ ಏನಿದೆ ? ವಿಧಿ-ನಿಷೇಧಗಳಿಂದ ಅವಳು ಮುಕ್ತಳಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದಾಳೆ ಈಗ ಅವಳು ತನ್ನವರೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೂ ಬೆರೆಯುವರೆಂದು ಬಿಡಲೂ ಯಾವ ಅಡಚಣೆ-ನಿರ್ಬಂಧವಿದೆ ಅವಳಿಗೆ ? ತನಗೆ ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವಾದುದನ್ನೇನೂ ಅವಳು

ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿಲ್ಲವೆಂದ ಮೇಲೆ ಅವಳಿಗೆ ನಿಸಿದ್ಧನಾದುದಾದರೂ ಏನಿದೆ ?

ಅದುದರಿಂದ ಅವಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಗುಲಿಕೊಂಡು ಆಗಾಗ ಮಗ್ಗಿಲುಗಳನ್ನು ಹೊರಳಿಸುತ್ತ ಸರಿಯಾದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಈ ತೊಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ್ದಾಳೆ ಬಾಲಕನು ತಾಯಿಯ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅಕೆಯನ್ನು ತಗುಲಿಕೊಂಡಿರಬಾರದೇ ? ಎಂದು ನಾವು ಕೇಳಬಹುದು ಬಾಲಕನು ತಾಯಿಯ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಿದ್ದರೆ ಯಾರು ಹೆಸರಿಡುವರು ? ಅಲ್ಲಿ ಲಜ್ಜೆಯೆಲ್ಲಿ ? ನಿಂತಿನಿಯವುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನವೆಲ್ಲಿ ? ಅನಂದದ ರಸಾನುಭವದಲ್ಲಿ ಕಸವೆಲ್ಲಿ ?

ಸುದರ್ಶನೆಯು ಜಯರಾಜನ ತೊಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಪವಡಿಸಿದ್ದಾಳೆ, ಸಮಾಜವು ಇಲ್ಲಿ ಕಾರಭಾರ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೂ ಬಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ ಈಗ ನಿದ್ರಿಸುವ ಹೊತ್ತು ಅವಳಿಗೆ ಬಾಧೆಯೇತರದು ? ಅವಳಿಗೆ ವಿಶ್ವಾಸವಾರದು ? ಅವಳು ಅತ್ಯಂತ ಜತನದಿಂದ ಹೊರಳಾಡಿ, ಮಗ್ಗಿಲಾಗಿ, ಆತನ ತೊಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಸುಖವಾಗಿ ನಿದ್ರಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ ಮೆತ್ತನ್ನು ಗಾದಿಯೂ ಅಲ್ಲಿ ದೊರೆತಿದೆ, ತಲೆದಿಂಬೂ ಸಿಕ್ಕಿದೆ, ಕಂಬಳಿಯ ಉಷ್ಣತೆಯೂ ದೊರೆಯುತ್ತಲಿದೆ, ಜಗತ್ತಿನ ಬಂಧನವಿಲ್ಲದೆ ಅತೀತದ ಪರೋಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತೊರೆದ ಹಕ್ಕಿಯಾಗಿ ಅವಳಲ್ಲಿ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ ನಿನ್ನೆ ಏನಿದ್ದಿತೋ ರಾಮನೆ ಬಲ್ಲ ನಾಳೆ ಏನಾಗುವುದೆಂಬುದರ ಎಣಿಕೆಯಿಲ್ಲ, ಮುಂದಿನ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಏನಾದೀತೆನ್ನುವುದರ ನಿರೀಕ್ಷಣೆಯಿಲ್ಲ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಅವಳು ಕೈಫಿಯತ್ತು ಕೊಡಬೇಕಾದುದಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಭೂತಕಾಲದಿಂದ ಬಂಧಿತಳಿಲ್ಲ, ಅವಳಿಗೆ ವರ್ತಮಾನದ ಭಯವಿಲ್ಲ, ಭವಿಷ್ಯದ ಬೇಡಿಕೆಯಿಲ್ಲ

ಈಗ ಏನಿದೆಯೋ ಇದೆ ಅವಳು ಅದರಲ್ಲಿಯೆ ಸಂಪೂರ್ಣಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ, ಅದರಲ್ಲಿಯೆ ಉಸಲಬ್ಧಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ ಸುಖವಾಗಿ ಮಲಗಿದ್ದಾಳೆ ಇದು ನಿದ್ರಿಸಿರುವ ಸಮಯ.

ಸುದರ್ಶನೆಯು ಕೇಳಿದಳು “ ನಿಮಗೆ ನಿದ್ರೆ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲವೇ ? ”

ಜಯರಾಜನು ಕಣ್ಣೆರೆದು ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ನೋಡಲು ಯತ್ನಿಸಿದ; ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ತನ್ನೊಳಗಿಂದಲೆ ಏಳುತ್ತಿರುವುದೇನೋ ಎಂದೆನಿಸಿತು ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದು ಕೊಂಡು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕೇಳಿಸಿತು—“ನಿಮಗೆ ನಿದ್ರೆ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲವೇ” ಆಗ ಅವನು ತನ್ನೊಡನೆಯೇ ಒಗಳವಾಡಿದವನಂತೆ ಎಂದ “ಇಲ್ಲ, ಎಳ್ಳಮ್ಮೂ ಇಲ್ಲ ”

ಯಾರೋ ಕೂಗಿದಂತಾಯಿತು—ರಾತ್ರಿ ಬಹಳವಾಗಿದೆ

ಜಯರಾಜನು ಮೈಮೇಲೆ ಏರಿಬರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಅಹ್ವಾನಿಸುತ್ತಿರುವವನಂತೆ ಉತ್ತರವನ್ನಿತ್ತನು

“ ಅಹುದು, ರಾತ್ರಿ ಬಹಳವಾಗಿದೆ ”

ಈ ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿನ ಅಪ್ರೀತಿಯೂ ಬಿರುಸೂ ಪ್ರೀತಿ-ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಕೇಳಿದ ಸುದರ್ಶನೆಯ ಅಂತರಾಳವನ್ನು ಚುಚ್ಚಿದುವು ಅವಳು ಎದ್ದು ಕುಳಿತಳು

“ ಏಕೆ? ಏಕೆ ? ”

“ ನಾನು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ, ನೀವಿಷ್ಟು ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳಿರಿ ”

ಜಯರಾಜನು ಸುದರ್ಶನೆಯನ್ನು ನೋಡಿದ ಆ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿಯೋಗವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ, ನಿರಾಶೆಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಡಿಕೆಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ, ಸ್ನಿಗ್ಧಸ್ನೇಹವಿದ್ದಿತು ಆದರೂ ಜಯರಾಜನು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೆ ಏನೇನೋ ವಿಪರೀತ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಗಾಬರಿಯಾದ “ನಾನು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ, ನೀವು ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳಿರಿ” ನಾರಿಯ ಈ ನುಡಿಗಳಿಂದ ಜಯರಾಜನು ಕಳೆಗುಂದಿದವನಾಗಿ ನುಡಿದ “ ಇಲ್ಲ, ನನಗೆ ನಿದ್ರೆ ಬಂದಿಲ್ಲ ”

ಕೆಲವು ನಿಮಿಷಗಳು ಸಂದುವು ಸುದರ್ಶನೆಯು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಕೇಳಿದಳು “ ಎಷ್ಟು ಗಂಟೆಯಾಗಿರಬಹುದು ? ”

“ ಸುಮಾರು ಹನ್ನೆರಡೂವರೆ ! ”

“ ವಿಪರೀತ ಚಳಿ. ”

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಇಬ್ಬರೂ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರು ಬಳಿಕ ಸುದರ್ಶನೆಯ ಮೆಲ್ಲನೆ ನುಡಿದಳು “ ನೀವು ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳಬಾರದೆ ? ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

ನಿರ್ಮಮತೆಯಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾದ ಸುದರ್ಶನೆಯ ಈ ಸಚ್ಚಿಂತನೆಯ ನುಡಿಗಳು, ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ಕರೋರವಾಗಿದ್ದ ಜಯರಾಜನ ಚಿತ್ತವನ್ನು ಮೀರಿದವು ಜಯರಾಜನ ಅಂತರಂಗವು ಕದಲಿತು. ಅವನು ತೀರ ಮಾರ್ಪಾಡುಗೊಂಡ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಎಂದ. “ ಬೇಡ, ಬೇಡ ”

‘ ನಾನು ಬೆಂಚಿನ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ನ, ನನ್ನ ಚಿಂತೆಯನ್ನು ನೀವು ಮಾಡಬೇಡಿರಿ ’ ಎಂದು ಸುದರ್ಶನೆಯು ಹೇಳಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದಳು, ಆದರೆ ಜಯರಾಜನ ಮುಖದಿಂದ, ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಬೆರೆತ ದನಿಯಲ್ಲಿ “ ಬೇಡ, ಬೇಡ ” ಎಂದು ಹೊರಬಿದ್ದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ, ಅವಳ ಹೃದಯವು ಕರಗಿ ಕರವು ಗದಗದಿತವಾಯಿತು ಹೇಳಬೇಕೆಂದ ಮಾತುಗಳು ಅವಳ ಬಾಯಿಂದ ಹೊರಡದಾದುವು.

ಆಗ ಇಬ್ಬರ ಹೃದಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತಮ್ಮಿಬ್ಬರೊಳಗೆ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಗಳ ಅನಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲವೆಂಬ ಅನುಭೂತಿಯು ಮೂಡಿತು ಪರಸ್ಪರರ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಲಾಷೆಯೂ ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿಯೂ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ ಇಬ್ಬರೂ ಚಿರಕಾಲದಿಂದ ಪರಿಚಿತರೂ, ಅಭಿನ್ನ ಹೃದಯಗಳೂ ಎಂಬತ್ತಿದ್ದರು ಇಬ್ಬರ ನಾಣಿಯೂ ಮೌನವಾಗಿದ್ದಿತು, ಶಬ್ದಗಳು ಒಂದು ತೊಡಕು ಎಂಬಂತೆ ಕಂಡಿತೇನೋ ಅವರಿಗೆ! ಶಬ್ದಗಳು ಬಾಹ್ಯಪ್ರಪಂಚಕ್ಕಾಗಿ ಮಾತ್ರ ತನ್ನನ್ನು ಎದುರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕರಿನವೆನಿಸಿದಾಗ, ಪ್ರಯತ್ನ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು ವಿರೋಧವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ, ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಂತರವನ್ನುಂಟುಮಾಡಲು ಭಾಷೆಯು ಬೇಕಾಗುವುದು, ಆಗ ಶಬ್ದಗಳು ಅವಶ್ಯವೆನಿಸುವವು ಆದರೆ ಇವರಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಹನಿಗಳು ಬೆರೆತುಹೋಗುವಂತೆ ಶಬ್ದಗಳು ಮೌನದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಹೋದುವು, ಕಳೆದುಹೋದುವು

ಸುದರ್ಶನೆಯ ಹೃದಯವು ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ತುಂಬಿತುಳುಕಿತು ಒಂದು ಕ್ಷಣಕಾಲ ಸಹ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲಾಗಲಿಲ್ಲ ಜಯರಾಜನ ತೊಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡು ನಿದ್ರೆಹೋದಳು

ಜಯರಾಜನ ಪೌರುಷದಲ್ಲಿ ಆಗ್ರಹಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ವಿಗ್ಧತೆಯು ಬಂದಿತು 'ರಾಸುನಾಮದ ಮಂತ್ರೋಚ್ಚಾರಣೆಯಿಂದ ಹೊಡೆದೋಡಿಸಲು ಬರುವಂತಹ ಭೂತವಾವುದೂ ಸುದರ್ಶನೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ, ಮುಟ್ಟಲಿಕ್ಕೆ ಅಯೋಗ್ಯವಾದುದು ಯಾವುದೂ ಅವಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ' ಎಂದು ಅವನಿಗೆನಿಸಿತು ಅವನ ಬಿಗಿದ ಹೃತ್‌ತಂತ್ರಿಗಳು ಸಡಿಲಾದುವು ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಆತನು ಸುದರ್ಶನೆಯ ತಲೆಯನ್ನು ತಟ್ಟುತ್ತ ಕೇಳಿದ "ಸುದರ್ಶನಾ, ನಾನು ನಿನ್ನ ಸ್ಮರಣೆಮಾಡುತ್ತಿರಬಹುದೆಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದೆಯೇನು ?"

"ನನಗೆ ನಿದ್ರೆಬರುತ್ತಿದೆ" ಎಂದಳು ಸುದರ್ಶನಾ

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಉದ್ವಿಗ್ನವಾದ ವನಸ್ಸಿನ ಮತ್ತು ಶರೀರದ ಆತನ ಸ್ನಾಯುಗಳು ಶಿಥಿಲವಾದುವು ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಸ್ವಸ್ಥವಾಗತೊಡಗಿತು ಆತುರತೆಯು ಕಡಮೆಯಾಯಿತು ಅವನು ತನ್ನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಅವಳನ್ನು ಮಲಗಿಸಿಕೊಂಡು ಅವಳ ಕೂದಲುಗಳಲ್ಲಿ ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ಆಡಿಸತೊಡಗಿದ

ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದ ಬಳಿಕ ಸುದರ್ಶನೆಯು ಕೇಳಿದಳು "ಮಲಗುವುದಿಲ್ಲವೇ ?"

ಆಕೆಯ ತಲೆಯನ್ನು ತಟ್ಟುತ್ತ "ಇಲ್ಲ, ನನಗೆ ನಿದ್ರೆಬಂದಿಲ್ಲ" ಎಂದ

ಕೆಲವು ನಿಮಿಷಗಳು ಕಳೆದ ನಂತರ ವುನಃ ಜಯರಾಜ ಕೇಳಿದ "ಸುದರ್ಶನಾ, ನಿದ್ರೆ ಹತ್ತಿತೇನು ನಿನಗೆ ?"

ಆರೆನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿಯ ದನಿಯಲ್ಲಿ "ನನಗೆ ನಿದ್ರೆಬರುತ್ತಿದೆ" ಎಂದಳು ಸುದರ್ಶನಿ

ಸುದರ್ಶನೆಯ ತಲೆಯನ್ನೂ ಕಪೋಲಗಳನ್ನೂ ತನ್ನ ಕೈಗಳಿಂದ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ತಟ್ಟುತ್ತ, ಜಯರಾಜನೆಂದ "ಒಳ್ಳೇದು, ಮಲಗಿಕೊ,

ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೊದ್ದುಕೊಂಡು ಸುದರ್ಶನಾ ಇಡಿ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ನಾವು ಎಚ್ಚೆತ್ತುಕೊಂಡೇ ಕಳೆಯೋಣ, ರಾತ್ರಿಯು ದಿನಕರನನ್ನು ಅಲಿಂಗಿಸುವ ವರೆಗೆ ಮಾತನಾಡೋಣ ಬಾ, ಎಂದು ನಿನಗೆ ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ ಬೇಡ, ನೀನು ಮಲಗಿಕೊಂಡು ನಾನು ಸ್ವಾರ್ಥಿಯಾಗಲಾರೆ ! ”

ಸುದರ್ಶನ ಸಲಿಗೆಯ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಕುಸುಕುಸುಮಾಡಿ “ ನನಗ ನಿದ್ರಬರುತ್ತಿದೆ ” ಎಂದಳು

“ ಸರಿ ! ಆಗಲಿ ! ನೀನು ಮಲಗಿಕೊ ”

ಜಯರಾಜ ಮತ್ತೆ ಹೇಳತೊಡಗಿದ “ ನೀನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇರುವೆಯೆಂದೂ ನನ್ನ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿದ್ದ ನನ್ನನ್ನು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಡೆಯುವೆನಂದೂ ನಾನು ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ ಸುದರ್ಶನಾ ನಿನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದಲೇ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಹೊಂದುವೆನೆಂದು ನಾನು ಒಗೆದಿರಲಿಲ್ಲ ಒಬ್ಬನೇ ನಡೆದಿದ್ದೆ, ಅಶೆಯು ಸೋತು ಸೋತು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಿತು, ಜೀವನವು ಉಸುಬಿನ ಬೃಲಿನಂತೆ ರುಕ್ಷವೆನಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು ‘ ಆದರೆ ನಾನು ಪುನಃ ಪುನಃ ರಾಷ್ಟ್ರದ ನಾಮವನ್ನೇ ಅಶ್ರಯ ಸಿಕೊಂಡು ಮುಂದಡಿಯಿಡುತ್ತಲಿದ್ದೆ ಇದೇ ತೆರನಾಗಿ ನಾನು ಹೊರಟುನಡೆದಿದ್ದೇನೆ ಬೀಳದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಹಿಂದೆ ನೋಡಲಿಲ್ಲ, ಮುಂದೆ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅವರಲ್ಲಯೆ ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕೀಲಿಸಿ ಓಡುತ್ತಲಿದ್ದೆ ಮನಸ್ಸು ಸೋಲುತ್ತಿದ್ದಿತು, ನಾನು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ, “ ರಾಷ್ಟ್ರದೇವೋಭವ ” ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದೆ ಧೈರ್ಯದಾನ ಮಾಡುವವರೂ ಉತ್ಸಾಹನೀಡುವವರೂ ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ ನನ್ನ ಸುಖದುಃಖಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದರೆ ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ ‘ ಮುನ್ನಡೆ, ನಾನೂ ನಿನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದೇನೆ ’ ಎಂದು ಹೇಳುವವರೂ ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ ಇದ್ದವರೆಲ್ಲರೂ ‘ ಬನ್ನಿರಿ, ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕೊಟ್ಟು ಹೋಗಿರಿ ’ ಎನ್ನುವವರೇ ಇದ್ದರು ‘ ಬನ್ನಿರಿ, ನೀರು ಕುಡಿಯಿರಿ ’ ಎನ್ನುವವರು ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ ನಾನು ಹೊರಟುಹೋಗುವುದನ್ನೇ ಎಲ್ಲರೂ ಬೇಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೋಗಲು

ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನೂ ದಯಪಾಲಿಸುವವರು ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ
ವೆಂದೆನ್ನುವುದು ಸುಳ್ಳು ಆಗಿದ್ದಿತು 'ಒಂದುಹಿಂದಿನಿಂದ ಒಡುವುದು
ಹೇಗೆ ತಾನೆ ಸಾಧ್ಯ?' ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ, ನನ್ನನ್ನೇ
ಮರೆತು ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ "

ಸುದರ್ಶನೆಯು ಮಗ್ಗಿಲಾಗುತ್ತ " ನನಗ ನಿದ್ರೆಬರುತ್ತಲಿದೆ "

“ ಅಹುದು ! ನಿದ್ರಿಸು, ನಿದ್ರಿಸು, ಸುದರ್ಶನಾ ! ಕ್ಷಮಿಸು ! ”
ಎಂದು ಅವನು ತಟ್ಟನೆ ಸುಮ್ಮನಾದ

ನಡುರಾತ್ರಿ ! ಮೋಡಗಳು ಬಯಲಾಗಿವೆ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು
ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಮುಚ್ಚಿ, ತೆರೆತೆರೆದು ಜಗತ್ತನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿವೆ
“ ಸುದರ್ಶನಾ, ನಿದ್ರೆಹತ್ತಿತನು ! ”

“ ಊಂ, ಊಂ, ಊಂ ! ”

“ ಸುದರ್ಶನಾ, ನಾನು ರಾಷ್ಟ್ರಕೈಂಠಲೆ ಜೀವಿಸಿದೆ, ಆದರೆ
ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ನನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ಜೀವನರಸವು ಕಡಮೆಯಾಗುತ್ತಲೆ ಸಾಗಿದೆ.
ದಿನದಿನವೂ ವೆಚ್ಚವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದುದರ ಸ್ಥಳದಲ್ಲ ಹೊಸಹೊಸ
ಪ್ರಾಣವು ನನಗಲ್ಲಂದ ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದಿತನ್ನುವುದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ,
ಈಗ ನನಗೆ ತಿಳಿಯಿತು ಸುದರ್ಶನಾ, ನೀನು ಯುಗಯುಗಕ್ಕೂ
ಜೀವಿಸಿರು ! ನೀನು ಇದ್ದಲ್ಲಯ ಸುಖವಾಗಿರು ! ಯಾವ ಝರಿಯಿಂದ
ನಮಗೆ ಜೀವನರಸವು ದೊರೆಯುತ್ತಿರುವುದೆಂಬುದು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿ-
ದೆಯೆ ! ಆದರೆ ಆ ಝರಿಯಲ್ಲ ಸ್ನೇಹವಿದೆ, ಯಜ್ಞವಿದೆ. ನಾನೆಂದಿಗೂ
ಒಂಟಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಈಗ ನನಗೆನಿಸುತ್ತಿದೆ ಅವ್ಯತವು ನನ್ನನ್ನು
ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು ನಾನು ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿದ್ದೆ ಸುದರ್ಶನಾ ನೀನು
ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿರುವೆಯೇನು ! ”

ಗಾಢವಾದ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿದ್ದವಳಂತೆ “ ಊಂ — ಊಂ — ಊಂ ”

ಎಂದಳು

“ ನಿದ್ರಿಸು, ನಿದ್ರಿಸು ಸುದರ್ಶನಾ ! ” ಜಯರಾಜನು ಆಕೆಯ
ಗಲ್ಲಗಳ ಮೇಲೆ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಕೈಯಾಡಿಸುತ್ತ ಎಂದ “ ಎಲ್ಲರಿನೆಯೊ

ಅಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿ ನಿದ್ರಿಸು ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ದಿನ ನಿನಗೆ ಮೃತ್ತಿಕೆಯ ತೊಡೆಯೂ ದೊರೆಯುವುದು ಅಲ್ಲಿಯೂ ನಿನ್ನ ಸುಖವಾಗಿ ನಿದ್ರಿಸುವೆಯೆಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆ ನನಗೆ ಅನಂತ ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲ, ಅನಂತ ಪ್ರಣಯದಲ್ಲಿಯೂ ನಂಬಿಕೆಯಿಲ್ಲ ಆದರೆ ನನಗೆ ಪ್ರಣಯದ ಒಂದು ಕ್ಷಣವೂ ಅನಂತವೆನಿಸುತ್ತದೆ ಸತ್ಯಜೀವನದ ಒಂದು ಕ್ಷಣವೂ ಶಾಶ್ವತವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ನೀನು ಪತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೀಯೆ? ಆದರೇನು? ಸ್ನೇಹಮಯವಾದ ಜೀವಿಗೆ ಪರಮಾತ್ಮನು ಎಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ? ಆ ಜೀವಿಗೆ ವರ್ಜ್ಯವಾವುದೂ ಇಲ್ಲ, ನಿಯಮ-ನಿರ್ಬಂಧಗಳೂ ಇಲ್ಲ! ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಅಹುತಿಯಾಗಬೇಕಾದ ಸ್ನೇಹವು ಜಯಶಾಲಿಯಾಗುವದೆಂದು ಇಂದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು ಅದು ಬಂಧನವನ್ನು ಹರಿದೊಗೆಯುವಂತಹದು! ಏಕೆಂದರೆ ಮುಕ್ತಿದಾಯಕವಾದುದು ಆ ಸ್ನೇಹವು ಎಂದೂ ಅಸಂಯಮಿಯಾಗಿರದು, ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ಸದಾ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿರುವುದು ಅಡೆ-ತಡೆಗಳಿಲ್ಲದುದಾಗಿರುವುದು ”

ಸುದರ್ಶನೆಯು ಯಾವುದೊ ಒಂದು ವೇದನೆಯಿಂದ ಮಗ್ನಳು ಹೊರಳಿಸಿದಳು.

“ ಸುದರ್ಶನಾ, ಮಲಗು, ಮಲಗು! ನಾನು ನನ್ನ ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸದಿರಲು ಬಯಸಿದೆ ಅದನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ನಷ್ಟಮಾಡಲು ಇಚ್ಛಿಸಿದೆ ಅದೆಲ್ಲವೂ ವ್ಯರ್ಥವಾದುದೆಂದು ಇಂದು ನೀನು ನನಗೆ ಕಲಿಸಿದೆ ಆಗ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅಹಂಕಾರವಿದ್ದಿತು ಅಹಂಕಾರಿಯಾದ ನನ್ನಿಂದ ಯಜ್ಞವು ಹೇಗೆ ಕೊನೆಗಂಡಿತು? ನನ್ನಿಂದ ಯಾವ ರಾಷ್ಟ್ರ ಸೇವೆಯಾಗಬಹುದಾಗಿದ್ದಿತು? ಸ್ನೇಹವು ಅಂಗೀಕರಿಸುವುದಕ್ಕಿಡೆಯೇ ವಿನಾ ನಿರಾಕರಿಸಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಅರಿತೆ ಸುದರ್ಶನಾ, ನಿದ್ರಿಸು, ನಿದ್ರಿಸು! ”

ಪುನಃ ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿದ, ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಇದೇ ನಕ್ಷತ್ರಗಳನ್ನು ಅವನು ನೂರಾರು ಸಲ ನೋಡಿದ್ದ ಆದರೆ ಇಂದು ಅವು ಜಯರಾಜನಿಗೆ ತೀರ ಸಮಾಪದುವಾಗಿ—ಆತ್ಮೀಯವಾಗಿ—

ತೋರಿ, ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನೂ ಸಂಬೋಧಿಸಿ, 'ನೀವು ನಗುತ್ತಾ ಇದ್ದೀರಿ, ಒಳಿತಾಗಿದ್ದೀರಾ?' ಎಂದು ಕ್ಷೇಮ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು—ಕೇಳಬೇಕೆನ್ನು-
ಸುತ್ತಿದ್ದಿತು ಆತನಿಗೆ

“ ಸುದರ್ಶನಾ, ಮಲಗಿದ್ದೀಯಾ ! ”

ಅವಳು ಮಿಸುಕಾಡುತ್ತ, ಕಂಬಳಿಯ ಎರಡು ಅಂಚುಗಳನ್ನೂ, ಬಿಗಿಯಾಗಿ ತಲೆಯ ಬುಡದಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಲ ಬುಡದಲ್ಲಿಯೂ ಸೇರಿಸಿ ಹೊದ್ದು ಕೊಳ್ಳಲು ಏಳಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದಳು

“ ಏನು ಏನು ? ”

“ ಯಾವ ಕಡೆಯಿಂದಲೂ ಚಳಿಗಾಳಿ ತಗಲುತ್ತಿದೆ ! ”

ತೋರಿಸಿದ ಕಡೆಯಲ್ಲ ಕೈಯಿಟ್ಟು ನೋಡಿದ ಜಯರಾಜ ಕಾಲುಗಳ ಹತ್ತಿರ ಸೀರಿಯು ಬಹಳ ಒದ್ದೆಯಾಗಿದ್ದಿತು ಅಲ್ಲಿ ಬೆಂಚಿನ ತೂತಿನೊಳಗಿಂದ ಗಾಳಿ ಬಂದು, ಅಸಹನೀಯ ಚಳಿಯನ್ನುಂಟು-
ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಿತು “ ಓಹೋ! ಸೀರೆ ವಿಪರೀತ ತೊಯ್ದು ಹೋಗಿದೆ ! ”
ಜಯರಾಜ ನುಡಿದ

ಮುಗಿಲಲ್ಲಿ ಮುಸುಕಿಲ್ಲದ ತಾರೆಗಳು ಅರಳಿದ್ದುವು, ವ್ಯೋಮವು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿದ್ದಿತು ಆ ತಾರೆಗಳ ಕಂಗಳಿಗೆ ಕಾಣುವಂತೆಯೇ ಕೆಳಗೆ ಭೂಮಿಯು ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಬತ್ತಲೆಯಾಗಿ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದಿತು ಈ ಮಹಾವ್ಯೋಮದ ಕೆಳಗೆ ಸ್ತ್ರೀಯಾರು ? ಪುರುಷನಾರು ? ಅವರಣ-
ವೇನು?—ಅನಾವರಣವೇನು ?

ಅದಾವುದೂ ಅದೇನೂ ಇಲ್ಲ, ಕೇವಲ ಸುದರ್ಶನೆಯೇ ಸುದರ್ಶನೆ, ಜಯರಾಜನೇ ಜಯರಾಜ . ಮಾತ್ರ ಇದ್ದಾರೆ ಇಷ್ಟು ಜ್ಞಾನದ ಹೊರತು ಇನ್ನಾವ ತುಚ್ಛತೆಗೂ ಅಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶವಿರಲಿಲ್ಲ.

ಜಯರಾಜನಿಂದ “ ಸುದರ್ಶನಾ, ಸೀರೆಯನ್ನು ಕಳೆದು ಬಿಡು ಒಣಗಿದ ಭಾಗವನ್ನು ಮೇಲೆ ಮಾಡಿ ಮಡಿಸಿ, ಆ ಬೆಂಚಿನ ತೂತಿನ ಮೇಲೆ ಇಡುತ್ತೇನೆ, ಅಮೇಲೆ ನೀನು ಮಲಗಿಕೊ.” ಅವಳು ಸೀರೆ-
ಯನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಕು, ತಾನು ಅದನ್ನು ಮಡಿಸಿ ಆ ತೂತಿನಮೇಲೆ

ಬೇಕು, ಎಂಬ ಅಕ್ಷೇಪೆಯಿಂದ ಜಯರಾಜನು ದಾರಿ ನೋಡತೊಡಗಿದ. ಸುದರ್ಶನೆಯು ಎದ್ದು ಕುಳಿತು ಆತನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿದಳು

ತನ್ನ ನುಡಿಗಳು ಔಚಿತ್ಯದ ಎಲ್ಲೆ ಯನ್ನು ಮೀರಿಹೋದುವೆಂದು ಜಯರಾಜನಿಗೆ ಎನಿಸುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಆಕೆ ಸೀರೆಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಅವನಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತ ನುಡಿದಳು “ ನನಗೆ ನಿದ್ರೆ ಬರುತ್ತಿದೆ, ಅಮ್ಮಮ್ಮಾ ! ”

ಜಯರಾಜನು ಕೂಡಲೆ ಎದ್ದು ಸೀರೆಯ ಒಣಗಿದ ಭಾಗವನ್ನು ಮೇಲೆ ಮಾಡಿ, ಬೆಂಚಿನ ತೂತಿನ ಮೇಲಿಟ್ಟು “ ಇನ್ನು ಮಲಗಿಕೊ ಸುಖವಾಗಿ ” ಎಂದು ಅವನು ಹೋಗತೊಡಗಿದ ಸುದರ್ಶನೆಯು ಚಳಿಯು ತಗಲದಂತೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೊದ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಕೇಳಿದಳು “ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ? ”

“ ಈಗ ಬಂದೆ ಹೊತ್ತು ನೋಡೋಣ ಎಷ್ಟಾಗಿದೆ ? ”

“ ಬೇಡ ”

“ ಈಗ ಬಂದೆ, ಈಗ ಬಂದೆ ”

“ ಬೇಡ, ಬೇಡ ”

ಜಯರಾಜನು ಬಂದು ಸುದರ್ಶನೆಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಬೆಂಚಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ ಆಗ ಸುದರ್ಶನೆಯು ಮತ್ತೆ ಆತನ ತೊಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಉರುಳಿದಳು ಜಯರಾಜನು ಆಗ ಅತ್ಯಂತ ಹಗುರಾದ, ಯಾವ ತೆರದ ಕಲ್ಪನೆಯಿಲ್ಲದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ನಕ್ಕು ಕೇಳಿದ “ ಏನು, ನಾನು ಕುಳಿತು ಕುಳಿತು ದಣಿಯುವೆನೆಂಬ ಅರಿವೂ ನಿನಗೆ ಇರಬಾರದೇ ? ”

ಸುದರ್ಶನೆಯು ಮಡಿಲು ಹೊರಳಿಸುತ್ತ “ ಊಂ-ಊಂ-ಊಂ- ” ಎಂದಳು.

ಕುಸುಕುಸು ಮಾಡುತ್ತ ಜಯರಾಜನ ತೊಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡ ಈ ಹಕ್ಕಿಗೆ “ ಇದು ಸ್ವೇಶನ್ನು, ಇದು ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರ್ಮು, ಇದು ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರ್ಮಿನ ಬೆಂಚು, ತಾನು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷದ ಚಿಕ್ಕ ಕೂಸಲ್ಲ, ಇನ್ನೂ ಚುಂಚೂ ರೆಕ್ಕೆಯೂ ಬರದ ಹಕ್ಕಿಯಲ್ಲ ” ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇ? ಈ ಸ್ವೇಶನ್ನು, ಈ ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರ್ಮು, ಈ ಬೆಂಚು, ಈ

జయరాజను ఇవరేల్లరూ విధి-నిషేధగళ అసద్భావవిల్లద, అనుచితతే—నాచికేగళద్ద సంసారదల్లియే ఇరువరేంబుదు గొత్తిల్లవే? —ఎండు నమ్మన్ను కేళిదరే ఇదావదూ నమగే గొత్తిల్లవేండు హేళుత్తేవే, ఆదరే ఇష్టు మాత్ర గొత్తుగదే ‘ సీరేయన్ను హాసిరువుదరింద సుదర్శనేగే జళియు తగలుత్తిల్ల; అనళు కుసుకుసు మాడుత్త అత్యంత సుఖదింద జయరాజన తొడెగళ మేలీ పవడిసిద్దాళే ’

ఓ, ఊద్దికేయ మానవ! అన్యర కణ్ణిగే బిళబారదేండు ముచ్చికొళువ, సూయన బిసిలు తగలబారదేండు ముచ్చికొళువ, హవేయు స్పర్శసబారదేండు ముచ్చికొళువ, సత్యద జ్యోతియు తన్న మేలీ బిళబారదేండు ముచ్చికొళువ—బట్టియన్ను హేరికొళువ—నిను సభ్యనే? బట్టిగళన్ను బిచ్చిహాకిద మాత్రకే నిన్న సభ్యతేయు సంభావనేయు నష్టవాగువుదే? ఏను? హేళియ్యా ఊద్దు-ముచ్చికొండ మానవ! .

ఈగ తొయ్దు సీరేయన్ను బిట్టు సుదర్శనయు కుసుకుసు మాడుత్త జయరాజన తొడెగళ మేలీ మలగిద్దాళే జయరాజను తన్న కృబిసియింద ఆకేయ దేహవన్ను కాసుత్తిద్దానే.

జయరాజనేంద “ సుదర్శనా, నిద్రేహత్తితే? ”

“ ఊం—ఊం—ఊం ”

“ నాను ఊంగబేకాద ర్పేలుగాడి నాల్కు గంటిగే ఊంగుత్తదే ”

“ ఊం—ఊం—ఊం. ”

“ ఎరడు గంటియాగరబకుదు! ”

మత్తే “ ఊం—ఊం—ఊం ”

“ సుదర్శనా, నినిన్ను ఏను మాడబేకేందిద్దియే? ”

“ ఊం—ఊం—ఊం, ”

ಕೋಪದಿಂದಲೂ ಸಲುಗೆಯಿಂದಲೂ ಆಕೆಯ ಗಲ್ಲಗಳ ಮೇಲೆ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಟೋಣೆದು ತಟ್ಟುತ್ತ ಎಂದ: “ ಸರಿ, ನಿನ್ನಿಗೂ ಸುದರ್ಶನಾ! ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಬೇಡ ಮಲಗಿಕೊಂಡೇ ಇರು ”

ನೀರಿನ ಹನಿಗಳಂತೆ ಹೊಳೆಯುವ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದ ಚುಕ್ಕೆಗಳು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಅರಳಿ ತೂಗಾಡುತ್ತಿದ್ದುವು ತೆರೆದ ಎದೆಯುಳ್ಳ ಭೂಮಿಯು ಪ್ರಮದೆಯಂತೆ ದಾರಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ನೋಡಿ ಕೆಳಗೆ ಮೌನವಾಗಿ ಮಲಗಿದ್ದಳು

*

*

*

*

ಬೆಳಗು ಬರತೊಡಗಿತು ಕುಕ್ಕಿಗಳು ಕಲರವವನ್ನಾರಂಭಿಸಿದುವು. ಚುಕ್ಕಿಗಳು ಮಾಯವಾದುವು ಆಗ ಸುದರ್ಶನೆಯು ಎಚ್ಚೆತ್ತುಳು ಜಯರಾಜನು ಬೆಂಚಿನ ಬೆನ್ನಿನ ಮೇಲೆ ತಲೆಯನ್ನಿಟ್ಟು ತೊಳೆದಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸ್ವಾಟ್‌ಫಾರ್ಮ್ ನಿಶ್ಯಬ್ದವಾಗಿದ್ದಿತು ಅವಳು ಸೀರೆಯನ್ನು ಟ್ಟುಕೊಂಡಳು, ಕುಪ್ಪುಸ ತೊಟ್ಟಳು, ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಮಡಿಸಿ ಬೆಂಚಿನಮೇಲಿಟ್ಟಳು ಆಕೆಯ ಮನದಲ್ಲಿ ಕೊರೆತವಿರಲಿಲ್ಲ, ಅಭಿಯೋಗವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ ಈಗ ಅವಳಿಗೆ ಬೇಕಾದುದೂ ಏನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ ಮುಂಜಾವು ಅವಳಿಗೆ ಸಂಪ್ರಿಯವಾಗತೊಡಗಿದ್ದಿತು, ಅವಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣತೆಯು ತುಂಬಿಬರುತ್ತಿದ್ದಿತು ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಧಿಕ್ಕರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆ ಅವಳಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ ಮಲಗಿದ್ದ ಜಯರಾಜನನ್ನು ನೋಡಿದಳು ಯಾವನ ತೊಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿನ ವರೆಗೆ ಪ್ರಮದೆಯಂತೆ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದಳೋ, ಅವನಿಗೋಸ್ಕರವಾಗಿಯೇ ಅವಳ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ತಾಯ್ತನದ ಭಾವನೆಯು ಹರಿಯುತ್ತ ಬಂದಿತು ‘ ನಾನು ಇವನನ್ನು ನನ್ನ ತೊಡೆಗಳ ಮೇಲೆ, ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಹೊಚ್ಚಿ ಮಲಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರೆನಿ? ಆದರೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಇವನ ನಿದ್ರೆ ಹೊರಟುಹೋದೀತು ’ ಎಂಬ ವಿಚಾರವು ಅವಳಲ್ಲದಯವಾಯಿತು

ರಾತ್ರಿಯ ಗರ್ಭದಿಂದ ಹೊರಬೀಳುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಭಾತವನ್ನು ಅವಳು ನೋಡತೊಡಗಿದಳು ಅವಳ ಮನದಲ್ಲಿಯೆ ಎಲ್ಲ ಸಂಶಯವು ದೂರವಾಯಿತು. ಕೊರೆತೆಯು ಲಯವಾಯಿತು. ಯಾವ ಪ್ರಶ್ನೆಯೂ

ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ ಆಕೆಯ ಮನಸ್ಸು ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಅಭಿವಂದನೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಲು ಬಯಸಿತು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯು ಕಂಡಿತು. ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಗಲವು ಗೋಚರವಾಯಿತು ಈ ಪ್ರಭಾತ-ಸಮಯದ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಅವಳು ಜಯರಾಜನನ್ನು ನೋಡಿದಳು ಅವಳಿಗಿಂದು ವರ್ಜ್ಯವಾದುದೇನಿದೆ? ನಿಷಿದ್ಧವಾದುದೇನಿದೆ? ಯಾರನ್ನೂ ಆಗಲಿ ಅವಳು ಇಂದು ಇರಲೇ ಬೇಕಾಗಿದೆ? ಯಾರನ್ನೂ ಇಲ್ಲ, ಯಾರನ್ನೂ ಇಲ್ಲ! ಅವಳ ಹೃದಯವು ನಾಲ್ಕು ದಿಶೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಲಿಂಗನದ ಹಸ್ತಗಳನ್ನು ಚಾಚಿ, ಆವಾಹನದ ಗೀತೆಯನ್ನು ಹಾಡತೊಡಗಿತೇನೋ! ಆಗ ಅವಳು ಉಷೆಯ ಕಡೆಗೆ, ವನಸ್ಪತಿಗಳ ಕಡೆಗೆ, ಆಕಾಶದ ಕಡೆಗೆ ಬಾಹುಗಳನ್ನು ಚಾಚಿ, ಅಲಿಂಗನವನ್ನು ಬಯಸತೊಡಗಿದಳು “ನನ್ನನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿರಿ, ಆಲಿಂಗಿಸಿರಿ ನಾನು ಹಿಂದೆ ಸರಿಯುವುದಿಲ್ಲ, ಬೇಡವೆನ್ನುವುದಿಲ್ಲ! ಎಲ್ಲರೂ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಬನ್ನಿರಿ! ಎಲ್ಲರೂ ನನ್ನನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿರಿ, ಆಲಿಂಗಿಸಿರಿ!”

ಸುದರ್ಶನೆಯ ಮನಸ್ಸು ನಿರ್ಮಲತೆಯಿಂದ ತುಂಬುತ್ತಲೆ ಸಾಗಿತು ಅವಳ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲವೂ ಇದೀಗ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದಂತೆ ಚುರುಕಾಗಿ— ಚಟುವಟಿಕೆಯುಳ್ಳದಾಗಿ— ಕಾಣಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರ್ಮಿನ ತುದಿಯ ವರೆಗೂ ಹೋಗಿ, ಎರಡೂ ದಿಕ್ಕುಗಳ ಕಡೆಗೆ ದೂರದ ವರೆಗೆ ನೀಡಿ ನಡೆದಿದ್ದ ಕಬ್ಬಿಣದ ರೈಲುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಳು, ಅವುಗಳೊಡನೆಯೂ ಇವಳ ಸ್ನೇಹವಿದ್ದಿತೇನೋ! ಅವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇವಳ ಚಿರರಹಸ್ಯಾಧಿಪನು ಇದ್ದನೇನೋ! ಅಹುದು! ಅವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅವನು ವಾಸವಾಗಿದ್ದಾನೆ!

ಜಯರಾಜನ ಕಣ್ಣುಗಳು ತೆರೆದುವು ತನ್ನ ತೊಡೆಯ ಬರಿಯದಾದುದನ್ನೂ, ತನ್ನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಮಡಿಸಿ ಇಟ್ಟುದನ್ನೂ ತನ್ನ ಮೇಲೊಂದು ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಹೊದಿಸಿದುದನ್ನೂ ಅವನು ನೋಡಿದನು. ಸಾಕಷ್ಟು ಬೆಳಗಾಗಿರುವುದನ್ನೂ ಅವನು ನಿಟ್ಟಿಸಿದನು ಆಗ ಅವನಿಗೆ ‘ತನ್ನ ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಯ ಗಾಡಿ! ಹೊರಟು ಹೋಯಿತೆ!’ ಎಂಬ ನಿಚಾರವು ಬಂದಿತು, ತಡವರಿಸಿ-

ಕೊಂಡು ಎದ್ದು, ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡ ದೂರದಲ್ಲಿ ವ್ಲಾಡ್-
ಫಾರ್ಮಿನ ತುದಿಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ, ಸುದರ್ಶನೆಯು ನಿಂತುದನ್ನು ಕಂಡ
ಅವನು ಆಕೆಯ ಸನಿಹಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ “ ಸುದರ್ಶನಾ ! ” ಎಂದ

ಸುದರ್ಶನೆಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ನಸುನಗೆಯು ಮೂಡಿತ್ತು “ ನೀವು
ಎದ್ದಿರಾ ! ” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು ಬಳಿಕ ಪೂರ್ವದ ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದ
ಕಡೆಗೆ ಬೆರಳುಮಾಡಿ ತೋರಿಸುತ್ತ “ ನೋಡಿರಿ ಎಷ್ಟು ಮನೋಹರ
ವಾಗಿದೆ ! ” ಎಂದಳು

“ ಸುದರ್ಶನಾ ! ”

“ ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟು ಬಂದಿದ್ದೆ— ”

“ ಸುದರ್ಶನಾ ! ”

‘ ಇನ್ನೇನು ಸುದರ್ಶನಾ ? ’ ಎಂದು ಕೇಳಬೇಕೆಂದು ಆತನ
ಬಯಕೆ

ಆದರೆ ಈಗ ಸುದರ್ಶನೆಯಲ್ಲಿಯ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೂ ಶಾ-ತ-
ವಾಗಿನೆ ಅವಳಿಂದಳು “ ಕಂಬಳಿಗಳು ಅಲ್ಲಿವೆಯಲ್ಲವೆ ? ”

ಜಯರಾಜನು ವಕಾನದಿಂದಿದ್ದ

ಅವನು ಸುಮ್ಮನಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಅವಳು ಅನ್ಯಥಾ ಭಾವಿಸಿ-
ಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ ‘ ಸ್ನೇಹವೂ ಒಂದು ಯಜ್ಞವಿರುವುದಲ್ಲವೆ ? ಇದರಲ್ಲಿ
ನನ್ನದೇನು ನಿಮ್ಮದೇನು ಇದೆ ? ಈ ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಸಮಾಜದಲ್ಲೊಯ್ದು
ತೊಡಕನ್ನುಂಟು ಮಾಡಬೇಕೇತಕ್ಕೆ ? ’ ಎಂದವಳು ನಿಚಾರ

“ ಜಯರಾಜ, ನನಗೆ ಏನನಾದರೂ ಹೇಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದೀರಾ ? ”

ಒಮ್ಮೆಲೆ ಸುದರ್ಶನೆ ಕೇಳಿದಳು

“ ಸುದರ್ಶನಾ ! ” ಎಂದು ಜಯರಾಜ ಸುಮ್ಮನಾದ

“ ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ
ಜಯರಾಜ, ಈ ನಿರಪೇಕ್ಷೆಯ ನನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವಾಗಿದೆ ... ನಾನಿನ್ನು
ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ”

“ ಎಲ್ಲಿಗೆ ? ”

“ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ, ಹೀಗೆಯೇ ! ”

ಜಯರಾಜನು ಪುನಃ ಕೇಳಬೇಕೇ “ ಎಲ್ಲಿಗೆ ” ಎಂದು ?

“ ಜಯರಾಜ, ನನ್ನ ವಂದನೆಗಳನ್ನೂ ಆಶೀರ್ವಾದಗಳನ್ನೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಿರಿ! ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ನಿಮಗೆ ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ನನಗೆ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ನಾನು ಇದೇ ವರ್ಷ ತಾಯಿಯಾಗುವೆನು, ದೇವರು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಸದಾ ಸುಖಿಯಾಗಿಡಲಿ ”

“ ಸುದರ್ಶನಾ ! ”

ಸುದರ್ಶನೆಯು ಹಿಂಜರಿಯದಿರಲಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಚರಣಗಳನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿ ಹೊರಡಲುದ್ಯುಕ್ತಳಾಗಿ “ನಾನು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ” ಎಂದಳು.

“ ಹೋಗು ! ” ಎಂದ ಏಕೆಂದರೆ ಇದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಜಯರಾಜನು ಏನನ್ನೂ ಹೇಳಲಾರ

“ ನಮಸ್ಕಾರ ! ”

ಜಯರಾಜನ ಎದುರಿನಲ್ಲಿಯೇ, ಅವನ ಕಡೆ ಬಿನ್ನುಮಾಡಿ, ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರ್ಮಿನ ತುದಿಯ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಬರುತ್ತಿರುವ ಉಷೆಯ ಕಡೆಗೆ ಸುದರ್ಶನೆಯು ಸಾಗಿದಳು, ಮುಂದೆ ಸಾಗುತ್ತ ಹೊರಟು ಹೋದಳು. ಜಯರಾಜ, ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ, ನೋಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ. ಆ ಮೇಲೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬಂದ

ಮಾಸ್ಪರಜೀ

ಮೋಶಾ ಬಾಬುಗಳು ತಮ್ಮ ಸ್ಕೂಲಿನ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಮಾಸ್ಪರರೆಂದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿದ್ದಿತು ಮಾಸ್ಪರರ ಪೂರ್ಣ ಹೆಸರು 'ಮಹಾಮಹಿಮ ಘೋಷಾಲ್' ಎಂದು ಅವರು ಸುಮಾರು ನಾಲ್ವತ್ತು ವರ್ಷದವರಿರಬಹುದು ನಸುಗಿಂಪಾದ ಮೈಬಣ್ಣ, ಸ್ವಭಾವವು ವಿನೋದದಿಂದ ಬೆರೆತುದು ಬಂಗಾಲಿಗಳಂತೆ ಉಚ್ಚಾರ ಮಾಡಲು—ಮೋಹಾಮೋಹಿಮ—ಎನ್ನಲು ಹುಡುಗರಿಗೆ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ಅವರು 'ಮೋಶಾ ಬಾಬೂ' ಎಂದು ಚಿಕ್ಕ ಹೆಸರನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದರು ಮಾಸ್ಪರ್ ಮಹಾಶಯರಿಗೆ

ಮಹಾಮಹಿಮ ಘೋಷಾಲರು ಬಂಗಾಲವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸಂಯುಕ್ತ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿಯೆ ಅತರೌಲಿ ಎಂಬ ಊರಿಗೆ ನೌಕರಿ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಏಕೆ ಬಂದರೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ, ಆನೇಕ ಕಠೋಪಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗುವುದು ಸ್ವಲ್ಪದರಲ್ಲಿಯೆ ಹೇಳುವುದಾದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಬಹುದು 'ಎಫ್ ಎ ಯಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆ ಹೊಂದಿದ ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೆ ತಂದೆಯವರು ತೀರಿಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ ಆವರಿಗೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ ತಾಯಿಯು ಸೊಸೆಯನ್ನು ಕಾಣಲು ಆತುರಳಾದದ್ದರಿಂದ ಸೊಸೆಯೂ ಮನೆಗೆ ಬಂದಳು ಸೊಸೆಯ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿದ ಬಳಿಕ ಅಲ್ಪಾವಕಾಶದಲ್ಲಿಯೆ ತಾಯಿಯೂ ಇಹಲೋಕವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತೆರಳಿದಳು ಆ ಮೇಲೆ ಮಹಾಮಹಿಮರು ವೃತ್ತ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ 'ಬೇಕು' 'ಬೇಕು' ಎಂದಿದ್ದ ಕಾಲಮುಗಳನ್ನು ದಿನಾಲು ಓದಿ, ತೆರವಿದ್ದ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಅರ್ಜಿಯ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರು ಅದೆಷ್ಟೋ ತಿಂಗಳುಗಳಾದ ಬಳಿಕ

ಒಂದು ಬಾಣವು ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಡೆಯಿತು ಅದರ ಫಲಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ಅವರು ಅತರಾಲಿಗೆ ಬಂದು ಹೆಂಡತಿಯೊಡನೆ ವಾಸವಾಗಿರುವರು '

ಅವರ ಹೆಂಡತಿಯ ಹೆಸರು ' ಶ್ಯಾಮಕಲಾ ' ಎಂದು ಅವಳು ಅಷ್ಟು ಶ್ಯಾಮಲೆಯಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ನಿಷ್ಣಾತಳಿದ್ದಾಳೆ ತನ್ನ ಕವ್ವುತನವನ್ನು ನೋಡುವವರು ಬೆರಳು ಕಚ್ಚುವಂತೆ ಕಲೆಯಿಂದ ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ ಆಮೇಲೆ ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅವಳು ಕಪ್ಪಾದ ಹೆಣ್ಣು ಎಂದು ಹೇಳಲು ಯಾರಿಗೆ ತಾನೆ ಧೈರ್ಯವಾದೀತು ಶ್ಯಾಮಕಲೆಯು ಹತ್ತು ವರುಷದವಳಿದ್ದಾಗ ಮಹಾಮಹಿಮರು ಅವಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾದರು ಈಗ ಅವಳು ಹದಿಮೂರು ಹದಿನಾಲ್ಕು ವರುಷದವಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ, ಈ ಅತರಾಲಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಸ್ವರಜೀಯವರ ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ

ದಿನಗಳು ಕಳೆದು ಹೋದವು ಅವುಗಳಿಗೆ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲ ಈಗ ಮಾಸ್ವರಜೀಯವರ ವಯಸ್ಸು ನಾಲ್ವತ್ತನ್ನು ಮಿಕ್ಕಿರಬಹುದು, ಕಲಾವತೀ ಶ್ಯಾಮಲೆಯ ವಯಸ್ಸು ಇಪ್ಪತ್ತಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಇನ್ನೊಬ್ಬಂದಿರಡು ವರ್ಷ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದರೂ ಇರಬಹುದು ಮಾಸ್ವರಜೀಯವರು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಸಲಹಿ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ದೊಡ್ಡವಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಅವರ ಎದುರಿನಲ್ಲಿಯೆ ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗಿಯಾಗಿದ್ದ ಶ್ಯಾಮಕಲೆಯು ಕಿಶೋರಾವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಮೋಡಶಾವಸ್ಥೆಗೆ ಬಂದು, ಈಗ ನವಯುವತಿಯೂ ಆಗಿದ್ದಾಳೆ ಮಾಸ್ವರಜೀಯವರು ಸತಿಯ ಪ್ರೇಮಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮಾತೃಪ್ರೇಮದಿಂದಲೆ ಅವಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿಸಿದ್ದಾರೆ ಅವರು ಅವಳಿಗೆ ಆನೇಕ ಆಟದ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಮಿನಗಗಳನ್ನು ತುಪ್ಪದಲ್ಲಿ ಕರಿದು ಕರಿದು ತಿನ್ನಿಸಿದ್ದರು ಅವಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಬೆಳೆಯಿಸಿ ಹೆಂಡತಿಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರು ತಮ್ಮ ತಾಯಿಯು ತೀರಿದ ಮೇಲೆ, ಮನೆತನಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಸಾಧನ-ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಕಲೆಹಾಕುವ ಭಾರವೂ ಅವರ ಮೇಲೆಯೆ ಬಿದ್ದುಹೋಯಿತು ಏನೂ ಅರಿಯದ ಈ ಶ್ಯಾಮಕಲೆಯೂ ಅವರ ಪಾಲಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಯಾವುದೋ

ಮನೆವಾರ್ತೆಯ ವಸ್ತುವಿನ ತಿ - ಕೆಲಸದಂತೆ—ಭಾರವಾಗಿದ್ದಾಳೆ ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಹಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಸಂಸಾರವನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ ಇಂತಹ ಈ ಸಂಸಾರ ನಿರ್ವಾಹದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಎಂದೂ ಬೆಸರವೆನಿಸಲಿಲ್ಲ, ಅರಸಿಕತೆಯು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡುಬರಲಿಲ್ಲ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ಶ್ಯಾಮಕಲೆಯು ಈ ಮನೆತನದ ಭಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಳೆಂಬ ವಿಚಾರದಿಂದಲೇ— ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ— ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ “ಇನ್ನೇನು ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರದ ಭಾರವು ಶ್ಯಾಮಕಲೆಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವುದು ಈ ತೊಂದರೆ ಇನ್ನೆಷ್ಟು ದಿನಸ ಉಳಿದೀತು?” ಎಂಬ ವಿಚಾರದಿಂದ ಅವರು ಸಂತೋಷದಿಂದಿದ್ದರು

ಶ್ಯಾಮಕಲೆಯೂ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಒಂದೊಂದು ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಪಾರಂಗತ-ಳಾಗುತ್ತ ಬೆಳೆದುಬಂದಿದ್ದಾಳೆ ಬಾಲ್ಯವನ್ನು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ದಾಟಿ ಮನಮೋಹಿನಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ ಮೊದಲೇನೋ ಅವಳು ಅಡುತ್ತಿರಬಹುದು, ಈಗ ಚೈತಲ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ, ನಾನಾ ಬಗೆಯ ಹೆರಳು ಹೆಣೆಯುವುದನ್ನು ಕಲಿತುಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ, ತಾನು ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗಿಯಾಗಿಲ್ಲನೆಂಬುದನ್ನು ತನ್ನ ಪತಿಯು ಈಗ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ ತಾನು ಹೆಣೆದುಕೊಳ್ಳುವ ನಾನಾ ಬಗೆಯ ಮುಡಿ-ಜಡೆಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಪತಿಯು ನೋಡಬೇಕೆಂದೂ, ತಾನು ಉಡುವ ಸೀರೆಗಳ ಕಡೆಗೆ ಆತನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನೆಳೆಯಬೇಕೆಂದೂ ಅವಳು ತನ್ನನ್ನು ಆಗಾಗ ಸಿಂಗರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ ಆದರೇನು? ಮಹಾಮಹಿಮರು ಬಂದು ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿ, “ ಒಹೋ,—ಶ್ಯಾಮಾ, ನೀನಿಗ ಕಲಾನಿಧಿಯಂತೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತೀಯೆ ” ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ

ಮಹಾಮಹಿಮರ ಈ ನುಡಿಗಳಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ಕೋಪಬರುತ್ತದೆ “ ತಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ಸಂತವಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಾಣಿಯೆ ? ” ಎಂದು ಘೋಷಿಸುತ್ತಾಳೆ.

“ ಕಾಮಕಸ್ತೂರಿಯಂತಹ ಶ್ಯಾಮಕಸ್ತೂರಿ, ಮಾತನಾಡು ! ಮಾತನಾಡು ! ” ಕೂಡಲೆ ಶ್ಯಾಮಾ ಇನ್ನಿಷ್ಟು ಕೋಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ

“ ಕೋಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಡವೇ ! ”

ಸೆಡವಿನಿಂದ ಹೊರಟುಹೋಗಿಬಿಡುಳು ಮಹಾಮಹಿಮರ ಎದುರಿನಿಂದ

ಮಹಾಮಹಿಮರು ಅಡುಗೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಲೆಯು ಆರಿದುದನ್ನು ನೋಡುವರು ತಾವೇ ಸ್ವತಃ ಒತ್ತೆ ಕಟ್ಟಿಗೆ—ಕುರುಳು ತಂದು ಅದನ್ನು ಹೊತ್ತಿಸಿ, ಅನ್ನಮಾಡಿ, ಸಾರಿಗೆ ಒಗ್ಗರಣೆಹಾಕಿ, ತಾಟು ಬಡಿಸಿಟ್ಟು, ತನ್ನ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಯವನ್ನು ಹೊದ್ದುಕೊಂಡು ಮಲಗಿದ್ದ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು “ ಎಳೇ ಊಟಕ್ಕೇಳು, ಬಡಿಸಿಯಾಗಿದೆ ” ಎಂದು ಊಟಕ್ಕೆಬ್ಬಿಸುತ್ತಾರೆ

ಅವಳು ನೆಲೆಯವನ್ನು ಇನ್ನಿಷ್ಟು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಹೊದ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ “ ಹೋಗಿ-ಹೋಗಿ, ನನಗೆ ಹಸಿವಾಗಿದೆ ! ” ಎನ್ನುತ್ತಾಳೆ

“ ಮೊನ್ನೆ ಸಾರು ಎಷ್ಟೊಂದು ರುಚಿಯಾಗಿದೆಯೆನ್ನುತ್ತೀಯಿ ಬಹು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಯಾರಿಸಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಒಂದು ತುತ್ತು ಅನ್ನದೊಡನೆ ಸುರಿದುಕೊಂಡು ನೋದೇಳು, ಬಾ ಎದ್ದು, ಬೇಗ ” ಎಂದು ಅಡುಗೆಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವಳು ಎದ್ದು ಬಂದು ಊಟಮಾಡುತ್ತಾಳೆ ಬಳಿಕ ಮಹಾಮಹಿಮರು ಸ್ಥೂಲಿಗೆ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ

ಅತರೌಲಿಗೆ ಹೊಸತಾಗಿ ಬಂದಾಗ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಕತೆಯಿದು ಈಗ ಹಾಗಿಲ್ಲ ಶ್ಯಾಮಕಲಾ ಈಗ ಚಿಕ್ಕಹುಡುಗಿಯಲ್ಲ ದೊಡ್ಡವಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಈಗ ಒಬ್ಬ ಗುಡ್ಡುಗಾಡಿನ ಹುಡುಗ ಅಡುಗೆಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ, ಮುಸುರಿ ತಿಕ್ಕಲಿಕ್ಕೆ, ಸಿರು ತರಲಿಕ್ಕೆ ಇದ್ದಾನೆ ಅದುದರಿಂದ ಶ್ಯಾಮಕಲೆಗೆ ಅಡುಗೆ ವೊದಲಾದುದರ ಯಾವ ಚಿಂತೆಯೂ ಇಲ್ಲ ಅವಳು ಬಗೆಬಗೆಯಾಗಿ ಬೈತಲೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ, ಮುಡಿಯನ್ನು ಹೆಣೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಸಮಯವನ್ನು

ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಳೆಯುತ್ತಾಳೆ ತೆಳುವಾದ ಸುಂದರವಾದ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಉಡಬೇಕೆಂದು ಎನಿಸುತ್ತದೆ ಆದುದರಿಂದಲೇ ನಯವಾದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಮನೋಹರವಾಗಿ ಉಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ ಈಗ ಆಕೆಯ ಮೈಮೇಲೆ ಬಟ್ಟೆಗಳೂ ಗುಲಾಬಿಗಿಡದ ಮೇಲೆ ಗುಲಾಬಿಯ ಹೂ ಅರಳಿದಂತೆ ಅರಳಿ, ಆಕೆಯ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಿವೆ ಅವಳ ಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿಯೂ ಈಗ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗಿದೆ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಾತಿಗೂ ಕೊಂಪವಿಲ್ಲ ಮಹಾಮಹಿಮರಿಗೂ ಕೋಪಗೊಂಡುದನ್ನು ತಿಳಿಸಬಯಸುತ್ತಿಲ್ಲ ಅವಳ ನಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಂದಗತಿಯು ಬಂದಿದೆ, ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಆಶೆಯು ತುಂಬಿದೆ, ಈಗ ಮಹಾಮಹಿಮರನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆಯೇ ಒಡಿಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ, ಅವರೆಡೆಗೆ ಧಾವಿಸಿಹೋಗಲು ಬಯಸುತ್ತಾಳೆ ಮಹಾಮಹಿಮರನ್ನು ಏಡಿಸಬೇಕೆಂಬ ಯೋಚನೆಗಳು ಈಗ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ ಆಕೆಗೆ ಬಹಳ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ ಅವರನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸುವುದು ಹೇಗೆ? ತನ್ನೆಡೆಗೆ ಆಕರ್ಷಿಸುವುದು ಹೇಗೆ? ಎಂಬುದನ್ನೇ ಯೋಚಿಸುತ್ತಾಳೆ ಯಾವನಕ್ಕೆ ತನ್ನದೆನ್ನುವ ಹಕ್ಕು ಏನೂ ಇಲ್ಲವೆ? ಇದ್ದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅದು ಪೂರ್ಣ ತೃಪ್ತವಾಗಿರಲಾರದೇಕೆ? ಕಳೆದ ಜೀವನವನ್ನು ಅದು ತನ್ನ ಅಮೃತಮಯ ಜೀವನದಿಂದ ತುಂಬಲಾರದೇಕೆ? ತನ್ನಲ್ಲಿ ತುಂಬಿರುಳುಕುವ ತಾರುಣ್ಯವಿರುವುದೆಂದ ಮೇಲೆ ಶ್ಯಾಮಕಲೆಯು ತಾರುಣ್ಯದ ಹಕ್ಕನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವ ಹೆಂಡತಿಯೇತಕ್ಕೇ ಆಗಿರಬಾರದು !

ಈಗ ಮಾಸ್ಟರ್ ಮಹಾಮಹಿಮರು ಹುಡುಗರಿಗೆ ಓದು ಹೇಳಿ ಬಂದು, ಶ್ಯಾಮಕಲೆಯನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಎಷ್ಟೊಂದು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ—“ಕಾಮಕಲೆಯಿಂದ ತುಂಬಿದ ಶ್ಯಾಮಕಲೆಯೇ, ನೀನು ಶ್ಯಾಮಕಲೆಯೊ ಕಾಮಕಲೆಯೊ ? ” ಎಂದುಬಿಡುತ್ತಾರೆ

ಶ್ಯಾಮಕಲೆಯು ಪತಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ನಾಗಿಣಿಯಂತೆ ಕನಲುತ್ತಾಳೆ.

ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಬಳೆದು ದೊಡ್ಡ ವಳಾಗುತ್ತ ಸಾಗಿದ ಶ್ಯಾಮಕಲೆಯು, ಅಂದಿನ ಚಿಕ್ಕಬಾಲಿಕೆಯಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವನೆಯು ಮಹಾನುಹಿಮರಲ್ಲಿ ಉದಿಸಲಾರದಾಗಿದೆ ಶ್ಯಾಮಕಲೆಯು ಅವರು ವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ಬಳೆಯಿಸಿದ ಬಾಲಿಕೆಯಲ್ಲವೆ !

*

*

*

ಮೋಶಾಯ್ ಬಾಬುಗಳನ್ನು ಕಂಡರೆ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಬಲು ಪ್ರೀತಿ ಮೋಶಾಯ್ ಬಾಬುಗಳು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿಗರೆಂದು ಉಳಿದ ಅಧ್ಯಾಪಕರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ, ಎಂದ ಮೇಲೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗದೆ ಇದ್ದೀತೆ? ಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಅವರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷನ್ನೆ ಕಲಿಸುತ್ತಾರೆ ಆದರೆ ಅವರ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ, ಹುಡುಗರು ಕಲಿಯುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಗುತ್ತಾರೆ ಏಕೆಂದರೆ ಮಾಸ್ಪರಜೀ ಯವರಿಗೆ ಕೋಪವೆನ್ನುವುದೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಕೋಪಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವುದೇ ಇಲ್ಲವೆಂದ ಮೇಲೆ ಅವರು ಏನು ಓದುಹೇಳಬಲ್ಲರೋ ! ಯೋಗ್ಯ-ಶಿಕ್ಷಕರೆನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರು ಯಾವಾಗಲೂ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯರಾಗಿ (indifferent) ಇರುತ್ತಾರೆನ್ನುವುದು ತೀರ ಸತ್ಯವಾದ ಮಾತೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬಡಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಧಳಿಸುವುದು ಅವರಿಂದಾಗದ ಕೆಲಸ, ಎಂದ ಮೇಲೆ ಅವರಿಂದ ಅಧ್ಯಾಪನ ಕಾರ್ಯವು ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆದೀತೆಂಬುದನ್ನು ನೀವೇ ಯೋಚಿಸಬೇಕು

ಮಾಸ್ಪರ್ ಮೋಹಾನೋಹಿಮರು ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿಯ ಕತೆಗಳನ್ನು ಹೇಳು-ಹೇಳುತ್ತ ಯುರೋಪದ ಇತಿಹಾಸ-ದೊಳಗಿನ ಕತೆಗಳಿಗೆ ಹಾರುತ್ತಿದ್ದರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಯಾವ ಆಧಾರ-ದಿಂದಲೂ ಮೊದಲಿನ ತಮ್ಮ ಕ್ಲಾಸಿನ ಕಥೆಗೆ ಬಂದುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದೊಂದು ಸಲ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು -

“ ನಮ್ಮದು ಬಾಂಗ್ಲಾ ದೇಶ ಬಹಳ ಶುಂದರ್ ದೇಶ ಅಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಫಲಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತಿವೆ ಬಾಂಗ್ಲಾದ ಭೂಮಿಯು ಫಲವತ್ತಾದದ್ದು. ಅಲ್ಲಿ ಬಗೆಬಗೆಯ ಮಿರಾಯಿ ತಯಾರಿಸುತ್ತಾರೆ

ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಇಸ್ತೀ ಜನರು ಬಹಳ ಶುಂದರ್ ನಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿಯ ಹೆಸರು ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತೇನು? ಅವಳ ಹೆಸರು ಶ್ಯಾಮಕೋಲಾ ಶ್ಯಾಮಕಾಂತಾ ಎನ್ನಬಹುದು, ಶ್ಯಾಮಲೋತಾ ಎನ್ನಬಹುದು, ಶ್ಯಾಮಕೀರ್ತಿ ಎನ್ನಬಹುದು ಅಥವಾ ಶ್ಯಾಮಬಾಲಾ ಎನ್ನಬಹುದು ಎಲ್ಲಾ ಹೆಸರೂ ಚೆನ್ನಾಗಿವೆ ಆದರೆ ಬಣ್ಣ ಮಾತ್ರ ನಸುಗವ್ವು ಇದೆ ಆದರೂ ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಶುಂದರ್ ಕಾಣುತ್ತಾಳೆ ನಮಗೆ ಬಹಳ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು, ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ ನಾವು ನಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಮನೆತದವಳು ನಮ್ಮನ್ನು ಬಹಳ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾಳೆ ”

ಹುಡುಗರು ಈ ಕತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಿದ್ದರು ಪುಸ್ತಕದೊಳಗಿನ ಸಂಗತಿಗಳು ನೆನಸಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿಯದೆ ಹೋದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ ಬಂಗಾಲದ ಹಣ್ಣುಗಳ, ಮಿರಾಯಿಗಳ ನೆನಹು ಉಳಿಯುತ್ತಿದ್ದಿತು, ಹುಡುಗರು ಕೆಲಸವಿದ್ದೂ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದೆಯೂ ಮಾಸ್ಪರಜೀ ಯವರ ಮನೆಗೆ ಆಗಾಗ ಹೋಗಿ, ಮಾಸ್ಪರರ ಹೆಂಡತಿಯವರಿಗೆ ಬಗೆಬಗೆಯ ಉಪಹಾರಗಳನ್ನು ಒಯ್ದು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು ಮಾಸ್ಪರರ ಹೆಂಡತಿಯೂ ಹುಡುಗರನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಆದ್ದರಿಂದ ಮಾಸ್ಪರರು ತಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿಯ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದರೆ ಅದನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆಂದು ಹುಡುಗರಿಗೆ ಕುತೂಹಲವುಂಟಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಎ-ತಲೇ ಹುಡುಗರು ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಾದರೂ ಕೂತು, ಕೇಳಿ ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಿದ್ದರು ಹುಡುಗರೆಂದರ ಹುಡುಗರೆ ಮಾಸ್ಪರರು ಹೇಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಯೆ “ಮಾಸ್ಪರಜಿ, ಪಾರಹೇಳಿರಿ, ಪುಸ್ತಕದ ಪಾರಹೇಳಿರಿ!” ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮಾಸ್ಪರರು ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು “ನೀವು ಹುಡುಗಾಟಕೆಮಾಡುತ್ತೀರಾ! ಓದಿರಿ ಪುಸ್ತಕ, ಓದಿರಿ! ನೀವು ನಾಪಾಸು ಆದರೆ ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಮೂಗು ಹೋಗುವುದು ಹೇಳಿರಿ ‘ಕಸಬಿಯಂಕಾ’ ಯಾರು? ಅವನ ಕತೆಯೇನು?”

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಅಭ್ಯಾಸ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಿತು ಮತ್ತೆ ಮಾಸ್ಪರಜೀ ಯವರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು “ನೀವು ಬಂಗಾಲದೊಳಗಿನ ಕೋಲಿಕಾತಾ

ಶಹರದ ಹೆಸರು ಕೇಳಿದ್ದೀರೇನು? ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಪಟ್ಟಣವದು. ಅಲ್ಲಿ ನಾನಾ ತೆರದ ಗಾಡಿಗಳು ಓಡಾಡುತ್ತವೆ ರೈಲುಗಾಡಿಗಳಿವೆ, ಇಸ್ಪೀಮರುಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ ಟ್ರಾಮ್‌ಗಾಡಿ, ಮೋಟಾರುಗಾಡಿ, ರಿಕ್ಶಾಗಾಡಿ, ಟಾಂಗಾಗಾಡಿ ಮುಂತಾದ ತೆರತೆರದ ಗಾಡಿಗಳು ಓಡಾಡುತ್ತಿವೆ ಇಸ್ಪೀಮರ್ ನೋಡಿದ್ದೀರೇನು? ಅದು ಇಸ್ಪೀಮಿನ ಬೋರಿನಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತದೆ ಅಲ್ಲಿ ಹೂಗ್ಲೀ ನದಿ ಇದೆ, ಅದರ ಮೇಲೆ ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಸೇತುವೆ ಇದೆ ನಾವು ಅದೇ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಎಫ್. ಎ ಪಾಸಾದೆವು ಆ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಲಗ್ನವಾಯಿತು ಮೊದಲು ಮೊದಲು ನಾವುಕೆಂಪು ಹೆಂಡತಿ ಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದೆವು ಲಗ್ನದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿ ಹತ್ತು ವರ್ಷದಾಕೆ ಇದ್ದಳು ನಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿಯ ಬಣ್ಣ ಕೆಂಪು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಬಹಳ ಸುಂದರವಾಗಿದೆ ಆಕೆಯ ಮುಖ ನಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯ ಹುಡುಗಿ, ಹಸುವಿನಂತಹ ಸ್ವಭಾವ.”

ಹುಡುಗರು ನೆನಪುಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು “ ಮಾಸ್ಪರಜೀ ಕ್ಯಾಸ ಬಿಯಂಕಾ! ” ಮಾಸ್ಪರರು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಬಿರುನುಡಿಯಿಂದ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು “ ನೀವು ತಮಾಷೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರೇನು? ತಮಾಷೆ ನಡೆಯಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಪಾರ ಓದಿರಿ, ವಾರ ಓದಿರಿ ! ನೀವು ನಾಪಾಸಾದರೆ ಬಹಳ ಕಟ್ಟಾದೀತು ಹೆಡ್‌ಮಾಸ್ಪರರು ನಮಗೆ ದೋಷಕೊಟ್ಟಾರು ಆಗ ನಾವು ‘ಹುಡುಗರು ಪೋಲಿ ಇವೆ’ ಎಂದು ಹೇಳಿಬಿಡುತ್ತೇವೆ- ನೋಡಿರಿ ”

ಅಷ್ಟು ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪಾರಹೇಳದಿದ್ದರೂ ಈ ಮಾಸ್ಪರಜೀ ಯವರು ಕಲಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹುಡುಗರೆಂದೂ ‘ ಕಚ್ಚಾ ’ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಅವರಲ್ಲಿಯೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಆತ್ಮೀಯತೆಯು ಬೆಳೆದಿದ್ದಿತು ಸಲಹೆ ಕೇಳಬೇಕೆಂದೋ ಏನೋ ಮಾಸ್ಪರರು ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಚಿಕ್ಕಚಿಕ್ಕ ಮಾತನ್ನೂ ಹುಡುಗರ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು ಆ ಅಲ್ಪಜ್ಞಾನದ ಹುಡುಗರು ಮಾಸ್ಪರರ ಈ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಏನಾದರೂ ಸಾರ ಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರೋ

ಇಲ್ಲವೋ ಹೇಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಧಾರುಳವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು.

ಸ್ಯಾಲು ಮಿಡಲ್ ಸ್ಯಾಲಾಗಿದ್ದಿತು ಆತರೊಲಿಯು ಅಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಊರಾಗರಲಿಲ್ಲ ಇನ್ನೇನನಾದರೂ ಮಾಡಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಗಳಿಸಬೇಕೆಂಬ ಲಾಲಸೆಯು ನಮ್ಮ ಮಾಸ್ಪರಜೀಯವರಲ್ಲಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ ತಿಂಗಳಿಗೆ ೩೫ ರೂಪಾಯಿ ಸಂಬಳದ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕೆಲಸಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದರು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಮೂರು ರೂಪಾಯಿ ಹೆಚ್ಚು ಆಗುತ್ತ ಆಗುತ್ತ ಈಗ ಅವರಿಗೆ ತಿಂಗಳೊಂದಕ್ಕೆ ೫೦ ರೂಪಾಯಿಗಿಂತಲೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಬಳ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದಿತು ಸಂಬಳದ ರೂಪಾಯಿ ಸಿಕ್ಕಕೂಡಲೆ ಬೇಸಿಗೆಯ ರಜೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಬಂಗಾಲದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು, ಇಲ್ಲವೆ ಆದೇ ಊರಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಊರಿನವರಲ್ಲಿಯೂ ಬೆರೆತು ವಿನೋದದಿಂದ ರಜೆಯನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು ಒಬ್ಬಿಲ್ಲ ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಿರು ತುಂಬುತ್ತಿದ್ದ, ಉಳಿದ ಕೆಲಸಗಳು ಇದ್ದರೂ ಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ ಆದುದರಿಂದ ಮಾಸ್ಪರಜೀಯವರು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಸಾಗಾನುಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳದೆ, ಸಂಗ್ರಹಿಸದೆ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಮದಲ್ಲಿಯೆ ಮಗ್ನರಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು, ಯುವತಿಯಾದ ವ್ಯಾಮಲೆಯ ಪತಿಯಾಗಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕಾಲಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು

*

*

*

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕೆಂಬದೊಂದು ಅವಸ್ಥೆಯಿದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ ಆ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ತನ ಪ್ರೇಮವು ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದಾದರೂ ತನ್ನೆಡೆಗೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಬಯಸುತ್ತಾನೆ ಈ ಅವಸ್ಥೆಗೆ ಯೌವನವೆಂದು ಹೆಸರು ನಿಷ್ಕಾಮ ಬುದ್ಧಿಯಿರುವವನಂತೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದೆಂದ ತಾರುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಅಪಮಾನ ಮಾಡಿದಂತೆ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾದಾನಕ್ಕೆ ಕೈಯೊಡ್ಡುವನೇ? ತಾನು ಗಳಿಸಿದುದೇ ತನಗೆ ಸಂಪತ್ತು ಏಕೆಂದ ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಸುಖವೆಲ್ಲಿ! ತೃಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ!

ಶ್ಯಾಮಕಲೆಯು ಹೇಗೆಯೆ ಇರಲಿ, ಏನೇ ಇರಲಿ, ಅವಳು ಯೌವನಮದದಿಂದ ತುಂಬಿದ ಶ್ಯಾಮಕಲೆಯು ತನಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಪ್ರೇಮವನ್ನು—ಏಕೆಂದರೆ ಅದನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ—ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಸುಖಪಟ್ಟಾಳು? ಅದರಿಂದ ಅವಳ ಮನಸ್ಸು ತಡೆಯುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ? 'ಪರವಶತೆಯಿಲ್ಲದ—ಉನ್ಮಾದವಿಲ್ಲದ—ನನ್ನಿಯ ಹರಿತವಿಲ್ಲದ—ಪ್ರೇಮವನ್ನು ತಾನು ಗಳಿಸಿದ್ದೇನೆ, ಅದುದರಿಂದ ಅದು ತನ್ನದು, ಅದರ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಪೂರ್ಣಾಧಿಕಾರವಿದೆ' ಎಂದು ಶ್ಯಾಮಕಲೆಯು ಹೇಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು? ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಕನ್ಯೆಯು ತಂದೆತಾಯಂದಿರ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಪ್ರೇಮವನ್ನೂ ದಾಟಿ ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲವೆ? ಮಗಳು ಅಥವಾ ಅಕ್ಕತಂಗಿಯಾದುದಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿರುವ ಪ್ರೇಮಕ್ಕಿಂತಲೂ ಭಿನ್ನವಾದ, ತನ್ನ ಬಲದಿಂದ ದೊರೆಯುತ್ತಿರುವ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕೆಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆಯು ಅವಳಲ್ಲಿ ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆ? ತನ್ನ ರೂಪ, ತನ್ನ ಗುಣ, ತನ್ನ ಯೌವನಕ್ಕೆ ವಶವಾಗಿ, ವಿವಶವಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀತ್ವದ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಪೂರ್ತಿಗೊಳಿಸಲು ಓಡಿ ಬರುವ ಪ್ರೇಮವು ಅವಳಿಗೆ ಬೇಡವೆ? ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದವಳಿಗೆ ಇಂತಹ ಪ್ರೇಮವು ದೊರೆಯದೆ ಇದ್ದರೆ, ತಂದೆತಾಯಂದಿರ ಅಸೀಮನಿಸ್ಸೀಮ—ಅನಂತ—ಅಪಾರ ಪ್ರೇಮವು ದೊರೆತರೂ ಅವಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ, ಒಂದು ಬಗೆಯ ಕೊರತೆ, ಒಂದು ಬಗೆಯ ವಿಷಾದ—ವೇದನೆ ಇದೆಲ್ಲ ಇರದೆ ಹೋದೀತೆ?

ಶ್ಯಾಮಕಲೆಗೆ ಸತಿಯ ಸಂಜಿತಪ್ರೇಮವು ಸದಾ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿದೆ ಅವಳು ಕೋಪಿಸಿಕೊಂಡರೂ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸಮಾಧಾನನಾಡಿ—ಅವಳಿಗದನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಅವಳು ನಕ್ಕಾಗ ನಕ್ಕು ಅದನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಅವಳ ಅರೋಗ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಯ್ದಿಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಅವಳನ್ನು ಸಮಾಧಾನವಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಈ ತೆರನಾಗಿ ತನಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿರುವ ಸ್ನೇಹದ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಅವಳು ಆರಿಯಳೆ? ಅದರೆ !

ಆದರೇನು ! ಉದ್ವೇಗವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಮಹಾ-
ಮಹಿಮರು ತಮ್ಮ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಶಿಥಿಲಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವು-
ದಾದರೂ ಹೇಗೆ ? ಅವರ ಪ್ರೇಮವು ಪ್ರವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರಲ್ಲವೆ ? ತಡೆ
ಹಾಕುವುದು ! ತಗ್ಗುದಿನ್ನೆಗಳಿದ್ದರಲ್ಲವೆ ವೇಗವಾಗಿ ಪ್ರವಹಿಸುವುದು !
ದ್ವಂದ್ವವಿದ್ದರಲ್ಲವೆ ಅದರಲ್ಲಿ ನೊರೆಯು ತೋರುವುದು ! ಅವರ
ಪ್ರೇಮಧಾರೆಯು ತರಂಗವಹಿಸುವಾಗಿ, ತಟಗಳಲ್ಲಿ ಆಬದ್ಧವಾಗಿ,
ಸಮರಸವಾಗಿ ಶ್ಯಾಮಕಲೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹರಿಯುತ್ತಿದೆ, ಏಕೆಂದರೆ ಅದು
ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಆಳವಾಗುತ್ತ ಬಂದಿದೆ

“ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಅವರು ಸಿಟ್ಟನ್ನು ಸುರಿಯುವುದಿಲ್ಲವೇಕೆ ? ”
ಎಂದು ಶ್ಯಾಮಕಲೆಯು ಯೋಚಿಸುತ್ತಾಳೆ “ ನಾನು ಪೂರ್ಣ
ಸ್ತ್ರೀಯಾಗಿರುವೆನೆಂದು ಅವರೇಕೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ ? ನನ್ನನ್ನು
ಸದಾ ಸಣ್ಣ ಹುಡುಗಿಯಂತೆ ರಮಿಸುತ್ತಲೆ ಇರುವರು, ಬೆದರಿಸುವು-
ದಿಲ್ಲವೇಕೆ ? ನಾನು ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗಿಯೆ ? ನನಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಉಡುಗೆ
ತೊಡಿಗೆ, ಒಳ್ಳೆಯ ಮನೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ, ಆದರೂ ಅವರು ನನಗೆ ಹೊಸ
ಹೊಸ ಸೀರೆಗಳನ್ನೂ ಬ್ಲೌಜ್‌ಪೀಸುಗಳನ್ನೂ ಏಕೆ ತಂದುಕೊಡುತ್ತಾರೆ ?
ನಾನು ಅವುಗಳನ್ನು ಉಟ್ಟುಕೊಂಡಾಗ ಅವುಗಳ ಕಡೆಗೂ—ನನ್ನ
ಕಡೆಗೂ ನೋಡುವುದಿಲ್ಲವೇಕೆ ? ನನ್ನೊಡನೆ ಓದುವರೆಹದ ಅಥವಾ
ಮತ್ತೆ ಯಾವುವೇ ಮಾತುಗಳನ್ನೇಕೆ ಆಡಲಾರರು ? ಮಾತನಾಡಿ-
ದರೂ ಒಣಒಣ ಮಾತುಗಳನ್ನೇ ಆಡುತ್ತಾರೆಕೆ ? ಅವರಲ್ಲಿ
ಪರಿವರ್ತನೆ ಮಾಡುವಷ್ಟು ಅವರ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲವೆ ? ”

ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾನಲ್ಲ—ಆಗುಡ್ಡೆಗಾಡಿನ ಆಳುಮಗ,
ಅವನದೇನು ಈಗ ಹೇಳುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ, ಬಹಳ ತುಂಟನಾಗಿದ್ದಾನೆ
ಯಾರ ಮಾತನ್ನೂ ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ, ಶ್ಯಾಮಕಲೆಯ ಅಜ್ಜಿಯನ್ನೂ
ಪಾಲಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಏನನಾದರೂ ಕೆಲಸ ಹೇಳಿದರೆ ಕೇಳಿಸಿತೊ ಇಲ್ಲವೊ
ಎಂಬಂತೆ ನಟಿಸಿ, ಮೈಯುಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ.
ಶ್ಯಾಮಕಲಾ ಅವನ ಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೋಪಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಅವನು
ನಗುತ್ತಾನೆ. ಶ್ಯಾಮಕಲೆಯು ಕೋಪಾವಿಷ್ಟಗಳಾಗಿ ನಡುಗಲು

ಅರಂಭಿಸಿದ ಕೂಡಲೆ ಮೋರೆ ತಿರುವಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ

ಶ್ಯಾಮಕಲೆಯು ಅವನನ್ನು ಇಷ್ಟಕ್ಕೇ ಬಿಡಲು — ಅವನ ಮುರ್ದಾಪುತನವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಬಿಡುವಳು ಆ ಹುಡುಗ ಈಗ ತನ್ನ ಕೂದಲುಗಳಿಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು, ಬೈತಲ ಶೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದಾನೆ ! ಜೆಂಟಲ್‌ಮೆನ್‌ನ ಹಾಗೆ ಬಟ್ಟೆ ಹೊಲಿಸಿಕೊಂಡು ಧರಿಸುತ್ತಾನೆ ! ಈ ಗುಡ್ಡಗಾಡಿನ ಹುಡುಗನ ರೀತಿ-ನೀತಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಶ್ಯಾಮಕಲೆಗೆ ವಿಪರೀತ ಕೋಪ ಬರುತ್ತದೆ, ಅಸಹ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ

ಶ್ಯಾಮಕಲೆ ಕೂಗಿದಳು “ ಮಹಾದೇವಾ ! ಎಲೋ ಮಹಾದೇವಾ ! ”

ಹತ್ತೊಂಬತ್ತು ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷದ ಆ ಗುಡ್ಡಗಾಡಿನ ಅಳುಮಗನ ಹೆಸರು ‘ ಮಹಾದೇವ ’ ಎಂದು

“ ಕೆಳಿಸುತ್ತದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ! ಏನು ಹೋಗಿರುವೆನು ? ”

ನಗುತ್ತ ಆಕೆಯ ಎದುರಿಗೆ ಬಂದು “ ಅಮ್ಮನವರಿ, ಎನಪ್ಪಣೆ ? ತಮ್ಮ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಿದ್ದೇನೆ ” ಎಂದ ಮಹಾದೇವ

“ ಕತ್ತಿ ! ನಾಯಿ ! ನೀಚ ! ಹೋಗು ನನ್ನೆದುರಿಗೆ ನಿಲ್ಲಬೇಡ ”

“ ಅಮ್ಮನವರಿ ಸಿಟ್ಟುಗಬಿಡಿರಿ ನಿಮ್ಮ ಅಳುಮಗ ನಾನು ” ಎಂದು ನಗುತ್ತ ನುಡಿದ ಮಹಾದೇವ

“ ಬದ್‌ನಾಸ್, ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೆಂಕೆ ಎಷ್ಟೆ ಸುರಿದು-ಕೊಂಡಿದ್ದೀಯೆ ? ”

ತನ್ನ ವಂಚೆಯ ಚುಂಗಿನಿಂದ ತಲೆಯನ್ನು ಉಜ್ಜಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ “ ಇಗೊಳ್ಳಿ ಅಮ್ಮಾ, ಕೋಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ ! ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಹಿಂಗೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ” ಎಂದು ಮತ್ತೆ ನಕ್ಕ ಮಹಾದೇವ

“ ನೀಚ ! ನಗೆಯಾಟವಾಡುತ್ತೀಯೆನು ನನ್ನೊಡನೆ ? ”

“ ಇಲ್ಲಮ್ಮಾ ಇಲ್ಲ ! ”

“ ಸೀರೆ ಒಗೆದು ಒಣಗಿಸಿದೆಯೋ ? ”

“ ಒಣಗಿಸಿದ್ದೇನೆ. ”

“ ಎಲ್ಲಿ ಒಣಗಿಸಿದೆ ? ” ಎಂದು ಅತ್ಯಂತ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಕೇಳಿದಳು ಶ್ಯಾಮಕಲಾ

“ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಒಣಗಿಸಿದೆ ” ಎಂದು ನಲ್ಲಿಯ ಬಳಿಯಿದ್ದ ಸಿಂರಿಯನ್ನು ಕುಕ್ಕಿ ಹಿಂಡತೊಡಗಿದ

ಶ್ಯಾಮಕಲೆಯು “ ಮೂರ್ಖಾ ! ” ಎಂದು ಗರ್ಜಿಸಿ ದುಮು-
ದುಮು ಉರಿಯುತ್ತ ತನ್ನ ಕಿರುಮನೆಗೆ ಹೋದಳು

ಮಹಾದೇವನು ಸಿಂರೆ ಒಗೆದು ಒಣಗುಹಾಕಿ, ಆಕೆಯ ಕಿರು-
ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ “ ಅಮ್ಮಾ ಸಿಂರೆ ಒಗೆದು ಒಣಗುಹಾಕಿದೆ ” ಎಂದು
ಹೇಳಿದ ಶ್ಯಾಮಕಲೆ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಅವನನ್ನು ಬಯ್ದು ಬಿಟ್ಟಳು ಅವನು
“ ಅಮ್ಮಾ ಕೋಪಿಸಬೇಡಿ ” ಎಂದು ಆಕೆಯ ಕಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಬೇಡಿ-
ಕೊಂಡ ಅವಳು “ ನಡೆ! ನಿಲ್ಲಬೇಡ ನನ್ನ ಎದುರಿಗೆ! ” ಎಂದು
ಬೆದರಿಸಿದಳು

ಶ್ಯಾಮಕಲೆ ಮತ್ತು ಆಳುಮಗ ಮಹಾದೇವ ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿಯೂ
ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಈ ಬಗೆಯಾಗಿ ಸಂಬಂಧವು ಬಳೆದು ಬರತೊಡಗಿತು

ಆ ಪೋಕರಿ ಹುಡುಗನನ್ನು ಬೆದರಿಸಿ ಉತ್ತರಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿ
ಶ್ಯಾಮಕಲೆಗೆ ಅಭಿಮಾನವೆನಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು ಈ ಆಳುಮಗನ ಮೇಲೆ
ಅಧಿಕಾರ ನಡೆಯಿಸಿ, ಅವಳ ಅಹಂಕಾರವು ತೃಪ್ತಿಹೊಂದುತ್ತಿದ್ದಿತು,
ಅವಳಿಗೆ ಸಂತೋಷವೆನಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು ತನ್ನ ಜೀವನದ ಸಾರ್ಥಕತೆಯ
ಅನುಭವವಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು ಈ ಆಳುಮಗನ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರ-
ನಡೆಯುವುದೆಂದೂ, ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ದರ್ಪವಿದೆ-
ಯೆಂದೂ ಅವಳಿಗೆನಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು ಅವಳು ಕೃಪಾಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲ,
ಅನುಗ್ರಹದಾತ್ರಿಯು !

*

*

*

ಮಾಸ್ಟರ್ ಮಹಾಮಹಿಮರು ಸ್ವೂಲಿನಿಂದ ಮನೆಗೆ ಬಂದು,
ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿಟ್ಟು, ಪತ್ನಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಎಂದಿ-
ನಂತೆ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು “ ಕಾನುಕಲೆಯಿಂದ ತುಂಬಿದ ಶ್ಯಾಮಕಲೆಯೇ!
ನೀನು ಶ್ಯಾಮಕಲೆಯೊ ಕಾನುಕಲೆಯೊ ! ” ಆಗ ಅವಳು ಉತ್ತರ-

ಕೊಡದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತಿರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಪತಿಯ ಈ ಪ್ರೇಮದ ಮಾತುಗಳು ಅವಳ ಹೃದಯವನ್ನು ತಟ್ಟಿದೆ ಹಾಗೆಯೇ ಹಾರಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದುವು

“ ನಿನಗೋಸ್ಕರ ಒಂದು ಪದಾರ್ಥ ತಂದಿದ್ದೇನೆ, ನೋಡುತ್ತೀಯೇನು ? ”

“ ಏನು ? ”

ಅವಳು ಮಾಸ್ಪರಜೀಯವರನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ ಕೇಳುವಂತೆ ಶುಷ್ಕವಾಗಿಯೇ ಕೇಳಿದಳು “ ಏನದು ಹೊಸ ಪದಾರ್ಥ ? ” ಮಾಸ್ಪರಜೀಯವರಿಗೆ ಈ ಶುಷ್ಕತೆಯು ತಿಳಿಯದೆ ಇರಲಿಲ್ಲ ಅದರೂ ಅವರು ಅಗ್ರಹದಿಂದ ಹೇಳಿದರು “ ಹೋಗು, ನೋಡಿಬಾ ಹೋಗು ”

ಶ್ಯಾಮಕಲೆಯು ಪತಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ನಡುಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಪತಿಯು ತಂದ ಸೀರೆಯ ಪಿನ್ನು ನೋಡಿದಳು ಮಹಾಮಹಿಮರು ಕೇಳಿದರು “ ಏನು ? ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಿತೆ ? ”

“ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ ”

“ ಆ ಮುಗಿಲು ಬಣ್ಣದ ಸೀರೆಯದೆಯೆಲ್ಲ ಅದಕ್ಕೆ ಈ ಪಿನ್ನು ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಒಪ್ಪುತ್ತದೆ ನೋಡು! ತೆಗೆದುಕೊ ಇದನ್ನು ! ” ಎಂದು ಪಿನ್ನುನ್ನು ಹೆಂಡತಿಯ ಕೈಗಿತ್ತರು— ಮಾಸ್ಪರಜೀಯವರು ಅಲ್ಲದೆ ಸ್ಕೂಲಿನಿಂದ ಬರುವಾಗ ಒಂದು ದೊನ್ನೆಯಲ್ಲಿ ‘ ಗುಲಾಬ್ ಜಾಮುನ್ ’ ತಂದಿದ್ದರು, ಅದನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟರು

ಈ ಬಗೆಯ ವ್ಯವಹಾರವು ಶ್ಯಾಮಕಲೆಗೆ ಸೇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ‘ ಗುಲಾಬ್ ಜಾಮುನ್ ’ ನೋಡಿ “ ನನಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಹಸಿವೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆಯೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವಿರೇನು ? ” ಎಂದಳು

“ ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲ ಪ್ರಿಯೆ, ಈ ಸಲ ಬಂಗಾಲ್ ದೇಶದಿಂದ ನಿನಗೆ ಸಂದೇಶ ತರಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ಗುಡ್ಡಗಾಡಿನ ಹುಡುಗ ಅಡಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ನನಗೇನು? ಹೆಗಿದ್ದರೂ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ನಿನಗೆ ಏನೇನು ಬೇಕಾಗುತ್ತದೋ ನನಗೆ ಹೇಳು, ತರಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಈ ಅಡಿಗೆ ನಿನಗೆ ಸೇರುತ್ತದೆಯೇನು ? ”

“ ನನಗೆ ಏನೇನೂ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ”

ಇಂತಹ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ಮಹಾಮಹಿಮರಿಗೆ ಸಂತೋಷವೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ‘ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯು ತನಗೆ ಬೇಕಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬೇಡಬೇಕು, ತಾನು ಅವುಗಳನ್ನು ಆಕೆಗೆ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಪೂರೈಸಬೇಕು ’ ಎಂದಿಷ್ಟೆ ಅವರ ಬಯಕೆ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಗಳಿಂದ ತಾವು ಶ್ಯಾಮಕಲೆಯನ್ನು ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂದು ತೋರಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯು ಅವರಿಗೆ ಇದ್ದಿತು.

ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಶ್ಯಾಮಕಲೆಯು ಮಹಾಮಹಿಮರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬೆರೆತುಹೋಗಿದ್ದಾಳೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅವಳ ನಿಜವಾದ ಕೂರತೆಯ ಕಡೆಗೆ ಅವರ ಕಲ್ಪನೆಯು ಹರಿಯುವುದೇ ಇಲ್ಲ, ಎಂತಲೇ ಅವಳಿಗಾಗಿ ತಾನು ಮಾಡಬೇಕಾದುದೇನು ಎನ್ನುವುದರ ಕಡೆಗೆ ಅವರ ಲಕ್ಷ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಶ್ಯಾಮಕಲೆಯು ತಮ್ಮಿಂದ ಇನ್ನೇನನಾದರೂ ಅವೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾಳೆ, ಇನ್ನಾವುದಕ್ಕಾದರೂ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾಳೆ—ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಅವರಿಗೆ ಅವಕಾಶವು ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು ತನಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕಿದುದರಿಂದ ಅವಳು ತನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳು ಇದ್ದಾಳೆಯೆನ್ನುವುದೂ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯದಾಗಿದೆ.

ಸೊಂಟದಲ್ಲಿ ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ನೋವಾದಾಗ ಮಾತ್ರ ಆ ಸೊಂಟದ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಅರಿವು ನಮಗಾಗುತ್ತದೆ. ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದ್ದಾಗ ನಮ್ಮ ಸೊಂಟವೂ ನಮ್ಮೊಡನೆ ಇದೆಯೆಂದು ನಮಗೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಹೀಗೆಯೇ ನಮ್ಮ ಜೀವನವು ಸಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ ಎಂದಾದರೂ ಒಂದು ದಿನ ಸೊಂಟದಲ್ಲಿ ನೋವು ಉಂಟಾಗಿ, ನಮ್ಮ ತೀರ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ನಮ್ಮ ಸೊಂಟವೂ ಇದೆಯೆಂಬುದರ ಅರಿವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು.

ಮಾಸ್ಪರಜೀಯವರು ಸ್ಕೂಲು ಬಿಟ್ಟು ಬಂದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪತ್ನಿಯೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಿ, ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಮರಳಿ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಸ್ಕೂಲಿನ ಪುಸ್ತಕ, ಸ್ಕೂಲಿನ ಹುಡುಗರು ಇದರಲ್ಲಿಯೇ ಅವರು

ತಮ್ಮ ಹೆಚ್ಚು ಸಮಯವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಾರೆ ಆಳುಮಗ, ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ಹೆಂಡತಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವರೆಂದಮೇಲೆ ಮನೆಯ ಚಿಂತೆಯು ಅವರಿಗೆ ಏತಕ್ಕಿರಬೇಕು? ಏನು ಬೇಕಾದುದು ಆಗಲಿ, ಮಹಾಮಹಿಮರು ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಸ್ಕೂಲಿಗೆ ಹೊಗುತ್ತಾರೆ, ಸ್ಕೂಲಿಗೆ ರಜೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಸಾಯಂಕಾಲ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಎದುರಿಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಬೆಳಗಿನಲ್ಲಿಯೂ ಹತ್ತು ಗಂಟೆಯ ವರೆಗೆ ಪುಸ್ತಕಪಠನವೇ ಹುಡುಗರು ಹೊತ್ತಿಲ್ಲದ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮಾಸ್ವರರ ಮನೆಗೆ ಬಂದು, ಅವರಿಗೆ ಯಾವಾಗಲಾದರೊಮ್ಮೆ ಸಿಕ್ಕುವ ಬಿಡುವನ್ನೂ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ

ಆರೋಗ್ಯ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ತನ್ನ ಅಂಗಾಂಗಗಳ ಅರಿವು ಹೇಗೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಸ್ವಸ್ಥ ಪ್ರೇಮವಿದ್ದ ಮಹಾಮಹಿಮರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಗೃಹಸ್ಥಜೀವನದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯ ಅರಿವೇ ಇದ್ದಿಲ್ಲ

ಅಧ್ಯಾಪನಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲುತೊಡಗಿ ಹತ್ತುವರ್ಷಗಳಾಗುತ್ತ ಬಂದುವು ಒಂದು ದಿನ ಮಾಸ್ವರಜಿಯವರು ಪಾರಹೇಳಿ, ಮನೆಗೆ ಬಂದು ನೋಡಿದರು, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ ಶ್ಯಾಮಕಲೆಯೂ ಇಲ್ಲ! ಆ ಗುಡ್ಡೆಗಾಡಿನ ಆಳುಮಗನೂ ಇಲ್ಲ!

*

*

*

ಆರು ತಿಂಗಳ ಪರೀಕ್ಷೆ ಸಮಾಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು ಅದೆಷ್ಟೋ ಹುಡುಗರು ಓದುವುದಕ್ಕೆ ಮಾಸ್ವರಜಿಯವರ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು ಅವೊತ್ತು ಮಾಸ್ವರರು ಉಂಡಿರಲಿಲ್ಲ ಊಟಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ನೆನಪು ಕೂಡ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ 'ಅಡಿಗೆಮಾಡಿದ ಮೇಲೆಲ್ಲವೇ ಊಟಮಾಡುವುದು?' ಎಂಬುದೂ ಹೊಳೆಯಲಿಲ್ಲ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕಿರುಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದರು; ಕುಳಿತವರು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟರು ಸಮಯವು ಸಾಗಿದ್ದಿತು ಸಾಯಂಕಾಲವು ಸಮಾಪಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಿತು ಆದರೂ ಅವರು ಕುಳಿತೇ ಇದ್ದರು ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ " ಮಾಸ್ವರಜೀ, ಮಾಸ್ವರಜೀ ! " ಎಂದು

ಕೂಗುತ್ತ ಗಲಾಟೆ ಮಾಡುತ್ತ ಬರುತ್ತಿರುತ್ತಾ ಹುಡುಗರ ನೊಲ್ಲು ಕೇಳಿಸಿತು

“ ಬನ್ನಿ, ಬನ್ನಿ ” ಎನ್ನುತ್ತ ಕಂದಿಲು ಹಚ್ಚುವುದಕ್ಕೆ ಮಾಸ್ಪರಜಿಯವರು ಎದ್ದರು

“ ಮಾಸ್ಪರಜೀ ಮಾಸ್ಪರಜೀ ! ” ಎನ್ನುತ್ತ ಎಲ್ಲ ಹುಡುಗರೂ ಒಳಕ್ಕೆ ಬಂದು “ ಇದೇನು ಮಾಸ್ಪರಜಾ ! ಬಹಳ ಕತ್ತಲೆಯಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ, ಕಂದಿಲು ಎಲ್ಲಿದೆ ತನ್ನಿ ! ನಾನೇ ಹಚ್ಚುತ್ತೇವೆ ” ಎಂದರು

“ ಕಂದಿಲು ! ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿರಬಹುದು ನೋಡಿರಿ ! ”

ಇಬ್ಬರು ಹುಡುಗರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರು, ಉಳಿದ ಹುಡುಗರು “ ಮಾಸ್ಪರಜೀ, ಅಮ್ಮಾಜೀಯವರು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ ? ” ಎಂದರು

“ ನಮ್ಮ ಅಳುಮಗನ ಕೂಡ ತುರುಮನೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಳೆ ”

“ ಮಾಸ್ಪರಜೀ, ನೀವು ಮೊದಲ ನನಗೆ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ, ನಾವೂ ಕಳಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆವು ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಮನಿಗೆ ಬಂದು ಏನಾದರೂ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವು ”

“ ನಾಳೆಗೆ ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೆ, ಆಕೆ ಬಹಳ ದುಷ್ಟಳಿದ್ದಾಳೆ ! ನಾನು ಸ್ಕೂಲಿನಿಂದ ಬರುವ ಮೊದಲೆ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ ! ”

ಮಾಸ್ಪರಜಿಯವರಿಗೆ ಯಾವ ಬಗೆಯ ತೊಂದರೆಯು ಆಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹುಡುಗರು ತಮ್ಮತಮ್ಮೊಳಗೇ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಕೊಂಡರು ನೀರು ಇರದಿದ್ದರೆ ತುಂಬಬೇಕೆಂದೂ, ಮತ್ತೇನಾದರೂ ಮಾಡುವುದಿದ್ದರೆ ಮಾಡಿಬಿಡಬೇಕೆಂದೂ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿಕೊಂಡರು

ಕಂದಿಲು ಹುಡುಕಹೋದ ಹುಡುಗರು ಕಂದಿಲು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ದೀಪಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು, ಬಂದರು ಮಾಸ್ಪರಜರು ಎಲ್ಲ ಹುಡುಗರನ್ನೂ ಕೂಗಿ ಕರೆದು “ ಎದಿರಿ, ಎದಿರಿ ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ವಾರ ” ಎಂದರು

ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗ ಎಂದ “ ಮಾಸ್ಪರಜೀ ಅಮ್ಮಾ ಅವರು ಎಂದು ಬರುತ್ತಾರೇ ? ”

“ ಹೆಂಳಲಿಕ್ಕಾಗದು ನೀವು ಜಿನ್ನಾಗಿ ಓದಿ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆ ಹೊಂದಬೇಕು ! ನಿಮ್ಮ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಎಷ್ಟು ದಿವಸ ಉಳಿದುವು ಇನ್ನು ? ಎರಡು ವಾರಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ನೀವು ಹೆಚ್ಚು ಗುಣಗಟ್ಟು ದೊರೆಸಿ ಉತ್ತೀರ್ಣರಾಗಬೇಕು ನಮ್ಮ ಮನೆಯವರು ಕೋಗಿರುವುದರಿಂದ ನಾನೂ ನಿಮಗೆ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಓದುಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಆದ್ದರಿಂದ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಜಿನ್ನಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಬೇಕು ”

“ ಮಾಸ್ವರಜಿ, ನಾಳೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ-ಸಾಯಂಕಾಲ ಎರಡೂ ಹೊತ್ತು ನಿಮಗೆ ಉಟಕ್ಕೆ ತರುತ್ತೇನೆ ” ಎಂದ ಒಬ್ಬ

“ ಬೇಡ ಬೇಡ, ನಾನು ಅಡಿಗೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ ”

“ ಬೇಡಿ, ಬೇಡಿ ! ನಾವು ತಂದುಕೊಡುತ್ತೇವೆ ” ಹುಡುಗರು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಆಮಂತ್ರಣಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು

“ ನಮ್ಮ ಮನೆಯವರು ಬಂದರೆ ಸಿಟ್ಟಾಗುವರು, ‘ ಇದನ್ನೇನು ಮಾಡಿದಿರಿ ? ’ ಎಂದು ಕೇಳುವರು ಇರಲಿ ನೀವು ಇನ್ನು ಓದಿರಿ ”

ವಾರಕ್ಕೆ ಮೃರಂಭವಾಯಿತು ವಾರವು ಸಾಗಿದಾಗ ಕಂದಿಲಿನೊಳಗಿನ ಎಣ್ಣೆ ತೀರಿವ್ವರಿಂದ ದಿವಸ ಮಂದವಾಗತೊಡಗಿತು ಹುಡುಗರೂ ನೋಡಿದರು ಮಾಸ್ವರರೂ ನೋಡಿದರು “ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ, ಕೊಡಿರಿ ಇಲ್ಲಿ ಕಂದಿಲು ! ” ಎಂದ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗ

ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಕೇಳಿದ “ ಮಾಸ್ವರಜಿ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಣ್ಣೆ ಇಲ್ಲೇನಿ ? ”

“ ಎಣ್ಣೆ ! ” ಚಿಂತಾಗ್ರಸ್ತರಾಗಿ ನುಡಿದರು ಮುಂದೆ ಅವರ ಬಾಯಿಂದ ಮಾತುಗಳೆ ಹೊರಡದವುವು

ಮೊದಲಿನ ಹುಡುಗ ಮಾರನೊಡನೆ, ಕಂದಿಲು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಲು ವೇಟಿಗೆ ಹೊರಟ

ಕಿರುಮನೆಯಲ್ಲ ಕತ್ತಲು ಕವಿಯಿತು ಹುಡುಗರು ನಕ್ಕು ಗಲಾಟೆ ಮಾಡಲಾರ-ಭಿಸಿದರು ಮಾಸ್ವರಜಿಯವರು ಆ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ

ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಳೆದುಹೋಗಿದ್ದರು ತಮ್ಮೊಳಗೂ ಹೊರಗೂ ಈಗ ಕತ್ತಲು ಇದೆಯೆಂದು ಎನಿಸಿತು ಆಗ ಹುಡುಗರೆಂದರು “ ಮಾಸ್ವರಜಿ, ಅಮ್ಮನವರನ್ನು ಬೇಗನೆ ಕರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ ! ”

ಮಾಸ್ವರರು ಕೇಳಿದರು, ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ನುಂಗಿದರು

ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಹುಡುಗನೆಂದ “ಮಾಸ್ವರಜಿ, ಅಮ್ಮಾಜಿಯವರನ್ನು ದೀಪಾವಳಿಗೆ ಕರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ ಇಂದು ಕತ್ತಲಾಗಿದೆ, ಇಂದು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ದೀಪಹಚ್ಚುತ್ತೇನೆ ಮನೆತುಂಬ ! ”

ಮಾಸ್ವರರು ಕೇಳಿದರು, ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರು

“ ಮಾಸ್ವರಜಿ, ನಮ್ಮ ಮಾತು ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲೇನಿ ? ದೀಪಾವಳಿಗೆ ನೀವು ಕರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು ! ” ಎಂದ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗ “ ಹೂಂ ” ಎಂದರು ಮಾಸ್ವರರು ಮೆಲ್ಲಗೆ

“ ಮಾಸ್ವರಜಿ, ಕತ್ತಲನ್ನು ಕಂಡರೆ ನಮಗೆಲ್ಲ ಹೆದರಿಕೆ ಬರುತ್ತದೆ ನಿಮಗೆ ಹೆದರಿಕೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲೇನಿ ? ”

“ ಏ, ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿರಿ! ಓದುವ ಮಾತನ್ನು ಅಡುವುದು ಬಿಟ್ಟು, ಅತ್ತ ಇತ್ತ ಕಡೆಯ ಮಾತಿಗೆ ಅರಂಭಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ! ”

ಕಂದಿಲು ಬಂದಿತು ಓದು ಸುರುವಾಯಿತು ಆದರೆ ಇಂದು ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಸ್ವರರ ಮನಸ್ಸು ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲವು ಮಾಸ್ವರರೆಂದರು “ ಕೇಳಿರೋ, ಈ ಮನೆ ನಿಮಗೆ ಬಹಳ ದೂರವಾಗುತ್ತದೆ, ಇದು ಸರಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ ನಾಳೆ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಓದುಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತೇನೆ ಹೇಳಿರಿ, ಯಾರ ಮನೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾದೀತು ? ”

ಕೊನೆಗೆ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗನ ಮನೆಯನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದರು ಮಾಸ್ವರರು “ ಒಳ್ಳೆಯದು, ಇನ್ನು ನೀವು ಹೋಗಿರಿ ನಾಳೆ ನಾನೇ ಓದುಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತೇನೆ ” ಎಂದರು.

ಹುಡುಗರು ಪುನಃ ಆಗ್ರಹಮಾಡಲು ತೊಡಗಿದುವು “ಮಾಸ್ವರಜೀ, ಅಪ್ರಾಜ್ಞಿಯವರನ್ನು ಬೇಗನೆ ಕರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ, ದೀವಾವಳಿಗೆ ಕರೆಯಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು ” ಮಾಸ್ವರರು “ಒಳ್ಳೆಂದು ಒಳ್ಳೆಂದು ” ಎಂದರು ಹುಡುಗರು ನಗುತ್ತ ಆಡುತ್ತ ಹೊರಟುಹೋದರು

ಆ ಮೇಲೆ ಮಾಸ್ವರರು ಎದ್ದು ತಮ್ಮ ಇಡಿಯ ಮನೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರು, ಹೆಂಡತಿಯ ಕೂಡ ಏನೇನು ಹೊರಟುಹೋಗಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕಲ್ಲ, ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಕೋಪಿಸಿಕೊಂಡು ಮಲಗಿದ್ದಾಳೋ ಹೇಗೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಕೆಯ ಒಂದು ಸಿರೆ ಒಂದು ಗೂಟಕ್ಕೆ ಒಣಗಹಾಕಿದ್ದಿತು, ಅದನ್ನು ನುಡಿಸಿ ಅದೇ ಗೂಟದ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟರು ದಿನಾಲು ಹೇಗೆ ಅದನ್ನು ಇಡಲಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತೋ ಹಾಗೆಯೇ ಇಟ್ಟು, ಮುಂಗಾಣದೆ ತಮ್ಮ ಕಿರುಮನೆಗೆ ಬಂದು ಸುಂಚದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಕೊಂಡರು ಮಲಗಬೇಕೆಂದು—

*

*

*

ಮನೆಯವಳು ಮನೆಯನ್ನು ಯಾವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿದ್ದಳೋ ಅದೇ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಅದು ಇದ್ದಿತು ಮಹಾಮಹಿಮರು ಮನೆಯಲ್ಲಿಯ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಇಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ, ಏಕೆಂದರೆ ಮನೆಯವಳು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬಂದರೆ ಇಟ್ಟ ಸಾಮಾನುಗಳು ಇಟ್ಟಲ್ಲಿಯೇ ಆಕೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಬೇಕೆಂದು ಮಾಸ್ವರರು ಈ ತಮ್ಮ ಹೆಚ್ಚು ಮೇಳೆಯನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆಯದೆ, ಹುಡುಗರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಳೆಯುತ್ತಾರೆ ಮನೆಯು ತನ್ನ ಸ್ವಾಮಿನಿಯ ದಾರಿಯನ್ನು ಕಾಯುತ್ತ ನಿಂತಿದೆಯೋ ಏನೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ಅದನ್ನು ಸರ್ವದಾ ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ ಹಗಲು, ರಾತ್ರಿ, ವೇಳೆ ದೊರೆತಾಗಲಿಲ್ಲ ಹುಡುಗರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಲ ಕಳೆಯಲು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ

ಹುಡುಗರು ಒಂದು ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಓಟಲು ತೊಡಗಿದ್ದರು ಸಾಯಂಕಾಲ ಏಳಿರದಲಿ ಒದುತ್ತಿದ್ದರು ೯ ಗಂಟೆಯಾಗಿರಬಹುದು, ಅವರಿಗೆ ನಿದ್ರೆ ಬಂದಂತಾಯಿತು ಆಗ ಮಹಾಮಹಿಮರೆಂದರು “ನಿದ್ರೆ ಬರುತ್ತಿದೆಯೇನು ? ಮಲಗಿರಿ ! ನಾನು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ

ಭೂಗೋಲ ! ಕಿತ್ತಳೆಹಣ್ಣಿನ ತೆ ಣುವಾಯು ಪುಂಡಗೆ ಇದೆ ಓಹೋ, ನಿಂವು ತೂಕಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಿರಿ, ಮಲಗಿರಿ, ನಾನು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ” ಎ ದು ಮಾಸ್ವರರು ಬಾಗಿಲಕಡೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು, ಮತ್ತೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು “ ಕೇರಿ, ಈ ವ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ನದಿಗಳಿವೆ ? ಗಂಗಾ, ಯಮುನಾ, ಘಾಘರಾ, ಚಂಬಲ್, ಬೆತವಾ, ಕೇನ್ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ—” ಎನ್ನುತ್ತ ಕಿರುಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಮತ್ತೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬಂದು— “ಹಿನ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಆರ್ಜ್ಯ ಜಾತಿಯ ಶಭ್ಯತೆಯ ಬಿಶಯದ ಬಿಷಯವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಾರಸಾಡಬೇಕು ಯಾರು ಯಾರು ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ದಾಸಿ ಮಾಡಿದರು ? ಓಹೋ, ಮಲಗಿರಿ ಮಲಗಿರಿ, ನಾನು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ”

ಬಾಗಿಲ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು, ಮತ್ತೆ ಎಂಗ್ಲಿಷ್ ಅಧವಾ ಭೂಗೋಲ, ಗಣಿತ ಅಧವಾ ಇತಿಹಾಸದ ಮುಖ್ಯ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತ ಹಿಂತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದರು ಅನರ ಮನಸ್ಸು ಹೀಗಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿಲ್ಲದಿಲ್ಲ, ಯಾರಾಗಲೂ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಚಿಂತೆಯಿರುತ್ತಿದ್ದಿತು ಹುಡುಗರು ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ತಿರ್ಗಡೆಯಾಗಬೇಕೆನ್ನುವುದರ ಕಡೆಗೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಲಕ್ಷ್ಯವಿರುತ್ತಿದ್ದಿತು

ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ದಿನಗಳು ಕಳೆಯುತ್ತ ನಡೆದಿದ್ದವು ದಿಂಪಾನಳಿಯು ಸವಿಸಾಸ-ಸವಿಸಾಸದಂತೆ ಅಮ್ಮಾಜಿಯವರನ್ನು ಕರೆಯಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಆಗ್ರಹಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಹುಡುಗರು ಮಾಸ್ವರರೂ ಹುಡುಗರಿಗೆ “ಹುಂ! ಹುಂ!” ಎಂದು ಹೇಳಿ ವಚನಬದ್ಧರಾಗಿದ್ದರು ಅಲ್ಲದೆ ಮಾವನ ಕಡೆಗೆ ಸತ್ಪ್ರವನ್ನೂ ಬರೆದಿದ್ದೇನೆಂದು ಒ ದು ದಿನ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು ಅದುದರಿಂದ ಹುಡುಗರು ದಿನಾಲು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು “ ಮಾಸ್ವರಜೀ, ಅಮ್ಮಾಜಿಯವರಿಂದ ಸತ್ಯ ಬಂದಿತೇನಿ ? ”

“ ಹುಂ ಬಂದಿದೆ ! ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಕ್ಷೇಮವಾಗಿದ್ದಾರೆ ಅದರೆ ಬರುವ ಸುದ್ದಿಯನ್ನೇ ಆಕೆ ಬರೆದಿಲ್ಲ. ”

“ ಮಾಸ್ವರಜೀ, ದೀಪಾವಳಿಯ ದಿನ ಲಕ್ಷ್ಮಿಪೂಜೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಪನ್ನಾ, ಚುನ್ನಿ, ರಾಮಸಿಂಹ ಇವರೆಲ್ಲ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬಹಳ ನೆನಸುತ್ತಾರೆಂದು ಅಮ್ಮಾಜಿಯವರಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆಯಿರಿ—”

“ ನಾನೂ ರಿ ”

“ ನಾನೂ ರಿ ”

ಉಳಿದ ಯಡುಗರೂ ಗಲಾಟಾ ಮಾಡಲಾರ ಭಸದರು—

ಮಾಸ್ವರರು “ ಆಗಲಿ, ಆಗಲಿ ! ” ಎಂದರು

ಒಂದು ದಿನ ಮಾಸ್ವರಜಿಯವರಿಗೆ, ದೀಪಾವಳಿಗೆ ಬರಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ ದೂ ಹುಡುಗರಲ್ಲರಿಗೂ ನನ್ನ ವಾತ್ಸಲ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿರದೂ ಶ್ಯಾಮಲತ ಬರೆದಿದ್ದಳೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಯಿತು ಹುಡುಗರಿಮರು

ದೀಪಾವಳಿಯ ಮುನ್ನದಿನ ಹುಡುಗರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಉತ್ಸಾಹವಿದ್ದಿತು ಆದರೆ ಮಹಾಮಹಿಮರ ಮನಸ್ಸು ಕುಗ್ಗತೊಡಗಿದ್ದಿತು ಹುಡುಗರು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು “ ಮಾಸ್ವರಜೀ, ನಾಳೆ ಅಮ್ಮಾಜಿಯವರು ಬರುತ್ತಾರಲ್ಲವೇ ? ” ಮಾಸ್ವರರು ಒಮ್ಮೆ ‘ ಹೂಂ ’ ಎಂದೂ ಒಮ್ಮೆ ‘ ಇಲ್ಲ, ’ ಎಂದೂ ಬಹಳ ಸಲ ‘ ಹೇಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ ’ ಎಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು

ಹುಡುಗರು ಮನೆಯನ್ನು ಉಡುಗಿ ಸ್ವಚ್ಛಮಾಡಿದರು ದೀಪಾವಳಿಯ ದಿನವೆ ಆಕೆ ಬರದಿದ್ದರೆ ತಾವೇ ಅವರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವೆವೆಂದು ಮಾಸ್ವರಜೀ ಒಂದು ದಿನ ಹೇಳಿದ್ದರು ಹುಡುಗರೂ “ ಮಾಸ್ವರಜೀ, ನೀವು ಎಂದು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬರುತ್ತೀರಿ ? ” ಎಂದೂ ಕೇಳಿದ್ದರು ಮಾಸ್ವರರು ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು “ ನಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿ ದೊಡ್ಡ ಮನೆತನದವಳು ಹಳೆಯ ಆಕೆಯ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ನಾನು ಹೋದರೆ, ತಿರುಗಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ, ಕಲ್ಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ ಲ್ಲ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಮನಸ್ಸು ಬಹಳ ಹರ್ಷಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ ”

‘ಅಮ್ನಾಜಿಯವರು ಬರದಿದ್ದರೂ ಪರವಾ ಇಲ್ಲ, ಮಾಸ್ಪರರು ಮಾತ್ರ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬರಲೇಬೇಕು’ ಎಂದು ಹುಡುಗರೆಲ್ಲ ಮನೆಯನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿಡುವುದರಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದರು

ಇಂದು ದೀಪಾವಳಿಯ ಹಬ್ಬ ! ಮಧ್ಯಾಹ್ನವಾಯಿತು, ಸಾಯಂಕಾಲವಾಗುತ್ತಿದೆ ಇನ್ನು ರಾತ್ರಿಯು ಬರುವುದು ಜನರು ದೀಪಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚುವರು ಸಾಲುದೀಪಗಳನ್ನು ಸಾಲುಸಾಲಾಗಿ ಹಚ್ಚಿ, ಬೆಳಕಿನಿಂದ ಝಗಝಗಿಸುವ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸುವರು ಸಾಲುದೀಪಗಳು ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲ ಮಾಡಿ ಮನೆಮನೆಯಲ್ಲಿ, ನಗರನಗರಗಳಲ್ಲಿ, ಜ್ಯೋತಿಯನ್ನು ಹರಡುವವು ಜನರು ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಭಿಟ್ಟಿಯಾಗುವರು ಹುಡುಗರು ಆಡುವರು ಮಿರಾಯಿಗಳನ್ನು ಹೆಚಲಾಗುವುದು ಎಲ್ಲಲ್ಲಿಯೂ ಮಂಗಳವು ಕಾಣುವುದು ಋತುವು ಬದಲಾಗುವುದು ಹರುಷದ ಹೊನಲು ಹರಿಯುವುದು

ಇವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನೂ ಮಾಸ್ಪರಜಯಪರ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಒರುಗಿಸುವಂತೆ ಹುಡುಗರು ವ್ಯಾಸ್ಯ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ ಹಣತೆಗಳನ್ನೂ ಸಾಲುದೀಪಗಳನ್ನೂ, ನಿರಾಜನಗಳನ್ನೂ ತಂದಿದ್ದಾರೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಬತ್ತಿಗಳನ್ನು ಇರಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನೂ ತಂದಿದ್ದಾರೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ದೀಪಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಬೇಕೆಂಬುದನ್ನೂ ನಿರ್ಧರಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಹುಡುಗರೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಮಾಸ್ಪರರು ಬರಿ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗ ಬಂದು “ಮಾಸ್ಪರಜೀ, ಆ ಕಿರುಮನೆಯ ಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ಎರಡೆರಡು ಹಣತೆಗಳನ್ನು ಇಡೋಣವಲ್ಲವೇ ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ ಮಾಸ್ಪರರು “ಸರಿ” ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರು ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಬಂದು “ನಾಲ್ಕು ನಾಲ್ಕು ಇಟ್ಟರೆ ಚೆನ್ನು” ಎಂದ “ಹಾಗೇ ಮಾಡಿರಿ” ಎಂದರು ಮಾಸ್ಪರರು

ಹುಡುಗರ ಉತ್ಸಾಹದಲ್ಲಿ ಮಾಸ್ಪರಜಿಯವರೂ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗ ಕೇಳಿದ “ಇದುವರೆಗೆ

ಹುಡುಗರು ಅದನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಒಂದು ಎತ್ತರವಾದ ಆಸನದ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟರು, ಅದಕ್ಕೆ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಹಾಕಿದರು ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ ಇಟ್ಟು, ತುಪ್ಪದ ದೀಪವನ್ನೂ ಹಚ್ಚಿ ಇಟ್ಟರು ಆ ಮೇಲೆ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಲು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೇಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಸ್ವರರ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು “ಮಾಸ್ವರಜೀ, ಇನ್ನು ನಾವು ಹೋಗೋಣವೇ ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು

ಮಾಸ್ವರರು ಗದ್ದದಿತ್ತರಾದರು ಅವರು ಇಷ್ಟೇ ಎಂದರು. “ಒಳ್ಳೆಯದು!”

“ಮಾಸ್ವರಜೀ, ನಾಳೆ ದೊಡ್ಡ ದೀಪಾವಳಿ, ಅಮ್ಮಾಜಿಯವರು ನಾಳೆಗೆ ಬರುವರಲ್ಲವೇನಿ ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು ಹುಡುಗರು

“ಬರಬಹುದು !”

ಹುಡುಗರು ಹೊರಟುಹೋದರು ಮಹಾಮಹಿಮರು ನೀಳವಾದ ಉಸಿರೊಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಮಾಲೆಹಾಕಿ ಉಚ್ಚಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದ ತಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿಯ ಚಿತ್ರದ ಹತ್ತಿರ ಬಂದರು. ಆ ಚಿತ್ರದ ಚರಣಗಳ ಬಳಿ ತುಪ್ಪದ ದೀಪವೊಂದು ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದಿತು ಅದೇ ಕಿರುಮನೆಯ ಗೂಟಕ್ಕೆ ತೂಗುಹಾಕಿದ ತಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿಯ ಸೀರೆ-ಬಟ್ಟೆಗಳು ಗೋಚರವಾದುವು ಆಗ ಅವರ ಮನಸ್ಸು ಯಾರ ಮೇಲೂ ದೋಷಾರೋಪಣ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದ ಹಾಸಿಗೆಯೂ ಆ ತೂಗುಹಾಕಿದ ಸೀರೆಯೂ ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕವಾಗಿವೆ. ಎಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು ಅವರಿಗೆ ಆ ಸೀರೆಯನ್ನು ಒಂದೆಸಮನೆ ನೋಡುತ್ತ, ಮಾಸ್ವರಜಿಯವರು ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ದೀಪಗಳು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಆರಿಹೋಗುವುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು ಅವು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ನಂದುತ್ತ ನಡೆದಿದ್ದುವು ಆದರೆ ಒಂದೆ ಒಂದು ತುಪ್ಪದ ದೀಪವು, ಅಕಂಪಿತ ಹೃದಯದ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ದೀಪವು, ಆ ದಂಪತಿಗಳ ಚರಣಗಳ ಬಳಿ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ಹರಡುತ್ತ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಮಹಾಮಹಿಮರು ಅದನ್ನೇ ಒಂದೆಸಮನೆ ನೋಡುತ್ತ ಹಾಗೆಯೇ ಕುಳಿತಿದ್ದರು ಈವೊತ್ತು

ಅವರು ಬಾಗಿಲನ್ನು ಮುಚ್ಚಲಿಲ್ಲ, ತೆರೆದೇ ಇಟ್ಟರು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ರೆಪ್ಪೆಗಳು ನೋಟವನ್ನು ಮರೆಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದುವು; ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಮನೆಯ ಒಳಕ್ಕೆ ಬಂದಹಾಗೆ ಎನಿಸಿತು ಅವರಿಗೆ ಅದರೆ ಇಲ್ಲ, ಯಾರೂ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ ! ಮಾಸ್ವರರು ಸರಿಯಾಗಿ ಕಣ್ಣೆರೆದು ಕುಳಿತರು ಹೊರಗಿನ ದಿಂಪಗಳು ನಂದಿಹೋಗಿದ್ದುವು, ನಿಬಿಡವಾದ ಅಂಧಕಾರದ ರಾತ್ರಿಯು ತನ್ನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸಿದ್ದಿತು ಮತ್ತೆ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಅವರ ಕಣ್ಣುಗಳು ಮುಚ್ಚಲು ತೊಡಗಿದುವು ಇಂದಿನ ಈ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ನಾಳೆಯ ರಾತ್ರಿಯೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಅವರ ಬಯಕೆ ಎಚ್ಚತ್ತೇ ಇರಬೇಕೆಂದು ಅವರ ಬಯಕೆ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಬೆಚ್ಚಿಬಿದ್ದವರಂತಾಗಿ ಎಚ್ಚತ್ತರು ಸಣ್ಣ ಗಾಗುತ್ತ ನಡೆದ ಆ ತುಪ್ಪದ ದೀಪವು ತೀರ ಆರುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಂಡಿತು ಎರಡು ತಿಥಿಗಳ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ, ಸರಿಯಾಗಿ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಪ್ರವೇಶಿಸುವ-ಳೆಂದು ಅವರು ಕೇಳಿದ್ದರು ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಬಂದರೆ ಮನೆಯು ಪ್ರಕಾಶಮಯವಾಗಿ ತೋರಬೇಕು ! ಆದುದರಿಂದ ಮಹಾಮಹಿಮರು ಎದ್ದು, ಆ ದಿಂಪದ ಬತ್ತಿಯನ್ನು ಮುಂದೆ ಚಾಚಿ, ದೊಡ್ಡದನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು ಬೆಳಕು ಉಜ್ಜಲತರವಾಯಿತು ಪುನಃ ಬಂದು ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತರು ಮತ್ತೆ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ರೆಪ್ಪೆಗಳ ಮೇಲೆ ಸ್ವಪ್ನಗಳು ಇಳಿಯತೊಡಗಿದುವು ಅವರು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಮೃದುತಲ್ಪದ ಮೇಲೆ ಪವಡಿಸಿದರು

ಹೊರಗಿನ ಕಟ್ಟಿಯ ಮೇಲೆ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಮುದುಡಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತ ಹೆಂಗುಸಿಗೆ ಈಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಧೈರ್ಯಬಂದಿತು ಇಲ್ಲದೆ ಹೋಗಿದ್ದರೆ ಅವಳಿಗೆ ಧೈರ್ಯವೇ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಸುತ್ತಲಿನ ಪ್ರಕಾಶವು ತನ್ನನ್ನು ಕಚ್ಚಲು ಓಡಿ ಬರುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಂಡಿದ್ದಿತವಳಿಗೆ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಅಡಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಲುವಷ್ಟು ಅಂಧಕಾರವು ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ ಆ ಹೆಂಗುಸಿಗೆ. ಇದುವರೆಗೆ ಹೊಸ್ತಿಲ ಹೊರಗೆ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಹೇಗೊ ಜೀವಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದರೆ ... ! ಅಬ್ಬಬ್ಬ ! ಅವಳ ಗತಿಯೇನಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತೋ ! ಮಹಾಮಹಿಮರು ಮಲಗಿದ್ದ

ಕಿರುಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಡಲು ಅವಳಿಗೆ ಧೈರ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ ಏಕೆಂದರೆ ಮಹಾಮಹಿಮರು ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ದೀಪವು ಜಾಗೃತವಾಗಿದ್ದಿತು ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಗ್ಲಾನಿಯಿರುವಾಗ ಪ್ರಕಾಶದ ಒಂದು ಕಿರಣವೂ ಬಾಣದಂತೆ ಇರಿಯುವುದು ಅದುದರಿಂದ ಆ ಹೆಂಗುಸು ಆ ದೀಪವನ್ನು ನಂದಿಸಬೇಕೆಂದು, ಮೆಲ್ಲಗೆ ತುದಿಗಾಲಿನಿಂದ ಅದರ ಕಡೆಗೆ ಹೊದಳು ಬಳಿಕ ಆ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಮಹಾಮಹಿಮರ ಚರಣಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು, ನಿಶೀಧವನ್ನು ಸೀಳುವಂತೆ ' ಒಡೆಯ ! ' ಎಂದು ಕೂಗಬೇಕೆಂದು ಭರದಿಂದ ಮುಂದುವರಿದಳು

ದೀಪವನ್ನು ಊದಿ ಅರಿಸಬೇಕೆಂದು ಮುಖವನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಿದಾಗ, ಆ ದೀಪವು ತಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಚರಣಗಳಿಗೆ ಅರತಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡಳು ಅವಳ ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿ ಅದೊಂದು ಬಗೆಯ ವೇದನೆಯುಂಟಾಯಿತು ಎದೆಯನ್ನು ಹಿಸುಕಿಕೊಂಡಳು, ದೀಪವನ್ನು ಅರಿಸಲಿಲ್ಲ; ಚಿತ್ರದ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಮೆಯಂತೆ ಸ್ತಬ್ಧಳಾಗಿ—ಸ್ಥಿರಳಾಗಿ—ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಳು ಹೃದಯವನ್ನು ಕಲ್ಲುಮಾಡಿ ಮಲಗಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕಡೆಗೆ ಸಾಗಿದಳು ಸಾವಧಾನದಿಂದ ಮಹಾಮಹಿಮರ ಅಡಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಳು ಬಳಿಕ ತನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ತಾಗಿಸತೊಡಗಿದಳು

ಮಹಾಮಹಿಮರು ಅದಾವ ಸ್ವಪ್ನವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರೇನೋ! ಒಮ್ಮೆಲೆ ಎದ್ದು “ ಎಶೆಫಿನ್ ಮಾಂ ಲಕ್ಷ್ಮೀ, ಆಶುನ್ (ಬಂದೆಯೇನಮ್ಮಾ ಲಕ್ಷ್ಮೀ, ಬಾ !) ” ಎಂದರು

ಆ ಹೆಂಗುಸು ಇನ್ನಿಷ್ಟು ಬಲವಾಗಿ, ಮಹಾಮಹಿಮರ ಪಾದಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಬಿಕ್ಕಿಬಿಕ್ಕಿ ಅಳಲುತೊಡಗಿದಳು

ಮಹಾಮಹಿಮರು ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಹಿಡಿದೆಬ್ಬಿಸಿ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ “ ಲಕ್ಷ್ಮೀ, ಜಖನ್ ಎಶೆಫಿನ್, ತಬೆ ಫಿರೇ ಜೇತೆ ಪಾರಿಬೆನ್ ನಾ ಆಲೋನಿಬಿಯೇ ದಿಚ್ಚಿ, ಕೆಮನ್ ಕರೇ ಜಾಬೆನ್ ? (ಲಕ್ಷ್ಮೀ, ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದೀಯಾ, ಇನ್ನು ನೀನು

ಮರಳಿ ಹೋಗಲಾರೆ, ದೀಪವನ್ನು ಆರಿಸಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ, ಹೇಗೆ ಹೂಗುತ್ತೀಯೆ ?) ” ಎಂದು ದೀಪವನ್ನು ಆರಿಸಿದರು

*

*

*

ಮರುದಿನ ಬೆಳಗಾಗುವ ನೊದಲೆ ಮಹಾಮಹಿನುರು ಅಂಗಡಿಯ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯಿಸಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಮಿರಾಯಿಯನ್ನು ಕೊಂಡುತಂದರು ಬಳಿಕ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ‘ ಓ ಚುನ್ನೀ, ಇನ್ನೂ ಮಲಗಿದ್ದೀಯೇನು ? ನಿಮ್ಮ ಸಲುವಾಗಿ ಮಿರಾಯಿ ತಂದಿದ್ದಾಳೆ ! ’ ಎಂದು ಎಬ್ಬಿಸಿದರು

ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಹುಡುಗನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ “ ಪೊನ್ನಾ ! ಪೊನ್ನಾ ! ಕೆಳಗೆ ! ನಿಮ್ಮ ಸಲುವಾಗಿ ಮಿರಾಯಿ ತಂದಿದ್ದಾಳೆ ! ” ಎಂದು ಪನ್ನಾಲಾಲನನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿದರು

ಇದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮೂರನೆಯ ಹುಡುಗನ ಮನೆಗೆ, ನಾಲ್ಕನೆಯ ಹುಡುಗನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಹೋಗಿ “ ” ಎಂದೆಂದು ಎಬ್ಬಿಸಿದರು

ಎಲ್ಲ ಹುಡುಗರೂ ಒಟ್ಟುನೇರಿದರು, ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದರು “ ನಾಳೆ ಮಾಸ್ವರಜಿಯವರ ಮನೆಯವರು ಬರುತ್ತಾರೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಿಲ್ಲವೆ ನಾನು ? ”

ಎಲ್ಲ ಹುಡುಗರೂ ಮಾಸ್ವರರ ಮನೆಗೆ ಹೋದರು ಮಾಸ್ವರರ ಹೆಂಡತಿಯವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದರು ಅವರು ತೀರ ಕ್ಷೇಣರಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ “ ಆಮ್ಮಾ, ನಿವು ನಿಮ್ಮ ಕಾಯಿಲೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ನಮಗೆ ಯಾವ ಸುದ್ದಿಯನ್ನೂ ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲ ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿರಿ, ಬರುವುದನ್ನು ಮೊದಲೇ ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲವೆಕೆ ? ” ಎಂದರು

ಮಾಸ್ವರರು ಹುಡುಗರಲ್ಲಿ ಬರ್ಫಿಗಳನ್ನು ಹಂಚಿದರು ಹುಡುಗರೆಲ್ಲರೂ ಖುಷಿಯಿಂದ ಕೇಳಿದರು “ ಆಮ್ಮಾ, ನಿವು ನಿಮ್ಮ ದೇಶದ ಮಿರಾಯಿಯನ್ನೇಕೆ ತರಲಿಲ್ಲ ? ಆ ರಸಗುಲ್ಲಾ

ಇನ್ನೊಂದು ನಿಮ್ಮ ದೇಶದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಿರಾಯಿಯಾವುದು?

ಹಾಂ ಸಂದೇಶ! ಅದನ್ನು ತಂದಿದ್ದರೆ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗುತ್ತಿತು !”

ಮಾಸ್ಪರಜಿಯವರು ಕೂಡಲೆ ಹೇಳಿದರು “ನಿಮ್ಮ ದೇಶದ ಮಿರಾಯಿ ತಂದಿದ್ದಾಳೆ ಕೋಲಿಕೋತಾದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ತರದ ಮಿರಾಯಿ-ಗಳೂ ಸಿಕ್ಕುತ್ತವೆ ರೋಶಗುಲ್ಲಾ ನಿಮಗೆ ಸೇರುತ್ತದೇನು? ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಹೊಂದಾಗ ಬಹಳ ರೋಶಗುಲ್ಲಾ ತರುತ್ತಾಳೆ ”

ಈಗ ಮಾಸ್ಪರರ ಹೆಂಡತಿಯು ತನ್ನ ಕಂಬನಿಗಳನ್ನು ಅದು ಹೇಗೆ ತಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಳೆನ್ನೋ !

ನಾದಿರಾ

ನಾನು, ಎಡ್ವೋಕೇಟ್ ಶಾಮಜೀ ನಾರಾಯಣರು ಮತ್ತು ಹೃದಯನಾಥರು ಮೂವರೂ ಕಾಶ್ಮೀರಕ್ಕೆ ಹೊರಟೆವು

ಶ್ಯಾಮಜೀಯವರು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತರು, ಶ್ರೀಮಂತರು ಹೃದಯನಾಥರೂ ಶ್ರೀಮಂತರು, ತೆರೆದ ಹೃದಯದವರು, ಬಿಚ್ಚುಗೈಯವರು

ರಾವಳಪಿಂಡಿಗೆ ಹೋದಮೇಲೆ ಈ ವರ್ಷ ಚಳಿ ಬಹಳ ಎನಿಸಿತು ಕಾಶ್ಮೀರಕ್ಕೆ ಈಗಲೆ ಹೋಗುವ ಹಾಗಿರಲ್ಲಿ, ಹಿಮ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದಿತು

ಆಗ ಶ್ಯಾಮಜೀಯವರು ' ಇಲ್ಲಿಯೆ ಹದಿನೈದು ಇಪ್ಪತ್ತು ದಿವಸ ಇರೋಣ ' ಎಂದರು ಅಟಕ, ತಕ್ಷಶಿಲಾ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನೂ ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತಿದ್ದಿತು ತಕ್ಷಶಿಲೆಯಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹೂತು ಹೋದ ನಗರವು ಈಗ ಹೊರಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಂಶೋಧನ ಮಂಡಳದವರು ಆ ನಗರವನ್ನು ಅಗೆಯಿಸಿ ಹೊರಕ್ಕೆ ತೆಗೆಯಿಸಿದ್ದಾರೆ

ಹಿಂದಿನ ಜನರ ಇತಿಹಾಸವೆಂದರೆ ನನಗೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಈ ತಂಗುಳು ಇತಿಹಾಸದಿಂದ ಈಗ ನಮಗೇನು ಪ್ರಯೋಜನ? ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಓದಿ ಅದನ್ನು ತಮ್ಮ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸರಿಹೊಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಜನರು. ಪುರಾತನ ವಿಚಾರಗಳೊಡನೆ ಈಗಿನ ವಿಚಾರಗಳ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಜೋಡಿಸಲಿಕ್ಕೂ, ತುಲನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಕೆಲವರು ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಓದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಇತಿಹಾಸವೆಂದರೇನು? ತಲೆಯಲ್ಲಿಯೆ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ವಸ್ತುವೆ ಅದು? ಪಚನಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಬರುವಂತಹ ವಸ್ತುವಲ್ಲವೆ ಅದು? ಅದು

ನಮ್ಮ ನಾಡಿನಾಡಿಗಳೆಲ್ಲ ಪಚನವಾಗಿ, ಹರಿದು ಜೀವನರಸದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ-
ಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ವಸ್ತುವೆಲ್ಲವೇ ? ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ, — ಇತಿಹಾಸದ ಅಸ್ತಿ-
ಪಂಜರದಲ್ಲಿ — ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡುವವರು, ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ರಸಾನ್ನ-
ವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ, ಅದನ್ನೊಂದು ಭಾರವಾದ ಹೊರೆ-
ಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಆಲ್‌ಮಿರಾಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಿದುಳಿನ
ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡಿಹಾಕುವ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪದಾರ್ಥವೇನೋ
ಅದು ! ಅವರು ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಭೂತವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡದೆ
ಪ್ರಮಾಣಭಾರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಇದರಿಂದ ಇತಿಹಾಸಜ್ಞರ
ಕೂಡ, ಇತಿಹಾಸದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕೂಡ ಒಳಕಾಯಬೇಕೆಂದೆನಿಸು-
ತ್ತದೆ ನನಗೆ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ

“ ಕಾಶ್ಮೀರದಲ್ಲಿ ಹಿಮವು ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಇನ್ನಿಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯ-
ದಾಯಿತು ನಾವು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು ಆ ಹಿಮ ಬೀಳುವುದನ್ನು
ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಂತೋಷ ! ” ಎಂದು ನಾನು

ಶ್ಯಾಮಜಿಯವರು ಮುಗುಳುನಗೆ ಬಿರಿದರು ಅವರ ಬುದ್ಧಿ-
ವಂತಿಕೆಯು ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಉವೇಷ್ಟಿಸಿ ನಗುತ್ತಿದೆಯೋ ಎನ್ನುವಂತ
ನನಗೆ ಕಂಡಿತು

“ ಹೃದಯನಾಥಾ, ನಿವೇನೆನ್ನುತ್ತೀರಿ ? ” ಎಂದು ಕೇಳಿದ
ನಾನು “ ಹಿಮಾಲಯವು ತಕ್ಷಶಿಲೆಗಿಂತ ಪುರಾತನವಾದುದಲ್ಲವೆ ?
ಹಿಮಾಲಯದ ತಲೆಯಲ್ಲಿ, ದೇಹದಲ್ಲಿ, ಅದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೃದಯ-
ದಲ್ಲಿ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕಿಂತಲೂ ಎಷ್ಟೋ ಗಂಭೀರವಾದ ರಹಸ್ಯವು, ವಿಲಕ್ಷಣ
ವೈಚಿತ್ರ್ಯವು ಇರುವುದಲ್ಲವೆ ? ನಾವು ಚಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಹಿಮಕ್ಕೆ ಹೆದರು-
ತ್ತೇವೆ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಆ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಅಂಜಿ, ನಾವು ಎಂದೂ
ನೋಡಲಾರದಂತಹ ರಹಸ್ಯಮಯವಾದ, ವಿರಾಟವಾದ ವಸ್ತುವನ್ನು
ನೋಡದೆ ಇಲ್ಲೇ ತಕ್ಕಿರಬೇಕು ! ”

“ ಹೋಗಲಿ ಬಿಡಿರಿ ಆ ಮಾತು ಶ್ಯಾಮಬಾಬೂ ! ತಕ್ಷಶಿಲೆಗೂ
ಹೋಗುವುದು ಬೇಡ, ಕಾಶ್ಮೀರಕ್ಕೂ ಹೋಗುವುದು ಬೇಡ. ಬೆಟ್ಟದ
ಅಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗೋಣ ! ಬೈಲುಸೀನೆಯಿಂದ

ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದಂತೆಯೂ ಆಗುವುದು, ಬಿಟ್ಟದ ಬಳಿಯಲ್ಲ ವಾಸ-
ಮಾಡಿದಂತೆಯೂ ಆಗುವುದು ಚಳಿಯೆಂದರೆ ಚಳಿಯೆ ! ಅದು ನಮ್ಮ
ಮೈಗೆ ತಗಲದೆ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದಬಳಿಕ, ಕೇವಲ ಉತ್ಸುಕತೆಯಿಂದ
ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಚಳಿಯ ಕೊರೆತಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುವುದೆಂದರೆ ಮೂರ್ಖ-
ತನವೇ ಸರಿ ! ” ಎಂದರು ಹೃದಯನಾಥರು

“ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಅಂಜುಬುರಕರು, ಪ್ರಕೃತಿಯು ಆಟವಾಡಬೇಕು !
ಆಕೆಯ ಆಟದಲ್ಲಿ ನೀವೂ ಆಟವಾಡಲು ಸಮರ್ಥರಾಗುವಂತೆ
ನಿಮ್ಮನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಹೆದರಬೇಡಿರಿ, ಎಲ್ಲದರಲ್ಲೂ
ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿರಿ ! ” ಎಂದು ನನಗೆ ಹೇಳಬೇಕೆಂದೆನಿ-
ಸಿತು, ಆದರೆ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ ಎಡ್ವೋಕೇಟರು ಏನೆನ್ನುತ್ತಾರೆ, ನೋಡ-
ಬೇಕೆಂದು ಅವರ ಕಡೆಗೆ ನೋಡತೊಡಗಿದ ಹೃದಯನಾಥರೂ ಅವರ
ಕಡೆಗೆ ನೋಡಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದರು

“ ಊಂ, ಎಲ್ಲಾ ಸರಿ, ನೀನಿನ್ನೂ ಹುಡುಗ, ನಿನ್ನ ಮಾತಿನಂತೆಯೇ
ಆಗಲಿ, ಶ್ಯಾಮಬಾಬೂ ಏನೆನ್ನುತ್ತಾರೆ ಅತ್ತ ಕಡೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಲಕ್ಷ್ಯ-
ವನ್ನು ದರೂ ಕೊಡು ! ” ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ಸ್ವಲ್ಪ ನಕ್ಕರು

“ ಕಾಪ್ಪೀರದ ಹಸಿರುಮುಡಿಯುವ ಶ್ಯಾಮಲ ವಾಸಂತಿಯ
ರೂಪವು ನಮ್ಮನ್ನು ಮೋಹಗೊಳಿಸುವುದೇನೋ ಸರಿ ! ಈಗ ಅವಳು,
ಹಿಮದ ಶುಭ್ರನೆಲ್ಲಿ ಯವನ್ನು ಹೊದ್ದುಕೊಂಡು, ನಿರಾಭರಣಳಾಗಿರುವಾಗ
ಅವಳನ್ನು ನಾವು ನೋಡದೆ ಇರಬೇಕೆ ? ಇತಿಹಾಸ—ಪುರಾತನತ್ವದ
ಮಮತೆಯನ್ನು ಈಗ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡೋಣ, ತೀಕ್ಷ್ಣ ಕಿರಣಗಳಿಂದ
ಕೂಡಿದ, ಭವ್ಯವಾದ ವರ್ತಮಾನಕ್ಕೆ ಹೆದರೋಣ ಬೇಡ, ಅದನ್ನು
ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋಣ , ಇದರ ಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆ ! ”
ಎಂದು ನಾಸು ಹೇಳಿದೆ

“ ಶ್ಯಾಮಬಾಬೂ, ನೀವು ಕವಿಗಳು ” ಎಂದು ಎಡ್ವೋಕೇಟರು
ನನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಹಾನುಭೂತಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸಿದರು

ಹೃದಯನಾಥರು ಗಂಗೆಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋದರೆ ಗಂಗಾದಾಸರಾಗು-
ತ್ತಾರೆ, ಯಮುನೆಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋದರೆ ಯಮುನಾದಾಸರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಯಮುನೆಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಗಂಗೆಯ ಭಕ್ತಿ ಅವರ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಗಂಗೆಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಯಮುನೆಯು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೆ ಹಿಂದೆ ಸರಿಯುತ್ತಾಳೆ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅದೆಷ್ಟೋ ಸಜ್ಜನರು ಹೀಗೆಯೇ ಸದಿಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ ಸದ್ಭಾವವುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಅವರಿಗೆ ಎಲ್ಲರ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಸತ್ಯಾಂಶವು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಲರ ಮಾತು ತೀರ ಸತ್ಯವಾಗಿಯೇ ಕಾಣುತ್ತದೆ ಅವರಿಗೆ ಏಕೆಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಬಲರಿಗಿಂತಲೂ ಪ್ರಬಲರಾಗಲು ಅವಕಾಶವೆಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವುದು ?

“ಹೌದು ಶ್ಯಾಮಬಾಬು ! ನೀವು ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಏಕೆ ರಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ ? ರಚಿಸಿದರೆ ಏನು ಹೇಳಲಿ ! ನಿಮ್ಮ ಕವನಗಳು ಎಲ್ಲರ ನಾಲಗೆಯ ಮೇಲೂ ನಲಿದಾಡದೆ ಇರುವು !”

“ಸರಿ, ಸರಿ” ಎಂದು ಮುಂದೇನಾಗುವುದೂ ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದೆ.

ವಿಚಾರಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯಿದೆಯೆಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯವಾಯಿತು ಅದು ಬಟ್ಟದ ತೀರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿದ್ದಿತು, ಸುಂದರವಾಗಿದ್ದಿತಲ್ಲದೆ ಅಲ್ಲಿ ನೀರು ಮತ್ತು ವನಶ್ರೀ ಇವುಗಳ ಸಮ್ಮಿಶ್ರಣಕ್ಕೆ ಕೊರೆತೆಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ,

ಹಳ್ಳಿಯ ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ಎತ್ತರವಾದ ಬೆಟ್ಟವಿದ್ದಿತು ಅದರ ಶಿಖರವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಭಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು, ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ಸ್ವಲ್ಪ ಬಾಗಿದ್ದು ದರಿಂದ ಯಾವಾಗ ಬಿದ್ದೀತೋ ಎಂಬ ಅಂಜಿಕೆ ನಮಗೆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿ ಕಾಣುವ ಆ ಎತ್ತರವಾದ ಬೆಟ್ಟವು ನಮ್ಮನ್ನು ಏನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆಯೋ ! ದೀಪಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು, ಉರಿಸಾಡಿ, ರೊಟ್ಟಿ ಸುಟ್ಟುಕೊಂಡು, ತಿಂದು ಮಾತಾಡುವ—ಅಲೆದಾಡುವ—ಪ್ರಾಣಿಗಳು ನಾವೆಲ್ಲ ಅದರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದೆವು ಅದರೊಳಗೆ ಕಲ್ಲುಗಳೆ ತುಂಬಿದ್ದರೂ ಮೇಲೆ ಹಸಿರು ಬಣ್ಣದ ಶಾಲು ಸುಶೋಭಿತವಾಗಿದ್ದಿತು ನೀರಿನ ರಜತಧಾರೆಗಳು ತರಂಗಿತವಾಗುತ್ತ—ಹರಿಯುತ್ತ—ಅದರಲ್ಲಿ ಆಡುತ್ತಿದ್ದವು ಅದರ ಶರೀರದ

ಮೇಲೆ ಅದೆಷ್ಟೋ ವಿಷಧರ—ಅನ್ಯತಧರ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದವು, ಅದೆಷ್ಟೋ ಗುಣಗಳಿಂದಲೂ ರಹಸ್ಯಗಳಿಂದಲೂ ತುಂಬಿ ನಿಂತ ವನಸ್ಪತಿಗಳೂ, ಬಗೆಬಗೆಯ ಬಣ್ಣದ ಸುಗಂಧದ ಸುಮನಗಳಿಗಿಡಗಂಟಿಗಳೂ ಬೆಳೆದಿದ್ದವು ಅನಂತ ವೈಚಿತ್ರ್ಯ, ಅನಂತ ಪ್ರಾಣ, ಅನಂತ ಕಥಾ, ಅನಂತ ಇತಿಹಾಸ, ಅಕಲ್ಪನೀಯ ಮಾನವಧನ ಇವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು, ಆಕಾಶವನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಅದು ನಿಂತಿದ್ದಿತು ಆ ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಬೆಳಗಿನ ಜಾವದಲ್ಲೂ ಸಂಧ್ಯಾಸಮಯದಲ್ಲೂ ನಾನು ಏರಿ ಇಳಿದಾಡುತ್ತಲಿದ್ದೆ

ಎರುವಿರುತ್ತಿರುವಾಗ ಅಚ್ಚರಿಯು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಿತು ಗಣಿತ ಹಾಕಿ, ಭೂಮಿತಿಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಈ ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಟುವಾಡಿ ರಲಿಲ್ಲ ಎಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ದಿನ್ನೆ, ಎಲ್ಲಿಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ತಗ್ಗು ! ಸ್ಥಳ ಸಿಕ್ಕಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದ ಸಸಿಯು ಬೇಕಾದಹಾಗೆ ಸಂವರ್ಧನೆ ಹೊಂದಬಹುದಾಗಿದ್ದಿತು ! ಬೇಕಾದಲ್ಲಿಂದ ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಬಗೆದು, ಕಳಕಳ ಮಾಡುತ್ತ ನೀರು ಹೊರಬಿದ್ದು ಬರಬಹುದಾಗಿದ್ದಿತು !

ಯಾವ ಬೆಟ್ಟದ ಸೌಂದರ್ಯವು ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಇಳಿಯದಷ್ಟು ಅಪರಮಿತವಾಗಿದೆಯೋ, ಯಾವುದರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಕೀಟಾಣುಗಳಂತೆ ಕಾಣುವೆವೋ, ಯಾವುದು ಕಲ್ಲುಗಳದಿದ್ದು ತನ್ನಿಂದ ನೀರು ಹರಿಸುತ್ತ ತನ್ನ ನೆರಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತದೋ, ಯಾವುದು ಒಂದು ಅಳತೆಯಿಂದ ಅನುಗೊಳ್ಳದೆ ನಮ್ಮ ಅಳತೆಯ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನೇ ಅಚ್ಚರಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಅಪೂರ್ಣತೆಯಲ್ಲಿಯೂ ನೂಕಿಬಿಡುವದೋ, ಯಾವುದು ಹಸಿರುಹಸಿರಾಗಿದ್ದು ಆಚಲವೂ ವಿಶಾಲವೂ ದೃಢವೂ ಆಗಿರುವದೋ, ಯಾವುದು ರಾತ್ರಿಯಂತೆ ಕವ್ವೂ ಆಗಸದಂತೆ ನೀಲವೂ ಆಗಿರುವದೋ ಆ ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ನಾನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ, 'ಇದರಲ್ಲಿ ಜೀವವಿಲ್ಲವೇ ? ಇದು ನನ್ನೊಡನೆ ಏಕೆ ಮಾತನಾಡುವದಿಲ್ಲ ? ಇದರ ನೀರವ ಭಾಷೆಯ ಬಿಗದ ಕೈ ನನಗೇಕೆ ದೊರೆತಿಲ್ಲ ?' ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ

ಕೆಂಪು, ಹೆಂಡಬಂಡ, ಕಪ್ಪು ಮೊದಲಾದ ಬೇರೆಬೇರೆ ಬಣ್ಣದ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಹಸುಗಳೂ, ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯ ಬಣ್ಣದ ಕುರಿಗಳೂ, ಅತ್ತಿತ್ತ ಮೇಯುತ್ತ ಬಿಟ್ಟದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಹರಡಿಕೊಂಡಿವೆ ಒಂದೊಂದು ಬಿಟ್ಟದ ಶಿಖರವನ್ನೇರಿ ಗಿಡಗಂಟಿಗಳನ್ನು ಮೆಲ್ಲುತ್ತಿವೆ, ಮೇಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಆಗಾಗ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ತಮ್ಮ ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡುತ್ತಿವೆ ಈ ಬಿಟ್ಟದೊಡನೆಯೇ ಅವು ತಮ್ಮ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟವೆ ದಿನಾಲು ಅವು ಮೇಯುತ್ತಿರುವವು, ಅವುಗಳ ಕಾಲಕೆಳಗೆ ಈ ದೈತ್ಯನಂತಹ ಬಿಟ್ಟವು ಸುಮ್ಮನೆ ಬಿದ್ದು ಕೊಂಡಿರುವುದು

ಆಡುಗಳ ವಿಚಾರವನ್ನುಂತೂ ಕೇಳಲೇಬೇಡಿರಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಅಂಜಿಕೆಯೆಂದರೇನೆಂಬುದು ಗೊತ್ತೇ ಇರದು ಅವಕ್ಕೆ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ; ತೆಳುವಾದ ಕಾಲುಗಳಿವೆ, ಚಿಕ್ಕ ಋರಗಳಿವೆ, ಎಂತಲೇ ಅವೆಂದೂ ಮಣಿಯಲಾರವು ಆಡುಗಳಲ್ಲಿ ಚಪಲತೆಯಿದೆ, ಗಟ್ಟಿತನವಿದೆ ಇದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೇನು ಬೇಕು ಅವುಗಳಿಗೆ? ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣುಗಳು ಕೂಡ ಎಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಲು ಅಂಜುವವೋ ಅಲ್ಲಿ ಅವು ತಮ್ಮ ಕಾಲುಗಳನ್ನಿಟ್ಟು, ಸಾವಿರಾರು ಅಡಿ ಎತ್ತರವಾದ ಬಿಟ್ಟಗಳ ಕಡಿದಾದ ಪ್ರದಾಶಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಯುತ್ತಿರುವವು, ಸಮ್ರಾಜ್ಯಯಂತೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿಂದಲೇ ಕೆಳಗೆ ಇಣಕಿ ನೋಡುವವು ಅಗೋ ನೋಡಿರಿ! ಆ ಆಡು ಹೇಗೆ ನಿಂತಿದೆ ನೋಡಿರಿ! ಹಿಂದಿನ ಎರಡೂ ಕಾಲುಗಳು ಜಾರದೆ ತೇಗೆ ನಿಂತಿದೆಯೋ ಎನೋ! ತಮ್ಮ ಮುಂಗಾಲುಗಳನ್ನು ಕಂಟೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಮೇಯುತ್ತಿದೆ ಅಬ್ಬಾ! ಎಲ್ಲಾದರೂ ಅದು ಬಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟರೆ! ಇಲ್ಲ, ಅದು ಬೀಳುವುದಿಲ್ಲ!

ಸಾಯಂಕಾಲದ ಸಮಯ ಹಳ್ಳಿಯ ಮೇಲೆ ನೆರಳು ಹರಡಿದ್ದಿತು ಬಿಟ್ಟಗಳ ತುದಿಗಳ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೂ ಬಿಸಿಲಿದ್ದಿತು ಒಂದೆರಡೇ ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ ಮುಳುಗಲಿರುವ ಅತ್ತಿತ್ತ ಆಡುಗಳು ಚದರಿ ಶಿಖರಗಳ ಮೇಲೆ ಮೇಯುತ್ತಿದ್ದವು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಬಿಟ್ಟಗಳಿಗೆ ತಾಕಲಾಡಿ ಬಂದು ಒಂದು ಸ್ವರವು ಕಿವಿಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕಂತಾಯಿತು.

ನಾನು ಅರ್ಯಸಮಾಜದವನಾಗಿದ್ದರೆ 'ಓಹೋ ಎಲ್ಲಿಂದಲೋ ಓಂಕಾರ ಧ್ವನಿಯು ಕೇಳಬರುತ್ತಿದೆ' ಎಂದುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ ಎಕೆಂದರೆ ಬಂದ ಸ್ವರವು ಓಂಕಾರದಂತಿದ್ದಿತು ಇಂತಹ ಸ್ವರವನ್ನು ನಾನೆಂದೂ ಕೇಳಿರಲಿಲ್ಲ ಅದು ಎಡೆಬಿಡದೆ ಗುಂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು, ಅದು ಸುತ್ತಲಿನ ಬೆಟ್ಟಗಳಿಗೆ ತಾಕಲಾಡಿ, ಪ್ರತಿಧ್ವನಿತವಾಗಿ ಇನ್ನಿಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಉಚ್ಚವಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು ಕೊನೆಗದು ಕಡಮೆ ಕಡಮೆಯಾಗುತ್ತ ಲೀನವಾಗಿಹೋಯಿತು 'ಇದು ಯಾರ ಸ್ವರವಿರಬಹುದು' ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದೆ 'ದೊಡ್ಡ ದನಿಯು, ಪುರುಷನಾವನದಾದರೂ ಇದ್ದೀತು' ಎಂದುಕೊಂಡೆ ಪುನಃ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನ ಬಳಿಕ ಮತ್ತೆ ಅದೇ ಬಗೆಯ ಒಂದು ಕೂಗು ಕೇಳಿಸಿತು ಒಂದೇ ಧ್ವನಿಯಿರಲಿಲ್ಲ ಈಸಲ, ಎರಡು ಮೂರು ದನಿಗಳು ಒಟ್ಟು-ಗೂಡಿದಂತಿದ್ದಿತು ಸ್ವರವಷ್ಟೇ ಇರಲಿಲ್ಲ, ಶಬ್ದಗಳೂ ಇದ್ದುವು, ಆರೋಹಣ, ಅವರೋಹಣಗಳೂ ಇದ್ದುವು 'ಓಂಕಾರವಲ್ಲ, ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬ ಮಾನವನು ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ' ಎಂದು ಎನಿಸಿತು ಆದರೆ ಶಂಖದಂತೆ ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಅದಾವ ಪುರುಷನು ಕೂಗಬಲ್ಲ? ಅದ್ವನಿಯಲ್ಲ ಶಂಖದಂತಹ ಕಂಠಶಕ್ತಿಯೂ ಪುಪ್ಪುಸದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೂ ಅತುಲವಾಗಿದ್ದವು ಈ ಎತ್ತರದ ನಿಲುವಿಕೆಯ ಮನುಷ್ಯರ ಈ ದೇಹದಲ್ಲಿಯೂ ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ದನಿಯಿಂದ ಅವರನ್ನು ಕೂಗಬಲ್ಲ! ಧ್ವನಿಯು ಬರುಬರುತ್ತ ಕಡಮೆಯಾಯಿತು, ಕಡಮೆಯಾದರೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕೇಳಬರತೊಡಗಿತು ಆಗ ನಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಆ ದನಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿ ಬರುತ್ತಿರುವಂತೆನಿಸಿತು ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ದನಿಯಿಂದ ಹಾಡುವ ಮನುಷ್ಯನು ಹೇಗಿರಬಹುದು? ಗಡ್ಡವೊನೆಯುಳ್ಳ—ಎತ್ತರವಾದ—ಬಲಿಷ್ಠನಾದ-ಮನುಷ್ಯನಿರಬಹುದು! ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದ ನಂತರ ಆ ಧ್ವನಿಯು ರಾಗವಾಗತೊಡಗಿತು ಯಾರೋ ಪ್ರಬಲಕಂಠದಿಂದ ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ "ಬಾಬಾ ಬಾರೆಲೊ, ಬಾಬಾ, ಬಾ! ಎನ್ನು ಕಣ್ಣುಮಣಿ ಗೋವಳಚೆನ್ನಾ ಬಾ, ಬಾ, ಬಾ" ಎಂದು ಹಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆನಿಸಿತು

'ಈ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ, ಈ ಕತ್ತಲಿಂದ ಮುಸುಕಿದ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಪೌರುಷದಿಂದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕರೆಯುವವರು ಯಾರು?' ಎಂದು

ಯೋಚಿಸತೊಡಗಿದೆ ದನಿಯು ಇನ್ನಿಷ್ಟು ಸಮಾಪ-ಸಮೀಪಕ್ಕೆ
ಬರಲಾರಂಭಿಸಿತು—

ಎನ್ನ ಕಣ್ಣಮಣಿ ಕೊಳಲ ಚೆನ್ನ ನೀ ಬಾ' ಬಾ' ಬಾ'
ಕೊಳಲನೂದಿ ಮನವೆಳೆಯುವ ಗೋವಳ ಬಾ' ಬಾ' ಬಾ'

‘ಅಷ್ಟೊಂದು ಮೃದುವಾದ ಧ್ವನಿಗೆ ಆ ಕೃಷ್ಣ ಮರುಳಾಗುವವ-
ನಲ್ಲವೆಂದು ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಹಾಡುತ್ತಿರಬಹುದು, ಮತ್ತು
ಆ ಕೊಳಲಚೆನ್ನನು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ದೂರ ಬಿಟ್ಟಿದ ಮರೆಯಲ್ಲಿ
ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿರಬಹುದು, ಅವನಿಗೆ ಕೇಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ
ದನಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಡುತ್ತಿರಬಹುದು’ ಎಂದೆನಿಸಿತು ನನಗೆ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ
ಕೇಳಿಸತೊ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ಸಂಶಯ ಬಂದುದರಿಂದಲೋ ಏನೋ
ಸ್ವಲ್ಪ ತಡೆದು ಮತ್ತೆ ಹಾಡಿಗಾರಂಭವಾಯಿತು —

ಯತೋದೆಯಣುಗನೆ ಬಾ ಬಾ —ಬಾ '
ರಾಧೆಯ ನಲುಮೆಯೆ ಬಾ ಬಾ —ಬಾ '
ಎನ್ನ ಕಣ್ಣಮಣಿ ಗೋವಳಚೆನ್ನಾ ಬಾ ಬಾ—ಬಾ '
ಕೊಳಲನೂದಿ ಮನವೆಳೆಯುವ ನೋಹನ ಬಾ ಬಾ ಬಾ'—

ಹಾಡು ನನ್ನ ಹತ್ತಿರವೆ ಬರುವಂತೆನಿಸಿತು. ಒಮ್ಮೆಲೆ ನನಗೊಂದು
ಉಚ್ಚ ಸ್ವರದ ಸಿಳ್ಳು ಕೇಳಿಸಿತು ರೈಲು ನಿಂತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ-
ನೋಡಿ ಗಾರ್ಡನು ಬೇಸತ್ತು ಎರಡೆರಡು ಮೂರು ಮೂರು ಸಲ
ಸಿಳ್ಳು ಹಾಕುತ್ತಿರುವಂತೆ ತಡೆತಡೆದು ಮೂರು ಸಲ ಸಿಳ್ಳು ಕೇಳಿಸಿತು
ಮತ್ತೆ ಹಾಡು ಕೇಳಿಸತೊಡಗಿತು—

ಎನ್ನೆದೆಯರಸನೆ ಬಾ ಬಾ ' ಬಾ ಬಾ '
ನನ್ನೊಲವನು ಸೆಳೆದಾತನೆ ಬಾ—ಬಾ'

ಹಾಡು ಇನ್ನಿಷ್ಟು ಸನಿಹಕ್ಕೆ ಬರಲುತೊಡಗಿತು ಅದು ನನ್ನ
ಹತ್ತಿರ ಹತ್ತಿರ ಬಂದಹಾಗೆ ಗಾಯಕನ ಕಂಠಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ
ನಾನು ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತನಾಗುತ್ತಿದ್ದೆ

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಮೇಲೆ ಸಂಗೀತವು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಕಡೆಯಿಂದಲೆ
ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗಿಯು ಬರುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡಿತು. ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತಳಾಗಿ—

మృమరితనళాగి—బరుత్తిద్దళు, ‘ఇల్లి తన్ను హొరతు యారూ ఇల్లి, ఈ భాగదోడతి తానే’ ఎందు తిళిదో పనో! దోడ్ దోడ్ ఆడిగళన్నిడుత్త నిరాలోజనేయింద బరుత్తిద్దళు ఆవళు .

నాను స్వల్ప దిబ్బూడనాదే ఆవళు బరుత్తిద్దళు, హాడు-త్తలే బరుత్తిద్దళు —

ఎన్న కణ్ణ మణి గోలవళ జన్నా బా బా బా !

కోలలనాది మనవళియున వోలన బా బా బా !

నాను అవళన్ను నోడిదే హుడుగియేందు తిళియితు ఆకేయ కంఠదల్లి ఈ ఘనరవవు ఎల్లంద బందిరువుదు ‘ జేల్లిణ తొట్టిద్దాళి నోణకాల వరేగూ బరువంతక నిలువంగియన్ను హాకిశొందిద్దాళి ఆదరే ఆదర తోలుగుగళు ఆహ్లాదు లుద్ద-వాగిల్లి తలీయ మేలే బిద్దు హేగలమేలాడున లుత్తరియ-వోందు హేసరిగే మాత్ర ఇదే హాడునాగ అవళిగే ఆయాస-వాగువంతేనిసుత్తిరలిల్లి దోడ్ దోడ్ హజ్జగళన్ను హాకుత్త హాడుత్త బరుత్తిద్దళు హదినేళు హదినేటు నరుషదవళాగిర-బకుదు అవళ మృ-కృ ఈ వయస్సినల్ల సర్వసాధారణవాగిరు-వంతే ఇల్లి, స్వల్ప హేజ్జు ధృష్టపుష్టవాగివే లుబ్బిదేయి తుంబుమ్మేయ యువతియవళు అవళిగే మేమేలే ఎజ్జర ఇద్దంతిరలిల్లి ‘ మనుష్యర దృష్టియు తన్న కడగే బిద్దితు, లుత్తరియద సేరగన్ను ఎదేయ మేలే జేన్నాగి హొద్దుకొళ్ళ-బేళు ‘ ఎంబుదర ఆరివే అళగిద్దంతే కాణలిల్లి అవళు యువతియాగిద్దుదు సరియే! సుందరియిరలిల్లివేందూ నాను హేళలారే! ఒందే సవనే ముందడియన్నిడుత్త బరుత్తిద్దళు, హాడుత్త బరుత్తిద్దళు —

నన్నొలవను సేళిదాతనే బా బా !

నన్న కణ్ణ తణిసున కారయే బా !

బారేలొ బా బా — బా బా! బారేలొ బేగనే బా-బా!!

ನನ್ನಿಂದ ಹತ್ತು ಹಜ್ಜುಗಳ ದೂರದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಅವಳು ನಿಂತು-
ಬಿಟ್ಟಳು, ಹಾಡೂ ನಿಂತುಹೋಯಿತು ವುನಃ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದಳು
ಸಾಗಿ ಹಾಗೆಯೇ ಬಂದು ನನ್ನೆದುರಿಸಲ್ಲ ನನ್ನ ಬಾಯಲ್ಲಯೆ ನಿಂತಳು
“ನಿವಾರು ನನ್ನ ರಾಜ್ಯವಲ್ಲ ನಿವಾರು” ಎಂದು ಕೇಳಬೇಕೆಂದೋ
ಎನೋ !

“ಅಮ್ಮಾ ನಿವಾರು” ಈ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ನೀನೇನು
ಮಾಡುತ್ತೀಯೆ ?”

ತನ್ನ ಎರಡೂ ಕೈಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳ ಮುಂದೆ ಕುಡಿಸಿ
“ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲವೇ ?” ಎಂದು ಪಶ್ಚಿಮ ಭಾವದಲ್ಲಿ ಎನೋನೋ
ಹೇಳಿದಳು ಅದರಲ್ಲಿಯೆ “ಮಾ ನಾದಿರಾ” ಎಂಬ ನುಡಿಗೆಂದ
ಅವಳೆ ಹೆಸರು ನಾದಿರಾ ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು

ಅವಳೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂದೆನಿಸಿತು ಈ ಹಿಂದಿ ಹಾಡನ್ನು
ಇಷ್ಟೊಂದು ಶುದ್ಧವಾಗಿ ಹೇಗೆ ಹಾಡಬಲ್ಲಳೆಂಬುದನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳ-
ಬೇಕೆಂದೆನಿಸಿತು ಅವಳು ನಗುತ್ತಿದ್ದಳು ಸತ್ತೋವಿನಲ್ಲಿ ಎನೋನೋ
ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು, ಕೈಗಳಿಂದ ಹಾವಳಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು
ಅದರಿಂದ ನನಗೇನೂ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ

ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಅವಳು ಆಗಾಗ ಅತ್ತಿತ್ತ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು
ಒಂದು ಸಲ ಅವಳ ದೃಷ್ಟಿಯು ಒಂದೇ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿಂತಿತು
ನಾನೂ ಅತ್ತ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಲು ತೊಡಗಿದೆ ದೂರದಲ್ಲೊಂದು
ಬೆಟ್ಟದ ತುತ್ತ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಆಡೊಂದು ಮೇಯುತ್ತಿದ್ದಿತು ಒಂದಿಷ್ಟು
ಇತ್ತ ಒಲಿದರಾಯಿತು ‘ನದ್ಯಾಸ್ತೃಪ್ಯಂತು’ ಆಗುತ್ತಿದ್ದಿತು ಅದು
ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತು ಆ ಹುಡುಗಿ ಎರಡು ಬೆರಳುಗಳನ್ನು
ಬಾಯಲ್ಲಿಟ್ಟು, ಒಂದು ಸಲ ಸಿಕ್ಕಿ ಹಾಕಿದಳು ಒಂದು ಸಲ ಹಾಕಿದಳು,
ಎರಡು ಸಲ ಹಾಕಿದಳು, ಮೂರನೆಯ ಸಲವೂ ಆಯಿತು ಆಗ
ಅದು ತನ್ನ ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿತು ಬಳಿಕ ನಾದಿರಾ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ

* ವಾಯವ್ಯ ಸರಹದ್ದಿನ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ, ಅದರ ಸುತ್ತಲೂ ಪರಾಣರು
ಅಡುವ ಲಿಪಿಯಿಲ್ಲದ ಭಾಷೆಯಿದು

ದನಿಯಿಂದ ಕೂಗು ಹಾಕಿದಳು ಆ ಕೂಗಿಸಿದ ಸನ್ನ ಕಿವಿಗಳು ಗಡುಚಿಕ್ಕಿದವು ಆಡು ಮತ್ತೆ ಕ ಓಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಬಾಯಿಕ್ಕಲು ತೊಡಗಿದ್ದಿತು, ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಚಿತ್ರೆಯ ದ ಪುನಃ ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿತು ಆಗ ನಾದಿರಾ ' ಪುಯಿ ಪುಯಿ ! ' ಎಂದು ಅನೇಕ ಸಲ ನುಡಿದಳು ಆದರೂ ಆಡು ಅದನ್ನು ಕೇಳಿಯೂ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಇಳಿದು ಬರಲು ಬಯಸಲಿಲ್ಲ ಅದು ಕಳೆದು ಹೋದಂತಾಯಿತು

ಈಗ ನಾನು ನಾದಿರಾ ನ ಬಯಸಿದ್ದರೂ ಮೊದಲಿನಂತಿರಲಿಲ್ಲ ನಾನೀಗ ಇಪ್ಪತ್ತು ಅವಳ ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟ ತಿರಲಿಲ್ಲ ಅವಳ ನೋಟ ದೂರದ ಬೆಟ್ಟದ ತುದಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಆಡಿನ ಕಡೆಗಿದ್ದಿತು ಅದನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತನಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ರಬ್ಬಗನನ್ನೂ ಉಪಯೋಗಿಸಿದಳು ಆದರೂ ಆಡು ಬರಲಿಲ್ಲ ಈ ಸಲ ಅತ್ಯಂತ ಮೆದನೆಯಿಂದ ಚಿರಿದಳು " ಪುಅಂ ಪುಅಂ " ಆಗ ಬರುವಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಳಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಬಾಲಕನನ್ನು ದೂರದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿರುವ ತಾಯಿ " ಬಾಂವಿ ಬಾಂವಿ ! " ಎಂದೊರಲಿವಂತೆ ನನಗೆ ನಿಸಿತು

ಆಡು ಹೆಚ್ಚಾರಿತು ಹೊರಳುವುದು ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ, ಅದರ ಕಾಲು ಒಾರಿತು ನಾನು ನೋಡುನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಅದು ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟಿತು ಆಳವಾದ ಕಂದರದಲ್ಲಿ !

ನಾದಿರಾ ಚಿಗರಿಯಂತೆ ಹಾರಿದಳು ನಾನು ಕೂಗಿದೆ " ನಾದಿರಾ ! ನಾದಿರಾ ! " ಅವಳು ಬಂಡೆಗೆ ಬಂಡೆಗಳನ್ನೂ ಜಿಗಿಯುತ್ತ ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಳು ' ನಾಯಂಕಾಲವಾದ ಮೇಲೆ ರಾತ್ರಿಯಾಗುವುದು, ರಾತ್ರಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಕತ್ತಲಾಗುವುದು, ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಅಂಜಿಕೆಯಾಗುವುದು ' ಎಂಬುದು ಅವಳ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆ ? ಅವಳು ಮೇಲ್ಗಡೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಳು, ಮೇಲ್ಗಡೆಗೆ, ಆಕಾಶವಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ, ನಿರ್ಘನತೆಯಲ್ಲಿಗೆ, ಸಂಕಟವಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ, ಸ್ವಚ್ಛತೆಯಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಳು ಕಳಗಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತಿರಲಿ ಇಲ್ಲ, ಕೆಳಗಡೆಗೆಂದರೆ ಊರಿಂದ ಕಡೆಗೆ, ಮನುಷ್ಯರಿಂದ ಕಡೆಗೆ, ಅಪ್ರಯವಿದ್ದ ಕಡೆಗೆ ಅವಳು ಮೇಲ್ಗಡೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಳು ಮೇಲ್ಗಡೆಗೆಂದರೆ

ಬಟ್ಟೆವು ಬೆಳೆದು ಬೆಳೆದು ನಿಂತಲ್ಲಿಗೆ, ಆಡು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಿದ್ದು ಪ್ರಾಣ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಿತೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ

ಆ ಹುಡುಗಿಗೆ ತಂದತಾಯಂದಿರು ಇರುವರೆ ? ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರು, ಅಕ್ಕ ತಂಗಿಯಂದಿರು ಇರುವರೆ ? ಅವಳ ಮದುವೆ ಮಾಡುವವರು ಯಾರೋ ಇಲ್ಲವ ? 'ಗಂಡುಸಂದರ ಪನ್ನ' ಎಂಬುದು ಅಂಕಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವುದ ? ಗಂಡುಸರಿಗೆ ಅವಳುರಂಬುದು ತಿಳಿದಿದೆಯೆ ? ಆಕೆಯ ಮೂಲೆಹಾಲನ್ನು ಆಡುಗಳೆ ಕುಡಿಯುವುವೋ ? ಅವಳು ಯಾರ ಮನೆಯವಳು ? ಯಾವ ತಾಯಿಯ ಮಗಳವಳು ? ಹದಿನೆಂಟು ವರುಷಗ ವರಗೂ ಅವಳು ಬಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಲಿದಾಡಿ ಕುರಿ ಆಡುಗಳನ್ನು ಮುರಿಯಿಸಿದ ಮೂತ್ರಕ್ಕೆ ಅವಳ ಉಸಯೋ ಗಮಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವಳ ಮನೆಯವರು ತಿಳಿದಿರುವರಾ ?

*

*

X

*

“ಶೃಂಗಯಗಾಧಾ, ಒಂದು ಕುರಿಗಳೂಡನ ಇಷ್ಟು ಅತ್ತೀಯ-
ಳಾಗಿರುವ ಆ ಹುಡುಗಿಗ ಮಾನವ ಜಗತ್ತಿ ನ್ನ ಸ್ಥಾನವಿಲ್ಲದ ?
ಮಾನವ ಜಗತ್ತು, ಅವಳಿಗಿರುವ ಯಾವ ಸಂಬಂಧವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದೆ?
ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವೆವು ” ಎಂದ ನಾನು

“ಬುದ್ಧಿ ಬಿಡು! ಅವಳೇನು ಅಷ್ಟು ರೂಪ ಸತಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ! ”

“ಅಷ್ಟು ಸುಂದರಳಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಒಂದು ಬಗೆಯಿಂದ
ಸುಂದರಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ ”

“ನಿನಗೆ ಅದು ಸಿಕ್ಕರೆ, ಪಡೆದುಕೊ ! ”

“ನಾನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೋ! ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಮಾತೆಲ್ಲಿದೆ
ಇಲ್ಲ ? ”

“ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಮಾತಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಈ ಪೇದನೆಯ
ಕಾರಣವೇನು ? ”

ಛಿಂ ಛಿಂ! ಮಾನ ನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ತುಚ್ಛತೆಯು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದೆ!
ನಾನೆಂದ “ಎನಾದರೂ ಕಾರಣವಿರಬಹುದು ! ನೀವು ಎಳರಿ,

ಹೊಗೋಣ ಬನ್ನಿರಿ, ನೋಡೋಣ ಅವಳು ಸಿಕ್ಕುತ್ತಾಳೋ ಇಲ್ಲವೋ ? ”

ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲಿಂದ ಬಿದ್ದ ಅಡಿನ ಗತಿಯೇನಾಯಿತೆಂಬುದನ್ನೂ ನಾದಿರಾ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾಳೆಂಬುದನ್ನೂ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ತುಂಬಾ ಆಸೆ ನನಗೆ ಆದರೆ ಸರ್ವತರ್ವಿಡನೆ ನನ್ನ ಆತ್ಮೀಯತೆ ಎಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಿದೆ ? ತನ್ನ ಕರುಣಕಥೆಯನ್ನು ನನೆದುರು ಹೆಗೆ ಹೇಳಬಲ್ಲುದು ಆ ನಿರ್ಜೀವ ಬಟ್ಟೆ ? ಅದರ ದಾರಿ ಕಾಲುದಾರಿಗಳ ಪರಿಚಯವು ನನಗೆಲ್ಲ ? ಆಗ ನಾನು, ಹೃದಯನಾಥರನ್ನು ಸಂಗಡ ಕರೆದುಕೊಂಡು, ‘ ಊರಲ್ಲಿ ಅಳನ್ನು ಹುದುಕೋಣ, ಎಂದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಾಧಾನವಾದೀತು ’ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಅವರನ್ನು ಕೇಳಿದೆ ‘ ಬರುತ್ತೀರಾ ? ’ ಎಂದು

ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನ ವರೆಗೆ ವಿಚಾರಿಸಿದವು ಕೊನೆಗೆ ಅವಳು ದೂರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ಬ ಯಲ್ಲಿರುತ್ತಾಳೆಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು ಅನೇಗೆ ತಂದೆಯಿರಲಿಲ್ಲ ಸತ್ತು ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ ಆಕೆಯ ತಾಯಿ ಬೇರೆಯ ಗಂಡನನ್ನು ಮದಿಸಿರಿದ್ದಾಳೆ ಆಕೆಯ ತಾಯಿಯ ರೂಪ ಅದರ ಬಾತಿಯಲ್ಲೆಯೆ ವಿಗಲ ಮುಸು ಇತ್ಯಂತೆ ಆಕೆಯ ಸ್ವಭಾವವೆ ಬೇರೆ, ಆಚರಣೆಯೆ ಬೇರೆ ಅವಳು ಪ್ರೇಮದಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛಂದಳು, ಕರ್ತವ್ಯದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪರಳು, ಸಂಕಟದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಭಯಳು, ತರ್ಕದಲ್ಲಿ ಚಪಲಳು ಈ ಹುಡುಗಿ — ನಾದಿರಾ — ಆಕೆಯ ಅವಿವಾಹಿತ ಸ್ತ್ರೀತಿಯ ಫಲವಾಗಿದ್ದಳು ಆದರೂ ಈಕೆ ತನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀತಿಯವಳಾಗಿದ್ದಳು ವತಿಯ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರವು ಸಡಿಲವಾದ ವರೆಗೂ ಈ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಹತ್ತಿರವಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಳು, ಹುಡುಗಿಗೆ ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿರಲು ಆಕೆ ನಿಷ್ಕಣವಿತ್ತಳು, ನಿಪತ್ತುಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಲು ಕಲಿಸಿದಳು ಒಂದು ದಿನ ಆಕೆ ತಾಯಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತನ್ನ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ಮನೆಗೆ ಬರುವಂತಹ ಪ್ರಸಂಗವು ಬಂದಿತು ಆವೊತ್ತಿನಿಂದ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು, ಅಡು-ಕುರಿಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು ಮಾನವನ

ಕಡೋರವೃತ್ತಿಯ ಪರಿಚಯವೂ ಅವಳಿಗಾಗಿದೆ, ತಾಯಿಯ ಪ್ರೇಮದ ಪರಿಚಯವೂ ಅವಳಿಗಾಗಿದೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ಹಲವರ ತಿರಸ್ಕಾರಗಳು ತನ್ನನ್ನು ಮುತ್ತಿವೆಯೆಂಬುದರ ಕಲ್ಪನೆಯೂ ಅವಳಿಗಿದೆ ಇದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವಳಿಗೇನೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವಳು ಉಣ್ಣೆಯನ್ನು ಹಿಂಬೀಕಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು ಅದರಿಂದಲೇ ಮನುಷ್ಯರ ಸರ್ವರ್ಪಣೆ ಬಂದು, ಅವಳಿಗೆ ಭಾಷೆಯ ಪರಿಚಯವಾಗಿದ್ದಿತು, ಇಲ್ಲದ ಹೋಗಿದ್ದರ ಮನುಷ್ಯರೂ ಅವಳ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಬಗೆಯ ವ್ರಾಣಿಗಳಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು, ಆಡು ಕುರಿಗಳೇ ಮನುಷ್ಯರಾಗುತ್ತಿದ್ದವು

ನಾನು ಅವಳ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ಮನೆಗೆ ಹೋದೆ ಆಗ ನಾನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹ್ಯಾಟು ಧರಿಸಿದ್ದ ಕಾಲಲ್ಲಿ ಫುಲ್‌ಬೂಟ್ಸ್ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಒಬ್ಬ ಅಳುಮಗ ರಾಯಿಫಲ್ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದ, ಅವನ ಬೆರಗಿನಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವಾಸು ಬಂದು, ಕ್ಯಾಮರಾ ಬಂದು ಇದ್ದವು ನಾನು ಅವಳ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನನ್ನು ಬಹು ಬದರಿಸಿದೆ ಅನರ ಮನೆಯು ಕಟ್ಟಿಗೆಯದಿದ್ದಿತು ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರಿಗಿ ತಲೂ ಕೊಳೆಗಳೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದವು ಅವು ' ಕೊಕ್ಕೊ ಕೊಕ್ಕೊ ' ಮಾಡುತ್ತ ಅತ್ತಿತ್ತು ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದವು " ಅವುಗಳ ಬೆಲೆಯೇನು ? ತತ್ತಿಗಳನ್ನು ಹೆಗೆ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ ? ಕುರಿ-ಆಡುಗಳಿಲ್ಲವೆ ? " ಎಂದು ಮಾತಿಗೆ ಮೂಲ ಮಡಿದ ಕುರಿಗಳೂ ಇವೆಯೆಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು

" ಎಲ್ಲಿವೆ ? ಮೇಯಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಿವೆಯೋ ? ಯಾರು ಮೇಯಿಸಲು ಒಯ್ದಿದ್ದಾರೆ ? "

" ನೆರೆಯ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗ ಅಕ್ಕಿಗೆ ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ "

" ದಿನಾಲು ಅವನೇ ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾನೋ ? "

" ಇಲ್ಲ, ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗಿಯೂ ಇದ್ದಾಳೆ, ಜೀತದಾಳೇ ಎನ್ನಿರಿ—ಅವಳೂ ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ "

“ ಈಗ ಅವಳಿಲ್ಲವೆನ್ನು ” ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಳೆ ? ”

“ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಳೊ ! ಎರಡು ದಿವಸಗಳಾದುವು, ಬಂದೇ ಇಲ್ಲ ಒಂದು ಕುರಿಯೂ ಕಡಮೆಯಾಗಿದೆ ಹುಡುಗಿ ಬಹಳ ದುಷ್ಟವಿದೆ ಸಾಹೇಬ್ ! ಎಲ್ಲಿಗಾದರೂ ಹೋಗಿರಬಹುದು , ಈಗಂತೂ ಅವಳಿಗೆ ಹರಯದ ಪತ್ತೀರಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆ ದಿನಾಲು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹೊಡೆಯುತ್ತೇವೆ, ಬಡಿಯುತ್ತೇವೆ ಆದರೂ ಕೆಳುವುದಿಲ್ಲ ಆಕೆಗೆ ಬುದ್ಧಿಯೇ ಬರಲೊಲ್ಲದಾಗಿದೆ ”

“ ನಿಮಗೆ ಅವಳು ಸಂಬಂಧಿಕಳಾಗಬೇಕೇನು ? ”

“ ಸಂಬಂಧ ! ಅನಳೊಡನೆ ಸಂಬಂಧವೇ ? ಕುಲಹಿನೆ ! ”

“ ಎರಡು ದಿವಸಗಳಿಂದ ಅವಳು ಮನೆಗೇ ಬಂದಿಲ್ಲವೆನ್ನುತ್ತೀಯೆ, ನೀವು ಅವಳನ್ನು ಹುಡುಕಿ ತರಲು ಯತ್ನಿಸಿದಿರಾ ? ”

“ ಬರಬೇಕೆಂದು ಇಚ್ಛಿಸಿದರೆ ತಾನಾಗಿಯು ಬರುತ್ತಾಳೆ ”
ಎ ಮ ಬೈಯುತ್ತಲೆ ಹೋದ ನಾದಿರಾನ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ

“ ಎಲ್ಲಿ ಚೇಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೊ ! ಏನಾಗಿದೆಯೊ ವಾಸ ಅವಳಿಗೆ ! ಅವಳು ಸತ್ತಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೇ ! ”

ಅಪ್ಪರಲ್ಲಿಯೆ ಆ ಮನುಷ್ಯನ ದಪ್ಪಗಿನ ಹೆಂಡತಿ ಮೊರೆಗೆ ಬಂದು, ಒಂದರದು ಕೋಳಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋದಳು ಅವಳ ಮರಿಗಳು ಚಿಂವ-ಚಿಂವಾಗುತ್ತಾ ‘ಪ್ರೆಟಿಸ್ಟ್’ ಮಾಡಿದುವು, ಆದರೇನು ಅವಳ ಪ್ರಯತ್ನ ವಿಫಲವಾಯಿತು

ನಾದಿರಾನ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ಹೇಳಿಕೆಯಿಂದ ‘ ಅವಳು ಸತ್ತರೆ ಹಿಡೆಹೋಯಿತು, ಆದರೆ ಅವಳು ಸಾಯುತ್ತಾಳೆಲ್ಲಿ ? ಯಾವನಾದರೂ ಮಂಡಗಾರನ ಪುನೆಯಲ್ಲಿರಬಹುದು ’ ಎಂದರ್ಥವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ನಾನು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ ‘ ನಾದಿರಾನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನಗೇಕೆ ಇಷ್ಟು ಆತ್ಮೀಯತೆ ? ’ ಎಂದು ಶಿಶುವಿನಷ್ಟು ಅಥವಾ ಪಶುವಿನಷ್ಟು ಅವಳು ನಿರ್ದೋಷಿಯಾಗಿರುವಳೆಂದು ನನಗನಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು ‘ ಅವಳ ಅಕಲಂಕವು ಮನುಷ್ಯನ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗದೆ ?

ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾಗದೆ ? ನಾನು ಆಕೆಯ ಹಿತಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಏನು ಮಾಡಬಲ್ಲೆ ? ಏನು ಮಾಡಬಲ್ಲೆ ? ನಾನು ವಿವಾಹಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆಯೇ ? ಇವೆಲ್ಲ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಿ, ಕೊನೆಗೆ ಆ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಕೇಳಿದೆ “ ಅನಳ ವಯಸ್ಸೆಷ್ಟು ? ”

“ ನುಮಾರು ೧೭ ೧೮ ಇರಬಹುದು ”

ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿಗಳ ನೋಟನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಕೊಡಲು ಕೈಚಾಚಿ, “ ಅವಳನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬಂದರೆ ಮತ್ತೆ ಇಷ್ಟು ಇನಾಮು ಸಿಗುವುದು ! ” ಎಂದು

ಆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಕೊಪ ಬಂದಂತಾಯಿತು. ಅವನು ನನ್ನನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ನಸುನಕ್ಕು ನಾನು ಇನ್ನೊಂದು ನೋಟು ಹೊರಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಟ್ಟೆ ಬೆಂಬಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕೋ ಒಗೆಯಬೇಕೋ ಎಂಬ ಯೋಚನೆ ಅವನಲ್ಲಿಂಟಾಯಿತು ಮತ್ತೊಂದು ನೋಟು ನಾನನ್ನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟೆ ನನ್ನ ಕದಿಗೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಆತ ನಾನೇನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆನೆಂಬುದು ನನಗೇ ತಿಳಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನೋಟನ್ನು ಹೊರಗೆ ತೆಗೆದು ತೆಗೆದು, ಆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಮಹತ್ತ್ವವನ್ನು ತೋರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಆನಂದವೆನಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು. ರೂಪಾಯಿಗಳು ಯಾವ ಕದಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುವೋ ಅಲ್ಲಿ ಬೆಚಿತ್ಯ—ಅನಾಚಿತ್ಯಗಳು ಉಂಟುವುದಿಲ್ಲ.

ನಾನು ಕೊಟ್ಟ ಹತ್ತತ್ತು ರೂಪಾಯಿಗಳ ಮೂರು ನೋಟುಗಳನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಆ ಮನುಷ್ಯ “ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ ರಾಯರೆ ! ” ಎಂದು ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟ.

“ ಸರಿ! ಇನ್ನೂ ಇನಾಮು ಸಿಕ್ಕುವುದು, ತೋಗು, ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬಾ ! ”

*

*

*

ನಾದಿರಾ ದೊರೆತಳು ಅವಳು ಬೆಟ್ಟದ ವನಾಂಶಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ, ಸತ್ತುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಆಡನ್ನು ಬದುಕಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಬೇಕೆಂಬ

ಯತ್ನ ದಲ್ಲಿದ್ದಳು ಅವಳಿಗೆ ಹಗಲಾದುದು, ರಾತ್ರಿ ಕಳೆದುಮಾ, ಹಸಿವಾದುದು ಗೊತ್ತು ಇರಲಿಲ್ಲ ಗೊತ್ತಾಗದಿರುವ ಸಂಭವವೂ ಇಲ್ಲದಿರಲಿಲ್ಲ

ಒಂದು ಸಾಯಲೂ ಇಲ್ಲ, ಬದುಕಲೂ ಇಲ್ಲ ! ಚಿಕ್ಕವು ಹೋಗಿ ಪರಿದೆಯಿಂದ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಹಳೆಕೊಂಡಮೇಲೆ, ಆ ಕುರಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಬಂದಳು ಮರುದಿನ ಆ ಕುರಿಯು ಸತ್ತು-ಹೋಯಿತು ನಾದಿರಾ ಅತ್ಯಂತ ದುಃಖಿತಳಾದಳು ಶೂನ್ಯ-ಮೌನಸ್ಥಳಾದಳು

ಒಂದು ದಿನ ರಾತ್ರಿ, ಎ-ಟು-ಒ-ಬತ್ತು ಗಂಟೆಯಾಗಿರಬಹುದು ಸಿಲುವು ಒಣ್ಣಿದ ಜ್ವರ, ಮತ್ತೊಂದು ಬಣ್ಣದ ಪರ್ತು, ಉತ್ತರಿಯ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು, ಸ್ವರ್ಗದ ದೇವತೆಯೊಬ್ಬಳು ಇಳಿದು ಬಂದು ಸಿ ತುಕೊಟ್ಟಿರುವಳೋ ಎನ್ನೋ—ಎ ಬಂತ ನಾದಿರಾ, ನನ್ನ ದೇಹಗ ಬಂದಳು ನನ್ನ ಎದುರು ನಿಂತುಕೊಂಡಳು ನಾವು ತನ್ನಿಂದ ಬಯಸುತ್ತಿರುವುದುನು ? ತುನು ನಮಗಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾದುದುನು ? ಇದೋಗೂ ಅದೋಗೂ ತುನು ಅಗಿದ್ದಿತು ಈಗ ಅವಳು ಚಂಚಲತೆ ಯಿರಲಿಲ್ಲ, ಸ್ವಚ್ಛಾದಯಿರಲಿಲ್ಲ ಅವಳು ಪಿಂಚರ್ತವ್ಯವಿಮೂಢಳಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದಳು

“ ನಾದಿರಾ ! ” ಎ ದೆ

ಅವಳು ಮೊದಲಿನಂತೆ ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳೆದುರು ಕೈಕುಣಿಸಲಿಲ್ಲ ವಶ್ಚೀವಿನಲ್ಲ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ, ನಗಲಿಲ್ಲ ಅವಳ ಉಡುಪನ್ನು ಕಂಡು ನನ್ನ ಹೃದಯವು ಕರಗಿತು ಕರುಣೆಯು ಹೃದಯದಲ್ಲ ಮೂಡಿಬಂದಿತು ಆ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಒಂದು ಮೂರ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಹೊಚ್ಚಿದ—ತೀರ ಹಳೆಯವಾಗಿ ಗುನಿಗಡಿದ—ಬಟ್ಟೆಗಳಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು ಅ-ತಹ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟು ಅವಳು ಶಿಲಾ-ಪ್ರತಿಮೆಯಂತೆ ನಿಂತಿದ್ದಳು

“ ನಾದಿರಾ ! ”

ಮೌನವಾಗಿದ್ದಳು

ನನ್ನ ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿ ಕರುಣೆಯೊಂದೆ ತುಂಬಿ ತುಳುಕು
ತೊಡಗಿತು ಈ ವನಕನ್ಯೆಯ ಮೇಲೆ ಇಂತಹ ಈ ಕೃತ್ರಿಮ
ಬಟ್ಟಿಗಳೇಕೆ ? ಒಂದು ನಿಮಿಷವಾದರೂ ಅವಳು ಹಸಿರಾಗಿ—
ಪ್ರಪುಂಬಿತಳಾಗಿ— ಇರಲಾರಳೆ ?

“ ನಾದಿರಾ, ನಿನು ಹೇಳು ! ”

ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ

“ ಹೋಗು ಮನೆಗೆ ! ಹೋಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡು ! ನಾವು
ಒಂದರದು ದಿನಗಳಲ್ಲ ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತೇವೆ ! ” ಎಂದು ನಾನು
ಸ್ವಲ್ಪ ನಕ್ಕು, ನನ್ನ ಒಂದು ಬರಳನ್ನು ನನ್ನ ಎಡೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟು-
ಕೊಂಡು, ಇನ್ನೊಂದು ಕೈಯ ಬರಳಿನಿಂದ ಆಕೆಯ ವಕ್ಷಸ್ಥಳದ
ಕಡೆಗೆ ತೋರಿಸಿ “ ನಾವು ಬಹು ದೂರ ಹೋಗುತ್ತೇವೆ, ನೀನು
ನಮ್ಮನ್ನು ನಿನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯಲ್ಲವೇ ? ” ಎಂದು
ಮತ್ತೆ ನಕ್ಕೆ

ವಸೌನವಾಗಿದ್ದಳು

ಮೂಕವ್ರಾಣಿಯ ಅಲಂಕೃತ—ನಿಷ್ಪ್ರಾಣ—ವರಿಸ್ತಿಯನ್ನು
ಕಂಡು, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೆ ಕಾತರವಾಯಿತು, ಕರಗಿ
ನೀರಾಯಿತು

ನಾನು ನನ್ನ ಒಬ್ಬ ನಂಬುಗೆಯ ಆಳುಮಗನನ್ನು ಕರೆದು,
ಅವಳನ್ನು ಮನೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಕಳುಹಿಸಿದೆ

ಮರುದಿನ ನಾನು ಅವಳ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿಬರುತ್ತೇನೆಂದು
ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಹೊರ್ದಾಗ, ಅವಳು ಹೊರಸಿನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಕೊಂಡಿದ್ದಳು
ಆವಳಿಗೆ ಅಸಹನೀಯವಾದ ವೆಟ್ಟುಗಳು ಬಿದ್ದಿದ್ದವು ನಿನ್ನೆಯ
ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಆಕೆಯ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಅವಳನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಹೊಡೆದಿದ್ದ
ಅವಳು ಮನೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಹೋಗುತ್ತಲೆ “ ಏನು ತಂದಿದ್ದೀಯೆ
ಕೊಡು ! ” ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದ ಆತ

ಅವಳಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು, ಸುಮ್ಮನಿದ್ದಳು

ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನು ಅವಳು ಗಳಿಸಿದ ಹಣವನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಕ್ಕೆಂದು, ಅವಳನ್ನು ಹೊಡೆದು ಹೊಡೆದು ಹಣ್ಣು ಹಣ್ಣು ಮಾಡಿದ್ದ ಕೊಂದರೆ ರೂಪಾಯಿ ಸಿಕ್ಕಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೊಂದಿರಲಿಲ್ಲವೇನೋ! ಅದುದರಿಂದಲೇ ನಾಳೆ ಕೊಂದರಾಯಿತೆಂದು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದನೋ ಏನೋ !

ಆಗ ನನಗೆ ಏನೂ ಹೊಳೆಯಲಿಲ್ಲ ನಾನು ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋದೆ ಹೊರಸಿನ ಮೇಲೆ ನಾದಿರಾ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದಳು ಅವಳ ಶರೀರದ ಅಂಗಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಲ್ಲ ಬಾವು ಇದ್ದಿತು; ಅಲ್ಲಿಲ್ಲ ಗಾಯಗಳಾಗಿದ್ದುವು ಅವಳು ನನ್ನನ್ನು ಕಣ್ಣಿರೆದು ನೋಡಿದಳು ಅವಳಾ ಕಣ್ಣುಗಳು ಜಿಂಕೆಯ ಕಣ್ಣುಗಳಾಗಿದ್ದುವು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಪರಾಧ ವಿರಲಿಲ್ಲ, ಪೀಡೆಯಿರಲಿಲ್ಲ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಆಪೇಕ್ಷೆಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ, ನಿರಪೇಕ್ಷೆಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ

ನಾನೆಂದೆ “ ನಾದಿರಾ ! ”

ನನ್ನ ಸಂಬೋಧನೆಯ ಸ್ವರವು ಕೇಳಿಸಿತೋ ಏನೋ ! ಅದು ಅವಳ ಹೃದಯವನ್ನು ಅಲುಗಿಸಿತೋ ಏನೋ !

ಅವಳ ಸನಿಹಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅವಳ ಮುಖದ ಕಡೆಗೆ ಬಾಗಿ “ ನಾದಿರಾ ! ” ಎಂದೆ

ಅವಳು ನನ್ನವೆರಡೂ ಕೈಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಳು ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಕಂಬನಿಗಳು ಉದುರತೊಡಗಿದ್ದುವು ಆಗ ಅವಳಿಗೆ ದುಃಖದಿಂದ ತನ್ನ ದೇಹವೂ ಬೇಡವಾಗಿದ್ದಿತೋ ಏನೋ ! ಹರಿಣದಂತಹ ಬಟ್ಟೆಲುಗಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಹನಿಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಂಡು, ಅದಾವ ಭಾವನೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡತೊಡಗಿದಳೋ ಹೇಳಲಾರೆ ! ‘ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡತೊಡಗಿದಳು ’ ಎಂದು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಬಹುದು ಆಗ ನನ್ನ ಶರೀರದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಣು-ಅಣುವೂ ಸಾಕ್ಷಿಯನ್ನಿತ್ತಿತು “ ಓಹೋ, ಇವಳು ಹೆಂಗುಸು ! ಇವಳು ಪ್ರಣಯಿನಿಯು ಎಂದಿರಲಿಲ್ಲ ! ”

ನಾನು—

ನಾನು ಹಿಂತಿರುಗಿ ನೋಡಿದೆ ಆಕೆಯ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ದುರ್ವಿಚಾರಗಳು ಮೂಡಿದ್ದುವು ಅವನು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ನನ್ನೆಡೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ನಾನು ಕೈಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸಿದೆ ಅವಳು ಕಪೋತಿನಿಯಂತೆ ಕಾತರಳಾಗಿ ಕೂಗಿದಳು— “ ಬಾಬೂ ! ಬಾಬೂ ! ”

ಆಕೆಯ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಚೂರಿಯಿದ್ದುದು ನನಗೆ ಕಂಡಿತು ನಾನು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಅವನನ್ನು ಬೂಟುಗಾಲಿನಿಂದ ಒದ್ದು ಬಿಟ್ಟೆ, ಅವನು ಬಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟು ಅವನ ಕಡೆಗೆ ಮತ್ತೆ ನೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳದೊಂದು ನೋಟು ಎಸೆದು ‘ ತೆಗೆದುಕೊ ! ’ ಎಂದು ನಾನು ಹೊರಟು ಬಂದೆ

ನಾನು ಹೊರಟೇನೋ ಬಂದೆ ಆದರೆ ನಾದಿರಾ ಹೆಜ್ಜೆನಿಸಿ- ಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಇದುವರೆಗೆ ಯಾರಾದರೂ ಅವಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿರುವರೋ ಇಲ್ಲವೋ ನಾನರಿಯೆ ‘ ಅವಳ ಮಾತೃತ್ವವು ಸಫಲವಾಗಿ ಅವಳ ತೊಡೆಯು ಮಾನವಶಿಶುವನ್ನು ಎಂದಾದರೂ ಪಡೆದೀತೆ ? ಅಥವಾ ಅವಳ ತಾಯಿ ಪ್ರೀತಿಯೆಲ್ಲ ಆ ಕುರಿ-ಆಡು-ಮರಿಗಳಿಗಾಗಿಯೆ ಮೀಸಲಾಗಿರುವುದೋ ’ ಎಂದು ನಾನು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ

ಗಂಡ-ಹೆಂಡತಿ

ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು ದಿನಕರನಿಗೆ ಗಲ್ಲಿನ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸಿದರು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನು ನಸುನಗುತ್ತ “ ಧ್ಯಾಂಕ್ಯೊ ” ಎಂದು ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಿಗೆ ಅಭಿನಂದನೆಗಳನ್ನರ್ಪಿಸಿದ

ಅಂದೆಯೆ ಸಾಯಂಕಾಲ ದಿನಕರನು ತನ್ನ ಕಿರುಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಡೆಯಾಡುತ್ತ ಯೋಚಿಸತೊಡಗಿದ “ ನಾನು ‘ ಧ್ಯಾಂಕ್ಯೊ ’ ಎಂದು ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರನ್ನು ಏತಕ್ಕಾಗಿ ಅಭಿನಂದಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು ? ಇಷ್ಟು ದಿವಸಗಳ ಬಳಿಕ ನೀನು ಜೀವಿಸಿರಲಾರೆಯೆಂದು ನಿರ್ಣಯ ಹೇಳುವವನಿಗಾಗಿ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಬೇಕೆ ? . ನನ್ನೊಳಗೆ ನಿಜವಾಗಿ ಕೃತಜ್ಞತೆಯು ಇದೆಯೇ ? ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಲಿಕ್ಕೆ ನನಗೇನಾದರೂ ಸಂತೋಷವಾಗಿರಬೇಕಲ್ಲವೇ ? ನಾನಿಂದು ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದುದೆಂದರೆ ಅಸತ್ಯಾಚರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದಂತಲ್ಲವೆ ? ನಾನೆಂದ ‘ ಧ್ಯಾಂಕ್ಯೊ ’ ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಏನೆಂದು ಅರ್ಥಮಾಡಬೇಕು ? ನಾನು ಅಳಬೇಕಾಗಿದ್ದಿತೇನು ಮತ್ತೆ ! ಇಲ್ಲ ! ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೆ ನಾನು ನಕ್ಕೇನೆ ? ಇಲ್ಲ ಅಳಬೇಕೆನ್ನುವ ಅಭಿಲಾಷೆಯೂ ನನಗಿಲ್ಲ, ನಾನು ಅಳಬೇಕಾದುದೂ ಇಲ್ಲ ಹಾಂ ! ಇನ್ನು ನಾನು ಇಷ್ಟೇ ದಿವಸಗಳ ವರೆಗೆ ಬದುಕಿರಬೇಕೆಂದು ತಿರ್ಮಾನವಾಗಿದೆ ಆ ಮೇಲೆಯೂ ಸಾವು ತನ್ನಿಂದ ತಾನೆ ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಸರಿಯುತ್ತ ಬರಬೇಕಾದುದಿಲ್ಲ, ನನ್ನ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಉರುಲು ಹಾಕಿ ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದು, ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ವಿಧಿಸಲಾಗಿದೆ ಇದು ಸಂತೋಷಕರವಾದುದೆಂದೂ ಸುಖಕರವಾದುದೆಂದೂ ನಾನು ಹೇಳಿದರೆ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿದಂತಾಗುವುದು.

ನಾನು ಜೀವಿಸಿರುವಾಗಲೇ ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದೆಂದರೆ ಸುಖಕರವಾದುದೇ ? ಆ ಉರುಲುಬಲಯನ್ನು ಕಂಡು ನನಗೆ ಸುಖವಾಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು ! ಅದು ನನ್ನನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅಕರ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದ್ದಿತು ! ಆದರೆ ಅದು ನನ್ನನ್ನು ಅಕರ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲವೆಂದು ನನಗೆ ಅಪವಿತ್ರವಾಗಿ, ಅರುಚಿಯಾಗಿ, ಕುರೂಪಿಯಾಗಿ ಅದು ಕಾಣುತ್ತಿದೆ ಅದನ್ನು ನೋಡಬಾರದು ಇಚ್ಛೆಯು ಕೂಡ ಇಲ್ಲ ನನಗೆ ' ಏನು ' ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಏನವು ಇಲ್ಲ ಬಯಸುತ್ತಿದೆಯೆ ' ಇಲ್ಲ ! ಈ ಉರುಲಿನ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಪಚಾರವಾಗಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಎಳೆವಷ್ಟು ಅಲ್ಲ ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ ನಾನು 'ನಾನು' ಮಾಡಿದ ನಾನನ್ನನ್ನು ಮಾಡಿರುವನೆಂಬುದನ್ನೂ ನಾನು ಬಲ್ಲ ಅದನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ನನಗೆ ಈ ಫಲವು ದೂರೆಯುವುದೆಂಬದನ್ನು ಅರಿತಿದ್ದೆ ! ಗಲ್ಲು ! ಇದೇನು ? ಇದರ ಅರ್ಥವೇ ನನಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಗಲಾರದು ಗಲ್ಲಿನ ವ್ಯಾಪಕಾರ್ಥದ ಇಷ್ಟೊಂದು ಅಂಶದ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು "ನಾನು ಯಾರೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುವೆನೋ, ಯಾರನ್ನು ಕಾಣುವೆನೋ, ಯಾರಿಂದ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವೆನೋ, ಯಾರಿಗೆ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರುವೆನೋ, ಯಾರ ಹೃದಯಮಂದಿರದಲ್ಲಿದ್ದು ಜೀವನವನ್ನು ಸುಖಕರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆನೋ ಅನರೇಲ್ಲದೂ ನನ್ನಿಂದ ದೂರವಾಗುವರು, ಅವರಲ್ಲಿಂದಲೂ ನಾನು ದೂರ-ಅತಿದೂರವಾಗಿ ಬಿಡುವೆನು, ಅವರಿಗಾಗಿ ಜೀವಿಸಿರುವುದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಬಾರದು ! ಆ ಮೇಲೆ ನಾನೇನು ? ನಿಶೇಷವಾಗುವೆನು, ಶೂನ್ಯವಾಗಿ ಹೋಗುವೆನು ! " ಗಲ್ಲಂದರೆ ನನಗಾಗ ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಭಾವನೆಯಾಗಿದ್ದಿತು ಅದುದರಿಂದ ಗಲ್ಲಂದರೆ ನನ್ನ ಹೃದಯವು ತಲ್ಲಣಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದರಿಂದ ' ದುಃಖಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದುವೆನು, ನನಗೆ ಸುಖವು ಸಿಕ್ಕುವುದು ' ಎಂದು ಎನಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಈಗಲೂ ಹಾಗೆಯೇ ಎನಿಸುತ್ತಿದೆ ಯಾ ದ ರೂ ಅದನ್ನು ನೋಡಬೇಕನ್ನುವ ಇಚ್ಛೆ ನನ್ನಲ್ಲೇಕೆ ಉಂಟಾಗಲಿಲ್ಲವು

“ ಇಂದಿನ ವರೆಗೂ—ಬಾಳಿನ ಕೊನೆಯ ದಂಡೆಗೆ ಬಂದು ತಲುಪುವ ವರೆಗೂ—ನಾನು ನನ್ನ ಮಾತುಗಳ ಕಡೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಲಕ್ಷ್ಯಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ ನನಗೆ ಯಾವುದು ಸರಿಯೆನಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತೋ! ಅದನ್ನಷ್ಟೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ, ಮಾಡಿದುದನ್ನು ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ, ಎಂತಲೇ ಅದರ ಪ್ರತಿಫಲವು ನನಗೆ ಸಿಕ್ಕದೆ ಇಲ್ಲ, ಸಿಕ್ಕೇ ಸಿಕ್ಕಿದೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನನಗೆ ಏನದವು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಇಲ್ಲ, ಅದರೆ ಈಗ ನನಗೆ ಒಂದು ಒಂದು ಯೋಚನೆಯು ಬರುತ್ತಿದೆ—

“ ನಾನು ಕೇವಲ ನನ್ನ ದನಾಗಿಯೇ ಇದ್ದೇನೆ’ ನನ್ನ ಆಲೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಲರ-ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನೂ, ನನ್ನ ಭವಿತವ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ಭವಿತವ್ಯವನ್ನೂ, ಪ್ರೇಮವನ್ನೂ, ಐವನನ್ನೂ ಒಂದಾಗಿಸಿ ಬೆರೆದು, ನನ್ನನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿಕೊಂಡು ಜೀವಿಸುವವಳೆ ಕೆಲವು ಭಾಗವೂ ನನ್ನಲ್ಲಿದ್ದಿತು ಅವಳಿಗೆ ನಾನು ಏನನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದೆ? ಅವಳಿಗಾಗಿ ನಾನೇನು ಮಾಡಿದೆ? ನಮ್ಮ ಜನ್ಮಾದ್ಯವಾದ ಹಕ್ಕು ಯಾವುದೆಂದು ನಾನು ಬಗೆದಿದ್ದೆನೋ, ಯಾವುದು ಅದರ್ಥವೆಂದು ಅರಿತುಕೊಂಡಿದ್ದೆನೋ ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಾನು ನನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ಸಮರ್ಪಣೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೆ? ನನ್ನ ಕಾರ್ಯಫಲದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಅಂಶಮಾತ್ರವೂ ಸಿಕ್ಕುವುದೆನು? ಏನು ಸಿಕ್ಕಬಹುದು?

ನಾನು ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ಏನನಾದರೂ ಮಾಡುವರೆ ಜೀವನದ ಈ ಕೊನೆಯ ದಂಡೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟುತ್ತಿರುವುದು, ನಾನು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಮಾಡಿದಂತಾಯಿತು ಎಂದು ಮಾರ್ಗವೆಂದು ಉಚಿತವಾಯಿತೆ?

“ ರಾಷ್ಟ್ರವಿದೆ, ಅದರ್ಥವಿದೆ, ಭವಿತಮಾತೆಯೂ ಇದ್ದಾಳೆ ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಒಪ್ಪಿದೆ ಎನ್ನಲು ಬೇಕಾಗುವ ಕಡಿಯಬೇಕಾಗಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನೂ ಒಪ್ಪಿದೆ ಆದರೆ ನನ್ನನ್ನು ದೇವರ ತಾಯಿತಂದೆಗಳಿದ್ದರೂ ನಿಜವೇ ಅಲ್ಲವೇ ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರುಗಳಿಲ್ಲವೇ? ಆ ಇನ್ನೂ ಏನನ್ನೂ ಅರಿಯದ ಹೆಸರು ಹೊಡೆತಿ ಇಲ್ಲವೇ?

ಇವರ ದುಃಖದ ಬೇಡಿಗಳನ್ನೂ ನಾನು ಕಡಿಯಬೇಕಾಗಿಲ್ಲವೆ, ಎಂದೂ ನನಗೆನಿಸುತ್ತದೆ

“ ನನಗೆ ದುಃಖವೆಷ್ಟು ಇಲ್ಲ ಎಂದೆ, ಎನ್ನುತ್ತಲೂ ಇದ್ದೇನೆ ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡು ಮರುಗುವವರು ಮರುಗಲಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ-ಪಡುವವರು ಪಡಲಿ ನಾನು ನಿಶ್ಚಲನಾಗಿರುತ್ತೇನೆ ಇಲ್ಲಿಂದ ನಾನು ಹಿಂತಿರುಗ ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ ಹಿಂತಿರುಗಬೇಕೆಂದು ನಾನಿಲ್ಲಗೆ ಬಂದಿಲ್ಲ ಗಲ್ಲಿನ ಶಿಕ್ಷೆ ಬರಲಿದೆ, ಬರಲಿ ನನಗೆ ಯಾವ ಚಿಂತೆಯೂ ಇಲ್ಲ ‘ ಸ್ವಲ್ಪ ತುಳು, ಇದನ್ನಷ್ಟು ಮಾಡಿ ಬರುತ್ತೇನೆ’, ಎಂದೂ ‘ ನದ್ಯ ನೀನು ಹಿಂತಿರುಗು’ ಎಂದೂ ನನ್ನ ಶಿಕ್ಷಾದೇವತೆಗೆ ಹೇಳುವ ಇಚ್ಛೆ ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಇಲ್ಲ ಅಲ್ಲದೆ ನನ್ನ ಅದೃಷ್ಟದೊಂದಿಗೆ ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಕತೆಗಳನ್ನೂ ನಾನು ಆಡಲು ಬಯಸುವದಿಲ್ಲ, ವಾದವಿವಾದ ಮಾಡಲು ಆಶಿಸುವುದಿಲ್ಲ ನಾನು ಮಾಡಬೇಕಾದುದನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ, ನೀನು ಮಾಡಬೇಕಾದುದನ್ನು ನೀನು ಮಾಡು, ಅದಕ್ಕೆ ನಾನಂಜುವವನಲ್ಲವೆಂದು ಅದಕ್ಕೆ ಹೇಳಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ ಭವಿಷ್ಯ-ದೊಡೆಯನ ಎದುರಲ್ಲಿ, ಅದೃಷ್ಟದೇವತೆಯ ಎದುರಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ನಾನೆಂದೂ ಬೇಡಲಾರೆ, ಏಕೆಂದರೆ ನಾನು ವರ್ತಮಾನಕಾಲದ ಒಡೆಯ ಮುಂದಾಗುವುದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನಾನೇತಕ್ಕೆ ರೋದಿಸಬೇಕು! ಏತಕ್ಕೆ ಚಿಂತಿಸಬೇಕು! ಮುಂದೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಇದೆಯೊ ಸ್ವರ್ಗವಿದೆಯೊ ಎಂಬುದನ್ನೂ ನಾನು ಯೋಚಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ನಾನು ಗಲ್ಲಗೇರಿಸಬೇಕಾದ ಜನರ ಕಿರುಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದೇನೆ ನನಗೆ ಉಚಿತ-ವೆನಿಸಿದುದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂಬುದು ಮಾತ್ರ ನಾನರಿತ ವಿಷಯ ಉಂಟಾದುವುದೂ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ, ಗೊತ್ತುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಆಶೆಯೂ ನನಗಿಲ್ಲ ಬರುವುದು ಬರಲಿ, ಆಗುವುದು ಆಗಿ ಹೋಗಲಿ ಇನಾಮು ಸಿಕ್ಕುವುದಿದ್ದರೆ ಇನಾಮು ಸಿಕ್ಕಲಿ, ಗಲ್ಲು ಆಗುವುದಿದ್ದರೆ ಗಲ್ಲು ಆಗಲಿ ಭಾಗ್ಯದೇವತೆಯು ನನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸನ್ನಳೋ ಅಪ್ರಸನ್ನಳೋ ಆಗಿರುವಳೆಂದು ನಾನೇತಕ್ಕೆ ಯೋಚಿಸಬೇಕು?

“ ಹಿಂತಿರುಗಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯು ನನಗಿಲ್ಲ, ನಿಜ !
ಆದರೆ ತಂದೆತಾಯಂದರ, ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರ, ಪತ್ನಿಯ ಸಲುವಾಗಿ
ನಾನು ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಎಂದ ಮೇಲೆ ನಾನು
ಯಾರಿಗೊಸ್ಕರವಾಗಿಯೂ ನನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ಅರ್ಪಣ ಮಾಡಿಲ್ಲ-
ವೆಂದಂತೆ ಆಯಿತು ನಾನು ನನ್ನನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿಲ್ಲವೆಂದಂತೆಯೂ
ನನ್ನನ್ನು ನಾನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಂತೆಯೂ ಆಯಿತು ನನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವದ
ತ್ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಿದಂತಾಗಲಿಲ್ಲ, ಕಳೆದುಕೊಂಡಂತಾಯಿತು ನಾನು
ನನ್ನನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಿದೆ ನಿಜ ! ರಾಷ್ಟ್ರವೆಂದರೇನು ಹಾಗಾದರೆ ?
ನಾನು ನನ್ನನ್ನು ಆದರ್ಶಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿದ್ದೇನೆ, ನಿಜ ! ಆದರ್ಶ-
ವೆಂದರೇನು ಹಾಗಾದರೆ ? ಆ ರಾಷ್ಟ್ರ, ಆ ಆದರ್ಶ, ಪತ್ನಿಯನ್ನು
ಹೊರದೂಡಿಸುವಷ್ಟು ತುಚ್ಛವನ್ನುಗಳಾಗಿವೆಯೆ ? ತಂದೆತಾಯಂದಿರು,
ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರು ಆ ರಾಷ್ಟ್ರದ— ಆ ಆದರ್ಶದ— ಸೀಮೆಯ
ಹೊರಗಿದ್ದಾರೆಯೆ ? ಈ ಬಂಧುಬಳಗದವರಿಗೆ ಎದಗೊಡದಷ್ಟು
ಅವುಗಳ ಸೀಮೆಯು ಚಿಕ್ಕದಿದೆಯೆ ?

“ ಈಗ ಈ ಮಾತುಗಳೆಂದೇನು ಪ್ರಯೋಜನ ನನಗೆ ? ನಾನು
ಇನ್ನು ಹಿಂತಿರುಗುವಂತಿಲ್ಲ ಹಿಂತಿರುಗುವುದನ್ನೂ ನಾನು
ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ ಇದು ವರಗೆ ನಾನು ಬಂಧು ಬಳಗದವರಿಗಾಗಿ,
ಇಷ್ಟ ಮಿತ್ರರಿಗಾಗಿ ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ, ನಿಜ, ಈಗ ಅದನ್ನು
ಚಿಂತಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದೇನು ಪ್ರಯೋಜನ ? ಮಾಡ-
ಬೇಕಾದುದು ಅದೆಷ್ಟೋ ಇದ್ದಿತು, ನಾನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ! ಮನದೊಳಗೆ
ಇಚ್ಛೆಗಳು ಮಿತಿಮೀರಿ ಇವೆ, ಅವು ಪೂರ್ಣವಾಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ
ಇವೆಯೆ ? ಕಲ್ಪನೆಯು ಇದೆ, ಅದೇನು ಕಾರ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ
ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಇಳಿಯುವುದಕ್ಕಿದೆ ? ಇಲ್ಲ ! ನಮ್ಮ ಆಶೆಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳು,
ಕಲ್ಪನೆಗಳು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಈಡೇರುವುದಿಲ್ಲ, ನಿಜ ! ಆದರೆ ಅವು
ನಮ್ಮನ್ನು ಹೇಡಿಗಳೆಂದ ತಿಳಿದು ನಮ್ಮನ್ನು ಕೆಳಗೆ ತುಳಿಯುವು-
ದಕ್ಕಾಗಿ, ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಅಖಂಡ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನಡೆಯಿಸುವು-
ದಕ್ಕಾಗಿಯೆ ಇವೆಯೆ ? ಇಲ್ಲ ! ಎಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲ ! ..

“ ಈಗ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಇಷ್ಟತ್ತು ವಯಸ್ಸಿನವಳಿರಬಹುದು ಅವಳು ಹದಿನೈದು ವರ್ಷದವಳಿದ್ದಾಗ ನಾನು ಅಮೇರಿಕೆಗೆ ಹೋದೆ, ಹದಿನೆಂಟು ವರ್ಷದವಳಾದಾಗ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬಂದೆ ಮಾತೃಧೂಮಿಗೆ ಅವಳು ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿರಲಿಲ್ಲ ಕೂಡ, ಆಕೆ ಮಾಡಿದ ಟೀ ಕುಡಿಯಲು ನಾನು ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಆಕೆ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಬೇಕಂದಿದ್ದಳು ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ನಾನು ಬಂಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟೆ ಈಗ ಅವಳಿಗೆ ೨೦-೨೧ ವರ್ಷಗಳಾಗಿರಬಹುದು, ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಗಲ್ಲಿಗೇರಿ ಮುಗಿದು ಮೋಗುತ್ತೇನೆ

“ ಯಾರವಳು ” ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ! ಹೆಂಡತಿಯೆಂದರೆ ಯಾರು ? ಯಾರೊಡನೆ ವಿವಾಹವಾಗಿದೆಯೋ ಅವಳು ! ವಿವಾಹ ? ಈ ವಿವಾಹವೂ ಒಂದು ಅದ್ಭುತವಾದ ತತ್ತ್ವವು ಮನುಷ್ಯನಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಅನೇಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದಾದ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಮತ್ತೊಂದು ಯಾವುದಿದೆ ? ‘ ಅನ್ಯರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಅಂಗನಯ ಕರೆತಂದು ’ ಒಂದು ಮಹಾ ಅದ್ಭುತ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಉಚ್ಚಾರ ಮಾಡಿಸಿ, ಕೆಲವೊಂದು ನಿರ್ಮಿಷಗಳಲ್ಲಿಯೇ—ಜೀವನ ಪರ್ಯಂತವೂ ಒಂದಾಗಿರಬೇಕೆಂದು—ಕಟ್ಟುಮಾಡಿದ ವಿಧಿಗೆ ವಿವಾಹವೆಂದು ಹೆಸರು ಈ ವಿವಾಹದ ಅರ್ಥವೆಂದರೆ ಇಷ್ಟೆ ಸತ್ತರೆ ಇಬ್ಬರೂ ಸಾಯಬೇಕು, ಜೀವಿಸಿದರೆ ಇಬ್ಬರೂ ಜೀವಿಸಿರಬೇಕು ಸುಖ-ದುಃಖಗಳಲ್ಲಿ, ಜೀವನ-ಮರಣದಲ್ಲಿ, ಲಾಭ-ಹಾನಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಶ-ಅಪಯಶಗಳಲ್ಲಿ, ಮಾನ-ಅಪಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರೂ ಸಮಭಾಗಿಗಳಾಗಿರಬೇಕು ವಿವಾಹವಾಯಿತು, ಆ ಹದಿನೈದು ವರ್ಷದ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ನನ್ನೊಡನೆ ಬಂಧಿಸಿದರು, ನನ್ನ ಜೀವನದ ಜೊತೆಗಾತಿಯನ್ನಾಗಿಸಿದರು ಈಗ ನಾನು ಗಲ್ಲಿನ ಅಪರಾಧಿಗಳ ಕಿರುಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದೇನೆ, ಅವಳು ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಳೆ

“... . ವಿವಾಹ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮನುಷ್ಯನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನೆಂಬುದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡೆ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಸುಂದರತರವಾದುದನ್ನು ಅವನು ನಿರ್ಮಿಸಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡೆ ವಿವಾಹ

ಸಂಸ್ಥೆಯ ರಕ್ಷಣೆಯಾಗದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಮಾಡಬೇಕು ' ಯಾರು ವಿವಾಹ ಧರ್ಮವನ್ನು ವಾಲಿಸಲಾರರೂ ಅವರಿಗೇನು ಮಾಡಬೇಕು ' ಇದಕ್ಕೆ ನಾದರೂ ಉಪಾಯವಿದೆಯೇ ?

“ ನಾನು ನಾಯವನನು ! ಅದರ ಆ ಏನೂ ಆರಿಯದ ಕುಮಾರಿಯ ವ್ಯಾತಿತ್ವವು, ನಿಮ್ಮರ ಪತಿತ್ವದ ದಾರಿಯನ್ನು ಕಾಯುತ್ತ ಚಿರಕಾಲದ ರೆಗೆ—ಬದುಕಿನ ಕೂಸಗಾಲದವರೆಗೆ—ಕುಂತಿರಬೇಕೆ ' ನಾನು ನನ್ನ ಕೃತಿಗಾಗಿ ನಾಯುತ್ತಿದ್ದೆನು, ಈ ಗಲ್ಲು ನನ್ನ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ದೂರತ ಪಾರಿತೋಷಿಕವಿರಬಹುದು, ಇಲ್ಲವೆ ದಂದನಯ್ಯ ಆಗಿರಬಹುದು ಜೀವನವರ್ಯಂತರವೂ ಕೂಡಿರಬೇಕೆಂದು ಯಾವಳನ್ನು ನಾನು ನನ್ನೊಡನೆ ಒಳಸಿಕೊಂಡನೂ, ಆಕಳು ನನ್ನ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಉತ್ತರದಾಯಿನಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಈ ಕೃತಿಗಾಗಿ ಅಳಲೇ ಬಿಡುತ್ತಿರಬೇಕು ' ನನ್ನಿಂದ ವಿವಾಹಧರ್ಮದ ವಾಲನೆಯಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಬಿಡುತ್ತಾನೆ ವಿವಾಹಧರ್ಮದ ಸಿಯಮಗಳನ್ನೂ ಹರಿದು, ನಾನಿಲ್ಲ ಗಲ್ಲಿಗೆರಿಸುವವರ ದಾರಿಯನ್ನು ಕಾಯುತ್ತ ನಿಂತಿದ್ದೆನು ಅದರೂ ನನ್ನ ಆ ವಿವಾಹವು ನನ್ನ ಹೃದಯದೊಡೆಯನ್ನು ನತಿತ್ವದ ಸುಖದಿಂದ ವಂಚಿತಳನ್ನಾಗಿಯೆ ಮಾಡುವುದಲ್ಲವೆ ' ಅರಕ್ಷಣೀಯಳನ್ನಾಗಿ ಇರಿಸುವುದಲ್ಲವೆ ' ”

“ ಈ ವಿವಾಹವೆಂಬುದಾದರೂ ಏನಿದೆ ? ಸರಿ ! ವಿವಾಹವು ನನ್ನನ್ನು ಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿತು, ಪತ್ನಿಗಾಗಿ ನಾನೊಂದು ದಿನವೂ ಪತಿಯಾಗಿರಕೂಡದೆಂಬುದು ' ಪತಿ ' ಎಂಬುದರ ಅರ್ಥವೇನು ' ನಾನು ಈ ಸಾವನ್ನು ಬೆಗನೆ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡ, ಆ ನನ್ನ ಹರಯದ ಹೆಂಡತಿಗ ಕೂನಯವರೆಗೂ ಸಿಕ್ಕದ ಇರುವಂತಾದ ಪತ್ನಿಗ ಸದಾ ನಾನು ಆರಾಧ್ಯದೈವತವಾಗಿರಬೇಕೆಂಬುದು ವಿವಾಹದ ಅಜ್ಞ ನಾನಿನ್ನು ಸದೇಹ ಆರಾಧ್ಯದೈವತವಾಗದ ಕೂದರೂ, ದೇಹರಹಿತಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು, ಅಕಯು ನನಗೆ ಅರ್ಪಿಸುವ ಪತ್ನೀಪ್ರಾಮವನ್ನು— ಸಾವೆಯನ್ನು - ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು ಇದೇ ಈ ವಿವಾಹಸಂಸ್ಥೆಯ ಅರ್ಥವಲ್ಲವೆ ' ”

“ ಈ ಬಗೆಯಿಂದ, ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕಡಗೆ ಒಬ್ಬಳು ಯಾವಾಗಲೂ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸು, ಭಕ್ತಿ, ಸ್ನೇಹ ಎಲ್ಲವುಗಳನ್ನೂ ಸಾರಿಯಿಸುತ್ತಿರಬೇಕೆಂದು ಹುಚ್ಚಿಸಿದ ಮಾನವನ ಈ ವಿವಾಹಸಂಸ್ಥೆಯು ಅನುಪಮವಾದುದಾಗಿದೆ ಈಗ ಈ ದಂದಂನ್ನು ತಲ್ಪಿದಮೇಲೆ, ನನಗೆ ವಿವಾಹಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಹತ್ವವು ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ! ವಿವಾಹಸಂಸ್ಥೆಯು ಸಮಾಜದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳೊಳಗಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸಿದ್ದರೂ ಅದು ದಿನ-ದಿನಕ್ಕೆ ಬೆಳೆಯುವ ಮಾನವನ ವರೋನ್ಮುಖ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ ಇಂತಹ ವಿವಾಹ ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ಅತ್ಯಾಚಾರ-ಗಳೆಕೆ ಆಗುತ್ತಿರಬೇಕು ”

“ ಕುಲವಂತನು ಇನ್ನೆತ್ತೆಂದು ಕರ್ಷದವನಾಗಿರಬಹುದು ಸುಷಮಾಗಂತಲೂ ಅವನು ಸ್ವಲ್ಪ ದೂಡ್ಡು ವನೆ, ಅವನು ಸುಷಮಾ-ಯನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಬಯಸುತ್ತಿರಬಹುದು, ಇದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನ, ಕರಮಾದೇವನು ' ತರುಣ! ಬಯಸಬಹುದು! ಅಸ್ವಾಭಾವಿಕವೇನು ಅದರಲ್ಲಿ? ನಾನಾದರೂ ಸಂಕೋಚವನ್ನೀತಕ್ಕೆ ಪಡಬೇಕು ' ಅವನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನಾನೇ ಒಲಿಸುತ್ತೇನೆ

“ ಆಗರ ಸುಷಮಾ 'ನ್ನು ದೂರಿಗೆ ತರುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂಕೇನು ನನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಅವಿಗೂಡುವಳೆ ' ಕೇಳಿದರೂ ಅದನ್ನು ಪೂಜಾಕಾಲವಾದರೂ ತನ್ನ ಮನದಲ್ಲಟ್ಟುಕೊಂಡಾಳೆ! ಇಲ್ಲ, ಇಲ್ಲ! ಅವಳು ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಲಿಚ್ಛಿಲ್ಲ, ನನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಗಯನ್ನು ಈಯಲಿಚ್ಛಿಲ್ಲ! ಅವಳು ಅಪ್ಪೊಂದು ಒಡುಬರಿಹ ಬಲ್ಲವಳೂ ಅಲ್ಲ, ಕೇವಲ ಸತೀಸಾಧ್ವಯರ ಕತಗಳನ್ನೇ ಕೇಳಿದ್ದಾಳೆ, ಓದಿದ್ದಾಳೆ! ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಒಪ್ಪಬಹುದು ಅಕೆ ”

“ ನಾನು ಗಲ್ಲಿಗೆ ಏರುವುದು ಸುಷಮಳ ಕುಂಕುಮವನ್ನು ಅಂಸುವುದೆ ' ಮಂಗಳ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುವುದೆ ' ಹಾಗಾಗುವುದಾದರೆ ನನ್ನ ಮರಣವು ಕಲಂಕಿತವಾಗುವುದು ! ಸರಿ ! ನನ್ನ ಮರಣವು ಕಲಂಕಿತವಾಗದು ! ಅವಳು

ವಿಧವೆಯಾಗಲಾರಳು ! ನಾನು ನಾಯುತ್ತೀನಾದರೂ ಅವಳನ್ನು
ವಿಧವೆಯಾಗಗೊಡುವುದಿಲ್ಲ ! ”

ಮರುದಿನ ದಿನಕರನ ಎಂಬ ತಾಯಂದಿರು, ಅಣ್ಣ-ತಮ್ಮಂದಿರು
ಅವನನ್ನು ಕಾಣುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದರು ಅವರೊಡನೆಯೇ—ಮುಖದ
ಮೇಲೆ ಉದ್ವವಾಗಿ ನೆರಗನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಂಡು—ಅತನ ಹೆಂಡತಿಯೂ
ಬಂದಿದ್ದಳು ಎಲ್ಲರೂ ಅವನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಿದರು ಆದರೆ ಅವನ
ಹೆಂಡತಿ ಸುಷಮಾ ಎಲ್ಲರ ಹಿಂದೆ ಮುಗುಡಿ ಕೊಂಡು, ಅವಗುಂರನವಳಿ-
ಯಾಗಿ, ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು

ಜೀವನದ ಕೊನೆಯ ದಿನ ಮಾತನಾಡುವಂತಹದೊಂದು
ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉಳಿದಿರುವುದಿಲ್ಲ ಅದು ಜೀವನದ ವ್ಯವಾರಗಳೆಲ್ಲ
ಸಾವೆಂಬ ಮಹಾಘಟನೆಯ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ತುಚ್ಛವಾಗಿ ತೊರುವುವ
ಹಾಗೆಯೇ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಆಯಿತು ಯಾರ ಬಾಯಿಂದಲೂ ಮಾತುಗಳ
ಹೊರಡಲೊಲ್ಲವು ಎಲ್ಲರ ಹೃದಯಗಳೂ ತುಂಬಿ ಬಂದಿದ್ದವು ಕೊನೆಗೆ
ಅ ವೀರನತೆಯನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತ ದಿನಕರನೇ ಕೇಳಿದ “ ಹಿರಿಯಾ,
ಹುಗಿರು ಕೆಯಮ್ಮಾ ! ”

ಅಂತಹ ಒಂದು ದಿನದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಮಯದೊಳಗೆ
ಅಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ ಮೊದಲಿನ ಹಾಗೆಯೇ ಶಾಂತತೆಯು ನೆರೆಗೊಳ್ಳತೊಡ-
ಗಿತು ತಮ್ಮ ವ್ಯಥೆಯನ್ನು ಯಾವ ಬಗೆಯಿಂದ ತೊರಿಸಬೇಕೆನ್ನು-
ವುದು ಯಾರಿಗೂ ತೋಚದಂತಾಯಿತು

ದಿನಕರನ ತಾಯಿಯು ಎದ್ದು ನೋಡಲು ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಅಕೆಯ
ಕೊರಳಿಗೆ ತನ್ನ ಕೊರಳನ್ನು ತಗಲಿಸಿದಳು, ಅಂತಃಕರಣವು ಉಕ್ಕಿಂ-
ಬಂದಿತು, ಕಂಠವು ಗದ್ಗದಿತವಾಯಿತು ಎಂದಳು “ ಏಳಮ್ಮಾ,
ಹೋಗು! ಏನೇನು ಹೇಳಿಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆಯೋ ಹೇಳು—ಕೇಳು
ಹೋಗು! ಇನ್ನೆಂಕೆ ಇಷ್ಟು ನಾಚಿಕೆ ? ”

ಸುಷಮಾ ಕುಳಿತ ಸ್ಥಳ ಬಿಟ್ಟುಳಿಲ್ಲ ಅವಳ ಕೈಕಾಲುಗಳು

ತಣ್ಣಗಾಗಿದ್ದುವು ಆಗ ಎಲ್ಲರ ದುಃಖವೂ ಒತ್ತಲಿಸಿ ಬಂದಿತು ಎಲ್ಲರ ಕಣ್ಣುಲೆಗಳೂ ನೀರಿಡಿದುವು ಎಲ್ಲರೂ ಅವು ಎಲ್ಲ ಹೊರಬಿಳುವುಗಳು ಎಂದು ಒಳಗಿಂದೊಳಗೆ ನುಂಗಿಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ದಿನಕರನ ತಂದೆಯವರು ಗಡಿಯಾರದಲ್ಲಿ ನೋಡಿ “ ಆಯ್ಯೋ! ಮೂರುಗಂಟೆಯಾಯಿತು!” ಎಂದು ತಮ್ಮ ಅಂಗವಸ್ತ್ರದಿಂದ ಕಂಬನಿಗಳನ್ನು ಒರೆಸಿಕೊಂಡು, ರೂಢ್ಯದಲ್ಲಿ ನೋಟವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು

ದಿನಕರನ ತಾಯಿ ಸುಷಮೆಯ ಕೈಹಿಡಿದು ಎಚ್ಚಿಸುತ್ತ, ನಡುಗುತ್ತ ದನಿಯಲ್ಲಿ “ ಏಳಮ್ಮಾ ಏಳು! ಇನ್ನೇತರ ನಾಚಿಕೆ! ಒಂದೆರಡು ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಪೈವದ ಕಲಶವು ಮುರಿದು ಹೋಗುವದು! ಕೊನೆಯ ಒಂದರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಿಕೊಂಡು ಬಿಡು!” ಎಂದಳು ಬಳಿಕ ಸುಷಮೆಯನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ದು ದಿನಕರನ ನೆನಪನ್ನಲ್ಲಿ ಕುಳಿರಿಸಿದಳು, ಅವಳು ಮುದುಡಿ-ಮುದುಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಲೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಳು

“ ಮಗೂ, ಇವಳಿಗಷ್ಟು ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿವ್ವಾ, ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಇವಳು ಮಾತನಾಡುವದೇ ಇಲ್ಲ” ಎಂದು ದಿನಕರನ ತಾಯಿ ದಿನಕರನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು

ದಿನಕರನಿಗೆ ಗಲ್ಲಿನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರಬೇಕೆನ್ನುವ ಇಚ್ಛೆ ಈಗಲೂ ಇಲ್ಲ ಮೊದಲಿನಂತೆ ದೃಢವಾದ ಮನಸ್ಸಿನವನಾಗಿಿದ್ದಾನೆ ಅದರೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಹೇಗೆಯೋ ಅಗುತ್ತಿದೆ

ಅವನು ನಕ್ಕು “ ಹುಚ್ಚಿ!” ಎಂದ

“ ಇವಳನ್ನು ನೋಡಿಯಾದರೂ ನಿನ್ನ ಹೃದಯ ಕರಗ ಬೇಕಷ್ಟು!” ಎಂದಳು ದಿನಕರನ ತಾಯಿ

ದಿನಕರನ ತಂದೆಯವರು ಈ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ವ್ಯಥೆಗೊಂಡರು ಅವರು ಅತ್ಯಂತ ದುಃಖದಿಂದ ಅದೇನನೋ ನುಡಿಯುತ್ತ, ತನ್ನ ಒಲಗೈಯನ್ನು ಸುಷಮೆಯ ಮಸ್ತಕದ ಮೇಲಿರಿಸಿ, ಗಪ್ಪಿಯಾಗಿ ಸ್ವಪ್ನವಾಗಿ ನುಡಿದರು “ ಅಮ್ಮಾ ಮಗೂ! ನನ್ನ ಮಗನು ವಿವೇಕ, ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲ! ಕೊಳ್ಳೆಗಾರನಲ್ಲ! ಕೇಳು, ಅದೆಷ್ಟು ಜನರು ಅವನ

ಬಯಸೋಪಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ! ಅವನು ವೀರಸ್ವರ್ಗದ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದಾನೆ ಇಂತಹ ಮಕ್ಕಳು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಾರೆಯೇ ? ಇಂತಹ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೂ ಭಾಗ್ಯ ಬೆಕ್ಕು ಭಾಗ್ಯ ! ಧೈರ್ಯ ತಾಳಮ್ಮ, ಧೈರ್ಯ ತಾಳು ! ” ಹೀಗೆನ್ನುವಾಗ ದಿನಕರನ ತಂದೆಯವರ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಅಶ್ರುಧಾರೆಯು ಎಡೆಬಿಡದೆ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದಿತು ಎಲ್ಲರ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದಲೂ ನೀರು ಹರಿಯಲು ತೊಡಗಿದುವು, ಅವನನ್ನು ತಡೆಯಲಾಗಲಿಲ್ಲ ಅದರಿ ಸುಷಮೆಯ ಮುಸುಕಿನಲ್ಲಿಯ ಕಣ್ಣೊಳಗಿಂದ ಏನು ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದಿತೋ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ

ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದ ತರುವಾಯ ದಿನಕರನು ತಂದೆಯವರನ್ನು ಬಂದು ಕಡೆಗೆ ಕರೆದು “ ನನಗೊಂದು ಆಲೆಯಿದ ಅದನ್ನು ತಾವು ಪೂರ್ತಿಮಾಡಬೇಕು — ನನಗೆ ಗಲ್ಲಾಗುವ ಮೊದಲನೆಯ ದಿನವೆ ಕುಲವಂತನೊಡನೆ ಸುಷಮೆಯ ವಿವಾಹಮಾಡಿ ಬಿಡಿರಿ ! ” ಎಂದ

“ ಏನು ಹೇಳುತ್ತೀಯವ್ವಾ ನೀನು ? ಸುಷಮಾ ಯಾರೆನ್ನುವುದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆನು ? ”

“ ಅದುವುದನ್ನೂ ಕೇಳಬೇಡಿರಿ, ಎಲ್ಲವೂ ಗೊತ್ತಿದೆ ! ಇನ್ನುವುದರ ಇಚ್ಛೆಯೂ ನನಗಿಲ್ಲ, ಕುಲವಂತನೊಡನೆ ಸುಷಮೆಯ ವಿವಾಹವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮಾಡದೆ ಹೊಂದರೆ, ನನಗೆ ಸದ್ಗತಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ ”

“ ಹಾಗಾದರೆ ನೀನು ಸುಷಮೆಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳು, ಆಕೆಯ ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ಹಾಗೆಯೂ ಆಗಬಹುದು ! ”

ಕುಲವಂತ-ಸುಷಮೆಯರ ವಿವಾಹದ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಲು, ದಿನಕರನ ತಂದೆಯವರಿಂದ ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಹೊಂದರು, ಸುಷಮೆಯೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಲು ದಿನಕರನಿಗೆ ಏಕಾಂತವು ದೊರೆಯಿತು ಅವನು ಅವಳನ್ನು ಕೇಳಿದ “ ಸುಷಮಾ, ನನ್ನದೊಂದು ಬಯಕೆ ಇದೆ, ಅವನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತೀಯಲ್ಲವೆ ? ”

ಏನದು ಹೇಳು ! ಅರ್ಥವಾಗಿ ಅವಳು ಪೂರೈಸಬಹುದು, ಸುಮ್ಮನಿದ್ದಾಳೆ

“ ನಾನು ನಿನಗೆ ಕೊಟ್ಟದೆಂದರೆ ದುಖದ ಹಿಂದೆ ದುಖವನ್ನೆ ”

ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ ಸುಷಮಾ

“ ನನ್ನ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಪೂರೆಯಿಸೆಂದು ನಾನು ಹೇಗೆ ಹೇಳಲಿ ? ಆದೇನೋ, ಸಾಯುವಾಗ ಹೇಳುವವನ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಪೂರ್ತಿಗೊಳಿಸಲು ಜನರು ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆ, ಇನ್ನೆಷ್ಟು ದೂರ ಇದೆ ನನ್ನ ಸಾವು ? — ”

ಸುಷಮಾ ಸುಮ್ಮನೆ ಇದ್ದಾಳೆ

“ ಸುಷಮಾ, ಇದನ್ನಿಷ್ಟು ಕೇಳಿ ನಾನು ಸಾಯಬೇಕೆನ್ನುತ್ತೇನೆ — ”

ದಿನಕರ! ಇಂತಹ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಇಷ್ಟು ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಹೇಳಬಾರದು ಬೇಗನೆ ಹೇಳಬಿಡು ! ಅವಳು ಅವುಗಳನ್ನು ಒಂದೆ ಗುಟ್ಟುಕಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡುವಬಿಡಲಿ ! ಇಂತಹ ವಿಷಪೂರಿತವಾದ ಮಾತನ್ನು — ಬಯಕೆಯನ್ನು — ಹೇಳಲು ತಡಮಾಡಬೇಡ, ಹೇಳಬಿಡು ! ಸುಷಮಾ ಸುಮ್ಮನಿರುವಳು ನೋಡು ! ಅವಳು ಮಾತನಾಡುವ ಅವಳಲ್ಲಿ ಮನಕ್ಕೂ ಇದೆ: ಹೇಳಬಿಡು ಬೇಗ !

“ ನಾನು ಒಬ್ಬೊಂಟಿಗನಾಗಿದ್ದೇನೆಂಬುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಾಯಬೇಕೆನ್ನುತ್ತೇನೆ — ”

ಹೇಳಬಿಡಯ್ಯಾ ಬೇಗ, ಸುಷಮಾ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದಾಳೆ !

“ ಒಬ್ಬೊಂಟಿಗನಾಗಿ ಸಾಯಬೇಕೆನ್ನುತ್ತೇನೆ ನಿನ್ನ ವಿಧವೆಯಾಗಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಾಯಬೇಕೆನ್ನುತ್ತೇನೆ ”

ಸುಷಮಾ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದಾಳೆ

“ ಕುಲವಂತನನ್ನು ನೀನು ಬಲ್ಲೆಯಾ ? ”

ಸುಷಮಾ ಮುಸುಕಿನೊಳಗಿಂದಲೆ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಎಂದಳು “ ನೀವು ನನಗೊಂದು ವಿಷದ ಪುಡಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಹೋಗಿರಿ, ಸಾಕು ! ”

ದಿನಕರನಿಗೆ ಮೈಮೇಲೆ ಎಚ್ಚರವೆ ಉಳಿಯದಂತಾಯಿತು ಅವನು ಅಲಿದ ‘ ಇದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ನನಗೇನೂ ಬೇಡ, ಇದಕ್ಕೂ

ಹೆಚ್ಚಿನದನ್ನು ನಾನಾನು ಬೇಡಬಲ್ಲೆ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ' ಸರಿ, ಇದನ್ನೇ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಡಿರಿ ! ”

ದಿನಕರನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಭೀಕರವಾದ ವೇದನೆಯಿದ್ದಿತು ಅದು ಗಂಟಲಿನ ವರೆಗೂ ಬಂದಿತು—“ ನನಗೆ ಗಲ್ಲಾಗುವುದಿದೆ ಸುಷಮಾ! ಇಂದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾಳೆ! ದಿನಗಳು ಇನ್ನೇನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗ್ಲಿಲ್ಲ, ಬೆರಳಿನ ಮೇಲೆ ಎಣಿಸಬಹುದು ಇಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೀಯಾ ಸುಷಮಾ ”

ದಿನಕರನ ವಾಣಿಯು ಸುಷಮೆಯನ್ನು ಭೇದಿಸಿತು ಅವಳು ನಡುಗಿದಳು “ ನಿಮಗೆ ಕೈಬೋಡಿಸಿ ಸೆರೆಗೊಡ್ಡಿ ಬೇಡಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ ನನ್ನೊಡೆಯ, ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ಏನೆಂದು ಬಗೆದಿರುತ್ತೀರಿ ” ಎಂದಳು

ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಉತ್ತರವು ದಿನಕರನಿಗೆ ಬೆಂಗನೆ ಹೊಳೆಯಲಿಲ್ಲ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದ ಬಳಿಕ ದಿನಕರನಿಂದ “ ಏನೆಂದು ಬಗೆಯುವೆನು ' ಏನೆಂದು ಬಗೆಯುವೆನು ' ನಾನು ನಿನಗೆ ವಿಷತುಂಬಿದ ಬಟ್ಟಲು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ, ನೀನು ನನ್ನೆದುರು -ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳೆದುರು—ಅದನ್ನು ಕುಡಿಯುತ್ತೀಯೆಂದು ಬಗೆದಿರುವೆನು ”

“ ಇದೇ ಆಜ್ಞೆಯೇ ತಮ್ಮದು ”

ದಿನಕರನು ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ

“ ಹೇಳಿ, ಇನ್ನೊಂದು ಸಲ, ಇದೇ ಆಜ್ಞೆಯೇ ತಮ್ಮದು ”

ದಿನಕರನ ಮನಸ್ಸು ಚಿಕ್ಕದಾಗುತ್ತ ಸಾಗಿತು, ಸುಷಮೆಯ ಸ್ವರವು ಅವನನ್ನು ಅತ್ತಿತ್ತ ಹರಿಯಗೊಡದಾಯಿತೂ ಏನೂ ! ಕೊನೆಗೆ ಅವನಿಂದ “ ಸುಷಮಾ, ನಾನು ನಿನ್ನ ಪತಿಯಲ್ಲೆನಿ ' ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿಯೇ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆನು, ಕುಲವಂತನೊಡನೆ ಮದುವೆಯಾಗು ! ”

ಧನೈ ! ಸುಷಮಾ ಧನ್ಯ ! ಪತಿಯ ಚರಣವನ್ನು ಆಕೆ ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿದಳು ಮುಖದ ಮೇಲಿನ ಮುಸುಕನ್ನು ತೆಗೆದು “ ಪರಮಾತ್ಮನಿದ್ದಾನೆ, ಅವನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಾನೆ ಅದರೆ

ನನಗೆ ನೀವೆ ದೇವರು ಸಿಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟರ ನನಗೇರ
 ದೇವರು? ಶಾಸ್ತ್ರವೂ 'ಪತಿಯ ಸಾರಿಗೆ ದೇವ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದೆ
 ನೀವೇ ನನಗೆ ಸರ್ವಸ್ವ ಸಿಮ್ಮಾದ್ವಯಂತೆ ನಡೆಯುವುದು ನನ್ನ
 ಭವ, ನನ್ನ ಕರ್ಮ, ನನ್ನೂ ಡಿಯಾ!" ಎಂದಳು

ಸುಷಮಾ ದಿನಕರನು ಬದುಕಿರುವಾಗಲೆ ಕುಲವಂತನೊಡನೆ
 ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಳು, ಹೌದು ದಿನಕರನು ಬದುಕಿರುವಾಗಲೆ!
 ಆದರೆ ಅವಳು ವಿಷದ ಬಟ್ಟಲನ್ನು ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳದ
 ಇರುವಳೆ' ಛ! ಅವಳು ನಗುತ್ತಾ ವಿಷವನ್ನು ಕುಡಿದುಬಿಡುವಳು,
 ಇಡಿ ವಿವಾಹ ನರ್ತಕವೂ ಜೊಡೊಡು ಗುಟುಕಾಗಿ ಕುಡಿಯುತ್ತಿ-
 ರುವಳು

ಫಾಂಸೀ

ಮುಂದರ ಯುನಕ ಸುಕಟ್ಟು ಮನಸಳಿಯುವಂತಹದು
 ಮನಸಳಿಯು ನಷ-ಗೊಗರಬಹುದು ಮುನನನ್ನು ನೋಡಿದರೆ
 ಅದರ ಮದನನಂತ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಅದರ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ
 ತನ್ನ ತು ಮದನ ಎದು ಕಾಣುವುದು ಅದ ಕೂ ಅವನನ್ನು
 ನು ಬಳ ಕೂಡೆ ಅಂಜಕವಾಗುವುದು ತ ಮೆ ಲೆ ಕೆಲವು
 ಸುಸಗಲ್ಲೆಯು ಅವನು ರನ ಗಳಿಸುವನ್ನು ಬಳಯಿಸಬೇಕೆ-
 ನ ತು ಉದ್ಯೋ ಅತಹ ವಿಶ ಪತಯಿಂದೂಡಗೂಡಿದುದು
 ಅದು ಅಲ್ಲಿ ಇತ್ತೆತ್ತಲ್ಲಿ ಗಂವಯೂ ಅಗೂಂದನ್ನು ಧರಿ-
 ರುತ ನ ಇ ನ ಹಸರೆ ನೊ ಹನಸಂಗವರು ಇನನ ತಲೆಯನ್ನು
 ದ ರು ಮಟ್ಟಿಂಗ ಹರು ಮವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಮರಿತೋ-
 ಳಿಗೂ ಕೂಡಲಾಗು ದಂದು ಮರಲಾಗಿ

‘ ಅದ ಕ’ ಅವನ ತಹವನು ಮೊದಲಿನ ’ ಎ ದು
 ಮೊದಲಿನ ಮನಸಳಿಯು ಅದರನ್ನೂ ಕಂಡಿದ್ದು ಅದಕ್ಕನ
 ಉತ್ತರವನ್ನೂ ಕಟ್ಟಿದ್ದ “ ಉವಕಾರ ತು ಅವನ ” ಅಲ್ಲದ
 ಅವರನ್ನು ನಮಾಧಾನ ಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ‘ ದರೂಡ ! ’

ಅದರೆ ಉವಕಾರ ಅಕೆಯಲು ಬರುವಂತಹದಲ್ಲ, ಗೂಚರ
 ತಾಗುವಂತಹ ವಸ್ತುವು ಅಲ್ಲ, ಪ್ರಮಾಣಿಸಿ ತೋರಿಸಲು ಬರುವಂತ
 ಹದೂ ಅಲ್ಲ ಅದುದರಿಂದ ಉಪಕಾರದ ಮಾತನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಿರಿ,
 ಅದರ ಏಷಯವಾಗಿ ನಮಗ ವಿಶೇಷವೆನ್ನೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಅದರೆ
 ಅವನ ಕವನಗ, ದರೂಡೆಗ, ರಕಾದುಗ ಮಾತ್ರ ಇದ

‘ಶಮಶೀರ’ † ಎಂದು ಅವನ ಅಂತನಾಮ ದರೋಡೆಗಳಲ್ಲಿ, ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ಇದೇ ಹೆಸರು ಅವನದಿದೆ ಇದೇ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೇ ಅವನ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಶಮಶೀರನಿಗೆ ಜನಗಳು ಹೆದರುವರು, ಅವನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವರು, ಅದೆಷ್ಟೋ ಜನಗಳು ಅವನ ಉಪಕಾರ ಸ್ಮರಣೆಯನ್ನೂ ಮಾಡುವರು ಅವರಿಗೆ ‘ಮೋಹನಸಿಂಗ’ ಯಾರೆಂಬುದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ, ಶಮಶೀರನೆಂದರೆ ಯಾರೆಂಬುದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತು.

ಅವನಿಂದ ಉಪಕೃತರಾದವರೂ ಇರುವರು ದ್ವೇಷಿಸುವವರೂ ಇರುವರು ಅವರು ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಜನರಿರುವರೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಹಗುರಾದುದಲ್ಲ ಆದರೂ ಇಷ್ಟು ಹೇಳಬಹುದು ಪ್ರಪಂಚದ ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಅವಿಚಾರಣೀಯವಾದ ಭಾಗವೊಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಧನದ ಮದವೇರಿದವರನ್ನೂ ಅಧಿಕಾರದ ಮದವೇರಿಸವನ್ನೂ ಒಟ್ಟುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರ ಕಪಟ, ಕುಡುಲನೀತಿ, ಅತ್ಯಾಚಾರ, ಒಳಸಂಚುಗಳ ಬಲದಿಂದ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಮೆಟ್ಟುವ ಮುಷ್ಯತ್ವದ ಆ ನಿಂದನೆಯ ಭಾಗವೊಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉದವರೆಲ್ಲರೂ ಅವನಿಗೆ ಪೂಜ್ಯರು ಆದುದರಿಂದ ಅವನು ಎಲ್ಲರ ಹಿತಚಿಂತಕನು, ಎಲ್ಲರ ಸೇವಕನು

ಆದರೆ ಜಗತ್ತಿನ ಆ ಒಘಾನ್ಯ ಸಮ್ಪ್ರಾಂತ ಪುರುಷರ ಗುಂಪು ‘ಶಮಶೀರನು ರಾಕ್ಷಸನು, ಪಾಪಿಯು, ದರೋಡೆಖೋರನು ಅವನು ಬದುಕಿರುವುದು ಹಿತಕಾರಿಯಲ್ಲ’ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ ಇದನ್ನು ಯಾರೂ ವಿರೋಧಿಸುವುದಿಲ್ಲ ದೀನರು, ಅಸಹಾಯರು, ಬಾಲಕರು, ಮುದುಕಿಯರು, ದಲಿತರು, ಪೀಡಿತರು, ಅದೆಷ್ಟೋ ದುಃಖಿಗಳು ಶಮಶೀರನಿಂದ ಸಹಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವರು, ಅವನ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಮನ್ನಿಸುವರು ಆದರೆ ಅವನ ವಿರುದ್ಧ ಯಾರಾದರೂ ಏನನಾದರೂ ಹೇಳಿದರೆ ಅದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಕಿಂಚಿನ್ಮಾತ್ರವಾದರೂ ವಿರೋಧಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಅವರೇನು ಮೂಕರೆ? ಅಂಗಹೀನರೆ? ಅವನ ಉಪಕಾರವು ಅಪರಾಧವೆಂದು ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆಯೇ? ಆದರೂ

† ಶಮಶೀರ=ಕತ್ತಿ, ಖಡ್ಗ, ಕರವಾಲ.

ಶಮಶೀರ ಅವರಿಗೆ ಉಪಕಾರಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಧನದಿಂದಲೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬಗೆಯಿಂದಲೂ ನೆರವಾಗುತ್ತಾನೆ ಅವನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೂ ಸರಿಯೆ ಇವೊತ್ತು ಅವನನ್ನು ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸಿದರೂ ಸರಿಯೆ ! ಅವನು ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಅವರು ಅವನ ವಿರೋಧಿಗಳ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಲಾರರು

ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರವೆ ಕಾಯಿದೆಯು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಿಬಿಡುವರು ಆದರೆ ಶಮಶೀರನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಈ ಕಾಯಿದೆಯಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿದೆ ಸಂದೇಹವಿದ್ದರೇನು ? ವಿಶ್ವವು ಅದಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನೀಯುವುದು ಏಕೆ ? ಕಾಯಿದೆಯ ಹಿಂದೆ ಪೊಲೀಸರಿದ್ದಾರೆ ಆದುದರಿಂದ ವಿಶ್ವವು ಮುಂಗಾಣದೆ ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಲೇಬೇಕಾಗುವುದು ಅದರಂತೆ ನಡೆಯಲೇಬೇಕಾಗುವುದು ಇರಲಿ

ಅವನು ಎಷ್ಟು ದರೋಡೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವನೆಂಬುದನ್ನು ಸರಕಾರಿ ಕಾಗದಪತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡದೆ ಗೊತ್ತಾಗದು ಆದರೆ ಅವನ ಕವನಗಳ ರಿಕಾರ್ಡು ಜನತೆಯ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಅವನ ಕವನಗಳು ಜನತೆಯ ನಾಲಗೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಣಿಯುತ್ತಿವೆ ಅಕ್ಷರಶಃ ಶಬ್ದ ಶಃ ನಮಗೆ ಅವು ನೆನಪಿಲ್ಲ, ಆದುದರಿಂದ ಅವುಗಳ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ

ಮಾನವರಿ, ಶಮಶೀರನಿಗೆ ಏಕೆ ಹೆದರುವಿರಿ ? ಅವನು ತೆಳುವಾಗಿದ್ದಾನೆ, ನೋಡಿರಿ ಅವನೆಷ್ಟು ಬಾಗಲು ಸಿದ್ಧನಿರುವ !

*

*

*

ಆದರೆ ಹುಷಾರಿ ! ಅವನ ಧಾರೆಯ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಬೇಡಿರಿ ಅವನು ನ್ಯಾಯದಂತೆ ಹದನಾಗಿದ್ದಾನೆ

*

*

*

ಶಮಶೀರನಿಗೆ ಎರಡು ವಿಷಯಗಳು ಗೊತ್ತು ಒಂದು ಬಂಟಿತನ, ಇನ್ನೊಂದು ಬಡತನ ಇವೆರಡೂ ಇಲ್ಲದವನು ಮಾನವನೇನು ?

*

*

*

ಬಂಟನು ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯನ್ನು ಜಯಿಸುವನು, ವೈಶ್ಯನು ಮೋಸ-
ಗೊಳಿಸುವನು ಬಂಟನಿಗೆ ವಂದಿಸಿರಿ, ವೈಶ್ಯನ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯನ್ನು
ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳಿರಿ

* * *

ಬಂಟನು ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯನ್ನು ಒಡೆಯುವನು, ವೈಶ್ಯನು
ಅದಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳುವನು ವೈಶ್ಯನನ್ನು ದಿಗಂಬರನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿರಿ
ಅವನಿಂದ ವೈಶ್ಯವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳಿರಿ ಅವನನ್ನು ಮನುಷ್ಯ-
ನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿರಿ

* * *

ಗಿದ್ದ ಸಮ್ರಾಟರು ಅಭಿನಂದಿತರಾಗಲಿ, ಆದರೆ ಅವರ ಬಾಲ-
ಬಡಿಯುವವರು ! ಅವರ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವಿರೇನು ?
ಸಾಯಿರಿ ಬದುಕಿರುವ ವರೆಗೂ ಕತ್ತನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕತ್ತಿಕೊಂಡು
ಜೀವಿಸಿರಿ ಗಂಡುಸಾಗಿರಿ

* * *

ಶಮಶೇರ, ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲ ಈ ಬಾಲಬಡಿಯುವವರ ಗುಂಪಿಗೆ
'ಅರಿಸ್ತೊಕ್ರಸೀ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದ ಈ ಅರಿಸ್ತೊ-
ಕ್ರಸಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹೆಚ್ಚುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಶಮಶೇರ ಜನ್ಮಿಸಿದ್ದಾನೆ ಅವನಿಗೆ
ನೀವು ನೆರವಾಗಿರಿ

* * *

ಅರಿಸ್ತೊಕ್ರಸೀ ! ನಿರ್ದಯತೆಯಿಂದ ಬಡವರ ಎದೆಯ ಮೇಲೆ
ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಹೇಳುತ್ತಿದೆ ' ನಾನು ಅರಿಸ್ತೊಕ್ರಸೀ ! ' ಎಂದು
ಜನಗಳೇ, ಶಮಶೇರನೊಡಗೂಡಿ ಅದಕ್ಕೆ ಹೇಳಿರಿ " ನಿನ್ನ ಮುಖಕ್ಕೆ
ಮಸಿಬಳೆಯುವೆವು " ಎಂದು

* * *

ಶಮಶೇರನು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಹೇಳುವ " ನೀನು ಶಮಶೇರನಿಗೆ
ಘಾಂಸೀ ವಿಧಿಸುವಿ " ಜನರಿಗೆ ಹೇಳುವ " ನೀವು ಅವನಿಗೋಸ್ಕರ
ಅಳುವಿರಿ " ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಹೇಳುವ " ಇಬ್ಬರೂ ಭ್ರಮೆಯಲ್ಲಿರುವಿರಿ "

* * *

ಶಮಶೇರನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹೇಳುವ “ ಕರುಣೆಯು ಪಾಪವು,
ಅಪವು ಪಾತಕವು ಅಳಬೇಡಿರಿ, ದಯನೀಯರಾಗಬೇಡಿರಿ ”

* * *

ಪ್ರೀತಿಯ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡುವಿರಿ ಶಮಶೇರ ಹಾಡ-
ಬೇಡಿರೆಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ “ ಆದರೆ ಹಾಡುವ ಮೊದಲು ಆ ಮರದ
ಬುಡದಲ್ಲಿ ನೂರು ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳಿಂದ ಮೊಟ್ಟೆಗೆ ಅನ್ನನಿರುಗಳೆ-
ಲ್ಲದೆ ಕುಳಿತಿರುವ ಪರಿವಾರವನ್ನು ನೋಡಿ ಬನ್ನಿರಿ ಆ ಮೇಲೆ
ಪ್ರೀತಿಯ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡಬೇಕೆಂದೆನಿಸಿದರೆ ಹಾಡಿರಿ, ಪ್ರೀತಿಸಿರಿ ”
ಎಂದು ಹೇಳುವ

* * *

ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಹೆಂಡಿರುಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮನ್ನೇ ಮರೆತು ಬಿಡು-
ತ್ತಿರುವಿರಿ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಇಲ್ಲವೇನೋ ? ಅವನೆದುರು ಉತ್ತರವೀಯ-
ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲವೇನೋ ? ಎಂಬಂತಿರುವಿರಿ

* * *

ಪ್ರೀತಿ !—ಬೇಕು ಬೇಡವೆಂದು ಯಾರು ಹೇಳುವರು ? ಆದರೆ
ಮೊಟ್ಟೆಮೊದಲು ಬೇಕಾದುದು ಜೀವನ ಮೊದಲು ಅದನ್ನು
ಹುಟ್ಟಿಸಿರಿ, ದೀನತೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲಗೊಳಿಸಿರಿ

* * *

ಪ್ರೀತಿಯು ಬಂದರೆ ಶಮಶೇರನನ್ನು ಮಾಡುವನೆಂಬುದನ್ನು
ಬಲ್ಲರಾ ? ಅದನ್ನು ಕಾಲಕೆಳಗೆ ಮೆಟ್ಟಿಬಿಡುವನು, ಆ ಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪ
ಅತ್ತು ಬಿಡುವನು ಬೇಕೆ ತನ್ನ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗುವನು

* * *

ಆದರೆ ಮಾನವರೇ, ಶಮಶೇರನು ಮೂರ್ಖನು. ಪ್ರೀತಿಯು
ಮೆಟ್ಟಿದಾಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸತ್ತುಹೋಗುವುದೇ ? ಮೆಟ್ಟಿದರೆ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಏಳದೆ
ಇದ್ದರೆ ಅದು ಪ್ರೀತಿಯೇ ? ಇದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಸರಿದೆ “ ದುಃಖ ”
ಎಂದು. ಈ ದುಃಖವೇ ಶಮಶೇರನಿಗೆ ಬೇಕಾದುದು.

* * *

ಅದರೆ ಶಮಶೇರ—ಶಮಶೇರನಾಗಿಯೆ ಉಚ್ಚಯವ ಪ್ರೀತಿಯು
ಬರುವುದು—ಬರಲಿ ಅವನು ಹರಿದುಹೋಗಲಾರ, ತನ್ನನ್ನು
ಮರೆತುಕೊಳ್ಳಲಾರ ಜಗತ್ತನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಡುವ ತನ್ನ ಗುರಿಯನ್ನು
ಜ್ಞಾಪಕದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ

*

*

*

ಚಳಿಗಾಲದ ರಾತ್ರಿ ಬಹುದೂರದ ವರೆಗೆ ಹರಡಿದೆ ಕತ್ತಲು
ಕವಿದಿದೆ. ಹವೆಯು ಹಿಮದ ಚಳಿಯಿಂದ 'ಸುಸು' ಮಾಡುತ್ತ
ಅತ್ತಿಂದ ಇತ್ತ ಇತ್ತಿಂದ ಅತ್ತ ಸುಳಿಯುತ್ತಿದೆ. ಆ ಮುತ್ತಿನಂತಹ
ಚುಕ್ಕೆಗಳು ನಡುಗುತ್ತ ಶಾಂತವಾದ ಅಂಧಕಾರದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿರುವ
ಜಗತ್ತನ್ನೂ ಅದು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಿವೆ
ಎರಡು ಗಂಟೆಯಾಗಿರಬಹುದು

ದಟ್ಟವಾದ ಕಾಡು ಕಂಟಗಳು ಒಂದನ್ನೊಂದು ಅಂಟಿಕೊಂಡು
ದೂರದ ವರೆಗೆ ಹಬ್ಬಿವೆ ಅವುಗಳೊಳಗಿಂದ ಅಸಂಖ್ಯ ಕಾಲುದಾರಿ-
ಗಳು ಒಂದನ್ನೊಂದನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಅದೆಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಹೊರಟು
ಹೋಗಿವೆ. ಹಜ್ಜೆಯಿಡಲು ಸ್ಥಳ ಕಂಡಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾಲುದಾರಿಯಿದೆ
ಅದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಹೋಗುತ್ತಲೇ ಅದು ಮುಗಿದುಹೋಗುತ್ತದೆ,
ಮತ್ತು ಎದುರಿಗೆ ಒಂದು ಕಂಟಿಯು ಬಂದು ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ

ಕಾಲುದಾರಿಗಳ ಈ ಚಕ್ರವ್ಯೂಹದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಹಳೆಯ
ಹಂಬಳಿಯೊಂದನ್ನು ಹೊದ್ದುಕೊಂಡು ಸಿಳ್ಳುಹಾಕುತ್ತ ನಡೆದಿದೆ
ಅವನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲ ಕೂದಲುಗಳು ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ
ಹಾರಾಡುತ್ತಿದ್ದವು ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಳ್ಳಿನ ಸ್ವರವೂ ಹಾಯುತ್ತ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ
ಅಡಿಯಾಡುತ್ತಲಿದ್ದಿತು ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸಮಯದ ಚಿಂತೆಯಿರಲಿಲ್ಲ.
ತನ್ನ ಚಿಂತೆಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ನಸುನಗುತ್ತ ತಾರೆಗಳ
ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತ, ಇನ್ನೊಂದು ಸಲ ಕಂಟಗಳ ಕಡೆಗೆ ಧೃಷ್ಟಿ-
ಯನ್ನು ಚೆಲ್ಲುತ್ತ ನಡೆದಿದ್ದಾನೆಯೆ ವಿನಾ ಅವನ ನೋಟ ದಾರಿಯ
ಕಡೆಗೆ ಇರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅವನು ಎಂದಾದರೂ ದಾರಿಯ ಕಡೆಗೆ
ನೋಡುವನೇನು?

ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಅವನ ಲಕ್ಷ್ಯವು ಬೇರೆಡೆಗೆ ಹೋಯಿತು ನಿಂತ
ಒಂದು ಬಿರುಸುಡಿಯು ಅವನಿಗೆ ಕೇಳಬಂದಿತು “ ಯಾರವರು ? ”

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ತಡೆದು ಅವನು ಕೇಳಿದ “ ಏಕೆ ? ”

ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಯು ಬಂದಿತು “ ಹೋಗುತ್ತಿರುವವರು ಯಾರು ? ”
“ ತಾವಾರು ? ”

“ ಗ್ರೇಟ್ ಹಾರ್ಟ್ ! ” *

ಗ್ರೇಟ್ ಹಾರ್ಟ್ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಜನರು ನಡೆಗುತ್ತಾರೆ.
ಗ್ರೇಟ್ ಹಾರ್ಟರಿಂದರೆ ಜನರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಭಯ! ಆದರೆ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯು
ಹೆದರಲಿಲ್ಲ ಉತ್ತರವಿತ್ತನು “ ನಾನು ಶಮಶೀರ ! ”

“ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಸೆರೆ ಹಿಡಿಯುತ್ತೇನೆ ”

“ ತಾವು ? ”

“ ಹೂಂ ! ”

“ ನನ್ನ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಆದರೆ ಬಂಧಿತನಾಗಲು ಇಚ್ಛೆಯಿಲ್ಲ
ನನಗೆ ”

ಒಂದು ಗುಂಡು ಹಾರಿತು

ಕರ್ನಲ್ ಗ್ರೇಟ್ ಹಾರ್ಟರು ಗುಂಡು ಹೊಡೆಯುವುದರಲ್ಲಿ
ನಿಷ್ಣಾತರು ಅವರ ಗುಂಡುಗಳು ಹುಸಿಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ ಅವರು ಗುರಿ-
ಯಿಟ್ಟು ವಸ್ತುವು ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಶಮಶೀರನಿಗೆ ಗುಂಡು
ತಗಲಿಲ್ಲ

ಶಮಶೀರನೆಂದ “ ಇದೇನು ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರೇ ? ಗುಂಡು
ತಗಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ ? ”

“ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲಿಚ್ಛಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಸುಮ್ಮನೆ ಬಂಧಿತ-
ನಾಗಿಬಿಡು. ”

“ ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರೇ, ಈಗಲೇ ಬಂಧಿತನಾಗುವ ಇಚ್ಛೆ
ನನಗಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಹೇಳಿದೆನಲ್ಲವೇ ? ”

* ಗ್ರೇಟ್ ಹಾರ್ಟ್ ಎಂದರೆ ವಿಶಾಲಹೃದಯ, ಉದಾಹರಣೆ.

“ ನೋಡು, ಬಂಧಿತನಾಗದಿದ್ದರೆ ಸಾಯುವಿ. ”

“ ಸಾಯುವುದಕ್ಕೇಕೆ ಅಂಜಿಕೆ ? ”

ಮತ್ತೊಂದು ಗುಂಡು ಉರಿಯುತ್ತ ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರ ಕಡೆಯಿಂದ ಬಂದು ಶಮಶೀರನ ಭುಜದೊಳಗಿಂದ ವಾರಾಗಿ ಹೋಯಿತು ಆ ಆರುಪಾರಾದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಕೈಯಿಂದ ಶಮಶೀರ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡ ಅವನಿಗೆ ಕೇಳಿಸಿತು “ ನುಮ್ಮನೆ ನಾನು ಹೇಳಿದಷ್ಟು ಕೇಳು ಇಲ್ಲವೆ ಹೋದರೆ ನೋಡು, ಈ ಸಲ ಗುಂಡು ತಲೆಗೆ ಬಡಿಯುವುದು ”

ಶಮಶೀರನೇದ “ ಗೋವಿಂದ ! ”

ಅದೆಲ್ಲದಲ್ಲೂ ಇಬ್ಬರು ಬಂದು ನಿಮಿಷಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಶಮಶೀರನ ತಲೆಯನ್ನು ಹಾರಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದ ಗುಂಡು ತುಂಬಿದ ಪಿಸ್ತೂಲನ್ನು ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರ ಕೈಯಿಂದ ಕಸಿದುಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟರು ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರು ‘Fire ! (ಫಾಯರ್)’ ಎ ದರು

ಐದು ಗುಂಡುಗಳು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಹಾರಿದುವು ಆ ಬಂದವರಿಬ್ಬರೂ ಭೂಮಿಗುರುಳಿದರು ಕೂಡಲೆ ಭೂಮಿಯೊಳಗಿಂದ ಭೂತಗಳ ಸೈನ್ಯವೆ ಎದ್ದು ಬರುತ್ತಿರುವುದೊ ಎನೊ ಎಂದನಿಸಿತು ಎನಾಗುತ್ತಿ-
ದೆಯೆಂಬುದು ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ ಬಳಿಕ ಐವರು ಸಿವಾಯಿ-
ಗಳನ್ನೂ ಬಂಧಿಸಿ ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಲಾಯಿತು
ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರು ಅವಾಕ್ಕಾಗಿ ನಿಶಸ್ತ್ರರಾಗಿ ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತು
ಬಿಟ್ಟರು

“ ಈ ಐವರು ಸಿಪಾಯರನ್ನೂ ಈ ಗಿಡಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿಬಿಡಿರಿ ”
ಎಂದು ಹೇಳಿ “ ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬ್, ನನ್ನ ಸಂಗಡ ನಡೆಯಿರಿ.
ನೀವು ನನ್ನ ಐವರು ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸಿರುವಿರಿ, ಅಥವಾ
ಕೊಂದಿರುವಿರಿ ಆ ಐವರ ಪ್ರಾಣಕ್ಕಿಂತಲೂ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಾಣವು ಹೆಚ್ಚು
ಬೆಲೆಯುಳ್ಳದೇನು ? ” ಎಂದು ಶಮಶೀರ ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರನ್ನು
ಕೇಳಿದ.

ತನ್ನ ಬರಿಗೈಯನ್ನು—ಯಾವ ಕೈಯ ಭುಜದಲ್ಲಿ ಗುಂಡು
ನೆಟ್ಟು ಪಾರಾಗಿದ್ದಿತೋ ಅದನ್ನು—ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರ ಕೈಯಲ್ಲಿ
ಕೂಲಕಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಸಂಗಡ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟ

ತನ್ನ ಜನರಿಗೆ ಹೇಳಿದ “ ನೀವು ಹೋಗಿರಿ, ಆದರೆ ಹುಷಾರಾ-
ಗಿರಿ ಏದು ಜನಗಳ ಕೊಲೆಯ ವಾತಕವು ನನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲಿದೆ.
ಇರಲಿ, ಪರಮಾತ್ಮನಿದ್ದಾನೆ ”

ಕರ್ನಲ್ ಗ್ರೇಟ್ ಹಾರ್ಟ್ ರು ರಮಶೇರನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡದೆ
ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಇಬ್ಬರೂ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ . ಅದೇನು
ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೋ ?

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೂತ್ತಿನ ನಂತರ ರಮಶೇರನಿಂದ “ ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬ್!
ಈಗ ನಾನೇನಾಗಿದ್ದೇನೆನೋ ಅವನಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಿಮ್ಮ ಸೇವಕನಾಗಿ
ಭಜ್ಯನಾಗುತ್ತಿದ್ದೆ ”

ಇಬ್ಬರೂ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ನೋಡಿದರು

ಮತ್ತೆ ರಮಶೇರನಿಂದ “ ಸಾಹೇಬ್ ! ಮೊದಲು ನೀವು
ಹುಸಗುಂಡು ಹಾರಿಸಿದಿರಿ ಆ ಮೇಲೆ ಭುಜಕ್ಕೆ ಗುಂಡು ಹಾಕಿದಿರಿ
ನಿಮ್ಮದ ಇಂತಹ ತಪ್ಪೇನಾಯಿತು ? ”

“ ತಪ್ಪು ? ” ಎಂದು ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರು ಮುಂದೆ ಮಾತು
ನಾಡದೆ ಸುಮ್ಮನಾದರು

“ ನಿಮ್ಮ ಕಾಯಿದೆಯಲ್ಲಿ ಏನು ಮನುಷ್ಯರ ಜೀವನಕ್ಕೇನೂ
ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಜೀವನವನ್ನಾದರೂ ಏಕೆ ಉಳಿಸಿದಿರಿ ? ನೀವು
ಇಷ್ಟಪಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಒಂದೆ ಗುಂಡಿನಿಂದ ಕೊಲ್ಲಬಹುದಾಗಿದ್ದಿತು ”

ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರು ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ

“ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ದಯೆ ತೋರಿದೀರೇನು ? ”

“ ನಿನ್ನನ್ನು ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ ಆದುದರಿಂದಲೇ ಕೊಲ್ಲಲಿಲ್ಲ ”

“ ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬ್, ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಜೀವಕ್ಕೇನೂ ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲವೇ ? ”

“ ಇಲ್ಲ ... ! ”

“ ಏಕೆಲ್ಲ ? ”

“ ನಿನ್ನೊಡನೆ ವಾದಿಸಲಿಚ್ಛಿಸುವುದಿಲ್ಲ ”

“ ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬ್, ನೀವು ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲರುಮಿರಿ, ತಿಳಿಯಿತೇ ? ”

ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರು ಬೆದರಿ ಹುಬ್ಬುಗಂಟಿಕ್ಕಿ ಸುಮ್ಮನ ನಿಂತರು

“ ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬಲ್ಲೆ ”

ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರು ಉಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ “ ಹಾ ! ” ಎಂದರಷ್ಟೆ !

“ ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬ್, ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕೊಂದುಬಿಟ್ಟಿರೇ ? ”

ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರು ಉದಾಸೀನರಾಗಿಯೆ ನಿಂತರು

“ ಕೇಸು ತಿದ್ದಿಯೇನು ನಿಮಗೆ ? ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕೊಂದು ರೆ ”

ಕರ್ನಲರು ವಿಸ್ಮಯದಿಂದ ನೋಡಿದರು “ ಕೊಂದರ ಏನು ಆಗುವುದು ? ಏನೂ ಇಲ್ಲ ”

“ ಈ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತನ್ನ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಬೆಲೆ ಕೊಡಲಾರ, ಅದುದರಿಂದಲೇ ಬೇರೆಯವರ ಜೀವನಕ್ಕೂ ಬೆಲೆ ಕೊಡದೆ ಇರುವ ಅಧಿಕಾರವು ಇವನಿಗೆ ಇದೆ ” ಎಂದು ಶಮಶೇಖರ ಮನದಲ್ಲೆಯೆ ಯೋಚಿಸಿದ

“ ಎಂತಹ ಅದ್ಭುತ ಜೀವವಿದು ! ಭುಜವು ಭೇದಿತವಾಗಿದೆ, ಅದರೂ ನಗುನಗುತ್ತ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ! ” ಎಂದು ಕರ್ನಲ್ ಗ್ರೇಟ್ ಹಾರ್ಡರೂ ಯೋಚಿಸಿದರು

“ ಕರ್ನಲ್, ನೀವು ದೊಡ್ಡವರು, ನಾನು ಚಿಕ್ಕವ, ಸರ ”

ಕರ್ನಲರು ರಭಸದಿಂದ “ ನಾನು ನಿನ್ನೊಡನೆ ವಾದಿಸಲಿಚ್ಛಿಸುವುದಿಲ್ಲ ” ಎಂದರು

“ ಏಕೆ ? ”

“ ನೀನು ಮನುಷ್ಯನೇನು?—ಪಶು ”

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಶಮಶೇಖರನಿಗೆ ನಗು ಬಂದಿತು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಗಬೇಕೆಂದೆನಿಸಿತು, ನಕ್ಕುಬಿಟ್ಟು “ ನೋಡಿರಿ ” ಎಂದವನೆ ಆ ಗುಂಡಿನಿಂದ ಅರುಪಾರಾದ ಭುಜದ ಮೇಲಿಟ್ಟಿದ್ದ ಹಸ್ತವನ್ನು ತೆಗೆದ ಕೂಡಲೆ ಒಂದು ಬಿಸಿಬಿಸಿಯಾದ ನೆತ್ತರಿನ ಕಾರಂಜಿಯು ಪುಟಿದು ಬಂದಿತು ಕೆಲವು ನಿಮಿಷಗಳ ಮೇಲೆ ಪುನಃ ಕೈಯನ್ನು ಆ ಗಾಯದ ಮೇಲಿಟ್ಟು ನಗುತ್ತ “ ಇದ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದ ಮೌಲೂ ಸುಮ್ಮನಿರುವ

ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ಪಶುಗಳಲ್ಲಿ ಕಡಮೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲವೆನ್ನಬಹುದು ” ಎಂದ ಶಮಶೇರ

ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರ ಹೃದಯವು ಕರಗಿ ಅಳುವು ಉಕ್ಕೇರಿ ಬಂದಿತು ಅವರು ತುಂಬಿ ಬಂದ ಹೃದಯದಿಂದ ನೋಡಿದರು— ಶಮಶೇರನು ಶೂರನು ನೆತ್ತರಿನೊಡನೆ ಅಡುವ ಆಟಗಾರನು ಸಕಾರಿಂ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ—ಶಮಶೇರನು ದರೋಡೆ-ಖೂರನು ಉಪೇಕ್ಷೆಯ ಭಾವದಿಂದ ಗರ್ವದಿಂದ ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತರು

ಶಮಶೇರನು ನಸುನಗುತ್ತ “ ಸಾಹೇಬ್, ರಕ್ತವು ಬಹಳವಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತದೆ ಹೇಳಿರಿ ಏನು ಮಾಡಲಿ? ಈ ಗಾಯವು ತನು ಕರುಣೆಯ ಕುರುಹು ಅಲ್ಲವೇ ? ”

ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಅತುಳವಾದ ಬಲವಿದ್ದಿತು. ಆತನು ಶಮಶೇರನನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದವರೆ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಕೆಡಹಿದರು ಅನರೇನು ಮಾಡುವರೆಂಬುದನ್ನು ಶಮಶೇರನು ಅರಿಯುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಆತನ ಕೈಯನ್ನು ಆ ಗಾಯದಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಪರ್ಟು ಹರಿದು ಒಂದು ತುಂಡು ಅರಿವೆಯಿಂದ ಆ ಗಾಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರು ಆಗ ಶಮಶೇರನ ತಲೆಯು ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರ ಎರಡೂ ತೊಡೆಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿತ್ತು

ಶಮಶೇರನಿಂದ “ ಈ ಮೋಸ ! ”

“ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಜನಗಳೆಂದರೆ ಹೀಗೆಯೇ ” ಕರ್ನಲರಿಂದರು

ತಮ್ಮ ಪರ್ಟು ಹರಿದು ಈ ಗಾಯವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರು ಮತ್ತೆ ಅವನೊಡನೆ ನಡೆದರು.

ಒಂದು ಗುಡಿಸಲಿನ ಬಳಿ ಬಂದು ಬಾಗಿಲನ್ನು ತಟ್ಟಿ ಶಮಶೇರನಿಂದ “ ಮಾನ್ ! ”

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನ ವರೆಗೆ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯಲಿಲ್ಲ

“ ನಾನು, ಮೋಹನ ”

“ ಸರದಾರ ! ” ಎಂದವನೆ ವಿಸ್ಮಯದಿಂದ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದು ‘ಮಾನ’—“ ಇವೊತ್ತು ತಾವು ಬರುವವರಿದ್ದಿಲ್ಲ ” ಎಂದ,

“ ಮಾನ, ನಾವು ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ದಿನಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲೆ ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರು ಬಂದಿರುವರು ನೋಡು ಅದರೂ ಇವರಿಗೆ ಅವರ ಅಧಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕೊರತೆಯೂ ಆಗಕೂಡದು ”

‘ಮಾನ’ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಹೊರಟುಹೋದ

ಕರ್ನಲ್‌ರೂ ಶಮಶೀರನೂ ಕಿರುಮನೆಯನ್ನು ಸೇರಿದರು ಹುಲ್ಲು ಹಾಸಿದ್ದಿತು ಒದೆರಡು ಸಾಧಾರಣವಾದ ಮಂಚಗಳು ಬಿದ್ದಿದ್ದುವು. ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನುವುದು ಅವುಗಳ ಮೇಲಿರಲಿಲ್ಲ ಒಂದು ಗೂಟಕ್ಕೆ ಹಸಿರು ಬಣ್ಣದ ಕಂದಿಲು ತೂಗುಹಾಕಿದ್ದಿತು ಒಂದು ಹುರಬರಕಾದ ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಕೆಲವು ಕಾಗದಗಳು, ಒಂದು ಡಾಯರಿ, ಒಂದು ಸೆನ್ಸಿಲ್—ಇಷ್ಟು ವಸ್ತುಗಳಿದ್ದುವು ಅಹುದು, ಒಂದು ಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ತುಲಸಿದಾರ ರಾಜಾಧಿಕಾರಿ ಚಿಕ್ಕ ಸುಂದರ ಸಂಸ್ಕರಣವು ಇದ್ದಿತು ಕಿರುಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇವುಗಳ ಕೊರತು ಮತ್ತೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ

ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರನ್ನು ಒಂದು ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ತಾನೂ ಅದರ ಮೇಲೆಯೇ ಅವರ ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ ಮೇಲೆನ್ನು ಎಳೆದು ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಾಗುವಂತೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡ ಮಾನ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಅವನಿಗೆ “ ಸಾಹೇಬರಿಗಾಗಿ ಒಳ್ಳೆ ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸು ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ

ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರಿಗೆ ಹಿಂದಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ ಇನ್ನು ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಮೌನದಿಂದ ಇರಬಾರದೆಂದು ಅವರಿಗನಿಸುತ್ತಿದೆ ಅದರಿಂದ ಶಮಶೀರ ಅವರೊಡನೆ ರಾಜಧರ್ಮ, ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಾನೆ ಈ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸು ಹಾಕುವ ಇಚ್ಛೆಯಿಲ್ಲ ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರಿಗೆ ಅವರು ಶಮಶೀರನನ್ನು ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ “ಸಾಮಗ್ರಿಯಿದೆ, ಅದರಿಂದ ಸರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಅನುಕೂಲವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಅದುದರಿಂದಲೇ ಇವನು ದರೋಡೆಖೋರನಾಗಿದ್ದಾನೆ ಪಾಪ! .. ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರೆ ಎಷ್ಟು ಸುಂದರ ನಾಗರಿಕನಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಇವನಿಗೆ!”

ಇದೇ ಮೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಶಮಶೀರನು ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ
 “ ಶಿಕ್ಷಣ! ಇವೊತ್ತು ಇದು ಹಿಂದುಸ್ತಾನವನ್ನು ಏನನ್ನಾಗಿ
 ಸಿಕ್ಕಿತು? ಇದು ಹೃದಯದ ನಿಭೂತಿಯನ್ನು ಹುರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ, ಮಾನ-
 ವನಿಗೆ ದಾಂಭಿಕತನವನ್ನು ಕಲಿಸುತ್ತಿದೆ, ವಾಸ್ತವಿಕತೆಯನ್ನು ದೂರ
 ಪರಿಸಿಂಹಕರಣವನ್ನು ಮಾಡಲು ಕಲಿಸುತ್ತಿದೆ, ದೂಡ್ಡದೂಡ್ಡ ಗ್ರಂಥ-
 ಗಳನ್ನೂ ಕೋಶಗಳನ್ನೂ ತೋರಿಸಿ ಮಾನವನನ್ನು ತೊಲಕಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ-
 ಸುತ್ತಿದೆ ಈ ಶಿಕ್ಷಣವು ಮನುಷ್ಯನ ಭಯ-ಕರವಾದ ಶತ್ರುವಾಗಿ-
 ಬಿಟ್ಟಿದೆ ಇವೊತ್ತು ಒಂದು ದೂಡ್ಡದಾದ ವಿದ್ಯೆಯಿದೆ ಅದಕ್ಕೆ
 ‘ಕಾನೂನು’ ಎಂದು ಹೆಸರು ಒಂದು ದೊಂದು ಎರಡೆರಡು ಅಡಿ ಎತ್ತರವಾದ
 ಲಕ್ಷ್ಮಾಂತರ ಕಾನೂನಿನ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಜನ್ಮತಾಳಿವೆ ಕರ್ನಲ್
 ಸಾಹೇಬ, ಈ ನಿಮ್ಮ ಕಾನೂನುನಿಷೇಧ ಉದ್ದೇಶವಾದರೂ ಏನು ?
 ಮಾನವನ ಜನ್ಮಸಿದ್ಧ ಹಕ್ಕಾದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕುವುದೇ
 ನಿಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣದ ಉದ್ದೇಶವಲ್ಲವೇ ? ಅನ್ಯಾಯಿಗಳನ್ನು, ಬಲಿಷ್ಠರನ್ನು
 ಕಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಕ್ಕುರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೂ ನ್ಯಾಯನಿಷ್ಠರನ್ನು
 ನಿರ್ಬಲರನ್ನು ಮೆಟ್ಟುವುದಕ್ಕೂ ನಿಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣದ ಉಪಯೋಗವಾಗು-
 ತ್ತಿಲ್ಲವೇ ? ನತ್ಯವನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲವೇ ಇವರ ಬಲದಿಂದ ?
 ಏನು ಹೇಳಿರಿ ? ”

ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರು ಶಾಂತರಾಗಿ “ ಶಮಶೀರ, ಹೆಚ್ಚು
 ಯೋಚಿಸಬೇಡ, ಮಾತನಾಡಬೇಡ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಾಲು ಕುಡಿದು ಮಲ-
 ಗಿಕೊ ” ಎಂದರು

“ ಏನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವಿರಿ ? ನೀವು ಈ ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ
 ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತಿರುವಿರಿ ? ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಇವೊತ್ತು ಈ
 ಕಾಯಿದೆಯಿಂದ ಜಗತ್ತು ಹೆಣ್ಣುಹಣ್ಣಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ ಇದು ನಿಮಗೆ
 ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲವೇನು ? ಏನು ? ”

“ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಮಾತನಾಡಬೇಡ. ಗಾಯವು ಹೆಚ್ಚಾದೀತು,
 ನೋವು ಜಾಸ್ತಿಯಾದೀತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಸುಮ್ಮನಿರು. ”

“ಎನು ಕಾಯಿದೆಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರದ ಮದವೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆಯೆಂದೂ ಪ್ರೇಮವು ಇಲ್ಲವೆಂದೂ ನಿಮಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲವೇ? ಕಣ್ಣುಗಳು ಅಪರಾಧವನ್ನೆ ಹುಡುಕುತ್ತಿರುತ್ತಿವೆಯೆ ವಿನಾ ಸ್ವತಃಯನ್ನಲ್ಲ ಅಂಕುರವು ಪೀಡಿತರ ಮೇಲಿದೆಯೆ ವಿನಾ ಶಾಸಕರ ಮೇಲಿಲ್ಲ ಯಾತನೆಯ ಕಲ್ಲೊಂದಿದೆ ಆದರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೇ ಒಬ್ಬನು ಬಿಡುತ್ತಾನೆ ಹತ್ತಿಂಟು ಜನರು ಆದರಲ್ಲಿ ನುಗ್ಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ನಿವು ಬಿಡುವವನ ಕೈಯೇ ಇನ್ನಿಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿಯುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಿರಿ, ಮತ್ತೆ ನನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲ ಆಹುದೋ ಅಲ್ಲವೋ? ಎನು ?”

“ಸುಮ್ಮನಾಗು, ನೋಡು ನಿನ್ನ ಮಾನ ಬರ ತಿದ್ದಾನೆ”

ಮಾನನು ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗುವಂತಹ ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನು ತಂದು ಹಾಸಿ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ

“ಎನು, ನಿನ್ನ ಹೆಸರು ‘ಮಾನ’ ಎನು? ನೋಡು, ನಿನ್ನ ಸರದಾರನಿಗೆ ಹಾಲು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ ಗಾಯವು ದೊಡ್ಡದಾಗಿದೆ” ಎಂದರು ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರು

“ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರು ಹೆಸಿದಿರುವರು, ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇನು? ಎನನಾದರೂ ಅಪರಿಗೋಷ್ಠರ ಬೇಗ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ, ಹೋಗು” ಎಂದ ಶಮಶೀರ

ಮಾನ ಹೊರಟು ಹೋದ ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರೊಡನೆ
“ನಾನಿನ್ನು ನಿನಗೆ ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂದುವುದಿಲ್ಲ”

“ನೀವು ಆ ಹಾಸಿಗೆಯತ್ತ ಹೋಗಿರಿ”

“ಒಳ್ಳೆ ಅದು ನನಗೆ ಬೇಡ ಗಾಯವಾದವನಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಮಲಗಲು ಅಧಿಕಾರವಿದೆ ನಾನಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೋಗಬೇಕೆ? ನಾನು ಪಶುವಲ್ಲ ನಾನು ಅದರ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಕೊಂಡು ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪಡೆ”

“ಬೇಡ.”

“ಬೇಡ”

ಈ ‘ಬೇಡ’ ಶಬ್ದ ಕೇಳಿ ಶಮಶೀರನ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಹನಿಗಳು ಬಂದವು. “ಸಾಹೇಬರೇ, ನಾನು ಕಳ್ಳ, ದರೋಡೆ-

ಖೋರ, ಬಡವ ನನಗೋಸ್ಕರ ಆ ಹಾಸಿಗೆಯಿಲ್ಲ ” ಎಂದ ಶಮಶೇರ
ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರು ಎದ್ದು ಸುಮ್ಮನೆ ಆ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ
ಹೋಗಿ ಕುಳಿತರು

ಇಬ್ಬರೂ ಮೌನದಿಂದಿದ್ದರು ಇಬ್ಬರೂ ಏನನ್ನೂ ಯೋಚಿ-
ಸುತ್ತಿದ್ದರು ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಏನೂ ಸಿಕ್ಕಂತಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ
ಮಾನ ಪದ್ಧತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಟ್ರೈ-ಕವಾ, ಕಾಫಿ, ಟೋಸ್ಟ್ ತೆಗೆದು-
ಕೊಂಡು ಬಂದ ಒಂದು ಬಟ್ಟಲಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಹಾಲನ್ನೂ
ತಂದಿದ್ದ

“ ನನಗೆ ಹಸಿವಿಲ್ಲ ನಾನು ತಿನ್ನುವುದಿಲ್ಲ, ಕುಡಿಯುವುದಿಲ್ಲ”
ಎಂದರು ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರು

“ ಇಂತಹ ಒಣ ಒಣವಾದ ಅತಿಥಿನಿತ್ಯಾರವು ಎಂದಿಗೂ ಸಿಕ್ಕ-
ಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಇದರ ಹೊರತು ನನ್ನ ಬಯಲಿ ಇರುವುದಾದರೂ ಏನು ”
ಎಂದ ಶಮಶೇರ

“ ಅದೇನೂ ಇಲ್ಲ ನನಗೆ ಹಸಿವಿಲ್ಲ, ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಬೇಡ ”

“ ಸುಖೇಬ್, ನಾನು ಗಳಿಸಿದ ಹಣ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿ ಈ ಸಾಮಾನು-
ಗಳನ್ನು ತಂದುದಾಗಿದೆ ನನ್ನಿಗಾದಿಂದ ಬಂದ ಹಣ ವೆಚ್ಚವಾಗಿದೆ
ವಿಶ್ವಾಸವಿಡೀ ! ”

‘ ಶಮಶೇರ, ನನಗೆ ಬೇಡವಾಗಿದೆ ”

“ ಮಾನ, ಹಾಗಾದರೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು
ನನಗೂ ಬೇಡ ” ಎಂದ ಶಮಶೇರ

ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದರಲ್ಲಿದ್ದ ಆಗ ಈ ಅಹತ-
ಸಹೃದಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಆದರವನ್ನು ತೋರಿಸಲೇಬೇಕೆಂದೆನಿಸಿತು
ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರಿಗೆ

“ ನೀನಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿದೆ ಶಮಶೇರ ”

“ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ”

ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರು ಮರುಮಾತನಾಡದೆ ತಿನ್ನಲಾರಂಭಿಸಿ-
ದರು ಶಮಶೇರನೂ ಹಾಲು ಕುಡಿದ

ಪುನಃ ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರು ಶಮಶೇರನು ಕುಳಿತಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು, ಗಾಯದ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಟ್ಟಿ ಶಮಶೇರನಿಗೆ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಶಮಶೇರನು ಅದಕ್ಕೆ ಎಡರನ್ನುಂಟುಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಬಗಲುಚೀಲದಲ್ಲಿದ್ದ ಪಿಷ್ಟೂಲನ್ನು ಹೊರಗೆ ತೆಗೆದು ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿಟ್ಟು, “ನೀವು ನನ್ನ ಸೆರೆಯಾಳೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೆ, ಆದರೆ ನಾನೇ ನಿಮ್ಮ ಸೆರೆಯಾಳಾಗಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ ಅದೇನೆ ಇರಲಿ, ನಿಮ್ಮಂತಹ ಸೆರೆಯಾಳುಗ ಗೆ ನಾನೇನು ಮಾಡಬಲ್ಲೆ ? ನಿಮ್ಮಂತಹ ವೀರರನ್ನು ಕೊಂದು ನಾನು ಪಾಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಲಾ ?” ಎಂದ ಶಮಶೇರ.

ಅಲ್ಪಾವಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಶಮಶೇರ ಗುರು ಗುರು ನಿದ್ರಮಾದಲಾರಂಭಿಸಿದ.

ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರು ತಮ್ಮ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಬದಲಿ ಕುಳಿತರು. ಆದರೆ ಮಲಗಲಿಲ್ಲ. ರುಮನೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿದರು. ಬಾಗಿಲ ಹೊರಗ ನೋಡಿದರು. ಯಾವ ಕಾವಲುಗಾರನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಬಗಯ ಅಂಜಕೆಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಪಿಷ್ಟೂಲನ್ನು ನೋಡಿದರು. ಹೊಸ ಮಾದರಿಯದು, ಐದು ಕಾಡತೂಸುಗಳದು, ಐದೂ ತುಂಬಿದ್ದವು. ನೋಡಿ ಅದನ್ನು ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆಯೇ ಇಟ್ಟರು.

ಸ್ವಲ್ಪ ಯೋಚಿಸಿ ಪಸ್ಕಲ್ ಎತ್ತಿಕೊಂಡರು. ಬಿಳ ಕುಗದದ ಮೇಲೆ ಏನನೊ ಬರೆದರು. ಜೆಬಿನೊಳಗಿಂದ ರೊಕ್ಕ ಹೊರತೆಗೆದು ಏಳೂವರೆ ಅಣೆಗಳನ್ನು ಎಣಿಸಿ ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿಟ್ಟರು.

ಮನದೊಳಗೇ ಎಂದುಕೊಂಡರು “ಶಮಶೇರ ಮತ್ತು ನಾನು ಇಬ್ಬರೂ ಗೆಳೆಯರಾಗಲಾರೆವು. ಶತ್ರುತ್ವವೇ ನಮ್ಮನ್ನು ಋತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಶಮಶೇರ, ನಾನು ನಿನ್ನ ವಿಷಯವಾಗಿ ತಪ್ಪು ಭಾವನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾರೆ ! ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸುವೆ, ಆದರೂ ತಪ್ಪು ಭಾವನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾರೆ.” ಮತ್ತುಮ್ಮೆ ಕಿರುಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕೂ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿ, ಆ ಗುಡಿಸಲಿನಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದರು.

ಅವರು ಬಾಗಿಲ ಹೊರಗೆ ಹಜ್ಜೆಯಿಡುತ್ತಲೆ ಶಮಶೀರನು ಎದ್ದವನೆ ಮೇಜನ ಮೇಲಿಟ್ಟಿದ್ದ ಚೀಟಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ. ಅದರಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದಿತು.

ಬ್ರೆಡ್, ಎರಡು ಟೋಸ್ಟ್	೦-೩-೦
ಬೆಣ್ಣೆ	೦-೧-೬
ಕಾಫೀ ೧ ಕಪ್	೦-೨-೬
ಸಕ್ಕರೆ	೦-೦-೬

ಒಟ್ಟು ೦ ೭-೬

ಇದನ್ನು ಓದಿ ಶಮಶೀರನೆಂದುಕೊಂಡ “ ಅವರಿಗೆ ಆತಿಥ್ಯ ಪಡೆಯುವ ಅಧಿಕಾರವೂ ಇಲ್ಲವೇ ? ”

ಶಮಶೀರನಿಗೆ ಕೂರವು ಬಿಗಿದುಬಂದಿತು ಮನದಲ್ಲೆಯೇ ಎಂದ “ ಕರ್ನಲ್, ನಿಮಗಿಂತಲೂ ಕಡಮೆ ಸತ್ಯವಾದಿಯಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವಿರಿ ? ಸಮಾಜಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ನಿಮಗಿಂತಲೂ ಕಡಮೆ ಆವಶ್ಯಕನಾಗಿಲ್ಲ, ಕಡಮೆ ಉಪಯೋಗಿಯಾಗಿಲ್ಲ ”

ಅರ್ಧ ಗಂಟೆಯೊಳಗಾಗಿ ತನ್ನ ಜನಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಎಬ್ಬಿಸಿ “ ಬೇಗನೆ ಇಲ್ಲಂದ ಹೊರಡಿರಿ ” ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನಿತ್ತ ಶಮಶೀರ

ಜಿಳಗು ಆಗುವುದರೊಳಗಾಗಿ ಆ ಗುಡಿಸಲು ನಿರ್ಜನವಾಯಿತು ಶಾಂತತೆಯ ಬೀಡಾಯಿತು

ಸುಮಾರು ಹನ್ನೊಂದು ಗಂಟೆಗೆ ಪೊಲೀಸರು ಬಂದು ಅದನ್ನು ಮುತ್ತಿದರು ಪೊಲೀಸರೊಡನೆ ಸ್ವತಃ ಕರ್ನಲ್ ಗ್ರೇಟ್‌ಹಾರ್ಟರ್‌ಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು ಅದರೇನು ? ಅಲ್ಲ ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ ಗುಡ್ಡದಷ್ಟು ಆಶೆಯಿರುವಲ್ಲ ಒಂದು ಇಲಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇದ್ದುಬಿದ್ದು ದನ್ನು ಕಿತ್ತು-ಹಾಕಿದರು ಏನೂ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ ಆ ಏಳೂವರೆ ಆಣೆಯ ಚೀಟಿಯೊಂದು ಸಿಕ್ಕಿತು. ಆ ಚೀಟಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರು ಯಾರಿಗಾದರೂ

ಕೇಳಿಸೀತೆಂಬುದನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತಾರದೆ ನುಡಿದರು “ ಶಮಶೀರ ಬಂಟನಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಜಾಣನೂ ಇದ್ದಾನೆ ”

*

*

*

ಕರ್ನಲ್ ಗ್ರೇಟ್ ಹಾರ್ಟರ್ ವಿರುದ್ಧ ದೂರುಹೇಳಲಾಗಿದೆ ಅದುದರಿಂದ ಅಸರಿಗೊಂದು ಕಾಗದ ಬಂದಿದೆ ಈವೊತ್ತು ಇದರಲ್ಲಿ ಬರೆದುದು ಇಷ್ಟು “ ಕರ್ತವ್ಯದಿಂದ ಚ್ಯುತವಾಗುವುದು ನಿಮ್ಮಧ-ವರಿಗೆ ಶೋಭಿಸುವುದಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ, ಅದು ಅತ್ಯಂತ ಖಾದಕರವಾದ ಸಂಗತಿಯಿದೆ ಚುರುಕು ಬುದ್ಧಿಯವರೂ ಜಾಣರೂ ಬಲಿಷ್ಠರೂ ಆದ ನೀವು ಇದುವರೆಗೆ ಶಮಶೀರನನ್ನು ಸೆರೆಯದಿಯದೆ ಇರುವುದೆಂದರೇನು ? ನೀವು ಇದರಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಕಡೂ ರವಾಗಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ ಶಮಶೀರನು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ವಿಷಪ್ರಾಯನಾಗಿದ್ದಾನೆ, ಅವನಿಂದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ವಿಷವು ಹರಡುತ್ತಿದೆ, ಈ ರೀತಿ ಅವನು ಸ್ವಚ್ಛಂದನಾಗಿರುವುದು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಘಾತಕವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನೆಲ್ಲ ತಮಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಹೊಳೆವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲ ಒಂದು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಶಮಶೀರನನ್ನು ಬಂಧಿಸದಿದ್ದರೆ ನಿಮಗೆ ವರ್ಗಮಾಡಲಾದಿತ್ತು ”

ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರದ ಜ್ಞಾನಬಲದಿಂದ, ತರ್ಕದ ಬಲದಿಂದ, ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಳ ದರ್ಪದ ಕಾಗದದ ಬಲದಿಂದ ಕರ್ನಲ್ ಸ್ಪೋರ್ಟ್‌ಸನ್ ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಜಾಗೃತ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ

ಅವರು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆನೆಂದರೆ ಸಮಾಜದ ರಕ್ಷಣೆಯ ಹೊಣೆಯು ತಮ್ಮ ಮೇಲಿದೆ ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಹೊಣೆಯು ತಮ್ಮ ಮೇಲಿದೆ ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು ಬೇಕುಬೇಕಾದವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಿಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಅದನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಅಧಿಕಾರಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೂ ಯಾರಿಗೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಬೇರೆಯವರು ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೆಂದರೇನು ? — ಅರಾಜಕತೆ, ಅನಿಯಂತ್ರಣ, ಗೊಂದಲ ಅಲ್ಲವೆ ? ಈ ಗೊಂದಲವೆಂದೂ

ಶ್ರೀಯಸ್ಕರವಾಗಲಾರದು ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಯೆ ಗೊಂದಲಕ್ಕೆ—ಅರಾಜಕತೆಗೆ—ಎಡೆಯಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿಯೂ ನಿಯಮವು ಆಳುತ್ತಿದೆ. ಶಮಶೇರನು ಬಂಟನಾಗಿದ್ದರೇನು? ಅವನಿಗೆ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಗಲ್ಲಾಗಬೇಕು

ಗುಪ್ತಚಾರನು ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ತಂದಿದ್ದಾನೆ ಕರ್ನಲ್ ಗ್ರೇಟ್ ಹಾರ್ಟ್‌ರು ತಮ್ಮ ಅರಿಸಿದ ೧೫ ಸಿಪಾಯಿರೊಂದಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವನೆಯನ್ನು ಮುತ್ತುವರು ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಅವರು ಸ್ವತಃ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿ ವೇಷಭೂಷಣಗಳಲ್ಲಿ—ಹೋಗುವರು ಅದರ ಸಿಪಾಯಿರೊಂದಿಗೆ ಒಕ್ಕಲಿಗರ ವೆಷದಲ್ಲಿರುವರು

*

*

*

ಇವೊತ್ತು ಶಮಶೇರ ತನ್ನ ಒಬ್ಬ ತಾಯಿಯ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ ಅವನಿಗೆ ಅವನ ತಾಯಿಯಿಲ್ಲ, ತಂದೆಯಿಲ್ಲ ಅವನು ಚಿಕ್ಕವನಿರುವಾಗ ಅವನ ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ಅವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೊ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಇಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿಲ್ಲ. ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿ ಹೋದರು ಅವರು ದಿನರಾಗಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಊರಲ್ಲಿ ಉಪಜೀವನ ಸಾಗಿಸುವಂತಹ ಉದ್ಯೋಗವಾವುದೂ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ ಆದುದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಭಾಗ್ಯಶೋಧನೆಗೆಂದು ಹೊರಟುಹೋದರು ತಮ್ಮ ಭಾಗ್ಯಶೋಧನೆಗಾಗಿಯೆ ಇಬ್ಬರೂ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಅಗಲಬೇಕಾಯಿತು ಆ ಮೇಲೆ ಅವರು ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಲಿಲ್ಲ ಬಾಲಕ ಮೋಹನನು ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ವರೆಗೆ ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೆ ಇದ್ದ. ಒಮ್ಮೆ ಅವಳಿಗೆ ಸತತವಾಗಿ ಮೂರು ದಿನ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಸಿಕ್ಕದೆ ಹೋದುದರಿಂದ, ತನ್ನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಮಗುವು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿರದಿದ್ದರೂ ಸರಮಾತ್ತನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲಾದರೂ ಇರಲೆಂದು, ಧೈರ್ಯವನ್ನು ತಂದುಕೊಂಡು ಮಲಗಿದ ಮೋಹನನನ್ನು ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋರಟು ಹೋದಳು. ಅದೇ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಕುಳ್ಳುಕಟ್ಟಿಗೆ ತರಲು ಹೋದ ಒಬ್ಬ ತಾಯಿ, ಎಚ್ಚತ್ತು, ಅಳುತ್ತಿದ್ದ ಮೋಹನನನ್ನು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ತಂದು ಜೋಪಾನಪಡಿಸಿದಳು. ಈ ತಾಯಿಯ ಮನೆಗೆ ಇಂದು ಶಮಶೇರ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ.

ತಂದೆ, ತಾಯಿ, ಮಗ—ಮೂವರು ಈವೊತ್ತು ಜೀವಿಸಿರಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಯಾರು ಬಲ್ಲರು? ಆದರೆ ಎಲ್ಲಿ? ಅದೆಷ್ಟು ದೂರದೂರದಲ್ಲಿ? ಒಬ್ಬರದು ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ

ಮೂವರೂ ಒಂದೇ ರಕ್ತ, ಒಂದೇ ಪ್ರಾಣ, ಒಂದೇ ಅಸ್ತಿತ್ವದಿಂದ ಬಂಧಿತರಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳು, ಆದರೆ ಈ ಮೂವರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲೂ ಭಾಗ್ಯದ ಎಂತಹ ವಿಷಮಯವಾದ ಮಹಾಸಾಗರಗಳಿವೆ! ಮೂವರೂ ಜೀವಿಸಿರುವರು, ಆದರೆ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಸತ್ತಂತಾಗಿ ಅಯ್ಯೋ ಒಡತನವೆ, ಅಯ್ಯೋ ದಯವೆ, ಅಯ್ಯೋ ದೇವರೆ !

ತನ್ನ ಮೇಲೆ ವಾತ್ಸಲ್ಯದ ಮಳೆಗರೆದು ತನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡವನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ ತಾಯಿಯ ಮನೆಗೆ, ತನ್ನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಭಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಸೇವೆಯನ್ನೂ ನೀಡಿ ತಾಯಿಯೆಂದು ಬಗೆದುಕೊಂಡವಳ ಮನೆಗೆ ಶಮಶೀರ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ ತಾಯಿಯು ಮುಸ್ಸಿನಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಜರ್ಜರಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ ಇತ್ತಿತ್ತಲಾಗಿ ಅದೆಷ್ಟೋ ದಿನಗಳಿಂದ ಶಮಶೀರನಿಗೆ ಈ ತಾಯಿಯ ಕಡೆಗೆ ಗಮನಕೊಡಲಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಅವನ ವ್ಯವಸಾಯವೆ ಅಂತಹದು, ಅಥವಾ ಅವನ ಹೆಸರೇ ಹಾಗಿದೆ ಎನ್ನಿರಿ ಎಲ್ಲ ಸಂಕಟಗಳನ್ನೂ ದುಃಖಗಳನ್ನೂ ಎದುರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಿಯೇ — ಕಟಿಬದ್ಧನಾಗಿಯೇ ಇವೊತ್ತು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ ಈ ತಾಯಿ ಇನ್ನು ಬಹು ದಿನಸ ಬದುಕಲಾರಳು ತಾನೂ ಇನ್ನು ಬಹು ದಿನಸ ಬದುಕಲಾರನೆಂದು ಶಮಶೀರನೂ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವಾಗ ತನಗೇ ತಾನು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದ “ಜೀವನದ ಮೋಹ! ಚಿ ಶಮಶೀರ! ನೀನು ಇಷ್ಟು ಕಿಳನೆ? ನೀನು ಹೇಳಿದ್ದೆಯಲ್ಲವೆ ನೀನು ಜಗತ್ತಿನ ಅತಿಥಿಯಾಗಿರಬೇಕಾಗುವದೆಂದು ಮೂಟೆಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡುವ ಸಮಯ ಯಾವಾಗ ಬಂದೀತೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಲಿಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆಯೆ ? ”

ಆದುದರಿಂದ ಶಮಶೀರನು ಇವೊತ್ತು ನಿಶ್ಚಿಂತನಾಗಿ ತಾಯಿಯ ಸೇವೆಮಾಡಲು ಬಂದಿದ್ದಾನೆ

ಶಮಶೀರನ ಸುದ್ದಿಯೇ ಬಹಳ ದಿನಗಳಿಂದ ಇಲ್ಲದುದರಿಂದ ಅವನ ತಾಯಿ ಅವನ ಮೇಲೆ ರೇಗಿದ್ದಳು ಅವನು ಬಂದಕೂಡಲೆ ಅವನ್ನು ಇದನ್ನು ಹೇಳಿ ಜಿನ್ನಾಗಿ ಬಯ್ಯಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದ್ದಳು ಆದರೆ ಶಮಶೀರನು ಬರುತ್ತಲೇ ಕ ರವು ಬಿಗಿದುಬಂದಿದ್ದರಿಂದ ಒಡನಾದ ದನಿಯಲ್ಲಿ “ ಅಮ್ಮಾ, ಹೇಗಿರುವೆಯಮ್ಮಾ ? ” ಎಂದ

ಈ ನುಡಿಗಳು ಕಿವಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತಲೇ ಅವಳು ರೇಗಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದುದನ್ನು ಮರೆತು ಗದ್ದದಳಾಗಿ ಕೇಳಿದಳು “ ಎಲ್ಲಿದ್ದೆಯೋ ? ”

ಆ ಹಾಸ್ಯದ ಆ ಸ್ಪ್ರೀತಿಯ ತುಷಾರಗಳನ್ನು ತೂರುತ್ತಿದ್ದ ತಾಯಿಯು ದಿನ ದಿನಕ್ಕೆ ಸ್ನೇಹಳಾಗುತ್ತಿದ್ದಾಳೆಂಬುದನ್ನು ಶಮಶೀರನು ಅಲ್ಪಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅರಿತುಕೊಂಡ ಅವನು ಇನ್ನಿಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸಂಬಂಧ ಭಾವದಿಂದ ತಾಯಿಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡತೊಡಗಿದ

ರಾತ್ರಿ ಎರಡೆರಡು ಗಂಟೆಯ ವರೆಗೆ ತಾಯಿಯ ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲು ಹಿಚುಕುತ್ತಿದ್ದ ಕತೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ, ಕತೆ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ. ಕತೆ ಹೇಳುವಷ್ಟೇ ಹೌಸು ಕತೆ ಕೇಳಲಿಕ್ಕೂ ಇದ್ದಿತು ಅವಳಿಗೆ ಇದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾಗ್ಯ ಶಮಶೀರನಿಗೇನು ಬೇಕಾಗಿದ್ದಿತು ?

ರಾತ್ರಿ ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆಯಾಗಿರಬಹುದು ತಾಯಿಗೆ ನಿದ್ರೆ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಕಾಲ ಬಳಿ ಕೂಳಿತು ಶಮಶೀರ ಅವಳ ಅಂಗಾಲಿಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಿ ತಿಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದ ಅವನು ಹೇಳಲಾರಂಭಿಸಿದ

“ ಅಮ್ಮಾ, ಕೇಳು ಮಲಗೀ ಮತ್ತೆ ! ನೀನು ಮಲಗಿ ಬಿಡಬೇಕು, ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಹೋಗಬೇಕು ಹೀಗಾದೀತು ನೋಡು ”

ಶಮಶೀರನು ಒಂದು ಕತೆಯನ್ನು ಹೇಳತೊಡಗಿದ “ ಒಬ್ಬ ರಾಜಾ ಇದ್ದ. ಇವನಿಗೆ ಏಳು ಮಂದಿ ಮಕ್ಕಳು ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಚಿಕ್ಕವ ತನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದ, ರಾಜನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ ರಾಜನು ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ಅವನನ್ನು ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿದ ರಾಣಿಗೆ ಬಹಳ ಬೇಜಾರು ಬಂದಿತು ಮನದಲ್ಲಿ ನೈರಸ್ಯದಿಂದ ಇರಲಿಲ್ಲ ಯಾವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿಯೂ ಅವಳ ಮನಸ್ಸು

ತೊಡಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಕೊನೆಗೆ ಅವಳು ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಳು
ಅಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ತನ್ನ ಮಗ ಸಿಕ್ಕ ಹಿಡಿಸಲಾರದಷ್ಟು
ಹರ್ಷವಾಯಿತು ಅನೇಕ ಈಗ ಮಗನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅವಳು
ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಮಗನನ್ನು ಎಲ್ಲಿಗೂ ಹೋಗಗೊಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ತಾನೇ
ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡಿ ಅನೇಕ ಉಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು ಎಲ್ಲದರೂ
ಯಾರಾವರೂ ಬಂದು ಮಗನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟರೆ ?
ಎಂಬ ಭಯದಿಂದ ಅವಳು ಮಗನನ್ನು ಎಲ್ಲಗೂ ಬಿಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ
ಬಂದು ದಿನಸ ರಾತ್ರಿ ಎನಾಯಿತಂದೀ—ರಾತ್ರಿ ಬಹಳವಾಗಿದ್ದಿತು,
ಒಬ್ಬ ದೈತ್ಯ ಎದುರಿಗೆ ಬಂದು ನಿಂತ ಅನನನ್ನು ಕಡೆರೆ ಹೆದರಿಕ-
ಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು ಭಯ ಕರವಾದ ಮುಖ, ಕಂಪಕೆ ವಾದ
ಕಣ್ಣುಗಳು ”

ತಾಯಿ ಚಿಟ್ಟನೆ ಚೀರಿ ಮೂರ್ಛಿತಳಾಗಿ ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟಳು

“ಅಮ್ಮಾ! ಅಮ್ಮಾ!!” ಎಂದು ಕೂಗಿದ ಶಮಶೀರ

ಯಾರೊ ಕೇಳಿದರು “ಶಮಶೀರ, ಈಗ ನಿನ್ನನ್ನು ಸೆರೆ
ಹಿಡಿದರೇನಾಗುವುದು ?”

ಶಮಶೀರ ಬಾಗಿ ನೋಡಿದ ಕರ್ನಲ್ ಗ್ರೆಟ್ ಹಾರ್ಟೆರು
ಬಂದಿದ್ದರು ಅನನು ಬಹಳ ದೈನ್ಯದಿಂದ ಎಂದ “ ಇವಳು ಸತ್ತು-
ಹೋಗುವಳು ”

“ ದಯೆ ತೋರಿಸಬೇಕೆನು ? ”

“ ನನಗಾಗಿ ಅಲ್ಲ ”

“ ಇವಳಾರು ? ”

“ ಮಗುವಿಲ್ಲದ ತಾಯಿಯೊಬ್ಬಳು. ನನ್ನ ತಾಯಿ ”

“ ಓಡಿಹೋಗಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ ? ”

“ ತಾಯಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲಿಗೂ ಓಡಿಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ”

“ ಒಳ್ಳೇದು, ನಿನ್ನ ಪಿಸ್ತೂಲು ಕೊಂಡು ನಿನ್ನ ರಾಕ್ಷಸ ”

ಶಮಶೀರ ತನ್ನ ಪಿಸ್ತೂಲು ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟ

“ ಸರಿ, ನಾನು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ಇಗೋ, ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಇವಳ ತಲೆಗೆ ತಿಕ್ಕು ಇವನ್ನು, ಎಂದರೆ ಮೂರ್ಛೆ ದೂರವಾಗುವುದು ಈ ಬಾಟ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಟಾನಿಕ್ ಇದೆ, ಅವಳಿಗೆ ದಿನಾಲು ಹುಲಿನೊಡನೆ ಕೊಡು, ಎಂದರೆ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿ ಬರುವುದು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ” ಎಂದರು ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರು

ಹೂಂದರು—ಆದರೆ ಏಕೆ ಮತ್ತೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬಂದರು “ ತಾಯಿಯ ನಾನೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ನನ್ನ ವಶವಾಗಿ ಬಿಡಬೇಕು ಕಂಡೆಯಾ ವಚನ ಕೊಡು ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ನಂಬುತ್ತೇನೆ ” ಎಂದರು

“ ನನ್ನ ಮೂರ್ಛಿತ ತಾಯಿಯ ವಾದಗಳ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಲ್ಲ ಕಲೆಯುಟ್ಟು ವಚನಕೊಡುತ್ತೇನೆ ”

“ ತಾಯಿಯ ರುಬ್ರಿಷ ಜೇನ್ನಾಗಿ ಮಾಡು ಕಂಡೆಯಾ ! ”

ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರು ಹೊರಟು ಹೋದರು

ಔಷಧದಿಂದ ತಾಯಿಗೆ ಎಚ್ಚರ ಬಂದಿತು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಹಿಗ್ಗಿಸಿ ಮಗೂ ಮಗೂ ! ಅವನೊಳಗೆ ಹೋದ ” ಎಂದು ಕಂಡಳು

“ ಯಾರಮ್ಮಾ ”

“ ಅವನೇ, ನಿನ್ನ ಕತೆಯೊಳಗಿನ ದೈತ್ಯ ! ಭಯಂಕರವಾದ ರುಖ ! ಕೆಂಪುಕುವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳು ! ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ನಾನು ಕಿವಿರಿದೆ ಮಗೂ ಅವನು ನಿನ್ನನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ಯಲು ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲವೆ ”

“ ಅಮ್ಮಾ, ನಾನು ಕತೆ ಮರೆತು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೆ ಅವನು ದೈತ್ಯನಿಲ್ಲ, ದೇವನಿದ್ದ ” ಎಂದ ಶಮಶೇರ

*

*

*

ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ತಮ್ಮ ನೆರನೊಲ್ಲ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿದರು “ ಇಲ್ಲಿ ಯಾವ ದರೋಡೆಯೋ-ನೂ ಇಲ್ಲ ನಡೆಯಿರಿ ” ಎಂದರು

ಸಿಪಾಯರು ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಸುಖವಾಗಿ ಕಳೆದಿದ್ದರು ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರೊಡನೆ ಹೊರಡಲು ಸಿದ್ಧರಾದರು ಇದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕರ್ಕಶ ಕವಿಯು ಕೇಳಬಂದಿತ್ತು “ ಗೋಟ್ ಸಾರ್ಕರ್ ! ”

ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರು ಬಾಗಿ ನೋಡಿದರು ಸರ್ ಸ್ಯಾವೇಜ್*
ಸಾಹೇಬರು ಬಂದಿದ್ದರು

ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರು “ ಓಹೋ, ತಾವೆ ! ” ಎಂದರು

“ ಹೌದು ನಾನೇ ”

“ ಅಪ್ಪಣೆ ? ”

“ ಶಮಶೀರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿವನು ”

“ ಒಳಗೆ ನನಗಾರೂ ದರೋಡೆಯೂರರು ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ ”

“ ಸುಳ್ಳಾಡುತ್ತೀರಾ ”

“ ನಾನು ಸುಳ್ಳಾಡುತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲ ”

“ ನಡೆಯಿರಿ ಹಾಗಾದರೆ ನನ್ನ ಸಂಗಡ ಒಳಗ ”

ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರು ಸರ್ ಸ್ಯಾವೇಜ್ ಸಾಹೇಬರ ಸಂಗಡ
ಒಳಗೆ ಹೋದರು

ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಪ್ರೇಮದಿಂದ, ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ, ಯೋಚನೆಯಿಂದ
ತಾಯಿಯ ಕಾಲು ತಿಕ್ಕುತ್ತ ಅದೇ ಕತೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ
ಅವನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೆ ಸ್ಯಾವೇಜ್ ಸಾಹೇಬರೇಂದರು
“ ಗ್ರೇಟ್ ಹಾರ್ಟ್, ಯೂ ಟ್ರೀಟರ್ಸ್, ಇವನು ಶಮಶೀರನಲ್ಲದೆ
ಮತ್ತಾರು ? ”

ಇವನು ನನಗೆ ಶಮಶೀರನೆಂದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಇವನೊಬ್ಬ ತನ್ನ
ತಾಯಿಯ ಮಗನಿರುವನೆಂದೂ ದರೋಡೆಯೊಂದಿಗಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂದೂ
ಭಾವಿಸಿದೆ.

ತಾಯಿಯು ಇವರಿಬ್ಬರ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಅಕ್ಕತಿಕಗಳನ್ನು
ನೋಡಿ ಬೆಚ್ಚಿದಳು ಬಾಯಿಂದ ಶಬ್ದಗಳೇ ಹೊರಡದಾದುವು
ಮೂಕಳಾಗಿ ಮೂಢಳಾಗಿ ಇವರನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು ಸ್ಯಾವೇಜ್
ಸಾಹೇಬರ ಉರಿವೋರೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ನಡುಗಿದಳು ಒಮ್ಮೆಲೆ

* ಸ್ಯಾವೇಜ್ ಎಂದರೆ ಕಾಡು, ಸಂಸ್ಕೃತೀಹೀನ

‡ ಮೋಸಗಾರ

ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಎದ್ದು ಕುಳಿತವಳೆ ಶಮಶೇರನನ್ನು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು “ ಮಗೂ ! ” ಎಂದಳು

ಸ್ಯಾವೇಬರು ರಿವಾಲ್ವರಿನ ಗುರಿಯನ್ನು ಅವನ ಕಡೆಗೆ ಹಿಡಿದು “ ಶಮಶೇರ, ಅನಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆಯಾಗು ಆ ಮುದುಕಿಯನ್ನು ನಾನು ಕೊಲ್ಲಲಿಚ್ಛಿಸುವುದಿಲ್ಲ ” ಎಂದರು

ಶಮಶೇರನೆಂದ “ ಸ್ವಲ್ಪ ತಾಳಿರಿ ! ”

ತಾಯಿಯು ಶಮಶೇರನನ್ನು ತನ್ನ ಸೆರಗಿನಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು

ಕರ್ನಲ್ — Sir, he would surrender

(ಸರ್, ಅವನು ವಶನಾಗುವ)

ಸ್ಯಾವೇಜ್ — You devils both ! Get away you traitor (ನಿನ್ನಿಬ್ಬರೂ ರಾಕ್ಷಸರು ದೂರ ಸರಿ ಇಲ್ಲಿದೆ, ಕಪಟೆ)

ಕರ್ನಲ್ — Sir, mind, you don't kill him

(ಸರ್, ಹುಷಾರಿ, ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಡಿರಿ)

ಸ್ಯಾವೇಜ್ — You infidel ! Away with you and your pity (ಕೃತಘ್ನ, ದೂರ ಸರಿ, ನಿನ್ನ ದಯೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ದೂರ ಹೋಗು)

ಕರ್ನಲ್ ಸಾವೇಬರು ಸ್ಯಾವೇಬರನ್ನು ತಡೆಯಲಿಕ್ಕೇಂದು ಮುಂದುವರಿದಿದ್ದರೂ ಇಲ್ಲವೂ ರಿವಾಲ್ವರಿನ ಕುದುರೆಯು ಜಗ್ಗಿತು ಬೆಂಕಿಯ ಜ್ವಾಲೆಯು ಹೊರಟಿತು ಆದರೇನು ? ಗುರಿಯು ಸ್ವಲ್ಪ ಸೂಟ್ಟುಗಿದ್ದಿತು ಗುಂಡು ಶಮಶೇರನಿಗೆ ತಾಕದೆ ಆ ಜರ್ಜರಿತ ತಾಯಿಯ ಪಕ್ಕಲುಬುಗಳನ್ನು ಪುಡಿಮಾಡುತ್ತ ಪಾರಾಗಿ ಹೋಯಿತು ಕ್ಷಣದ ತೀರ ಚಿಕ್ಕಭಾಗದ ವರೆಗೆ ಒದ್ದಾಡಿ, ಶಮಶೇರನ ಮಟ್ಟಿಗಿದ್ದ ಆ ಒಬ್ಬ ಪ್ಲೇಣಕಾಯಳಾದ ತಾಯಿಯೂ ತಣ್ಣಗಾದಳು. ಶಮಶೇರನು ವೇದನೆಯಿಂದ ಕೂಗತೊಡಗಿದ “ ಅಮ್ಮಾ ! ಅಮ್ಮಾ ! ! ” ಕೊಂಚ ಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಾಧಾನ ಹೊಂದಿದವನಾಗಿ ಎಂದ “ ದುಷ್ಟ, ಇದನ್ನೇನು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿ ? ”

ಸ್ಯಾವೇಜರಿಗೆ ದುಃಖ ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಬಿಡುವೆಲ್ಲಿದ್ದಿತು? ಶಮಶೇರನು ಬದುಕಿಕೊಂಡುದನ್ನು ನೋಡಿ ಎರಡನೆಯ ಫಾಯರದ ಸಿದ್ಧತೆ ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಿಂಜರಿದರು. ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರು ದಿಬ್ಬೊಡ್ಡರಾಗಿ ನಿಂತು ಶಮಶೇರನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಶಮಶೇರ ಇನ್ನಿಷ್ಟು ಸಮಾಧಾನ ಹೊಂದಿದವನಾಗಿ ಎಂದ
“ಹೋಗಿರಿ, ಸಾಹೇಬರೇ ಹೋಗಿರಿ! ನನ್ನ ತಾಯಿ ನನಗಿನ್ನು ಸಿಕ್ಕಲಾರಳು ಹೋಗಿರಿ”

ಸ್ಯಾವೇಜ್— Get ready, I fire

(ತಯಾರಾಗು ಗುಂಡು ಹಾಕುವೆ)

ಶಮಶೇರ— ಹೋಗಿರಿ, ಸುಮ್ಮನೆ ನನ್ನಿಂದ ಹಕ್ಕುಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಡಿರಿ ಹೊರಟುಹೋಗಿರಿ

ಸ್ಯಾವೇಜ್— Talk away, dog. I blow you up in a second

(ಬೊಗಳುತ್ತಿರು ನಿಮಿಷಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಹಾರಿಸಿಬಿಡುವೆ.)

ಶಮಶೇರ— ಇದು ಮೂರನೆಯ ಸಲ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ— ಸುಮ್ಮನೆ ಹೊರಟುಹೋಗಿರಿ

ಸ್ಯಾವೇಜ್ — Oh, it gets late. Let me finish

(ತಡವಾಗುತ್ತಿದೆ ಬೇಗನೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಮುಗಿಸಿಬಿಡುವೆ)

ಶಮಶೇರನು ತಾಯಿಯ ಬಿಸಿಬಿಸಿಯಾದ ರಕ್ತದಲ್ಲಿ ಕೈ ಎದ್ದಿಕೊಂಡು ಕೆರಳಿದ ಸಿಂಹದಂತೆ ಸ್ಯಾವೇಜ್ ಸಾಹೇಬರ ಮೇಲೆ ಹಾರಿದ ರಿವಾಲ್ವರಿನ ಕುದುರೆ ಜಗ್ಗುವುದರಲ್ಲಿದ್ದಿತು, ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸ್ಯಾವೇಜರ ಕೈಯಿಂದ ಶಮಶೇರ ರಿವಾಲ್ವರ್ ಕಸಿದುಕೊಂಡ

ಸ್ಯಾವೇಜ್— You Colonel, what the devil are you staring at ?

(ಕರ್ನಲ್, ಏನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೀಯೋ)

ಸ್ಯಾವೇಜರನ್ನು ಕೆಳಕ್ಕೆ ಕೆಡಹಿ ಅವರ ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ರಿವಾಲ್ವರ್ ಅವರ ಹಳೆಗೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಶಮಶೇರ ಎ ದ.

“ ಸಾಹೇಬರೆ, ನೀವು ಸಾಯಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದಿರಿ ಸಾಯಿರಿ ನನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿಯೆ ಇದು ಮೊದಲನೆಯ ಕೊಲೆಯಾಗುವುದು ”

ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರು ಎಚ್ಚತ್ತಂತಾಗಿ “ ಶಮಶೇರ್, ಖಬರ-ದಾರ ! ” ಎಂದರು

ಶಮಶೇರ್ ಸ್ವಾಮೀಜರನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಮೆಟ್ಟಿಯೆ ಇದ್ದ ಕರ್ನಲರ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿ “ ಏನು ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರೆ ? ” ಎಂದ

“ ಶಮಶೇರ್, ಅವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಡ ”

“ ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರೆ, ಇವನು ಕೊಲೆಗಡಕ ನನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನು ಕೊಂದಿದ್ದಾನೆ ”

“ ಹೌದು, ನಿನ್ನ ತಾಯಿ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬರಲಾರಳು ಇವರನ್ನು ಕೊಂದರೂ ಬರಲಾರಳು ”

“ ಕರ್ನಲ್, ಇವನು ನನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನು ಕೊಂದಿದ್ದಾನೆ, ನನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನು ! ಇದನ್ನು ನೀವು ಅರಿಯಲಾರಿರಾ ? ”

“ ಶಮಶೇರ್ ! ನೀನು ಗಡುವಲ್ಲವೆ ? ಕಂಬನಿಗಳನ್ನು ಒರಸಿಕೊ-ಬಿಡು ಈ ಮೊಹರನ್ನು ಏಳು, ಕೊಲೆಪಾತಕವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳ-ಬೇಡ ”

“ ಕರ್ನಲ್, ನೀವು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ನನ್ನನ್ನು ರೇಗಿಗೆ ಎಬ್ಬಿಸುತ್ತಿ-ರುವಿರೇಕೆ ? ”

“ ಚಿಃ ! ಶಮಶೇರ್ ! ”

“ ಸುಮ್ಮಾಗಿರಿ, ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರೇ ಸುಮ್ಮಾಗಿರಿ ! ನಾನು ಇವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವೆ, ಜೀವಿಸಿರಗೊಡಲಾರೆ ”

“ ಶಮಶೇರ್, ನಾನೊಂದು ಮಾತು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಕೇಳು. ಇವರಿಗೆ ಒಬ್ಬ ತಾಯಿ ಇದ್ದಾಳೆ ಅವಳು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮಗ, ‘ ಈಗ ಬರಬಹುದು ಆಗ ಬರಬಹುದು ’ ಎಂದು ದಾರಿಕಾಯುತ್ತಿರ-ಬಹುದು ನೀನು ಇವರನ್ನು ಕೊಂದರೆ ಇವರ ತಾಯಿಯ ಗತಿ-ಯೇನಾಗಬಹುದು ಶಮಶೇರ್ ? ”

ಶಮಶೀರ ಸ್ವಲ್ಪ ನಿಧಾನಿಸಿದ ಅದೇನು ಎನಿಸಿತೋ “ ಆಯ್ಯೋ, ಕರ್ನಲ್ ! ” ಎಂದು ಕೂಗಿ ರಿವಾಲ್ವರನ್ನು ಒಂದು ಕಡೆ ಬಿಸಾಟಿದ ಸ್ಯಾವೇಜರನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟು ತನ್ನ ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಂದ ಮುಖವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅಳಲಾರಂಭಿಸಿದ ತಾಯಿಯ ಎದೆಯಿಂದ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ಬಿಸಿಬಿಸಿಯಾದ ನೆತ್ತರಿಸಲ್ಲಿ ಹೊರಳಾಡಿ ಹೊರಳಾಡಿ ಎನ್ನಲಾರಂಭಿಸಿದ “ ಆಮ್ಮಾ, ಕೆಂಕೆ ಕೇಳು ನಾನು ಇನ್ನೇಂದಿಗೂ ಯಾರನ್ನೂ ಕೊಲ್ಲುವದಿಲ್ಲ ”

*

*

*

ಸ್ಯಾವೇಜ್ ಸಾಹೇಬರು ಎದ್ದು ನಿಂತರು ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಕೊಡವಿ ಸ್ವಚ್ಛಮಾಡಿಕೊಂಡರು ಈಗ ಅವರಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದೆನಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು ತನ್ನ ತಾಯಿಯಿಂದ ತನಗೊಂದು ಲಾಭವಾಗದಿದ್ದರೂ ಈವೊತ್ತು ಈ ವ್ಯಾಘರಕ್ಷಣೆಯ ಲಾಭವು ಮಾತ್ರ ಆಯಿತು ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಲಾಭವಾಯಿತು ಯೋಚಿಸತೊಡಗಿದರು “ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ತಾಯಿಗೆ ಈ ಹಿಂದುನಾನಿ ಮನುಷ್ಯನ ಮುಖ-ತನವನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸುವೆ ” ಎಂದು ದೊರಟದು ಅದರೆ ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರು ಅವರನ್ನು ತಡೆದು “ ಶಮಶೀರನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯಬೇಕು ಈಗ ಸೆರೆಹಿಡಿಯುವ ಸಮಯ ಬಂದಿದೆ ” ಎಂದರು

ಶಮಶೀರನು ಸ್ವಲ್ಪ ಶಾಂತಚಿತ್ತನಾದ ಮೇಲೆ ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರು ಅವನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ “ ನಡೆ ಶಮಶೀರ, ಈಗ ನಮ್ಮ ಸಂಗಡ ನಡೆ ಈಗ ನಿನ್ನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯುವ ಸಮಯ ಬಂದಿದೆ ” ಎಂದರು

“ ಸಾಹೇಬರೆ, ತಾಯಿಯ ಕ್ರಿಯಾಕರ್ಮ ಮಾಡಬೇಕಾಗುವುದು ”

“ ಶಮಶೀರ, ಜಗತ್ತಿನ ಮೋಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಡು ತಡ ಮಾಡಬೇಡ ”

“ ಸಾಹೇಬರೆ, ... ಸಾಹೇಬರೆ, ಜಾತಿ !... .. ಮತ್ತು ತಾವು..... ”

“ ನಾವು ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ನರು ಮತ್ತು ನಿಾನು ಹಿಂದೂ, ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲವೆ ? ಚೀ, ಇದರ ಮೋಹವೂ ನಿನಗಿದೆಯೆ ? ಜೀವದ ಮೋಹ ಬಿಟ್ಟರೂ ಚಾತಿಯ ಮೋಹವಿದೆಯೆ ! ”

“ ಸಾಹೇಬರೆ, ಇದನ್ನು ಬಿಡುವುದು ನನ್ನಿಂದಾಗದು ”

“ ಆಗದು ? ನೀನು ಗಡುಸೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದೆ, ನಾನು ಹಾಗೆ ತಿಳಿಯುವುದು ತಪ್ಪಾಗುವುದೆನು ? ಇಲ್ಲ, ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ನಿರ್ಬಲನಾಗಗೊಡಲಾರೆ ಸಿಪಾಯರೆ ! ಮೂಸರೂ ಇತ್ತು ಬನ್ನಿರಿ ಇವನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯಿರಿ ”

ರಮಶೆ ರತಾಯಿಯ ಪಾದಕ್ಕೆ ಹಣೆ ತಿಕ್ಕಿ, ಬಳಿಕ ತನ್ನ ಎರಡೂ ಕೈಗಳನ್ನು ಮುಸುಕಿ ನಿಡುವನು ಎರಡೂ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಡಿಗಳು ಬಿದ್ದುವು. ಐವರು ಸಿಪಾಯರು ಹಗ್ಗಹಚ್ಚಿ ಅವನನ್ನು ಬಿಗಿದು ಹಿಡಿದರು ಕೈದಿಯು ಕೊರಹೊರಟಾಗ ಒಂದು ಮೆರವಣಿಗೆಯ ಹೊರಟಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಿತು ಹತ್ತು ಸಿಪಾಯರು ಮುಂದೆ, ಹತ್ತು ಸಿಪಾಯರು ಹಿಂದೆ, ಐವರು ಸಿಪಾಯರು ಸಂಗಡ ಇದ್ದರು ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮುಂದೆ ಸ್ಯಾಪೇಜ್ ಸಾಹೇಬರು ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಸಾಗಿದ್ದರು, ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಹಿಂದೆ ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರು ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಹೊರಟಿದ್ದರು

ಕೈದಿಯು ಅಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರೂ ಅಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ

ಸ್ಯಾಪೇಜರಿಗೆ ಅಹ-ಕಾರ ಬಂದಿದ್ದಿತು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು “ ಈ ವಿಜಯದ ಬಣ್ಣನೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕು ? ಇದಕ್ಕೆ ಹೆಗೆ ಪ್ರಕಟನೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು ? ರಮಶೆ-ರನನ್ನು ಬಂಧಿಸುವುದು ಯಾರಿಗಾದರೂ ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಿತೆ ? ಸಾಧ್ಯವಿದೆಯೆ ? ”

*

*

*

ಬೆಳಗಾಗಿದೆ ಸೂರ್ಯನು ಅಷ್ಟೇ ರಕ್ತವರ್ಣನೂ ಅಷ್ಟೇ ಬಿಸಿಯೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ ಗಾಳಿಯೂ ಅಷ್ಟೇ ವೇಗದಿಂದ ಸುಳಿದಾಡುತ್ತಿದೆ, ಚಳಿಯೂ ಅಷ್ಟೇ ಇದೆ ಆದರೆ ಈವೊತ್ತು ರಾತ್ರಿಯು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು

ಅತ್ತಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ ಏಕೆಂದರೆ ಭೂಮಿಯು ಸ್ತತಿದಿನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಈವೊತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ಹಸಿಯಾಗಿದೆ. ಮರಗಳೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸಿದ್ದುವೇನೋ

ಮೆರವಣಿಗೆಯು ಸಾಗಿದೆ.

ನದಿಯ ಸೇತುವೆಯು ಬಂದಿವ ನಿರಿಗೆ ಕೊತೆಯಿಲ್ಲ ಬಿಸಿಲೂ ಬಲಿತಿದೆ ಇಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಶ್ರಮಿಸುವುದೊಲ್ಲಿತು.

ಸ್ಯಾವೇಜರ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಪಾರವೆ ಇಲ್ಲ ಅವರು ತಮ್ಮ ಪೌರುಷವನ್ನು ಹೊಗಳಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ತಲ್ಲಿನರಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಅದೇನನೋ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಗೋಪುರ ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರು ಬೇಕೆಂತಲೆ ಕೈದಿಯ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ಕೊಡಲಿಚ್ಛಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ ರಕ್ಷಕರ ಪಶದಲ್ಲಿ ಸುರಕ್ಷಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ

ಕೈದಿಗೆ ನಿರಾಶೆಯಾಗಿದೆ ಅವನು ನಿರು ಕುಡಿಯಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಾನೆ ರಕ್ಷಕರ ಪರಿತ್ಯಕ್ತೆಯ ಕಾಲವು ಬಂದೊದಗಿದೆ ಅದರೂ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಶಮಶೀರನನ್ನು ಸೆರೆಯಲ್ಲಿ ಒಯ್ಯುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಅಧಿಕಾರವಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಬಲ್ಲರು ಅದುದರಿಂದಲೆ ಅವರು ಹಗ್ಗವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಿಗಿದು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಬೇಡಿಗಳನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಸಲ ಜಗ್ಗಿ ಜಗ್ಗಿ ನೋಡಿದ್ದಾರೆ ಎಲ್ಲವೂ ಬಿಗಿಯಾಗಿವೆ ಒಂದೊಂದೆ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಇಡುತ್ತ ಆಳೆದು ಅಳೆದು ಹಾಕುತ್ತ ಸಾಗಿದ್ದಾರೆ ೧೨ ಜನಗಳ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಏಕಾಗ್ರವಾದ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಶಮಶೀರನು ನಿರು ಕುಡಿಯಲು ಹೊರಟಿದ್ದಾನೆ ಸಿಪಾಯರು ಅತ್ಯಂತ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಅವನನ್ನು ನದಿಯ ಕಡೆಗೆ ಒಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ

ದಂಡೆಯ ಬಳಿಗೆ ಒಬ್ಬರು ಕೈದಿಯು ನಿರಿಸಿಲ್ಲ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಟ್ಟು ನಿರು ಕುಡಿಯಲು ಬಾಗಿದ— ಆದರೆ, ಏನಾಯಿತು !

ಮುಷ್ಟಿಗಳು ಹಾಗೆಯೇ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಬಂಧಿತವಾಗಿವೆ. ಬೇಡಿಗಳನ್ನು ಹಿಗ್ಗಿಸಿದಂತೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ ಹೆದಿನೇಳು ಜನಗಳ ಕಣ್ಣುಗಳೂ ಅವನ

ಮೇಲಿನೆ ಆದರೇನು? ನೋಡುನೋಡುಸಪ್ಪರಲ್ಲಿ ಮಾಟ ಮಾಡಿದಂತೆ ಬೇಡಿಗಳು ಕಳಚಿಬಿದ್ದಿವೆ ಕೈದಿಯು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಅದೃಶ್ಯನಾಗಿದ್ದಾನೆ !

ಕೈದಿ ಫರಾರಿಯಾದ ! ಕೈದಿ ಓಡಿಹೋದ ! !

‘ಕೈದಿ ಓಡಿ ಹೋದ’ ಎಂಬ ಗುಲ್ಲು ನಾಲ್ಕೈದು ಸೆಳೆಗಳನ್ನೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿತು ಕೈದಿ ಓಡಿ ಹೋದ ಅದನ್ನು ಮಾಡಿರಿ, ಇದನ್ನು ಮಾಡಿರಿ, ಓಡಿರಿ, ಹಿಡಿಯಿರಿ ಎಂಬ ಸೆಳೆಲ್ಲನಿಂದ ಭೂನ್ಯಾಕಾಶಗಳು ಒಂದಾದುವು ಆದರೆ ಆ ಬೆಳಗಿನಲ್ಲಿ ಆ ತಣ್ಣಗಿನ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುವುದು ಯಾರಿಗೂ ತೋಚಲಿಲ್ಲ ಇಷ್ಟು ಮೆಳೆಯಲ್ಲಿ ಕೈದಿಯು ಅದೆಲ್ಲಯೂ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕೈದಿಯನ್ನು ಹುಡುಕಬೇಕೆಂದು ಸಿವಾಯರು ಸಿಪ್ಪರಾದರು ಆದರೆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹುಡುಕುವುದು ವ್ಯರ್ಥವೆಂದೆನಿಸಿತು

ಈ ಗುಲ್ಲು ಎಮ್ಮೆ ಶಾಂತವ ಗುನಪ್ಪರಲ್ಲಿ ಸ್ಯಾಪೆಂಟ್ ಸುರೇಬರು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಮನವೊಳಗಿನ ಮಂಡಿಗೆಗಳೂ ಪುಡಿಪುಡಿಯಾದುವು ಆದರೆ ಸಂತೋಷಗಳು ರೊ ಪದವಲ್ಲಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದುವು ಆ ರೋಷವು ಕರ್ನಲ್ ಸಾಪೆ ಬರ ಕಡೆಗೆ ಹರಿಯಿತು

“ ಕರ್ನಲ್, ನೀನು ಕೈದಿಗೆ ಓಡಿಹೋಗಗೊಟ್ಟೆಯೇಕೆ ? ”

“ ನಾನು ? ಎಂದೂ ಇಲ್ಲ ”

“ ಹಾಗಾದರೆ ಅವನು ಓಡಿಹೋದುದು ಹೇಗೆ ? ”

“ ರಾಕ್ಷಸರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಓಡಿಹೋದನೋ ಏನೋ ! ”

“ ರಾಕ್ಷಸ ! ರಾಕ್ಷಸನೊಡನೆ ಗೆಳೆತನವಿವೆಯೆ ಅವನಿಗೆ ? ”

“ ಇರದೆ ಏನು ? ”

“ ಕರ್ನಲ್, ಅವನು ಮಹಾ ರಕ್ಷಪಿವನು ”

“ ಸರ್, ಅವನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕೊಂದೇತೀರುವೆನೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದ ”

“ ಆಂ ? ”

“ ಹೌದು ಸರ್, ನೀವು ಅವನ ತಾಯಿಯನ್ನು ಕೊಂದಿರಿ, ಸರಿಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಏನನಾದರೂ ಕೆಡುಕನ್ನು ಮಾಡಿಯೆ ಮಾಡುವನು ”

“ ಹೇ! ನಾನು ಅಂಬುವೆನೇನು ” .. ಆದರೆ ಈ ಅರಣ್ಯ ಕ್ಷೇಮಕರವಾದುದಲ್ಲ. ನಾನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಬೇಗನೆ ಹೊರಟುಹೋಗಬೇಕು ”

ವಿಶ್ರಾಂತಿಯು ಆದಿತೊ ಹೊರಟುಹೊ ಯಿತು ಸ್ಯಾವೇಜ್ ಸಾಹೇಬರು ಭರದಿಂದ ಮನೆಗೆ ಹೊರಟುಹೋದರು

*

*

*

ಕರ್ನಲ್ ಗ್ರೇಟ್ ಹಾರ್ಟ್‌ರಿಗ ವರ್ಗವಾಗಿದೆ, ಬರ್ನಾರ್ಡ್ ಅವರದೂ ಒಂದು ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಕಳುಹಲಾಗಿದೆ ಅವರ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಬಂದಿರುತ್ತಾರೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಅಂಕಿತವನ್ನು A Parish (ಎ ಪೇರಿಸ್) ಎಂದು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಆದರೆ ಅವರ ಹೆಸರು ಮಾತ್ರ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಅವರು ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಗಿಂತ ಇಂಗ್ಲೀಷರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಅವರಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಡಿಸಿ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿಯನ್ನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಜಾರಿ ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಆದರೆ ಅವರಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಇವರು ಕೆಂಪಾಗಿಲ್ಲ, ಇದ್ದುಂದೆ ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಕೂರತ ಅವರನ್ನು ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿಗಳೆಂದು ಯಾರಾದರೂ ತಿಳಿದುಕೊಂಡರೆ ಅವರಿಗೆ ಅದು ಸರಿಬರುವುದಿಲ್ಲ

ಈ ಹೊಸ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹೊರಬರುವರೂ ಇಲ್ಲವೂ ಹೇಳಲಾಗದಿದ್ದರೂ ಹುಷಾರಾಗಿದ್ದಾರೆ ದುರ್ದೈವರು ಈ ಹುಷಾರಿತನಕ್ಕೆ ಅವರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಆಯುಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದೆ ಒಂದು ಸಲ ಎಂದೂ ಊಟಮಾಡಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಒಂದೆ ಒಂದು ಸಲ ಗುಡು ಹಾರಿಸಿದ್ದಾರೆ ಈಗಿನಷ್ಟು ಆಗ ಸುಕಟಗಳೆರಲಿಲ್ಲ ಸುನೀ ಎನ್ನುವ ದರೋಡೆಪೀರರನ್ನೂ ಹಿಡಿಯುವ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಅವರಿಗೆ ದೊರೆತಿದೆ ಈ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಿಂದಲೇ ಅವರನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಲಾಗಿದೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಂದಿನಿಂದ ಅವರು ತಮ್ಮ ಬಂಗಲೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಬಿದ್ದಲ್ಲಿ ಬಂಗಲೆಯ ಸುತ್ತಲೂ ಕಾವಲಿದೆ ಅವರು ತಿರು-

ಗಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೊರಟರೂ ಅವರನ್ನು ಕಾಯುವುದಕ್ಕೆಂದು ಅನೇಕ ಸಿಪಾಯಿರೂ ಹೊರಡುತ್ತಾರೆ ಈ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಒಂದೇ ಒಂದು ಯೋಚನೆಯಿದೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಅವರು ಮಗ್ನರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ ತಾವು ಶಮಶೇರನ ಬಲೆಗೆ ಬೀಳದಿದ್ದರೆ ಶಮಶೇರನನ್ನು ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕದೆ ಬಿಡಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂಬ ವಿಶ್ವಾಸವು ಅವರಿಗಿದೆ.

ರಾತ್ರಿ ೧೧ ಗಂಟೆಯಾಗಿರಬಹುದು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಫೇರಿಶ್ ಸಾಹೇಬರನ್ನು ಕಾಣಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ ಅವನನ್ನು ಅವರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತದ ಕಿರುಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ

“ ಹೇಳು, ಏನಾಯಿತು ? ”

“ ಆಗದು, ನನ್ನಿಂದಾಗದ ಕೆಲಸ ಅದು ”

“ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ . ಏಕೆ ? ”

“ ಅವನು ನನ್ನ ಗೆಳೆಯ, ಸಾಹೇಬರೆ ”

“ ಗೆಳೆಯನಿರುವುದರಿಂದಲೇ ನಿನಗೆ ಈ ಕೆಲಸ ಸುಲಭಸಾಧ್ಯವಾದುದು ”

“ ಸಾಹೇಬರೆ, ಜನರು ನನ್ನನ್ನು ಬದುಕಗೊಡಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ”

“ ಅವನೇನು ಜನರಿಗೆ ಇಷ್ಟಪ್ರಿಯನಾಗಿರುವನೇ ? ”

“ ಅವನಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪವಿಲ್ಲ ಸ್ವಲ್ಪ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಪಡೆಯದ ಊರಾದರೂ ಯಾವುದಿದೆ ಸಾಹೇಬರೆ ? ”

“ ಹಾಗಾದರೆ ನಿನ್ನಿಂದ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೇ ? ”

“ ಆಗಲಾರದು ಸಾಹೇಬರೆ ”

“ ನೋಡು, ಹತ್ತುಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಯಿಂದರೆ ಕಡಿಮೆಯಲ್ಲ ಅಲ್ಲದೆ ನಿನಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೊಡಿಸುವೆ ”

“ ಬೇಡರಿ ”

“ ಬೇಡ ? ಬೇಲಿನಲ್ಲ ಹಾಕಿಸಿಬಿಡುವೆ ನೋಡು. ”

“ಒಳ್ಳೆಯದು, ಇನ್ನೂ ಹತ್ತು ನಿಮಿಷ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಯೋಚಿಸಿ ಹೋಳು” ಎಂದು ಫೇರಿಶ್ ಸಾಹೇಬರು ಹೊರಗೆ ಹೋದರು

ಸಾಹೇಬರು ಹೊರಟುಹೋದ ಮೇಲೆ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಯೋಚಿಸುತ್ತೊಡಗಿತು “ಏನು ಆ ಕಣ್ಣುಗಳು ಇಂದು ಕಾಣಲಾರವೆ? ನಾನಿಲ್ಲಗೆ ಬಂದವನಲ್ಲವೆಂದು ಆದುವ ನೆನಪಿಲ್ಲದಂತೆ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು ಏನು ಇವತ್ತು ಅಪ್ರಕಟಳಾಗಿಯೇ ಇರುವಳೇನು ? ”

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಬಾಗಿಲ ತೆರೆದು ಬಲೆಕಾ ಒಳಗೆ ಬಂದಳು ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಡನೆ “ ನಾನು ನಿನ್ನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಬೇಕೆನ್ನುತ್ತೇನೆ ” ಎಂದಳು

ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ

“ ನೀವು ಶಮಶೇರನನ್ನು ಬಲ್ಲರೇನು ? ”

“ ಬಲ್ಲೆ ”

“ ಅವನು ಹೇಗಿದ್ದಾನೆ ? ”

ಬಲೆಕಾ ಬೇಗನೆ ಮಾತುಮುಗಿಸಲಿಲ್ಲ ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಕೇಳಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಅರಿತುಕೊಂಡಳು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಉತ್ತರಕ್ಕೂ ಅವಳಲ್ಲಿ ಉದ್ವಿಗ್ನತೆಯು ಬೆಳೆಯತೊಡಗಿತು ಕೊನೆಗೆ ಕೆಳಗೆ ಬಿಟ್ಟಳು “ ಆತನ ಮನೆಯವಳು ಹೇಗಿದ್ದಾಳೆ ? ”

“ ಅವನ ಮನೆಯವಳು ಇಲ್ಲ ”

“ ಅವನು ಮದುವೆಯಾಗಿಲ್ಲವೇ ? ”

“ ಇಲ್ಲ ”

“ ಅವನು ಹಾಗೆಯೇ ಇದ್ದಾನೆಯೇ ? ”

“ ಹೆಂಗುಸರಿಂದರೆ ಅವನಿಗೆ ಹೆದರಿಕೆ ”

ಉಸಿರು ಬಿಡದೆ ಕೇಳಿದಳು “ ನೀವು ಅವನ ಗೆಳೆಯರೇನು ? ”

“ ಅಹುದು, ನನಗೆ ಆತನ ಪರಿಚಯವಿದೆ ”

“ ನೀವು ನನ್ನ ಗೆಳತನವನ್ನು ಬಯಸುವಿರೇನು ? ”

ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ರೋಮರೋಮದಲ್ಲಿ ಬಯಕೆಯು ಕೊನರಿತು
ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ಸ್ತಬ್ಧನಾದ

ಜುಲೇಕಾ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕೈಹಿಡಿದು “ ನಿಮಗೆ ನನ್ನ
ಗೆಳೆತನ ಬಿಡವೆ ? ”

ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಸುಮ್ಮನಾಗಿದ್ದಿತು

“ ನನ್ನದೊಂದು ಮಾತನ್ನು ನಡೆಯಿಸುವಿರಾ ? ”

“ ? ”

“ ನಡೆಯಿಸುವಿರಾ ? ”

ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತನ್ನ ಅಂತಃಕರಣವೂರ್ವಕವಾದ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು
ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ರೆಪ್ಪೆಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ಮಾಡಿ
ನೋಡಿದನು — ಯೌವನದ ವಸಂತಮಾಸದಲ್ಲಿ ಕಮಲದ ಈ
ಮೊಗ್ಗಿಯು ಅದೆಷ್ಟು ಸುಂದರವಾಗಿ ಮನೋಹರವಾಗಿ ಅರಳುತ್ತಿ-
ರುವುದು !

“ ನಡೆಯಿಸುವೆಯಾ ? ನೋಡು, ಶಮಶೇರನನ್ನು ನನಗೆ
ತಂದುಕೊಡು ಅವನು ಹೇಗಿರುವನು ?... ಅವನು ಹೇಗೆ ಗಲ್ಲ-
ನ್ನೆರವನು ? ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡುವೆನು ”

*

*

*

ಫೇರಿಶ್ ಸಾಹೇಬರು ಬಂದು ಕೇಳಿದರು “ ಹೇಳು ಜೈಲು
ಬಿಡು ಅಥವಾ ? ”

“ ಸಾಹೇಬರೆ, ಕೆಲಸ ಕರಿಸುವಾದುದು. ಅದರೂ ನೋಡುವೆ
ಆದರೆ ೧೫೦೦೦ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡಿಸಿರಿ. ”

“ ಒಳ್ಳೇದು ”

*

*

*

ಫೇರಿಶ್ ಸಾಹೇಬರ ಮಹಾ ಅಸ್ತವೆಂದರೆ ಹಿರಿಯ ಮಗಳಾದ
ಜುಲೇಕಾ ಅವಳೊಡನೆ ತಮ್ಮ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಅಂಟಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದ-
ವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಅವಳು ಸುಟ್ಟು ಭಸ್ಮಮಾಡಿದ್ದಾಳೆ. ಆದರೂ ಅವಳು
ಹೆಂಗುಸು. ತನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ನೀರು ಮಾಡ-

ಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುತ್ತಾಳೆ ನಿರಾಗಿ ತರಂಗಿತವಾಗಿ ಅನಂದದಿಂದ ಪ್ರವಹಿಸಲಿಚ್ಛಿಸುತ್ತಾಳೆ ಅವಳು ಉರಿಯುತ್ತಾಳೆ ತಣ್ಣಗಿನ ನೀರು ಅವಳಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕುಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ನೀರು ಅವಳಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ನಂದುವುದಕ್ಕೆ ಅವಳು ನೀರನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾಳೆ ಯಾರಾದರೂ ಹಿಡಿದ ಸ್ತೂಪವಾಗಿ, ತನ್ನಲ್ಲಿಯ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ನಂದಿಸುವ ನೀರಿನ ಹೊಳೆಯಾಗಿ ತನ್ನ ಬಳಿ ಬರಲೆಂದು ಬಿಡುತ್ತಾಳೆ ಅದುದರಿಂದಲೇ ಅವಳು ಎಲ್ಲರ ಮೇಲೂ ತನ್ನ ಬೆಂಕಿಯ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಅದುವೇ ಅವಳು ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಫೇರಿಶ್ ಸಾಹೆಬರ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಅಸ್ತ್ರವಾಗಿದ್ದಾಳೆ

ವರ್ಗದಿಂದ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹಾರುತ್ತ ಬಿ ಎ ದ ವರೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾಳೆ ಇದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅನಳಿಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ಓದುವಳೋ, ಅದಾಗ ತರಗತಿಯ ವರೆಗೆ ಹೋಗುವಳೋ—ಇದಾಗಿರಬಹುದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ತನ್ನ ಒಡತಿಯು ತಾನೇ ಆಗಿದ್ದಾಳೆ ಅಯ್ಯೋ ಅವಳಿಗೆ ಒಡೆಯನಾರೂ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿಲ್ಲ !

ತಂದೆಯ ಮೇಲೆ ಅಧಿಕಾರ ನಡೆಯಿಸುತ್ತಾಳೆ, ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಓದುತ್ತಾಳೆ, ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತೀರ್ಣಳಾಗುತ್ತಾಳೆ ಇದರ ವಿಸ್ತಾರ ಅವಳೇನನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲ

*

*

*

ತಾಯಿಯ ಅಂತಿಮ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ ಮೇಲೆ ರಮಚಂದ್ರ ಅದೃಶ್ಯನಾಗಿದ್ದಾನೆ, ಅಗಮ್ಯನಾಗಿದ್ದಾನೆ, ಶಾಂತನಾಗಿದ್ದಾನೆ ದಟ್ಟವಾದ ಅರಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವನು ವಾಸಿಸುತ್ತಾನೆ ಯಾವ ಗಲಾಟೆಯನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಅವನು ಈಗ ಹೊಲಸುಹೊಲಸಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ ಬಾಡಿದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ ಆದರೂ ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಸುಂದರನಾಗಿದ್ದಾನೆ ಈವೊತ್ತು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ತನ್ನ ಗೆಳೆಯ ಸಜನಸಿಂಹನ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ ಸಜನಸಿಂಹನು ಶಿಕ್ಷಿತ ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ವ್ಯಕ್ತಿಯಿರುವುದರಿಂದ ಎಲ್ಲರ ಆದರಕ್ಕೂ ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೂ ಪಾತ್ರನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

ಮನೆಯ ಒಳಗೆ ಇಬ್ಬರೂ ಎದುರುಬದುರಾಗಿ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ. ಶಮಶೀರನೆಂದ “ ಸಜನ್, ನನ್ನ ತಾಯಿ ತೀರಿದಳು ! ಅವಳು ನನಗೆ ಹೇಗಿದ್ದಳೆನ್ನುವುದು ಗೊತ್ತಿದೆಯೇ ನಿನಗೆ ! ”

“ ಶಮಶೀರ, ಈಗ ಅದುದನ್ನು ಚಿಂತಿಸುವುದರಿಂದೇನು ಪ್ರಯೋಜನ ? ಪರಮಾತ್ಮನ ಇಚ್ಛೆ ! ದುಃಖಿತನಾಗಬೇಡ ! ”

“ ಇಂದಿನ ವರೆಗೆ ಬಹುಕಾಲ ಜೀವಿಸುತ್ತಾಯಿತು ಇನ್ನಾರಿ-ಗೊಸ್ಕರ ಜೀವಿಸಲಿ ! ”

“ ಶಮಶೀರ, ನಿನ್ನ ಇನ್ನೂ ಬಹು ದಿವಸ ಬದುಕಬೇಕು ”

“ ಪುಣ್ಯವೇ ನಷ್ಟವಾಗಿ ಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ನಾನು ಜೀವಿಸಿ-ಯಾದರೂ ಏನು ? ಪುಣ್ಯ ನಷ್ಟವಾದ ಮೇಲೆ ಜೀವಿಸಿರಲು ಯತ್ನಿಸುವುದೆಂದರೆ ವಿಡಂಬನೆಯೇ ಸರಿ ತಾಯಿ ನನ್ನ ಪುಣ್ಯದ ಪ್ರತಿಮೆಯಾಗಿದ್ದಳು ಅವಳು ಹೊರಟುಹೋದಳು ! ಗೆಳೆಯ-ರಿದ್ದಾರೆ, ಅವರಿಗಾದರೂ ಎಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ಕಷ್ಟಕೊಡಲಿ ? ಪುಣ್ಯವೇ ನಷ್ಟವಾದ ಮೇಲೆ ಅ-ರ ಗೆಳೆತನವಾದರೂ ಎಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ಇದ್ದೀತು ? ಸಜನ್, ಜೀವನದ ಪುಣ್ಯ-ನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು, ರಸಹೀನ-ನಾಗಿಯೂ, ಸ್ನೇಹಹೀನನಾಗಿಯೂ, ಉದ್ದೇಶಹೀನನಾಗಿಯೂ, ಜೀವನಹೀನನಾಗಿಯೂ ದಿನಗಳನ್ನು ಕಳೆಯುವುದರಿಂದೇನು ಲಾಭ ? ಸಜನ್, ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ನಾನು ಬಿಕ್ಕಾಗಿದ್ದೇನೆ, ನರಕದಲ್ಲಿಯೂ ನಾನು ಬಿಕ್ಕಾಗಿರುವೆನೋ ಏನೋ ಸಜನ್, ಒಳ್ಳೆಯ ಮತ್ತು ಕೆಡುಕು ಏನಗಳ ಹೊಣೆಯು ಸರಕಾರದ ತಲೆಯ ಮೇಲಿಡೆಯೆಂಬುದನ್ನು ನಿನ್ನ ಬಲ್ಲೆ. ಸಜನ್, ವಾಡಿಸಬೇಡ ಒಂದೆ ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳಗೊಡು ”

“ ಶಮಶೀರ ಏನು ಬೊಗಳುತ್ತಿರುವೆ ? ”

“ ನಾನೆಂದಾದರೂ ಬೊಗಳಿರುವೆನೆ ? .. ನಾನು ಇದನ್ನು ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ”

“ ಏನು, ನಿನ್ನ ಮಿತ್ರಹೀನನಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲ ? ”

“ ಸಜನ್, ನಾನು ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮಿತ್ರತ್ವವು ಅವರಿಗೆ ಭಾರವಾಗಿರಬಹುದು ”

ಸಜನ್ ಸ್ವಲ್ಪ ಬೆದರಿದ

“ ಸಜನ್, ನನ್ನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಏನೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ನಿನ್ನ ಬಲ್ಲೆ ಒಂದು ಮನೆಯಿದೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಬಡವ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಹೌದು, ಇನ್ನೊಂದು ಸತ್ತು ನನ್ನ ಹತ್ತಿರವಿದೆ ಅದನ್ನು ನಾನು ನಿನಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೆನೆ ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಹೊರತು ಇನ್ನಾರಿದ್ದಾರೆ ಹೇಳು ? ”

“ ಈವೊತ್ತು ನಿನ್ನಿಷ್ಟು ದುಃಖಿತನೆಂಕಾಗಿರುವೆ ಶಮಶೇರ ? ”

“ ನನ್ನ ಹತ್ತರ ೧೦,೦೦೦ ರೂಪಾಯಿಗಳಿವೆ ನಿನ್ನ ಹೊರತು ಅವನ್ನು ನಾನಾರಿಗೂ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ ಕಂಡೆಯಾ ? ”

“ ? ”

“ ನೋಡು, ಒಳ್ಳೆ ನೆನಪಿಡೆ ಸ್ವೀಕರಿಸು ನನಗೆ ಈ ಜಗತ್ತಿನಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡು. ”

ಸಜನನ ಹನ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಕಂಬನಿಗಳು ಸುರಿಯತೊಡಗಿದುವು ಅವನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಎಂದ “ ಶಮಶೇರ, ನಾನು ೧೫೦೦೦ ರೂಪಾಯಿ ಬೆಲೆ ನಿನಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ, ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತೋ ? ”

“ ಇನ್ನಿಷ್ಟು ಒಳಿತಾಯಿತು ನನ್ನ ಗೆಳೆಯನಿಗೆ ೫೦೦೦ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಸಿಕ್ಕುವವು ”

ಸಜನಸಿಂಹನ ಅಳುವು ಉಕ್ಕಿಬಂದಿತು

ಶಮಶೇರನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿದ “ ಸಜನ್, ದುಃಖಿತನಾಗಬೇಡ. ನಿನಗೆ ಮೋಸದ ತಿರಸ್ಕಾರವಿದೆ. ನನಗೂ ಹಾಗೆಯೇ ಅದರೆ ಇದು ಮೋಸವಲ್ಲ ಸಮಾಧಾನವೆನಿಸದಿದ್ದರೆ ಈ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ದೀನರಿಗಾಗಿ ವೆಚ್ಚಮಾಡು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಆ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಅವರವೇ, ಅವರಿಗಾಗಿಯೇ ಇವೆ. ”

ಸಜನಸಿಂಹ ಅಳುತ್ತಾಅಳುತ್ತ “ನಿನು ಒಂದಾಗ ನಾನು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ— ನಿನ್ನನ್ನು ಹೇಗೆ ಹಿಡಿದುಕೊಡಲಿ? ಆಗ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ವಜ್ರಾಘಾತವೇಕಾಗಲಿಲ್ಲ? ” ಎಂದ

“ ಆ ವಿಚಾರವನ್ನು ಇಷ್ಟು ಭಯಂಕರವಾದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬೇಡ ನಾನು ನೋಡುವ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ ನೋಡು ನಾನು ಸಾಯಬೇಕಾಗಿದೆ, ಇಂದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ನಾಳೆ ಸಾಯಲ ಬೇಕು ಸರಕಾರವು ನನ್ನನ್ನು ಹುಡುಕದೆ ಬಿಡದು ಅದಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕೈಗಳಿವೆ ಗುಪ್ತಚಾರರಿದ್ದಾರೆ ನಿನ ದರೂ ನಾನು ಸಾಯಲೇಬೇಕಲ್ಲವೇ? ಸಂಕರದ ಕೈಯಲ್ಲ ಸಿಕ್ಕು ಸತ್ತರೆ ಸ್ವಲ್ಪವಿಲ್ಲ ಸ್ವಲ್ಪ ನಾನು ಉಪಕಾರಮಾಡಬಹುದು ನಿನ್ನ ಮುಖ ತರ ನಾನು ಸರಿಯಾಳಾಗದಿದ್ದರೆ ಆ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಯಾರ ಕೈಗೆ ಹತ್ತುತ್ತವೂ ಏನೋ! ನನ್ನ ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕರೆ ಬಹಳೇ ಒಳಿತು ಅವನು ಅವುಗಳ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬಹುದು ”

ಸಜನಸಿಂಹ ಅತ್ಯಂತ ದುಃಖಿತನಾಗಿ “ಅಯ್ಯೋ, ಶಮಶೇರ ” ಎಂದನಿಷ್ಟೆ ಮುಂದೆ ಬಾಯಿಂದ ಮಾತುಗಳೇ ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ

ಶಮಶೇರನೆಂದ “ ದುಃಖಿಸಬೇಡ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ನಾನು ಬಹಳವಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿದ್ದೇನ ನನಗೆ ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗವೇ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ ಪಾಪದ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ನಾನದಲ್ಲ ತರಬೇಡ ಮಿತ್ರಾಘಾತ ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆನೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಡ ಗೆಳೆಯನ ಬಯಕೆಯನ್ನೇ ಪೂರ್ತಿಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವೆನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಉಳಿಯಲಾರದಂತಹ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಪೂರ್ತಿಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವೆಯೆಂಬುದನ್ನು ನಾನೇ ಬೇಡ. ನಾನೇಕೆ ಸಾಯಬಯಸುವೆನೆಂಬುದನ್ನು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವೆಯೇನು? ಸಾವನ್ನು ಬಯಸುವುದು ಲಜ್ಜಾಸ್ಪದವಾದುದು ಅದು ಅಂತಹ ತುಚ್ಛ ವಸ್ತುವು ಬಯಸುವಂತಹ ವಸ್ತುಗಳು ಎರಡೆ. ಒಂದು ಜೀವನ, ಇನ್ನೊಂದು ಮೋಕ್ಷ ಸಾವು ಮೋಕ್ಷವಲ್ಲ ಅದುದರಿಂದ ನಾನು ಸಾವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಸಾವು ಮೋಕ್ಷದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಬರುವುದೇಕೆ? ಅವನ್ನೂ ನಾನು

ಅಂಗೀಕರಿಸುವೆನು ಅದನ್ನು ಮುಂದೂಡಲಿಚ್ಛಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಈಗ ಸಾಯುವ ಸಮಯ ಬಂದಿದೆ ಈಗ ನನಗೆ ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ದುಃಖವಿನ್ನಿತಿಲ್ಲ ನಾನು ಸಾಯುವುದರಿಂದ ಜನಗಳಿಗೆ ದುಡ್ಡು ಸಿಕ್ಕುವುದು, ನನಗೆ ಪರಮಾರ್ಥವು ದೊರೆಯುವುದು ಎರವತ್ತಕ್ಕ ಹಣವು ಸಿಕ್ಕು ಅದು ಸುಖಿಯಾಗಿರಬೇಕೆಂದೇ ಸಾವು ಬರುವುದು ಪರಮಾತ್ಮನು ಅವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಲು ಧನ್ಯವಾದಗಳೊಡನೆ ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಮುಂದರಿಯಬಾರದೇಕೆ ' ಆ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವನ ಮಿತ್ರರೂ ಅನಿಗಿ ನರನಾಗಬಾರದೆ ಕೆ' ತನ್ನ ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಇಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನೆರವಾದರೆ ಪಾಪದ ಗ್ಲಾನಿಯು ಸುಟ್ಟುಹೋಗುವುದು ಇದರ ಹೊರತು ಬೇರೊಂದು ಉಪಾಯವಿಲ್ಲ ನಾನು ಮೋಹನನಾಗಿದ್ದೆ ಸಾವನ್ನು ಒಂದು ಕ್ಷಣವಾದರೂ ಮುಂದೂಡಲು ಇಚ್ಛಿಸಿದೆನೆ ' ಚಿಂತಿಸಿದೆನೆ ' ನಿನ್ನ ಮಿತ್ರನಾಗಿದ್ದೆ ಮೃತ್ಯುವಿನ ಎರಗೂ ಅವನಿಗೆ ನರನಾಗಬಾರದೇ ' "

ಸಜನನಿಗೆ ದುಃಖವು ಮರಕಳಿಸಿತು ಒತ್ತರಿಸಿ ಬಂದಿತು " ಶವಶೇರ, ನಿನಗೆ ಕೈಮುಗಿವೆ ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು ನನಗೆ ಮತ್ತೆನೂ ಹೇಳಬೇಡ ನನ್ನ ಪರಲೋಕವನ್ನು ಕಡಿಸಬೇಡ ನನ್ನ ತಪ್ಪನ್ನು ಸುಧರಿಸಲು ನನಗೆ ಅವಕಾಶಕೂಡು " ಎಂದು ಅಳುವಿನ ದನಿಯಿಲ್ಲ ನುಡಿದ

ರಮಣ ರಸನಸಿಂಹನ ಎರಡೂ ಹಸ್ತಗಳನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸಿ ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕಂಬನಿಮಂಭಿದ ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತ " ಬೇಡ, ಬೇಡ ಸಜನ್ ನಾನು ಏನಾಗುವುದೆಂಬುದನ್ನು ಒಳ್ಳೆ ನಾನು ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ಆಗುವುದು ಧೈರ್ಯ ತಾಳು ಧೈರ್ಯ ತಂದುಕೊಳ್ಳುವುದೂ ಇದೇ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಗಂಡುಸರಂತೆ ಧೈರ್ಯ ತಾಳು ತಿಳಿಳಿಯನಂತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡು ಏಳು ಹೊರಡು "

ತನ್ನ ಮಿತ್ರ ಸಜನಸಿಂಹನನ್ನು, ತನ್ನ ಅಗಮನದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಪೋಲೀಸರಿಗೆ ತಿಳಿಸಲು ಕಳಿಸಿಯೆ ಬಿಟ್ಟು ಶವಶೇರ

ಇತ್ತ ಕಡೆಯಿಂದ ಶಮಶೇರನು ಅವನನ್ನು ನೂಕಿದ, ಅತ್ತ ಕಡೆಯಿಂದ ಅವನನ್ನು ಬಲೇಕಾಸ ಕಣ್ಣುಗಳು ಬಗ್ಗಿ ದುವು ಅವನು ವಿವಶನಾಗಿ ಹೊರಟುಹೋದನು

*

*

*

ಫೇರಿಶ್ ಸಾಹೇಬರು ಕೋಪದಿಂದ ಕೇಳಿದರು “ ಮತ್ತೆ ಸುಮ್ಮನಾದೆಯಾ ? ”

ಸಜನಸಿಂಹ ಅಳುತ್ತಿದ್ದ, ಮತ್ತೆ ಸುಮ್ಮನಿರುತ್ತಿದ್ದ

“ ಇದೇನೋ, ಮಾತಾಡುವುದಿಲ್ಲವೇನು ? ”

ಕಂಬನಿದುಂಬಿದ ಕಣ್ಣುಗಳು, ವಿವಶತೆ, ಮೂಕಮೌನ

“ ಒಳ್ಳೆಯದು, ಅಂತಃಕರಣದ ಕಳವಳವನ್ನು ಕಡಮೆ ಮಾಡಿಕೋ ” ಎಂದು ಫೇರಿಶ್ ಸಾಹೇಬರು ಹೊರಟುಹೋದರು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಜುಲೇಕಾ ಬಂದಳು.

“ ಸಜನ್, ಅದೆಷ್ಟು ದಿನಗಳಿಂದ ನಿನ್ನ ದಾರೀನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ ! ”

ಸಜನಸಿಂಹ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ ಕೆಲ ನಿಮಿಷಗಳು ಕಳೆದು ಹೋದ ಮೇಲೆ ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆಲೆ “ ಅವನು ಈಗ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ ” ಎಂದ

ಅವನು ಈ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಆಡುವಾಗ ತನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು ಸೀಳಿ, ನಿರ್ವಪ್ರಯತ್ನವೂವಕ ಆಡುತ್ತಿರುವನೋ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ಎನಿಸಿತು

ಈ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಜುಲೇಕಾ ಕ್ಷಣಕಾಲ ಸ್ತಬ್ಧಳಾಗಿ ನಿಂತಳು ಬಳಿಕ “ ಸಜನ್, ನೀನೇಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯವ ! ಬಾ, ನನ್ನ ಕಿರುಮನೆಗೆ ಹೋಗೋಣ ” ಎಂದಳು.

ಸಜನಸಿಂಹ ಸ್ತಂಭಿತನಾಗಿ, ಮಂತ್ರಮುಗ್ಧನಾಗಿ ಎದ್ದುನಿಂತ.

ಸ್ವಗೋಪಮ ಕಿರುಮನೆಯಲ್ಲಿ

“ ಕುಳಿತುಕೊ ” ಎಂದು ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿರಿಸಿದಳು- ಜುಲೇಕಾ ತಾನು ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಕೋಚಿನ ಮೇಲೆ ನಿಸಂಕೋಚದಿಂದ ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತವಾಗಿ ಕುಳಿತಳು

“ ఏను హేళుత్తిదే ! హాం, ఆ రమలేరన విశారవాగి
 హేళు ” ఎందు బులేకా ప్రతియందు విషయవన్న తీదు-
 క్కొండళు బళిక ఎండళు “ నిన్న రమలేర మహామూర్ఖ ! ”

సజనసింహ వేదనేయింద, అసేయింద, నాచికేయింద
 ఎచ్చరదప్పుత్త సాగిద్ద

ఇష్టరల్ల ఫేరిర సాహేబరు బందరు—

“ బద్మాష! నాయీ! కత్తే! ”

అవను కణ్ణేత్తి నోడిద బులేకా కుఘూర! బీత్తద
 బాదు ట్టు జేన్నాగి బిద్దితు !

*

*

*

అదే క్కొరిన మే లే అదే రమలేర

ఎదురినల్ల ఆరక్త, ఆజంజల నౌదామిసియంత మన-
 మూహక భంగియల్ల బులేకా సంతిద్దాళే

“ రమలేర, నిన్ను బంధితనాగువేయా ”

“ హూం ”

“ పుంలేసరు ఒరుత్తిద్దారే ”

“ బరుత్తిరబాదు ”

“ నినగే గల్లాగువదు ”

“ గోత్తు ”

“ బాపిసబింకేన్ను వేయా ”

“ హేగే ? ”

“ నాను బదుకిసబల్లే ”

“ అదూ గోత్తు, అదరే ఏకే బదుకిసబింకేన్ను వే ”

“ గల్లిందరే ననగే భయవాగుత్తదే గల్లు ఒళ్ళేయదల్లి ”

“ బులేకా, నాను ఏతక్కాగి యారిగొప్పర బదుక
 బింకు ”

“ ನನ್ನ ಹೆಸರು ! ನಿನಗೆ ಹೆಗೆ ಗೊತ್ತು ?
ನಿನಾರು ? ಹೆಸರುಗೊಂಡು ಮಾತನಾಡಿಸಲು ನಿನಾರು ”

“ ಸಾಹೆಬರ ಮಗಳು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆ ? ನಿನ್ನನ್ನು ಬಹು
ದಿನಗಳಿಂದ ಬಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಯ ನರಿಗೆ ಹೆಸರುಗೊಂಡೇ ಮಾತನಾಡು-
ತ್ತಿದ್ದೆ, ಇನ್ನು ಹೆಸರುಗೊಂಡು ಮಾತನಾಡಬಾರದೆನು ? ”

“ ಶಮಶೀರ, ನೀನು ಧಿಟ್ಟನಿರುವೆ ”

“ ಇರಬಹುದು ನೀನು ಸಣ್ಣವಳಿದ್ದಾಗ ನೋಡಿದ್ದೆ ಆಗ
' ಜುಲೇಕಾ ' ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದೆ ಆಗ ಬಿದ್ದ ರೂಢಿ ಈಗ ತಪ್ಪುವುದೆ ?
ಅದರೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಎಂದು ಕರೆಯಬೇಕು ? ಹೇಳು ! ”

“ ಏನೇ ಇರಲಿ ಇನ್ನು ನನ್ನ ಹೆಸರು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಡ
ನೀನು ಜೀವಿಸಬೇಕೆನ್ನುವೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ? ”

“ ಯಾರಿಗೋಸ್ಕರ ? ”

“ ನಿನಗಾರೂ ಇಲ್ಲವೆ ? ”

“ ನನಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ಎಲ್ಲರೂ ಎಂದರೆ ಸಾವು ! ”

“ ಹಾಗಲ್ಲ ಶಮಶೀರ, ನಾನು ಜುಲೇಕಾ ನಾನು ಸಾವಲ್ಲ
ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಬದುಕಿಸಬಲ್ಲೆ ನಾನು ಸಾವೂ ಇದ್ದೇನೆ ”

“ ಬದುಕಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನನಗಾಗಿ ವೆಚ್ಚಮಾಡಬೇಡ
ನಾನು ಯಾವುದಕ್ಕಾಗಿ ಜೀವಿಸಲಿ ? ಬದುಕಿದ್ದುಕೊಂಡು ಇನ್ನೊಬ್ಬ-
ರನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಸಾಯಲಾ ? ಬೇಡ, ಜುಲೇಕಾ ”

“ ಒಳ್ಳೇದು, ನೀನು ' ಜುಲೇಕಾ ' ಎಂದು ಕರೆ, ನಾನು ಬೇಡ-
ವೆನ್ನುವುದಿಲ್ಲ ! ಕೋಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ ! ನೀನು ನನ್ನ ಹೆಸರು
ತೆಗೆದುಕೊ, ನಾನು ಸಿಟ್ಟುಗುವುದಿಲ್ಲ ! ನೀನು ಬೇಕಾದ ಹೆಸರಿನಿಂದ
ನನ್ನನ್ನು ಸಂಬೋಧಿಸಬಲ್ಲೆ ! ಶಮಶೀರ ! ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಬದುಕಿ-
ಸೆಂದು ಏಕೆ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ ನನಗೆ ? ನನ್ನ ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಳು ಯಾರೂ
ಇಲ್ಲ; ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಬದುಕಿಸುವೆ, ನೀನು ಬದುಕುವೆ ನೀನು
ಸಾವನ್ನೇಕೆ ಬಯಸುವೆ ? ”

“ ನಾನು ಅದನ್ನೂ ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ ”

“ ಬೆಂಟ್, ಶಮಶೀರ, ಬೇಡ ಏನನಾದರೂ ಬಯಸು; ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಬಯಸು, ಏನನಾದರೂ ಮಾಡು; ಆದರೆ ಬಯಸು, ಬಯಕೆಯೇ ಜೀವನ ! ”

“ ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರವೆ ನನಗಾಗಿ ಸಾವಿದೆ ”

“ ಸಾವಿನ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಬೇಡ ಶಮಶೀರ, ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಅದರೆ ನೀನು ಬದುಕಿರು ಮತ್ತು ಗೆದ್ದೆ ಜೀವಿಸಲಿಕ್ಕೂ ಗೆದ್ದೆಯಲಿಕ್ಕೂ ನಿನಗಾರೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ನಾನು ... ”

“ ತಾವು ಬುಲೇಕಾ ! ನಾನು ಗಲ್ಲಿಗಾಗಿ ಜೀವಿಸಿರುವೆ, ಗಲ್ಲಿಗಾಗಿ ಸೋತುಹೋಗಲು ? ”

“ ಹಾಗಲ್ಲ ! ನೀನು ಬಹಳ ಕೆಟ್ಟ ಮನುಷ್ಯ .. ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇನು ನಾನು ‘ ಬುಲೇಕಾ ’ ಎಂದು ? ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ ನೀನು ಮತ್ತಾರಿಗೋಸ್ಕರವಾಗಿಯೂ ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಲಾರೆಯಾ ? ನೋಡು, ವಿಚಾರಮಾಡಿ ಸೇವು ! ಮತ್ತಾರಿಗೋಸ್ಕರವಾಗಿಯೂ ಜೀವಿಸಲಾರೆಯಾ ? ”

“ ಮತ್ತಾರಿಗೋಸ್ಕರ ? ”

“ ಯಾರಿಗೋಸ್ಕರ ”

“ ಇಲ್ಲ ”

“ ನೀನು ಸಾಯುವೆ ”

“ ಸಿದ್ಧನಿರುವೆ ”

*

*

*

ಬುಲೇಕಾ ಹೊರಟುಹೋದ ಮೇಲೆ ಎರಡು ಗಂಟೆಕಾಲ ಕಳೆದು ಹೋದ ಬಳಿಕ, ಬಂದೂಕು ಸಂಗ್ರಾಹಕರಿಂದ ಸಜ್ಜಿತರಾಗಿ ಅನೇಕ ಸಿಪಾಯರು ಬಂದು, ಶಮಶೀರನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದರು ಫೇರಿಶ್ ಸಾಹೇಬರು ಗರ್ವದಿಂದ ಶಮಶೀರನನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೊರಟಿದ್ದರು ಅಗ ಅವರ ಮಿಸೆಯ ಒಂದೊಂದು ಕೂದಲೂ ನಿಮಿರಿ ನಿಂತಿದ್ದಿತೆಂದು ನೋಡಿದವರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.

*

*

*

ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕೊಡನೆಯೇ ಜುಲೀಕಾ ಕೆಳೆದಳು “ ಪಾಪಾ (ತಂದೆ), ಶಮಶೀರನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದಿರೇನು ? ”

“ ಹಿಡಿಯದೆ ಏನು ! ಬಿಡುವೆನೆ ? ”

“ ಪಾಪಾ, ಎಂದಿನಿಂದ ನಿಮಗೆ ಅವನ ಪರಿಚಯವಿದೆ ? ”

“ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದ. ”

“ ಅದು ಹೇಗೆ ಪಾಪಾ ? ”

“ ಉಹುಂ ! ”

“ ಹೇಳುವದಿಲ್ಲವೆ ಹಾಗಾದರೆ ? ”

“ ಜುಲೀ, ನೀನು ಬಹಳ ಹುಟ್ಟಿಮಾರಿ ! ”

“ ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲನುಕ್ತಿಸುತ್ತೇನೆ ”

“ ಅದಂತಕ್ಕೆ ? ”

“ ಅದೇತಕ್ಕೇ ಇರಲಿ” ಹೇಳಿರಿ ಮಾವಾ ”

“ ಒಮ್ಮೆ ನಾನು ದರೋಡೆಯೊರರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕೆ ಆಗ ನೀನೂ ನನ್ನ ಸಂಗಡ ಇದ್ದೆ ಆಗ ನಾನು ರಾಣೆದಾರನಾಗಿದ್ದೆ; ದರೋಡೆಯೊರರಿಗೆ ನಾನು ಜಿಲೆಯುಳ್ಳ ವ್ರಾಣಿಯಾಗಿದ್ದೆ ದುಷ್ಟರು ನನ್ನನ್ನು ಕೊಂದೆ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಶಮಶೀರ ಬಂದ, ಅವನು ಅವರ ಸರದಾರನಾಗಿದ್ದ ಅವನು ನಮ್ಮನ್ನು ಬದುಕಿಸಿದ ಆಗ ನನಗೆ ಕಾಲು ಗಾಯವಾಗಿ ನಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ ನಡೆಯಲು ಬರುವ ವರಿಗೆ ಆತನ ರುಕ್ರೂಪ ಹೊಂದುತ್ತಿದ್ದೆ ಹೀಗೆ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಆತನ ಅತಿಥಿಗಳ ಗಿದ್ದೆವು ಅದೇಷ್ಟೇ ದಿವಸ ಶಮಶೀರ ನನ್ನನ್ನು ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳ ವಿಚಾರವಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿ ವಿಚಾರಿಸಿ ತೊಂದರೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ. ಇವನನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಟ್ಟರೆ ನನಗೆ ಬಹಳ ಕೀರ್ತಿ-ಬರುವದೆಂದು ಆಗಲೇ ತಿಳಿದಿದ್ದೆ ದುಷ್ಟನಾದರೂ ಸಜ್ಜನರಂತೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾನೆ ! ”

*

*

*

ಸೆರೆಮನೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೂ ಕೈದಿಗಳೂ ಬಹಳ ತತ್ಪರತೆಯಿಂದ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಸೆರೆಮನೆಯ ಒಳಅಂಗಳದ ಒಂದು ಮೂಲೆ-

ಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಟ್ಟಿಯಿದೆ ಅದರ ಮೇಲ್ಭಾಗ ಕಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ಮಾಡಿ-
ದುದಾಗಿದೆ ಅದರ ಎರಡೂ ಬದಿಗಳಿಗೆ ಕಬ್ಬಿಣದ ಎರಡು ಕಂಬಗಳನ್ನು
ನಿಲ್ಲಿಸಲಾಗಿದೆ ಅವು ಸುಮಾರು ಏಳು ಅಡಿ ಎತ್ತರವಾಗಿರಬಹುದು
ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಇನ್ನೊಂದು ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಂಬವನ್ನು
ಇಡಲಾಗಿದೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸುಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗದಗಡೆಯನ್ನು ಹಚ್ಚಲಾಗಿದೆ
ಇದೆ ಫಾಂಸಿ !

ಈ ಕಬ್ಬಿಣದ ಫಾಂಸಿಯನ್ನು ತಿಕ್ಕಿ ತಿಕ್ಕಿ ಸ್ವಚ್ಛ ಮಾಡುತ್ತಿ-
ದ್ದಾರೆ ಕೈದಿಗಳು ಫಾಂಸಿ ಎಂದರೆ ನೆಂಬುವನ್ನು ಕೈದಿಗಳಿಗಿಂತ
ಅಧಿಕವಾಗಿ ಯಾರು ಅರಿಯಬಲ್ಲರು ? ಕೈದಿಗಳು ತಮ್ಮ ಪರಿಶ್ರಮ-
ದಿಂದ ಅದನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ನಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ
ಈವೊತ್ತು ಅದರ ಉಪಯೋಗವಾಗುವುದು ಈವೊತ್ತು ಅದು
ಹಾವಿನಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರಬೇಕು

ಫಾಂಸಿಯ ಹೊಸ ಇತಿಹಾಸವಿಷ್ಟು ಇದೆ ರಾಷ್ಟ್ರಸಂಘದ
ಸಭೆಯಲ್ಲೊಂದು ದಿನ ' ಫಾಂಸಿಯು ಹೇಗಿರಬೇಕು ' ಯಾವ
ಯಂತ್ರವು ಹೆಚ್ಚು ಉಪಯುಕ್ತವಾದುದು ? ' ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು
ಕುರಿತು ಚರ್ಚೆ ನಡೆದಿದ್ದಿತು ವಿಧಾನವನ್ನರಿಯದವರು ಫಾಂಸಿಯು
ಇರಲೇ ಕೂಡದೆಂದು ಹೇಳಿಕೆ ಎದ್ದುನಿಂತರು ಅವರನ್ನು
' ಪಾಯಿಂಟ್ ಆಫ್ ಆರ್ಡರ್ ' ದಿಂದ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಲಾಯಿತು ಏಕೆಂದರೆ
ಅವರ ಮಾತು ಅಸಂಗತವಿದ್ದಿತು ಫಾಂಸಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವರ
ಅಭಿಪ್ರಾಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿರಲಿಲ್ಲ ಫಾಂಸಿ ಇರಬೇಕೆನ್ನುವುದು
ನಿರ್ಣಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಿಷಯ. ಫಾಂಸಿಯು ಇದ್ದೇ ಇರುವುದು.
ಅದರೇ ಎಂತಹದಿರಬೇಕೆಂಬುದು ವಿಷಯವಾಗಿದ್ದಿತು ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ
ಭಾವವೂರ್ಣ, ಸಂಶೋಧನವೂರ್ಣ, ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಭಾವಣಗಳೂ
ಆಗಿದ್ದುವು. ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವುದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು
ವೇಳೆ ತಗಲುತ್ತದೆ? ಪ್ರಾಣಹೋಗುವುದು ದಯೆಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾದುದಲ್ಲ,
ಫಾಂಸಿಯ ಹಳೆಯ ರೂಢಿಯಾವುದು ? ಹೊಸದು ಯಾವುದು?
ಇವೆರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವ ವೈತ್ಯಾಸಗಳೇನು? ಫಾಂಸಿಯ ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ

ವಿಕಾಸವು ಹೇಗಾಗುತ್ತ ಬಂದಿದೆ? ಹೆಚ್ಚು ವೆಚ್ಚದ ಫಾಂಸಿಯು ಯಾವುದು? ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚದ ಫಾಂಸಿಯಾವುದು?—ಏಕೆಂದರೆ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಖರ್ಚಿನ ಚಿಂತೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಇರುತ್ತದೆ — ಮೊದಲಾದ ಅಸಂಖ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಬಿಂದುಗಳಿಂದ ವಿವೇಚನೆಯಾಗಿದ್ದಿತು

ಆ ವಿವೇಚನೆಯ ಪರಿಣಾಮ-ಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಈ ಕಬ್ಬಿಣದ ಫಿಷಣಂಟ್ರವು ನಿಂತಿದ ಈವೊತ್ತು ಅದನ್ನೇ ತಿಕ್ಕಿತಿಕ್ಕಿ ಸ್ವಚ್ಛ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ

ಇಲ್ಲಿಂದ ಮತನ್ನು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇವೆ ಫಾಂಸಿಗೆ ಹೊಂದವರ ಒಬ್ಬ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯೂ ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕಾಗಿದ್ದಿತು, ತರ್ಕದಿಂದ ಫಾಂಸಿಯು ಹೇಗಿರಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಲ್ಲ, ಫಾಂಸಿ ಹೋಗಿ ಫಾಂಸಿ ಹೇಗಿರಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಅನುಭವದಿಂದ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ

* * *

ಜೇಲ್ ಮಸರಿಂಟೆ-ಡೆ-ಟಾ, ಜೇಲರ್, ಕೊಲೆಗಡಕ, ಯುರೋ-ಸಿಯನ್ ಹಾಗೂ ಇಂಡಿಯನ್ ಉಚ್ಚ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕೆಲವರು ಫಾಂಸಿಯ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡಲು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ

ಕೊಲೆಗಡಕ ಫಾಂಸಿಯ ಹುರಿಯನ್ನು ಗಡಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕುತ್ತಾನೆ, ಹುರಿಯು ತೀರ ಹೊಸದು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಲ ಹೊಸ ಹುರಿಯನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಆ ಹುರಿಗೆ ಒಂದು ಭಾರವಾದ ಉಸುಬಿನ ಚೀಲವನ್ನು ಕಟ್ಟಲಾಗಿದೆ

ಯಂತ್ರವು ತಿರುಗಿತು! ಕಟ್ಟಿಯ ಮೇಲಿನ ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳು ಇಬ್ಬಗುವಾಗಿ ಕೆಳಗೆ ಮುಡಿಸಿಕೊಂಡವು ಚೀಲವು ಕೆಳಗೆ ಆಳವಾದ ಅಂಧ ಕಾರಮಯವಾದ ತಗ್ಗಿನಲ್ಲಿ ನೇತಾಡತೊಡಗಿತು

ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ ನುಡಿದರು “ ಸರಿಯಾಗಿದೆ! ”

* * *

ಶಮಶೀರನ ಕೈಗಳನ್ನು ಹಿಂದೆ ಕಟ್ಟಲಾಗಿದೆ ಸಂಗೀತಗನ ಸಹರಿಯಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಫಾಂಸಿಯ ಕಟ್ಟಿಗೆ ತರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ನೋಡಲು ಬದವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಈವಾಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ
ಯುರೋಪಿಯನ್ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಂಖ್ಯೆಯೆ ಮಿತಿವಾರಿದ್ದಿತೆನ್ನ ಬಹುದು
ಆ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಜುಲೀ ರಿಬೆಕಾ (Julie Rebecca) ಅಧವಾ
ಜುಲೀಕಾ ಒಬ್ಬಳೇ ಒಬ್ಬ ಭಾರತೀಯ ಮಹಿಳೆಯು

ಪ್ರಾಂತ್ಯಕರಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಪರಿಚಿತರಾದವರು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು
ಕರ್ನಾಟ ಗ್ರೇಟ್ ಹಾರ್ಟ್ ಸಾಹೇಬರು ಬರ್ಮಾಟದ ರಮಶೇರನ
ವಿಷಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಸಮಾಚಾರವನ್ನೂ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು
ಈವೊತ್ತು ಅಂತಿಮ ದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ
ಒಂದು ಕೆನುರಾ ಇದೆ

ಶಮಶೇರ ತಾನಾಗಿಯೇ ಫಾಸಿಯ ಕಟ್ಟೆಯನ್ನೇರುತ್ತಾನೆ
ಅಳುತ್ತಲೂ ಇಲ್ಲಿ, ನಗುತ್ತಲೂ ಇಲ್ಲಿ ಆಗುಹೋಗುವ ಕಡೆ ಲಕ್ಷ್ಯವೆ
ಇರಲಿಲ್ಲವೇನೋ, ಅವನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಹಣಗಾಟವಿರಲಿಲ್ಲವೇನೋ!

ಯುರೋಪಿಯನ್ ರಮಣಿಯರು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು, ತಮ್ಮ
ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ತಮಾಷೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಗುತ್ತಿದ್ದರು ಯುರೋಪಿ-
ಯನ್ನರೂ ತಮಾಷೆಮಾಡಿ ಅನಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು!

ಜುಲೀ ಒಂದು ಸಲ ಶಮಶೇರನನ್ನು ನೋಡಿದಳು ಆ
ಮೇಲೆ ನೋಡಲಿಲ್ಲ ಕರ್ನಾಟ ಸಾಹೇಬರ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಕುಳಿತು,
ಅವರೊಡನೆ ಮಾತನಾಡತೊಡಗಿದಳು ಕರ್ನಾಟ ಸಾಹೇಬರೊಬ್ಬರೆ
ರೆಪ್ಪೆ ಪಿಳುಕಿಸದೆ ಶಮಶೇರನ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ

ಸುಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟ್ ಸಾಹೇಬರು ಕೇಳಿದರು “ತಯಾರಿದ್ದೀ-
ಯೇನು ಶಮಶೇರ?”

“ಹೂಂ”

“ಕೊನೆಯ ಕಾಲ ಏನಾದರೂ ಬಯಕೆಯಿದೆಯೇ?”

“ಸ್ವಲ್ಪ ನೀರು ಬೇಕು!”

“ಮತ್ತೇನೂ ಬೇಡ?”

“ಬೇಡ!”

ಚಟ್ಟನೆದ್ದವಳೆ ಬುಲೀ ಆ ಫಾಂಸಿಯ ಕಟ್ಟಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋದಳು; ಕೂಗಿ ಕೇಳಿದಳು. “ಮತ್ತೇನೂ ಬೇಡವೇ? — ಶಮಶೇರ! ಮತ್ತೇನೂ ಬೇಡವೇ?”

“ಮತ್ತೇನು ಬುಲೀಕಾ?”

“ಮತ್ತೇನೂ ಬೇಡ? ಸಾಯುವ ಕಾಲಕ್ಕಾದರೂ ಮತ್ತೇನೂ ಬೇಡವೇ?”

“ಬೇಡ!..”

“ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರೀತಿ”

“ಬುಲೀಕಾ! ಏನೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ!”

“ಸ್ವಲ್ಪ ತೀರ ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರೀತಿ”

“ಚ್ಚೆ!”

“ಒಳ್ಳೆದು, ಕೊನೆಯ. ಮಾತು! ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡು ನೀ ನೇಕ ಮಾಡುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ?”

“ಬುಲೀಕಾ, ಕಾದಂಬರಿಯಂತಾಗಬೇಡ ಅದರಲ್ಲಿನೂ ಇಲ್ಲ”

ಬುಲೀಕಾ ಸೋತಳು, ಮೂರ್ಛಿತಳಾದಳು ಅಲ್ಲಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋದರು

ಇಂಗ್ಲಿಷರು, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಹಿಳೆಯರು ಮೊದಲಾದವರು ಈ ಘಟನೆಯಿಂದ ಅನಂದಹೊಂದಿದರು. ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರು ಮಾತ್ರ ನೊಂದುತ್ತಿದ್ದರು

ನೀರು ಬಂದಿತು. ಶಮಶೇರ ಕುಡಿದ

ಕೊಲೆಗಡಕನು ಹುರಿಯನ್ನು ಶಮಶೇರನ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಹಾಕಿದನು ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರು ತಮ್ಮ ಕೆಮರಾ ಹೊರಗೆ ತೆಗೆದರು.

ಶಮಶೇರನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ತಯಾರಿಯಾಯಿತು ಶಮಶೇರನು ತಾನೇ ಹುರಿಯನ್ನು ಬಗ್ಗಿ ಕೊಳ್ಳುವೆನೆಂದ. ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನೂ ಕೊಡಲಾಯಿತು

ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರು ಬಂದು ‘ಸ್ಟ್ಯಾನ್ ಶಾಟ್’ (ಫೈಟೋ) ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು

“ ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರೆ, ನಾನು ಉತ್ತೀರ್ಣನಾದೆನೋ ? ”
ಕೇಳಿದ ಶಮಶೀರ

ಕರ್ನಲರ ಕಣ್ಣೊಳಗಿಂದ ಕೊರಬರಬೇಕೆಂದಿದ್ದ ಕಂಬನಿಗಳು
ಹೇಳದೆಕೇಳದೆ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹೊರಬಿದ್ದು ಬಂದು ಕೇಯೋದಲ್ಲ ಬಿದ್ದುವು !

“ ಕರ್ನಲ್, ನಿನ್ನ ‘ ಫೇಲ್ ’ (ನಾಪಾಸ್) ಆಗುತ್ತಿ-
ದ್ದೀರಾ ? ” ಎಂದ ಶಮಶೀರ

ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರಿಗೆ ಬಹಳ ನಾಚಿಕೆಯಾಯಿತು, ದೊಡ್ಡ
ಅಳುವೂ ಬಂದಿತು.

ಅ ಯಂತ್ರವು ತಿರುಗಿತು ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಹಲಗೆಗಳು ಕೆಳಗೆ
ಹೋದುವು ಶಮಶೀರ ಆ ಕತ್ತಲೆಯ ಕುಣಿಯಲ್ಲ ತೂಗಾಡತೊಡಗಿದ
ಎರಡೆರಡು ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಅಲ್ಲಿ ಹೆಣವು ತೂಗಾಡಿದ ಮೇಲೆ
ಹೊರಗೆ ತೆಗೆಯಲಾಗುತ್ತದೆಯಂತೆ !

*

*

*

ಬಲೇಕಾ ತೀರ ಬದಲಾಗಿದ್ದಾಳೆ ಕರಗಿ ಕರಗಿ ನಿರಾಗಿ-
ದ್ದಾಳೆ ಆ ನೀರು ಕಣ್ಣೊಳಗಿಂದ ಹರಿದುಹೋಗುತ್ತಲಿ ಇದೆ,
ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲದು ಹಿಗ್ಗೆಯೆ ಕಡೆತನಕ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವುದೋ ಎನ್ನೋ !

ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ತತ್ಪರತೆಯಿಂದ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿರುವರು

ಸಜನಸಿಂಹನಿಗೆ ಒಂದು ಕಾಸೂ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ ಎಲ್ಲ ಹಣ ಫೇರಿಶ್
ಸಾಹೇಬರ ಮತ್ತು ಅವರ ಗೆಳೆಯರ ಜಿಬಿಗೆ ಹೊರಟುಹೋಗಿದೆ.

ಕರ್ನಲ್ ಸಾಹೇಬರು ನೌಕರಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ
ಅವರ ಮನೆಗೊಂದು ಬಾರಿ ಹೋಗಿದ್ದೆವು ಫಾಂಸೀ ಹೋಗುವಾಗ
ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಶಮಶೀರನ ಫೋಟೋದ ಎದುರಿಗೆ ನಿಂತುಕೊಂಡು
ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು “ ಶಮಶೀರ ! ನಾನು ನಿನಗೊಂದು ದಿನ ಧೈರ್ಯದ
ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿದ್ದೆ ನಾನು ! ನಿನಗೆ !! ಅದೆಂತಹ ನನ್ನ ಅಹಂ-
ಕಾರವಿದ್ದಿತು ! ”

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಲಿಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲ ನಮಗೆ ಕೂಡಲೆ ತಿರುಗಿ
ಮನೆಗೆ ಹೊರಟುಬಂದೆವು.

ತನ್ನದು-ಪರರದು

ವಿಮಾನ, ರೈಲು ಇನ್ನೂ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ, ಆಗಿನ ಮಾತಿದು
ಆಗ ಭರದಿಂದ ಹೋಗುವ ವಾಹನವೆಂದರೆ ಕುದುರೆಯೊಂದಿ
ಆಗಿದ್ದಿತು

ಸಿಪಾಯಿಯ ವೆಂಷಧರಿಸಿದ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಯಾಣಿಕನು ಒಂದು
ಧರ್ಮಶಾಲೆಯ ಬಳಿ ಕುದುರೆಯಿಂದಿಳಿದ ಕುದುರೆಯ ಮೈದಡವಿ
ಧರ್ಮಶಾಲೆಯ ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋದ ಅವನು ಬಹಳ ದೂರದಿಂದ
ಬಂದಿದ್ದ, ದಣಿವೂ ಬಹಳವಾಗಿದ್ದಿತು, ಇಪ್ಪತ್ತುನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಯ
ಕಾಲವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿ ಕಳೆದು ಅವನು ಮುಂದೆ ಹೊರಡುವನ
ಅವನು ತುಂಬ ದೂರ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದೆ

ಧರ್ಮಶಾಲೆಯನ್ನು ಕಾಯುವವನಿಗೆ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿ,
ಅದರ ದಾಣಿ, ಮೆವು, ನೀರು ಎಲ್ಲವುಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ
'ನನಗೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಬೇಕಾಗಿದೆ, ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ರೂಮು ಬೇಕು'
ಎಂದೂ 'ಹಣದ ಚಿಂತೆ ಮಾಡಬೇಡ' ಎಂದೂ ಹೇಳಿದ

ಕುದುರೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಯಿತು ಪ್ರಯಾಣಿಕನಿಗೆ ಒಂದು
ಉತ್ತಮವಾದ ಕಿರುಮನೆಯು ದೊರೆಯಿತು ಸ್ನಾನ-ಊಟ ತೀರಿಸಿ-
ಕೊಂಡು ಅವನು—ಹಾಯಾಗಿ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ—ಒರಗಿದ.

ದಣಿವಾಗುದರಿಂದ ಬೇಗನೆ ನಿದ್ರೆಯೂ ಬಂದಿತು. ಅವನು
ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸಂಸಾರವನ್ನು ನೋಡತೊಡಗಿದ. ಐದು ವರ್ಷಗಳ
ಮೇಲೆ ಅವನು ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಈಗ ಕೆಲಸ
ಬಹಳವಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಮಾತನಾಡಲಿಕ್ಕೂ ಅವಳಿಗೆ
ಸಮಯ ಸಿಕ್ಕದಾಗಿದೆ. ಏಕಾಂತವೂ ಅವಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲವೇನೋ

ಅವನು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದ ಹಮ್ಮಿಣಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಸೊಂಟಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಅವನು ಪ್ರಿಯಪತ್ತಿಗೆ ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಅಗಲೊಲ್ಲದು, ಅವಳು ಇಷ್ಟು ದಿನಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಳೆದಳೆಂಬುದನ್ನು ಅವನು ಅರಿಯಲು ಬಯಸುತ್ತಾನೆ, ನೋಡಲು ಬಯಸುತ್ತಾನೆ, ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲೆಯಾದರೂ ಸರಿಯೆ, ಆದರೆ ಅವನು ನೋಡಬಯಸುತ್ತಾನೆ. “ ಸಂಕಟ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವಳಿಗೆ ತಾನು ಸಹಾಯಕನಾಗದೆ ಎಲ್ಲಿ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದೆ ? ಅವಳು ಹಣಕಾಸಿಲ್ಲದೆ, ಆಪ್ತರು ಇಷ್ಟರು ಮೊದಲಾದವರ ನೆರವಿಲ್ಲದೆ ಹೇಗೆ ಜೀವನವನ್ನು ಸಾಗಿಸುತ್ತಿರಬಹುದು ? ” ಎಂದು ೪-೪|| ವರ್ಷಗಳ ಕರನಸಿಂಹನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡ ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯ ಮುಖವನ್ನು ಆಗಾಗ ನೋಡಬಯಸುತ್ತಾನೆ; ಆದರೆ ಸಮಯವೆ ಸಿಕ್ಕಲೊಲ್ಲದು ! ‘ ಇವನೇ ಏನು ಕರನಸಿಂಹ ? ಎಷ್ಟು ಬಿಗಿ ದೊಡ್ಡವನಾದನಲ್ಲ ! ’ ಎಂದು ಕೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತಾನೆ ಆ ಮೇಲೆ ‘ ನಿನ್ನ ಹೆಸರು ಹೆಸರೇನು ? ಕರನಸಿಂಹ ? ನಾನಾರು ಹೇಳು ’ ನಿಮ್ಮಪ್ಪನ ಹೆಸರು ಗೊತ್ತಿದೆಯೇನು ? ನಿಮ್ಮಪ್ಪ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಹತ್ತಿರದಿಂದಲಿ ನಾನು ಬಂದಿದ್ದೆನೆ. ಆತನು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಹಳ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾನೆ ’ ಎಂದು ತನ್ನ ಎರಡೂ ಕೈಗಳನ್ನು ಮುಂದೆ ನಿೂಡಿ, ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಒಮ್ಮೆಲೆ ನಿದ್ರಾಭಂಗವಾಗಿ ಹೋಯಿತು ಅವನು ಕಣ್ಣಿರಿದ ಇನ್ನೂ ಬಹಳ ದೂರ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದ್ದಿತು ಅವನಿಗೆ. ಆದರೂ ಧರ್ಮಶಾಲೆಯ ಕಿರುಮನೆಯಲ್ಲಿಯೆ ಇದ್ದಾನೆ ಇನ್ನೂ ಹಣೆಯನ್ನೊರಿಸಿಕೊಂಡು ಸೊಂಟಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಹಮ್ಮಿಣಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ನೋಡಿಕೊಂಡ ಸಮಯವು ಬಿಗಿಬಿಗಿ ಸಾಗುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂಬಂತೆ ಎನಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು ಅವನಿಗೆ. ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕಿಂದು ಯಾರೂ ಅವನ ಬಳಿಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದುದರಿಂದ ಧರ್ಮಶಾಲೆಯ ಕಾಪಿನಾಳನ್ನು ಕರೆದ. ತನ್ನ ಊರು ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟು ದೂರವಿರಬಹುದು ?— ಎಂಬುದನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡ. ಅಲ್ಲದೆ ಇತ್ತ ಕಡೆಯ ಅದೆಷ್ಟೋ ಸಂಗತಿ-

ಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ತನ್ನ ಸೇನೆಯ ಯುದ್ಧದ ಸುದ್ದಿ-
ಗಳನ್ನೂ ಹೇಳಲು ತೊಡಗಿದ. “ಯುದ್ಧಭೂಮಿಯಿಂದರೇನು ? ಪ್ರತಿ
ನಿಮಿಷಕ್ಕೂ ಸಾವು ಬಂದು ತಬ್ಬಿಕೊಳ್ಳುವ ಭೂಮಿಯದು ಕ್ಷಣಾರ್ಧ-
ದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು-ಮರಿಗಳನ್ನು ದೂರದಲ್ಲಿ ಬೀಸಾಡಿ, ಯೋಧರ
ಮತ್ತು ಅವರ ಸಂತತಿಯ ನಡುವೆ ಅನಂತವಾದ ಅಂತರವನ್ನು
ಉಂಟುಮಾಡುವ ಭೂಮಿಯದು ಅಲ್ಲಿ ಸೈನಿಕರಿಗೆ ಬಹಳ
ಅನಂದವಿರುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ಆ ಅನಂದ ಕಹಿತನದಿಂದ ಕೂಡಿದ
ಅನಂದ. ಅಲ್ಲಿ ನಾವು ಹೇಗೆ ಜನರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇವೋ, ಮಕ್ಕಳು-
ಮರಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೇಗೆ ಸಾಯುತ್ತೇವೋ ತಿಳಿಯದು ಸಾಯುವುದು
ಸಂತೋಷಕರವಾದುದೆ ? ಅಲ್ಲ ! ನಮಗೆ ಸಾವು ಎಷ್ಟು ಕಠಿಣವೆಂದೂ
ಭಯಾನಕವೆಂದೂ ಎನಿಸುವುದೋ ಅಷ್ಟೇ ಕಠಿಣವಾಗಿಯೂ
ಭಯಾನಕವಾಗಿಯೂ ನಮ್ಮ ಹೊಡೆತದಿಂದ ಸಾಯುತ್ತಿರುವವರಿಗೂ
ಎನಿಸುತ್ತಿರಬಹುದು ಆದರೂ ಅವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದರಲ್ಲಿ ನಮಗೆ
ಅಷ್ಟೊಂದು ಅನಂದವುಂಟಾಗುವುದೋ ! ನಮ್ಮ ಸಾಧಾರಣವಾದ
ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಕೊಲ್ಲುವುದೆಂದರೆ ನಾವು ಹೆದರುತ್ತೇವೆ, ಆದರೆ ಯುದ್ಧ-
ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದರೆ ಕೇಳಬೇಡ, ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು
ಜನರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇವೋ ಅಷ್ಟೆಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ವೀರರನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ,
ಪಾರಿತೋಷಕಗಳನ್ನೂ ಪಡೆಯುತ್ತೇವೆ ”

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದು ಮತ್ತೆ ಹೇಳತೊಡಗಿದ

“ ಕೊಲ್ಲುವುದರಿಂದ ನನಗೇನೋ ಅನಂದವಾಗುವುದಿಲ್ಲ
ಆದರೂ ನಾನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಜನರು ನನ್ನನ್ನು
ಹೊಗಳಿದಾಗ ಅನಂದವಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು. ನಮ್ಮ ಸೈನಿಕರಲ್ಲಿ ‘ಯಾರು
ಎಷ್ಟು ಜನರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾರೋ ನೋಡೋಣ’ ಎಂಬ ಮೇಲಾಟವೂ
ಇರುತ್ತಿದ್ದಿತು ಆ ಮೇಲಾಟದಲ್ಲಿ ಭಾಗ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಒಂದು
ಬಗೆಯ ಅನಂದವುಂಟಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನೋಡಿದರೆ
ಆ ಅನಂದವು ನಿಜವಾದ ಅನಂದವೆನಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ....ವೈರಿಗಳೆಂಬವರು
ಯಾರು ?....ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವರು ನನಗೆ ವೈರಿಗಳಾದರೂ

ಏಕೆ ಆಗಬೇಕು ? ನಾನು ಅನೇಕರನ್ನು ಕೊಂದೆ, ಅವರು ನನಗೇನು ಕೆಡುಕು ಬಯಸಿದ್ದರು ? ವೈರಿಗಳು ವೈರಿಗಳೇ ? . ಎಂಬುದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ನಾನು ಯಾವ ಕೆಡುಕನ್ನೂ ಬಯಸಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ಕುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಕಡಿಯಲೆಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಧಾವಿಸಿಬರುತ್ತಿದ್ದರು ? ಅವರಿಗೆ ನಾನೇನೂ ಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ. ನೋಡು, ಈಗ ನೀನೂ ಇದ್ದೀಯೆ, ನಾನೂ ಇದ್ದೇನೆ. ಇಬ್ಬರೂ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಕೊಲ್ಲಬಯಸುತ್ತಿಲ್ಲ, ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಸುಖವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವೆ. 'ಕೊಲ್ಲುವ ಕೆಲಸ'ನ್ನೇ ನಿಮಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ನಿಮ್ಮಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ, ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನೀವು ಕೊಲ್ಲಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ' ಎಂದು ನೀನು ನನಗೆ ಹೇಳಬಹುದು. ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡೆ. ನೌಕರಿಗಾಗಿ ಕೊಲ್ಲಬೇಕಾಗುತ್ತದೆಯೆಂದು ನಾನೆನ್ನಿಲ್ಲದೆ ಕೊಲ್ಲಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ, ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇವೆ, ನಿಜ ! ಆದರೆ 'ಆ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಮಗೇಕೆ ಆನಂದವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ ? ಆ ಆನಂದವು ನಮಗೆ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬರುತ್ತದೆ ?' ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯದ ಮಗ್ಗುಲಿದೆ. ಇದರ ರಹಸ್ಯವು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಕಾಣದೆ ಅಡಗಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಮೋಸವಿರಬೇಕು, ದ್ವೇಷವಿರಬೇಕು ! ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಮಾಡಿ ಮನಸ್ಸು ಬೆಸತ್ತು ಹೋಗಿದೆ. ಮಡದಿ ಮಕ್ಕಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರ್ದು-ಕೊಂಡು, ಒಕ್ಕಲುತನಮಾಡಿ ಬೆಳೆ ಪಡೆದುಕೊಂಡು, ಅಲ್ಪ ಸಂತೋಷ-ದಿಂದ ಉಪಜೀವನಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆನು ಕೆಡುಕೇ ? ಅಲ್ಲ ! ಎಂತಲೇ ನಾನು ಅಲ್ಲಂದ ಹೊರಟು ಬರಬೇಕೆಂದು ಬಹಳ ದಿನ-ಗಳಿಂದ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಈಗ ಅದಕ್ಕೆ ಸಮಯ ಒದಗಿಬಂದಿತು. "

ಧರ್ಮಶಾಲೆಯನ್ನು ಕಾಯುವವ " ಹೊಂ ಹೊಂ " ಎನ್ನುತ್ತ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಹೀಗೆಯೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಕೇಳುತ್ತ ಕುಳಿತರೆ ತನಗೇನಾದರೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಂಭಾವನೆ ಸಿಕ್ಕಬಹುದೆಂದು ಅವನು ಬಗೆದಿದ್ದ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಡುನಡುವೆ " ಹೊಂ, ಹೊಂ, ಹೊಂದರಿಯೆಪ್ಪಾ " ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದ.

" ನಾನು ನನ್ನ ಮಗುವನ್ನು ನೋಡಿಲ್ಲ ಇದುವರೆಗೂ ನಾನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಏನೇನಾಗಿದೆಂಬಿ ! ಮನೆಯಾಕೆ ಅದೆಷ್ಟು

ಕಷ್ಟಪಟ್ಟಿರುವಳೊ! ನಾನು ಹೀಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರುವೆನೆಂದು ಅವಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತುಗಬೇಕು? ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋದವರ ಆಶೆಯನ್ನಾ ದರೂ ಹೇಗೆ ಹಿಡಿದಿರಬೇಕು ಅವಳು? ಹೌದೋ ಅಲ್ಲೋ ಏನಪಾ!”

“ಹೌದು, ಬುದ್ಧಿ!”

“ನೋಡು, ನಿನ್ನಿಲ್ಲ ಇರುತ್ತೀಯೆ! ನಿನಗೇತರ ಹೆದರಿಕೆಯಿದೆ? ಯಾವ ಚಿಂತೆಯಿದೆ? ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನೂರಾರು ಮೈಲು ದೂರ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ಯಾರಲ್ಲಿಯೂ ಜಿತಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ಎರಡನೆಯವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮೈತುಂಬ ದುಡಿದು, ಅವರ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಅತಿವಿನಿತನಾಗಿದ್ದು ಒಂದಿಷ್ಟು ಹಣಗಳಿಸಿಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಶ್ರೀಮಂತನಂತ ವರ್ತಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ನನು ಸುಖವಿಡೆಯವ್ವಾ! ಹೌದೋ ಅಲ್ಲವೋ ನಿನ್ನೇ ನೋಡು!”

ಪ್ರಯಾಣಿಕನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಹೊವು ಬಹಳವಾಗಿದ್ದಿತು ಆಶೀ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳೂ ಬೆಳೆದಿದ್ದುವು ಆದುದರಿಂದಲೇ ಅನು ಈ ಧರ್ಮ-ಶಾಲೆಯ ಕಾವಲುಗಾರನ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಈ ಬಗೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುತ್ತ ತನ್ನ ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಒಗೆಯ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಅವನುಗೊಂದು ಬಗೆಯ ಆನಂದವಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು ಆದುದರಿಂದಲೇ ಅವನು ತನ್ನ ಜೀವನೋಳಗಿಂದ ಮೌಠಿಯೊಂದನ್ನು ಹೊರದೆಗೆದು ಕಾವಲುಗಾರನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು “ತಗೆದುಕೊ ಇದನ್ನು! ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಏನನಾದರೂ ಮಿರಾಯಿ ಕೊಂಡು ತಿನ್ನಿಸು! ಇಗೋ ನೋಡಿಲ್ಲ! ಬೆಳಗಾಗುವುದರೊಳಗೆ ಕುದುರೆಗೆ ದಾಣಿ ತಿನ್ನಿಸು, ಧಡಿ ಬಿಗಿದು ಕಟ್ಟಿ ತಯಾರುಮಾಡು! ಇನ್ನೂ ಏನತ್ತು ಹರವಾರಿ ದಾರಿಯನ್ನು ಹೋಗಬೇಕು”

ಧರ್ಮಶಾಲೆಯ ಕಾವಲುಗಾರ ಎದ್ದು ಮುಚುರೆ ಮಾಡಿ “ಏಪ್ಪಣೆ ದೇವರು!” ಎಂದ.

ಸಾಯಂಕಾಲವಾಯಿತು ಸಿಸಾಯಿ ಅತ್ತಿತ್ತ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಲೆದಾಡಿದ ರಾತ್ರಿ ಊಟ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಬೆಳಗಿನಲ್ಲಿ ಬೇಗನೆದ್ದು ಹೊರಡಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ, ಮಲಗುವ ಸಿದ್ಧತೆ ಮಾಡತೊಡಗಿದ.

*

*

*

ರಾತ್ರಿ, ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಶಾಂತತೆಯಿದ್ದಿತು ಅವನಿಗೆ ಗಾಢವಾದ ನಿದ್ರೆ ಬಂದಿದ್ದಿತು ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಘ್ನವು-ಟಾಯಿತು ಅದೊಂದೊಂದು ಹತ್ತಿರದಿಂದ ಒಂದು ಮಗು ಅಳುವುದು ಕೇಳಬಂದಿತು. ಆ ಮಗುವಿನ ತಾಯಿ ಮಗುವನ್ನು ಎಷ್ಟೆಷ್ಟೋ ರಮಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು, ಆದರೆ ಆ ಮಗು ಸುಮ್ಮನಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಹಸಿವಾಗಿದ್ದಿತೋ, ಹಟಬಂದಿದ್ದಿತೋ! ತಾಯಿ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಬಬರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು, ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ರಮಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು ಆದರೆ ಆ ಮಗು ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ಸುಮ್ಮನಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ

ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ—ಇಂತಹ ಶಾಂತಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒಂದೆ ಸಮನೆ ಆ ಮಗು ಅಳುವುದು ಪ್ರಯಾಣಿಕನಿಗೆ ಒಳಿತೆನಿಸಲಿಲ್ಲ ಆಗಲೇ ಹೊಡತಿಯನ್ನು ಕಾಣುವ ಸುಖಸ್ವಪ್ನವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಸಿಪಾಯಿಗೆ, ಈ ಅಳುವು ಮುಳ್ಳುಚುಚ್ಚಿದಂತೆ ಎನಿಸಿತು ಅದನ್ನು ಆ ಮಗುವಿನ ಅಳುವಿಕೆಗೆ ಒಂದು ಸ್ವರವಿದೆಯೇ? ತಾಲವಿದೆಯೇ? ಮಾಧುರ್ಯವಿದೆಯೇ? ಅದು ಅವನಿಗೆ ತೀರ ಕರ್ಕಶವಾಗಿ ಕೇಳಿಸಿತು ಅದನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡು ನಿದ್ರಿಸಬೇಕೆಂದ ಆದರೆ ಆ ಅಳುವಿಕೆಯಿಂದ ನಿದ್ರೆಯು ಹೊರಟು ಹೋಯಿತು ಪುನಃ ನಿದ್ರೆ ಬರಲೊಲ್ಲದು ಮಗುವಿನ ಅಳುವು ನಿಲ್ಲಲೊಲ್ಲದು ಕೊನೆಗೆ ಬೆಂಜಾರು ಬಂದು, ಆ ಧರ್ಮಶಾಲೆಯ ಕಾವಲುಗಾರನನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗಿದ ಆ ಕಾವಲುಗಾರ ಅಂಬುತ್ತು ಅಂಬುತ್ತು ಬಂದ, ಅವನನ್ನು ಸಿಪಾಯಿಯು ಕೇಳಿದ “ಇದೇನೆಪ್ಪಾ ಇದು? ಕಿರುಚಾಟ!”

“ರಾಯರೆ, ಒಂದು ಮಗು ”

“ಮಗೂ, ಇದ್ದರೇನಾಯಿತು? ಸುಮ್ಮನೆ ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ?”

“ಕಾಯಿಲೆಯಾಗಿರಬಹುದು ”

“ಕಾಯಿಲೆಯಾದ ಮಗುವಿಗೆ ಇಲ್ಲೇಕೆ ಸ್ಥಳ ಕೊಟ್ಟೆ? ಆ ಮಗುವಿಗೆ ಕಾಯಿಲೆ ಏಕಾಯಿತು?”

ಕಾವಲುಗಾರ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ

“ಆ ಮಗುವಿನ ಸಂಗಡ ತಾಯಿಯಿದ್ದಾಳೇನು?”

“ ಹೌದು, ಇದ್ದಾಳೆ ರಾಯರೆ. ನಾಳೆ ಹೊರಟುಹೋಗು. ತ್ತೆನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ”

“ ಮಗುವನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ಮಾಡಲು ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳು, ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ನಮ್ಮ ನಿದ್ರೆಗೆ ಅಡಚಣೆಯಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳು. ಹೋಗು ನಡೆ ! ”

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯ ಕಾವಲುಗಾರ ಹೋಗಿ “ ಹೇಳಿ ಬಂದೆ ರಾಯರೆ, ಮಗುವಿನ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಚನ್ನಾಗಿಲ್ಲ, ಮೇಲಾಗಿ ಅದಕ್ಕೆ ಹಸಿವೂ ಆಗಿದೆ ಡಾಕ್ಟರರಿಗೂ ತಿಳಿಸಿದ್ದೇನೆ ಬೇಗನೆ ಸುಮ್ಮನಾದೀತು ” ಎಂದ

ಆದರೆ ಮಗು ಸುಮ್ಮನಾಗಲಿಲ್ಲ ಹಾಗೆಯೇ ಅಳುತ್ತಿದ್ದಿತು ಆ ಮಗು ಮತ್ತು ತಾಯಿಯ ಕಿರುಮನೆಯು ಆ ಸಿಪಾಯಿಯ ಕಿರು-ಮನೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೆ ಇದ್ದಿತು ಮಗುವನ್ನು ಸಮಾಧಾನಮಾಡಲು ತಾಯಿಯು ಮಗುವಿಗೆ ಒಂದೆರಡು ಸಿಟುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದುದೂ ಅವ-ನಿಗೆ ಕೇಳಿಸಿತು ಆದರೆ ಮಗುವು ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಸುಮ್ಮನಾಗದೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಅಳಲುತೊಡಗಿತು

“ ಸಾಯಿ, ಸತ್ತುಹೋಗು ಅಭಾಗಿ ” ಎಂದು ತಾಯಿ ಹಂಚಿರಿ ಯುತ್ತಿದ್ದಳು

ಸಿಪಾಯಿಯು ನಿದ್ರಿಸಬೇಕೆಂದು ಯತ್ನಿಸಿದ ಆದರೆ ಆ ಮಗುವಿನ ಚಿರುವಿಕೆಯು ನಿಲ್ಲಲೇ ಇಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ತಾಯಿಯೂ ಮಗು ವಿನ ಬೊತೆಗೆ ದುಃಖಿಸತೊಡಗಿದಳು ಬಳಿಕ ಕೇಳಬೇಕೇನು? ಪ್ರಯಾ-ಣಿಕನಿಗೆ ಸುಖವಾಗಿ ನಿದ್ರೆ ಬಂದಿತೇ ? ಆ ಅಳುವನ್ನು ಸಹಿಸುವದಕ್ಕೆ ಆದಿತೇ ? ಅವನು ಸಹಿಸಿ ಸಹಿಸಿ ಬೇಸತ್ತು ಮತ್ತೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕಾವಲುಗಾರನನ್ನು ಕೂಗಿ ಕರೆದು “ ಏನಪ್ಪಾ ಹುಡುಗನ ಅಳುವಿಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಲೊಲ್ಲವಲ್ಲ ! ಹೊರಗೆ ಹಾಕು ಅವರನ್ನು ಇಲ್ಲಿಂದ ! ” ಎಂದ

“ರಾಯರೆ, ಬಡವಿ! ಬೆಳಗಾಗುತ್ತ ಬಂದಿದೆ; ನಸುಕು ಹರಿಯು-ವುದರೊಳಗಾಗಿ ಅವಳು ಮಗುವನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟು

ಹೋಗುವಳು; ತಾವೂ ಹೋಗುವವರೇ ಇದ್ದೀರಿ. ಒಂದೆರಡುಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ. ”

“ ಉಹುಂ, ಅದೇನೂ ಕೇಳುವಹಾಗಿಲ್ಲ, ಕಾಯಿಲೆಯವರಿಗೋಸ್ಕರವಾಗಿಲ್ಲ ಈ ಧರ್ಮಶಾಲೆ! ಹೇಳಿದಷ್ಟು ಕೇಳು! ಹೇಳು, ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳು ಅವರಿಗೆ! ಈಗಿಂದೀಗಲೆ ಹೊರಟು ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳು! ಜನರನ್ನು ಮಲಗಗೊಡದಲ್ಲವೇ ಕೂಸು!”

“ ಇಷ್ಟು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಅವಳೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು ರಾಯರೆ!”

“ ಬೇಕಾದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲಿ! ನಿನ್ನ ಧರ್ಮಶಾಲೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೆ ಸ್ಥಳವೇ ಇಲ್ಲವೆ ಆಕೆಗೆ? ಕುದುರೆ ಕಟ್ಟುವ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆಗಲಿ, ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಯೆ ಆಗಲಿ, ನಮಗೆ ಅಳುವಿನ ದನಿ ಕೇಳಬರದಷ್ಟು ದೂರದಲ್ಲಿ ಇರಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳು! ತಿಳಿಯತೆ?”

ಪ್ರಯಾಣಿಕನು ತ್ರಿಮಂತನೆಂದು ಬಗೆದು, ಕಾವಲುಗಾರನು ಅವನನ್ನು ಅಸಂತುಷ್ಟನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬಯಸುತ್ತಿಲ್ಲ ‘ ಏನಾದರೂ ಇನಾಮು ಸಿಕ್ಕೀತಲ್ಲ ’ ಎಂಬ ಆಸೆಯಿದ್ದಿತು ಅವನಿಗೆ ಅವನು ಆ ಮಗುವಿನ ತಾಯಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ “ ನಿನ್ನ ಪಕ್ಕದ ಕಿರುಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಪ್ರಯಾಣಿಕರಿದ್ದಾರೆ ನಿನ್ನ ಮಗು ಅಳುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ನಿದ್ರೆ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ ಮಗು ಸುಮ್ಮನಾಗುವ ಲಕ್ಷಣ ಕಾಣದಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋಗಮ್ಮಾ!” ಎಂದ

ತಾಯಿ ದೈನ್ಯದಿಂದ “ ಮಗುವು ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವಾಗ ಎಲ್ಲಿಗೆಂದು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲಿ? ಚಳಿಗಾಲದ ರಾತ್ರಿ, ರಾತ್ರಿಯೂ ಬಹಳವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಇನ್ನೊಂದೆರಡು ಗಂಟೆ ತಡೆಯಿರಿ, ನನುಕು ಆಗುತ್ತಲೆ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ” ಎಂದಳು

“ ಬೇಡ, ನೀನು ಈಗಲೆ ಹೊರಟು ಹೋಗು, ಅವರು ಸಿಟ್ಟಾಗುವರು. ”

“ ಅವರಿಗೆ ಕೈಜೋಡಿಸಿ ಹೇಳಿ—ನಾನು ಬಡವಿ, ದೀನಳು, ದುಃಖಿನಿಯು! ಇನ್ನೊಂದಿಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಸಹಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳಿರಿ! ದಯೆ ತೋರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳಿರಿ! ಮಗುವಿನ ತಂದೆ ಅದೆಲ್ಲಿದ್ದಾರೋ; ಈ

ಮಗುವನ್ನು ಎಲ್ಲಿಡಲಿ? ಯಾವ ಕಡೆಗೆ ದೂಡಲಿ? ನಸುಕು ಆಗುತ್ತಲೆ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ *

ಕಾವಲುಗಾರನು ಈ ದಿನೆಯನ್ನು ಹೊರಕ್ಕೆ ಹಾಕಬಯಸುತ್ತಿರ-
ರಲ್ಲಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ಆ ಸಿಪಾಯಿಯ ಅಂಜಿಕೆಯಿದ್ದಿತು ಅವನೆಂದ
“ ಅನ್ನಾ, ಅತ್ತಕಡೆಗೆ ಸ್ಥಳವಿದೆ ಅಲ್ಲಿ ಇರು ರಾತ್ರಿಯನ್ನು
ಅಲ್ಲಿಯೆ ಕಳೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಕಾಲುಕೊಟ್ಟು
ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದಮ್ಮಾ ಅವರು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೋಪಿಸಿಕೊಂಡು,
ನನ್ನನ್ನೆ ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಹಾಕಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೆ ನಾನೇನು
ಮಾಡಬೇಕು ? ”

ಅವಳು ತನ್ನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲಿರುವ ಮಗುವನ್ನು ದೂರ ದೂಡಿ
“ ತೆಗೆದುಕೋ ಅಪ್ಪಾ, ಈ ಮಗುವನ್ನು ! ಅವರ ಕಾಲಿಗೆ ಕೊಡು,
ತುಳಿದು ಕೊಂದುಬಿಡಲಿ ! ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಾಗುವುದು ! ನಾನು ಹೋಗಿ-
ಬಿಡುತ್ತೇನೆ ! ” ಎಂದಳು

ಬಳಿಕ ಅವಳು ತನ್ನ ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಂದ ತಲೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು
ಕುಳಿತು ಅಳಲುತೊಡಗಿದಳು ದೂರದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡು ಮಗುವು
ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಚೀರಿ ಚೀರಿ ಅಳುತ್ತಿದ್ದಿತು.

ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಕಾವಲುಗಾರ ದಿಬ್ಬೊಡನಾದ ಅವನು ಹಿಂತಿ-
ರುಗಿ ಬಂದು “ ರಾಯರೆ, ಇನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಸ್ವಲ್ಪ ತಾಳಿರಿ,
ಅವಳನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿಬಿಡಿರಿ ! ಅವಳು ಅತಿ ದಿನೆಯು, ದುಃಖಿನಿಯು ”
ಎಂದು ಹೇಳಿದ

ತನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಈ ಕಾವಲುಗಾರನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುತ್ತಿದ್ದಾ-
ನೆಂದು ಸಿಪಾಯಿಗೆ ಎನಿಸಿತು ಅವನು ಆ ದುಃಖಿನಿ ಮತ್ತು ಕಾವಲು-
ಗಾರ ಇಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಆದ ಮಾತುಕತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದ ಅದುದರಿಂದ
ಈಗ ಅವನಿಗೆ ಇನ್ನಿಷ್ಟು ಕೋಪಬಂದಿತು. ಈ ದುರವಸ್ಥೆಯು
ಅವನಿಗೆ ಕೆಡುಕನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. ಇದನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಲೇ ಬೇಕೆಂಬ
ಹಟವು ಮನದಲ್ಲಿ ಮೂಡತೊಡಗಿತು. ಸಿಪಾಯಿಗಳ ಮನಸ್ಸು! ಹಟದ
ತವರು ಮನೆಯೆ ಅದೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು ! ಈಗಿಂದೀಗ ಹುಡುಗನನ್ನು

ಕರೆದುಕೊಂಡು ಅವಳು ಧರ್ಮಶಾಲೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೋಗಲೇಬೇಕೆಂದು ಹೆಜ್ಜೆಹಿಡಿದ ಕಾವಲುಗಾರನು ಅವಳ ಮೇಲೆ ದಯೆ ತೋರಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದಕೂಡಲೆ “ ನೀನು ಗಂಡುಸೇನೋ ? ಒಬ್ಬ ಯೋಧಕೃಷ್ಣ ಹೆಂಗಸನ್ನು ಹೊರಕ್ಕೆ ಹಾಕಲಿಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ! ನಡೆ ಹೋಗಿಲ್ಲದ ಎದುರಿಗೆ ನಿಲ್ಲಬೇಡ ! ” ಎಂದು, ಕಾಲು ಅಪ್ಪಳಿಸುತ್ತ ಅ ಮಗುವು ಅವಳಲ್ಲಿಗೆ ನಡೆದ

ಕಿರುಮನೆಯಲ್ಲಿ ದೀಪವು ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದಿತು ತನ್ನ ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಂದ ತಲೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸು ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಮಗುವೊಂದು ಬಿದ್ದುಕೊಂಡು ಕಿರಿಚುತ್ತಿದ್ದಿತು

“ ಒಳಕ್ಕೆ ಯಾರಿದ್ದಿರಿ ? ”

ಒಳಗಣಿಂದ ದನಿಯು ಬರಲಿಲ್ಲ

“ ಯಾರಿದ್ದಿರಿ ಒಳಕ್ಕೆ ? ಕಿವಿಗಿವಿ ಇಲ್ಲವೇನು ? ” ಎಂದು ಸಿಪಾಯಿ ಗದ್ದರಿಸಿ ಕೇಳಿದ

ಅ ಹೆಂಗಸು ಇನ್ನಿಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅಳಲುತೊಡಗಿದಳು ಅತ್ತು ಅತ್ತು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಮೇಲೆ ಸುಮ್ಮನಾದಳು

“ ಈಗಿಂದೀಗ ನೀನು ಹುಡುಗನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು ಹುಡುಗ ಅಳಲುತೊಡಗಿದರೆ ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೇ ? ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಬಾಯಿ ಹೊಂದಿಯೇನು ನಿನಗೆ ? ಎಷ್ಟು ಕೂಗಿದರೂ ಸುಮ್ಮನೇ ಇದ್ದಿಯಾ ! ”

ಹೆಂಗಸು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಎದ್ದಳು ಮಗುವನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಂದಳು ಮಗುವನ್ನು ಅವನ ಚರಣಗಳ ಬಳಿ ಮಲಗಿಸಿ “ ನಾನು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ, ನೀವು ಈ ಮಗುವನ್ನು ಒದ್ದು ಕೊಂದು ಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ಬೇಸಾಡಿರಿ ” ಎಂದು ಅವಳು ಹೊಂಗಲಾರಂಭಿಸಿದಳು

ಅ ಸಿಪಾಯಿಗೆ ಏನೆನಿಸಿತೋ ಏನೋ ! ತೊಡಕಿನಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡ. ಅವನೆಂದ “ ನಿಲ್ಲು, ನಿಲ್ಲು ! ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೀ ? ”

“ ಸಾವು ಸಿಕ್ಕುವಲ್ಲಿಗೆ ! ”

ಸಿಪಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಬದಲಾವಣೆಯಾಯಿತು ಕೇಳಿದ
“ ನೀನೆಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿದ್ದೀಯೆ ? ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದೀಯೆ ? ”

“ ಐದು ವರುಷಗಳಾದುವು; ಈ ಮಗುವಿನ ತಂದೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ
ಬರಲಿಲ್ಲ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ, ಸತ್ತುಹೋಗಿದ್ದಾರೆ ಏನೋ
ಯಾರು ಬಲ್ಲರು ? ನಾನು ಹೋಗುವಾಗ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಸಿಕ್ಕಲೂ
ಬಹುದು ! ಇದನ್ನು ಯಾರು ಕಂಡಿದ್ದಾರೆ ? ನಾನು ಈ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯ
ಮಗುವನ್ನು ಅವರ ಕಡೆಗೆಯೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟಿದ್ದೇನೆ ”

ಸಿಪಾಯಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿ ಬಂದಿತು ಚರಣ-
ಗಳ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ತನ್ನ ಮಗುವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡ ತನ್ನ
ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ‘ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಗುರುತಿಸದಾದೆ ! ಎಂದು
ಹೇಳಲಿಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲ ಮಾತು ಬರಲಿಲ್ಲ ಕಂಠವು ಬಿಗಿದು ಬಂದಿದ್ದಿತು.
ಮಗುವನ್ನು ಮುದ್ದಿಟ್ಟು ಕೈಯಲ್ಲಿ ತೂಗಾಡಿಸಿ ತೂಗಾಡಿಸಿ
ರಮಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದ

— — —

ಮರುಕದ ಸೋಗು

ಛ್ರಿಡೆಷ್ಟೋ ವೆಳೆಯ ವರೆಗೆ ಯಾವ ಗೊತ್ತುಗುರಿಯಿಲ್ಲದೆ ಅಲೆದಾಡಿದೆವು ಬೇಸರ ಬಂದುದರಿಂದ ಕೊನೆಗೆ ದಾರಿಯ ದಂಡೆಗಿದ್ದ ಒಂದು ಬೆಂಚಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡೆವು.

ನೈನೀತಾಲದ ಸಂಧ್ಯಾರಾಗವು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದಿತು ಹಿಂಜಿದ ಹತ್ತಿಯಂತಹ, ಉಗಿಯಂತಹ ಮೆಘಗಳು ನಮ್ಮ ಮಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸೋಂಕಿ ಸೋಂಕಿ ಅತ್ತಿತ್ತ ಚಲಿಸುತ್ತಲಿದ್ದವು ಮಂದವಾದ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಮಸುಕು-ಮಸುಕಾದ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ, ಅವು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಬೆಳ್ಳಗಾಗಿಯೂ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ನೀಲವಾಗಿಯೂ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು. ನಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಬಂದುಬಂದು ನಮ್ಮನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದಂತೆ ಮಾಡಿ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಲಿದ್ದವು, ನಮ್ಮೊಡನೆ ಅಟವಾಡಬೇಕೆಂದೋ ಏನೋ!

ನಮ್ಮ ಬೆನ್ನಹಿಂದೆ ಪೋಲೋ † ಅಟದ ವಿಶಾಲವಾದ ಬೈಲು ಬಿದ್ದಿದ್ದಿತು. ಮುಂದುಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಯುರೋಪಿಯನ್ನರ ಸಂತೋಷ-ಕೂಟದ ಕ್ಲಬ್ಬು ಕಮನೀಯವಾಗಿದ್ದಿತು ಅದರೊಳಗಿಂದ ಇಂಪಾದ ದನಿಯು ಹರಿದು ಬಂದು, ಕಿವಿಗಳನ್ನು ಆನಂದದಲ್ಲಿ ತೇಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಈ ಕ್ಲಬ್ಬಿನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೆ ಅದೇ ರಮಣೀಯವಾದ ನಯನಾಭಿರಾಮವಾದ ನೈನೀತಾಲವು ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು

ಆ ನೈನೀತಾಲದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕಚಿಕ್ಕ ನಾವುಗಳು ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರು ಯುರೋಪಿಯನ್ ಯಾತ್ರಿಕರನ್ನು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು, ಅತ್ತಿಂದ ಇತ್ತ ಇತ್ತಿಂದ ಅತ್ತ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು

† ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಕಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ಅಡುವ ಚಂಡಿನಾಟ. ವೀರಶೈವನನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಆಟವಿದು.

ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಜನರು ತಮ್ಮ ಮನದನ್ನೆಯರನ್ನು ತಮ್ಮೆದುರಿನಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು, ತವೇ ಆ ಚಿಕ್ಕಚಿಕ್ಕ ನೌಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ನಲಿಯುತ್ತಿದ್ದರು ಮತ್ತೊಂದು ದಡದ ಬಳಿ ಕೆಲವರು ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಕೋಲುಗಳಿಗೆ ದಾರ ಕಟ್ಟಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಚೆಲ್ಲಿ, ಮೀನುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು

ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿದ್ದ ಪೋಲೋ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಹುಡುಗರು ಕೇಕೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತ ಹಾಕಿ * ಆಡುತ್ತಿದ್ದರು ಅವರ ಆ ಕೂಗಾಟವನ್ನೂ, ಅವರ ಆ ಭರದ ಓಡಾಟವನ್ನೂ ನೋಡಿದರೆ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮನ, ತನು, ಬಲ, ಬುದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ, ಆಟವನ್ನು ಕೊನೆಗಾಣಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದಿತು ಅವರಿಗೆ ಭೂತಕಾಲದ ಭಯವಿರಲಿಲ್ಲ, ಭವಿಷ್ಯದ ಚಿಂತೆಯಿರಲಿಲ್ಲ ಶುದ್ಧ ವರ್ತಮಾನ—ತತ್ಕಾಲದ ಜೀವಿಗಳಾಗಿದ್ದರು ಅವರು.

ನೈನಿತಾಲದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನರನಾರಿಯರ ಅವಿರತ ಪ್ರವಾಹವು ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದಿತು ಅದಕ್ಕೆ ಮೊದಲಿರಲಿಲ್ಲ, ಕೊನೆಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ ಎಲ್ಲಿಂದ ಅದು ಬರುತ್ತಿದ್ದಿತು, ಎತ್ತ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಿತೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ ನಾನಾ ಜಾತಿಯ, ಭಿನ್ನಭಿನ್ನ ಪಯಸ್ಸಿನ, ವಿವಿಧವರ್ಣದ ಜನಗಳು ಅದರಲ್ಲಿದ್ದರು ಅವರನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಮನುಷ್ಯರದೊಂದು ಶೃಂಗರಿಸಿದ ಪೇಟೆಯೆ ಅತ್ತಿತ್ತ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಲಿರುವದೋ ಎನೋ ಎಂದು ಎನಿಸುವಂತಿದ್ದಿತು

ಅಧಿಕಾರದ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಎದೆಯುಬ್ಬಿಸಿಕೊಂಡು ನಡೆದಾಡುವ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಜನಗಳೂ ಅದರಲ್ಲಿದ್ದರು, ಹರಕುಹರಕಾದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಕುದುರೆಯ ಲಗಾಮು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ತಮ ಗೌರವವನ್ನು ನೀಗಿಕೊಂಡು ತತ್ಪರತೆಯಿಂದ ಬಾಲ ಅಲ್ಲಾಡಿಸುವ ಗುಡ್ಡಗಾಡಿನ ಜನಗಳೂ ಅದರಲ್ಲಿದ್ದರು

* ಇದೊಂದು ಬಗೆಯಿಂದ ಕಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ಆಡುವ ಚಂಡಿನಾಟ ಈ ಆಟವು ಹೆಚ್ಚು ವೀರಶ್ರೀಯಕ್ತನಾದುದು ಕ್ರಿಕೆಟ್ಟಿಗಿಂತ.

ನಗುತ್ತ ಅಡುತ್ತ ಓಡುತ್ತ ಹಟಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಜನಗಳ ತುಂಬುಗಲ್ಲಗಳ ರಕ್ತವರ್ಣದ ಮಕ್ಕಳೂ ಅದರಲ್ಲಿದ್ದರು, ತಮ್ಮ ಒಳಸಿಕ್ಕ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತೆರೆದು ತಮ್ಮ ತಂದೆಗಳ ಕೈಬೆರಳುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಹಜ್ಜೆಯಿಕ್ಕುತ್ತಿರುವ ನಮ್ಮ ಭಾರತದ ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳೂ ಅದರಲ್ಲಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಓಡುವಂತಹ, ಅಡುವಂತಹ, ನಗುವಂತಹ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ತಂದೆಗಳೂ ಅದರಲ್ಲಿದ್ದರು, ತಮ್ಮ ಹಿರಿತನದ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು, ತಮ್ಮ ಧನವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಬೀರುತ್ತ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಭಾರತೀಯ ತಂದೆಗಳೂ ಅದರಲ್ಲಿದ್ದರು.

ಅದರಲ್ಲಿದ್ದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ರಸುಣಿಯರು ಮಂದಗಮನೆಯರಿರಲಿಲ್ಲ ಒತ್ತರದ ಹಜ್ಜೆಹಾಕುತ್ತ ನಡೆದಿದ್ದರು ನಡೆಯಲು ದಣುವಾಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ ಅವರಿಗೆ. ಗಹಗಹಿಸಿ ನಗಲು ನಾಚಿಕೆಯುಂಟಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಅಶ್ವಗಳನ್ನೇರಿ ಅಲೆದಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಸ್ವಲ್ಪ ಕೋಪ ಬಂದರೆ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿಗಳಿಗೆ ಒಂದೆರಡು ಹಂಟರ್ (ಬಾರ ಕೋಲು)ದಿಂದ—ಎಟುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟೇ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಮುಂದೂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಇಬ್ಬಿಬ್ಬರು, ಮೂವರು ಮೂವರು, ನಾಲ್ವರು ನಾಲ್ವರು ಸೇರಿ ಅವರು ವಾಯುಸೇನೆಗಾಗಿ ದರ್ಪದಿಂದ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು ಅದರಲ್ಲಿದ್ದ ನಮ್ಮ ಭಾರತೀಯ ಕುಲಲಕ್ಷ್ಮೀಯರು ಸೀರಿಯನ್ನು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು, ಸೆರಗನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಲೋಕಲಜ್ಜೆ, ಸ್ತ್ರೀತ್ವ, ಭಾರತೀಯರ ಮೇಲ್ಮೈ ಇವುಗಳ ಆದರ್ಶವನ್ನು ತಮ್ಮ ಪರಿವೇಷ್ಟನಗಳಲ್ಲಿ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಮುಖವನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ದಾರಿಯ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲನೆ ಅಡಿಯಿಡುತ್ತ ಸಾಗಿದ್ದರು.

ಜನಗಳ ಅವಿರತವಾದ ಆ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಬಗೆಯ ಜನಗಳೂ ಇದ್ದರು ತಮ್ಮ ಕಪ್ಪುತನವನ್ನು ತಿಕ್ಕಿತಿಕ್ಕಿ ತೋಳಿದು ಇಂಗ್ಲಿಷರಂತೆಯೇ ನಟಿಸುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಪುರುಷೋತ್ತಮರವರು ದೇಶೀಯ ಜನರೆಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ತಲೆನೋವು. ದೇಶೀಯರನ್ನು.

ಕಂಡೊಡನೆ ತಮ್ಮ ಮುಖವನ್ನು ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಇಂಗ್ಲಿಷರನ್ನು ನೋಡಿದೊಡನೆಯೇ ತಮ್ಮ ರೆಪ್ಪೆಗಳನ್ನೇ ಅವರೆದುರ-
ನಲ್ಲ ಹಾಸಿ “Good Morning, Sir (ನಮಸ್ಕಾರ ರಾಯರೆ)” ಎಂದು ಮಾತನಾಡಲು ಹವಣಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಭಾರತಘೂಮಿಯನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ ಆಳುವ ಅಧಿಕಾರವು ತಮಗೇ ಇರುವುದೆಂದೊ ಏನೊ ಅವರು ಎದೆಯನ್ನು ಉಬ್ಬಿಸಿಕೊಂಡು, ಕರಗಳನ್ನು ಬೀಸುತ್ತ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಹಜ್ಜೆ ಹಾಕುತ್ತ ಸಾಗಿದ್ದರು

ಈ ನೊಟವನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದೆವು. ವೇಳೆಯ ಕಡೆಗೆ ಗಮನವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ ಗಂಟೆಗೆ ಗಂಟೆಗಳೇ ಕಳೆದುಹೋದುವು ಕತ್ತಲು ದಟ್ಟವಾಗತೊಡಗಿತು ಮೋಡಗಳು ಕಾಣದಾದುವು ಮನುಷ್ಯರ ಪ್ರವಾಹವೂ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರು ಕೊಡೆಗಳನ್ನು ಏರಿಸಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನಡೆದಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ನಾವು ಮಾತ್ರ ಕುಳಿತಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತಿದ್ದೆವು ಚಳಿಯಾಗತೊಡಗಿತು ನೋಡಿದೆವು— ನಮ್ಮ ಓವರ್ ಕೋಟ್ (ನಿಲುವಂಗಿ)ಗಳು ತೊಯ್ದಿದ್ದುವು

ಹಿಂತಿರುಗಿ ನೋಡಿದೆನು ಆ ಬಯಲು ಹಿಮದ ಸೆಲ್ಲಿಯವನ್ನು ಹೊದ್ದುಕೊಂಡು ಆತ್ಯಂತ ಶಾಂತವಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದಿತು. ಹುಡುಗರ ಆ ಗಲಾಟೆಯು ಅದೆಲ್ಲಗೂ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಿತು

ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಯೂ ನಿರವತೆಯಿದ್ದಿತು ನೈನಿತಾಲದ ವಿದ್ಯುದ್ವಿಘ-
ಗಳು ದೀಪಮಾಲಿಕೆಯಂತೆ ಸಾಲುದೀಪದಂತೆ ಲಕಲಕ ಹೊಳೆಯು-
ತ್ತಿದ್ದುವು ಆ ದೀಪಗಳ ಬೆಳಕು ಎರಡು ಮೈಲಿಗಳ ವರೆಗೆ ಪಸರ-
ಿಸಿದ್ದ ಬಲದರ್ಪಣದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿತವಾಗುತ್ತಲಿದ್ದಿತು.
ಕಂಪಿಸುತ್ತಿದ್ದ, ತರಂಗಿತವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಸರೋವರವು, ಆ ಬಲದರ್ಪ-
ಣದ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಗಳನ್ನು ನೂರ್ವಡಿ, ಸುಸಿರಮಡಿ ಮಾಡಿ, ಪ್ರಕಾಶ-
ವನ್ನು ಸುತ್ತಲೂ ಎರಚುತ್ತಿರುವುದೊ ಏನೊ ..ಎಂಬಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸು-
ತ್ತಿದ್ದಿತು. ಪರ್ವತಗಳ ಮೇಲಿನ ದೀಪಗಳು ನಕ್ಷತ್ರಗಳಂತೆ ನಯನಾ-
ಭರಾಮವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದುವು.

ನಾವು ನೋಡುನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಬೆಳ್ಳಗಿನ ಪರದೆಯು ಬಂದು ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮುಚ್ಚಿಬಿಟ್ಟಿತು ದೀಪಗಳು ಸತ್ತುಹೋದಂತಾದುವು ಅವುಗಳ ಹೊಳವು ಆಗೋಚರವಾಯಿತು ಆ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯದ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಬೆಟ್ಟಗಳು ಆ ಬಿಳಿಯ ಪರದೆಯ ಹಿಂದೆ ಅಡಗಿಕೊಂಡುವು ಸಮಾಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಾಮಾನುಗಳೂ ಕಾಣದಾದುವು ಎಲ್ಲವೂ ಪ್ರಳಯವಾಗಿ ಹೋದಂತೆನಿಸಿತು ಜಗವೆಲ್ಲವೂ ಶುಭ್ರವಾದ — ಅಳವಾದ — ಬಿಳಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಹೋಯಿತು ಒಂದು ಶುಭ್ರವಾದ ಮಹಾಸಾಗರವು ಉಕ್ಕೇ ರಿಬಂದು, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಮುಳುಗಿಸಿದಂತೆನಿಸಿತು ಮೇಲೂ ಕೆಳಗೂ ಹಿಂದೂ ಮುಂದೂ ಆ ನಿರ್ಭೇದ್ಯ ಬೆಳ್ಳಗಿನ ಶೂನ್ಯತೆಯು ಸೂರಿಯಾಗಿದ್ದಿತು

ಇಂತಹ ಮಜನ್ನು ನಾವು ನಮ್ಮ ಜನ್ಮದಲ್ಲಯ ನೋಡಿರಲಿಲ್ಲ ಅದು ಹನಿಹನಿಯಾಗಿ ಟಪಟಪ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದಿತು

ಈಗ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಅಲೆದಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಕೆಲ ಹೊತ್ತಿನ ಹಿಂದೆ ಈ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಜನಗಳ ಪ್ರವಾಹವು ಯಾವ ಗೂಡುಗಳನ್ನು ಸೇರಿ ಮರೆಯಾಗಿತ್ತೋ !

ಆ ಬೃಹದಾಕಾರದ ಶುಭ್ರಶೂನ್ಯದಲ್ಲಿ ಅದೆಲ್ಲಂದರೂ ಹನ್ನೊಂದು ಸಲ 'ಟನ್ ಟನ್' ಎಂದು ಶಬ್ದವು ಕೇಳಬಂದಿತು ಅದು ದೂರದ ಗೋರಿಯೊಳಗಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆದ್ದು ಬರುವಂತೆ ಕೇಳಿಸಿತು !

*

*

*

ನಾವು ನಮ್ಮ ಹೋಟಲುಗಳಿಗೆ ಹೊರಟೆವು ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಇಬ್ಬರೂ ಗೆಳೆಯರು (ವಕೀಲರು) ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಹೋಟಲುಗಳಿಗೆ ಹೊರಟುಹೊದರು. ನಮ್ಮ ಹೋಟಲ್ ಇನ್ನೂ ಮುಂದೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ ನಾವು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗಿದೆವು.

ನಾವಿಗ ಸರೋವರದ ದಂಡೆಗು ಟ ನಡೆದಿದ್ದೆವು ನಮ್ಮ ನಿಲುವಂಗಿ (ಒವರ್ ಕೋಟ್)ಗಳು ನೀರುನೀರಾಗಿದ್ದವು; ಮಳೆಯಿಂದಲ್ಲ, ಮಜಿನಿಂದ ! ಸಹಿಸಲಸಾಧ್ಯವಾದ ಚಳಯಿದ್ದಿತು. ಕೊಟನ

ಮೇಲೆ ಇನ್ನೊಂದೆರಡು ಕಂಬಗಳಿದ್ದುದಾಗಿದ್ದರೆ ಅದೆಷ್ಟು ಸುಖವಾಗುತ್ತಿತ್ತೆಂದು ಎನಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು

ದಾರಿಯ ಒಂದು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೆ ಸರೋವರದ ದಡದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಬೆಂಚು ಇದ್ದಿತು ನನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿ ನೆಮ್ಮದಿಯಿರಲಿಲ್ಲ ಬೇಗ ಹೊಟಲಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಬೆಚ್ಚಗಿನ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಹೊದ್ದುಕೊಂಡು ನಿದ್ರೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದೆನಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು ಆದರೆ ನನ್ನ ಗೆಳೆಯ ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಮನಸುಖರಾಯ, ಲಹರಂಸುನುಷ್ಯ “ ಬಾ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳೋಣ ! ” ಎಂದ

ಆ ತಟಿತಟೆ ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಇಬ್ಬನ್ನಿಯಲ್ಲಿ ತೀರ ತೊಯ್ದು-ಕೊಂಡ ಬೆಂಚಿನ ಮೇಲೆ ನಾವು ಕುಳಿತುಕೊಂಡೆವು

ಆಗ ಸರಿದಾತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದಿತು

ಹತ್ತು ಹದಿನೈದು ನಿಮಿಷಗಳು ಕಳೆದುವು ನನ್ನ ಗೆಳೆಯ ಬೆಂಚಿನ ಏಳುವ ಲಕ್ಷಣ ತೋರಲಿಲ್ಲ ನಾನು ಬೇಸತ್ತು “ ಏಳಿರಿ ” ಎಂದೆ

“ ತಡೆಯೋ, ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳೋಣ . ”

ನಾನು ಎದ್ದುನಂತೆ ನನ್ನ ಕೈಹಿಡಿದು ಪುನಃ ನನ್ನನ್ನು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದ ಮುಂಗಾಣದವನಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡೆ ಇಂತಹ ಲಹರಿಯ ಸ್ವಭಾವದ ಗೆಳೆಯನಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದುವುದು ಸಹಜವಾದುದಲ್ಲ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳೋಣ ಎಂದು, ಅದರಂತೆಯೇ ನಡೆಯುವವನೂ ಅಲ್ಲ ಆತ ಬೆಳಗಿನ ವರೆಗೂ ಕುಳಿತರೂ ಕುಳಿತನೇ !

ಕುಳಿತು ಕುಳಿತು ನನಗೆ ತೀರ ಬೇಸರ ಬಂದಿದ್ದಿತು ಅವನ ಬಗೆಗೆ ಮನದಲ್ಲಿಯೆ ಕುದಿಯುತ್ತಿದ್ದೆ ಅವನ ಮೇಲೆ ಕೋಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅವನೆಂದ “ ನೋಡೋ ಅಲ್ಲಿ ! ಏನದು ? ”

ನಾನು ನೋಡಿದೆ ಆ ಇಬ್ಬನ್ನಿಯಲ್ಲಿ ದೂರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಪು-ಕಪ್ಪಾದ ಮೂರುತಿಯು ನಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಾಣಿಸಿತು ನಾನೆಂದೆ “ ಯಾರಾದರೂ ನಮ್ಮಂಥವರು ಬರುತ್ತಿರಬಹುದು. ”

ಮೂರು ಗಜ ದೂರದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಬಾಲಕ ಕಂಡ ಅವನು ತನ್ನ ಉದ್ದಉದ್ದಾದ ತಲೆಗೂದಲುಗಳಲ್ಲಿ ಬೆರಳುಗಳನ್ನಿಕ್ಕಿ ತುರಿಸಿ- ಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳಿರಲಿಲ್ಲ ಒಂದು ಹೊಲಸಾದ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ತೊಟ್ಟಿದ್ದ ಅದೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹರಿದಿದ್ದಿತು

ಅವನ ಹಜ್ಜೆಗಳು ಅದೆತ್ತೋ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬಯಸುತ್ತಿದ್ದನೋ! ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಎತ್ತಿ ಇಡುವುದು ಕಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ

ಸಮಾಪದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಸುಂಕದ ಕಟ್ಟೆಯ ಕಂದೀಲಿನ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಗೋಚರಿಸಿದ ಹತ್ತು ಸರ್ವದ ಬಾಲಕ, ಮೈಬಣ್ಣ ಕೆಂಪಾಗಿದ್ದರೂ ಹೊಲಸು ಒಟ್ಟಿ, ನಿತ್ಯ ಸ್ನಾನವಿಲ್ಲದುದರಿಂದ ಕಪ್ಪುಕಪ್ಪಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಕಣ್ಣುಗಳು ವಿಶಾಲವಾಗಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ತೆಂಜಸ್ಸು ಇರಲಿಲ್ಲ ತಲೆಯ ಮೇಲಿನ ಕೂದಲುಗಳು ಎಣ್ಣೆ ಗಾಣದೆ ಒಡೆಗಟ್ಟಿದ್ದುವು.

ಅವನು ನಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಲಿಲ್ಲ, ಏನನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನಿರಿ! ಮುಗಿಲನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ನೆಲ ನೋಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಸುತ್ತಲೂ ಹರಡಿದ್ದ ಮಂಜನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಎದುರಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಸರೋವರವನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಅವನು ಒಂದೇ ಒಂದು ವಸ್ತುವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ — ತನ್ನ ಅತ್ಯಂತ ನಿಕಟದಲ್ಲಿದ್ದ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ

ನನ್ನ ಗೆಲೆಯ 'ಎ!' ಎಂದ; ಕೂಡಲೆ ಆ ಹುಡುಗ ಎಚ್ಚತ್ತ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಂಡು ನಮ್ಮ ಕಡೆಗೇ ಬಂದ.

“ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೀಯೋ?”

ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಹಿಗ್ಗಿಸಿದ.

“ಜಗತ್ತಿಲ್ಲ ಮಲಗಿರುವಾಗ ನೀನೊಬ್ಬನೆ ಹಿಂಗೇಕೆ ಅಲೆದಾಡುತ್ತೀಯೆ?”

ಮಾತನಾಡಲು ಬಾಯಿಬರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮಾತನಾಡಲು ಹವಣಿಸುತ್ತಿದ್ದ

“ ಎಲ್ಲಿ ಮಲಗುತ್ತೀಯೆ ? ”

“ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಎಲ್ಲಾ ದರೂ ”

“ ನಿನ್ನೆ ಎಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ ? ”

“ ಅಂಗಡಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ! ”

“ ಈವೊತ್ತೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಏಕೆ ಮಲಗುವುದಿಲ್ಲ ? ”

“ ಅಂಗಡಿಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ ! ”

“ ಏನು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ? ”

“ ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ, ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ ಮತ್ತು
ಎಂಜಲ ಸಂಬಳ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು ”

“ ನೌಕರಿ ಸಿಕ್ಕರೆ ಮಾಡುವೆಯೇನು ? ”

“ ಹೂಂ ”

“ ನನ್ನೂ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬರುವೆಯೇನು ? ”

“ ಹೂಂ ”

“ ಈವೊತ್ತು ಏನುಂಟೆ ? ”

“ ಏನೂ ಇಲ್ಲ ”

“ ಈಗ ನಿನಗೆ ಊಟಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಬಹುದೇನು ? ”

“ ಇಲ್ಲ ”

“ ಊಟ ಮಾಡದೆ ಹಿಂಗೆಯೇ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳುವೆಯಾ ? ”

“ ಹೂಂ ”

“ ಎಲ್ಲಿ ಮಲಗುವೆ ? ”

“ ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ದರೂ ”

“ ಇಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡರೆ ಇವಿಷ್ಟೇ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಸಾಕೇ ? ”

ಹುಡುಗ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. “ ಇದೆಂತಹ ಮೂರ್ಖ ಪ್ರಶ್ನೆ ! ”

ಎಂದು ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳೆ ಉತ್ತರವಿತ್ತಂತೆ ತೋರಿದುವು.

“ ತಂದೆ—ತಾಯಂದಿರು ಇದ್ದಾರೇನು ? ”

“ ಇದ್ದಾರೆ. ”

“ ಎಲ್ಲಿ ? ”

“ ಹದಿನೈದು ಹೆರದಾರಿ ದೂರವಿದ್ದ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ. ”

“ ನೀನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹೇಗೆ ಬಂದೆ ? ಓಡಿಬಂದೆಯೇನು ? ”

“ ಹೌದು ! ”

“ ಏಕೆ ? ”

“ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಜನಗಳು ಬಹಳ. ನನಗೆ ಅನೇಕ ಜನ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರೂ ಅಕ್ಕ ತಂಗಿಯಂದಿರೂ ಇದ್ದಾರೆ ತಂದೆತಾಯಂದಿರುಗಳಿಗೆ ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ ಅವರೇ ಉಪವಾಸದಿಂದ ದಿನಗಳನ್ನು ದೂಡುತ್ತಿರುವಾಗ ನಮಗೇನು ಹಾಕುವರು ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ? ತಂದೆಯವರು ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿಯ ಕಿಚ್ಚಿನಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನೂ ತಾಯಿಯನ್ನೂ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು ತಾಯಿ ಅಳುತ್ತಿದ್ದಳು ಹಸಿವೆಯಿಂದ ಕೊರಗಿ ಕೊರಗಿ ಸಣ್ಣಾಗಿದ್ದಳು. ಸಹಿಸುವುದಾಗಲಿಲ್ಲ, ನೋಡುವುದಾಗಲಿಲ್ಲ ಓಡಿ ಬಂದೆ ನನ್ನ ಕೂಡ ನಮ್ಮ ಊರಿನ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಹುಡುಗನೂ ಬಂದಿದ್ದ ಅವನು ನನಗಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ದೊಡ್ಡವನಾಗಿದ್ದ ಈಗ ಅವನಿಲ್ಲ ! ” ಎನ್ನುವಾಗ ಅವನ ಕಣ್ಣೊಳಗಿಂದ ಒಂದು ತೊಟ್ಟು ನೀರಹನಿ ಬಿದ್ದಿತು ಅದರೂ ನಾವು ಕೇಳಿದೆವು “ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದ ? ” ಎಂದು

“ ಸತ್ತುಹೋದ ”

ಇಷ್ಟು ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅವನಿಗೆ ಸಾವಿನ ಪರಿಚಯವಾಯಿತೆ ? ನನಗೆ ಅಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು, ದುಃಖವಾಯಿತು ಮತ್ತೆ ಕೇಳಿದೆ “ ಸತ್ತುಹೋದನೇ ? ”

“ ಹೌದು, ಸಾಹೇಬರು ಹೊಡೆದರು, ಸತ್ತುಹೋದ. ”

“ ಒಳ್ಳೆಯದು, ನಡೆ ನಮ್ಮ ಸಂಗಡ ! ”

ನಾವು ಹೊರಟೆವು ಅವನೂ ನಮ್ಮ ಸಂಗಡ ಹೊರಟ; ಹಿಂತಿರುಗಿ ನಾವು ಇಬ್ಬರೂ ವಕೀಲ-ಗಳೆಯರ ಹೋಟಲಿಗೆ ಬಂದೆವು “ ವಕೀಲ ಸಾಹೇಬ್ ” ಎಂದು ಕೂಗಿದೆವು

ವಕೀಲ ಸಾಹೇಬರು ಹೋಟಲಿನ ಮೇಲಿನ ಕೋಣೆಯಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಬಂದರು ಕಾಶ್ಮೀರಿನ ಶಾಲನ್ನು ಹೊದಿದ್ದರು, ಕಾಲುಚೀಲಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದರು, ಚಪ್ಪಲುಗಳನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅವರ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ

ಸ್ವಲ್ಪ ಕೋಪ, ಸ್ವಲ್ಪ ಅಲಕ್ಷ್ಯ ಬೆರೆತಿದ್ದಿತು “ ಓಹೋ! ತಾನೆ! ಏಕೆ ಪುನಃ ಬಂದಿರಿ? ಹೇಳಿರಿ ಅದೇನು ಕೆಲಸ ಇಷ್ಟು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ! ”

“ ತಮಗೊಬ್ಬ ಆಳುಮಗ ಬೇಕಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲವೆ? ನೋಡಿರಿ, ಇಲ್ಲೊಬ್ಬ ಹುಡುಗನಿದ್ದಾನೆ ”

“ ಎಲ್ಲಿಂದ ಹುಡುಕಿ ತಂದಿರಿ ಇವನನ್ನು? ಇವನ ಪರಿಚಯವಿದೆಯೇ ನಿಮಗೆ? ”

“ ಇದೆಯೆನ್ನಿರಿ ಅಪ್ರಮಾಣಿಕನಾಗಿರಲಾರ! ”

“ ಸರಿ ಸರಿ ಈ ಗುಡ್ಡಗಾಡಿನ ಹುಡುಗರೆಂದರೆ ತೀರಿತು, ಮಹಾ ಘಾಟೆ, ಬೆರಕೇ ಕಾಣಿರಿ! ಇವರಲ್ಲಿ ಎಂತೆಂತಹ ಗುಣಗಳಿರುತ್ತವೆಂಬುದನ್ನು ನೀವು ಬಲ್ಲೀರಾ? ನೀವೂ ವಿಚಿತ್ರ ಮನುಷ್ಯರೆ ಸರಿ! ತಂದಿರಿ ಎಲ್ಲಂದಲೂ ಒಬ್ಬನನ್ನು! ಮತ್ತೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿರಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಇವನನ್ನು. ಎಂದು! ”

“ ನೋಡಿರಿ ಇವನು ನಂಬಿಗಸ್ತನಾಗಿರಬಹುದು ”

“ ನೀವೂ ಸರಿ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಕಂಡಕಂಡವನನ್ನು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ, ಮರುದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಏನೇನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವನೋ? ”

“ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾನೇನು ಮಾಡುವುದು? ”

“ ಸರಿ, ನೀವೂ ಒಳ್ಳೇ ತಮಾಷೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ಒಳ್ಳೇದು, ಇನ್ನು ನಾವು ಮಲಗಲು ಹೊರಡುತ್ತೇವೆ! ”

ವಕೀಲ ಸಾಹೇಬರು ಒಂದು ರಾತ್ರಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ರೂಪಾಯಿ ಬಾಡಿಗೆಯ ಕಿರುಮನೆಯಲ್ಲಿ, ಹಾಸಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದ ಸುಪ್ಪತ್ತಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಲು ಹೊರಟುಹೋದರು ಬಳಿಕ ನನ್ನ ಮಿತ್ರ ಹೊರಗೆ ಬಂದು, ತನ್ನ ಜೇಬಿನಲ್ಲಿ ಕೈಹಾಕಿ ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೆ ನಿರಾಶೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿದ.

“ ಏನು? ” ಕೇಳಿದೆ ನಾನು.

“ ಇವನಿಗೇನಾದರೂ ಕೊಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೆ ” ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿಯೆ ಮಾತನಾಡಿದ “ ಹತ್ತುರೂಪಾಯಿಗಳ ನೋಟು ಇದೆ. ”

“ ನನ್ನ ಬಳಿಯಲ್ಲೂ ನೋಟುಗಳೇ ಇರಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಕು ” ಎಂದೆ.

ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ನೋಟುಗಳೇ ಇದ್ದುವು ನಾವು ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿಯೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವು ಆ ಹುಡುಗನ ಹಲ್ಲುಗಳು ಕಟಕಟಿಸುತ್ತಿದ್ದುವು ಅತಿ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಚಳಿಯಿದ್ದಿತು

“ ಹಾಗಾದರೆ ಮಾಡುವುದೇನು ? ” ನನ್ನ ಗೆಳೆಯ ಕೇಳಿದ

“ ಆ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿಗಳ ನೋಟನ್ನು ಕೂಟ್ಟುಬಿಡಿರಿ ”

“ ನಮ್ಮ ಬಜೆಟ್ಟು ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗುವುದಲ್ಲ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ! ಕರುಳುಗಳಲ್ಲ ಕರುಣೆಯಿದ್ದಷ್ಟು ಬೆಂಬಿನಲ್ಲ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಲ್ಲ ಕಾಣೋ ! ”

“ ಹೋಗಲಿ ಬಿಡು ಇಂತಹ ಕರುಣೆಯ ವಚ್ಚಾಗದೆ ಈವಾಗ ” ಎಂದೆ

ನನ್ನ ಗೆಳೆಯ ಕೆಲವೊಂದು ಸಮಿಪ ಯೇಚಿಸಿ, ಮತ್ತೆ “ ಈವೊತ್ತು ಎನೂ ಇಲ್ಲ. ನಾಳೆ ಭೆಟ್ಟಿಯಾಗು ‘ ಹೊಟೆಲ್ ಡಿಪನ್ ’ ಗೊತ್ತಿದೆಯಲ್ಲವೆ ನಿನಗೆ ? ಅಲ್ಲಿಗೇ ನಾಳೆಯ ದಿನ ಹತ್ತು ಗಂಟೆಗೆ ಬಾ ! ಬರುತ್ತೀಯಲ್ಲವೆ ” ಎಂದು

“ ಹೂಂ ಕೆಲಸ ಕೊಡುತ್ತೀರೇನಿ ”

“ ಹೂಂ, ಹೂಂ ಹುಡುಕಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ ”

“ ಹೋಗಲೋ ಹಾಗಾದರೆ ? ” ಎಂದು ನಿರಾಶೆಯಿಂದ ಕೇಳಿದ ಆ ಹುಡುಗ

“ ಹೂಂ ” ಎಂದು ನನ್ನ ಗೆಳೆಯ ನಿಟ್ಟುಸಿರೊಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪುನಃ ಕೇಳಿದ “ ಎಲ್ಲಿ ಮಲಗುತ್ತೀಯೆ ? ”

“ ಇಲ್ಲಿಯೆ ಎಲ್ಲಾದರೂ ಬೆಂಚಿನ ಮೇಲಾಗಲಿ, ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಮರದ ಕೆಳಗಾಗಲಿ, ಅಂಗಡಿಯೊಂದರ ಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲಾಗಲಿ ಮಲಗುತ್ತೇನೆ. ” ಎಂದು ಆ ಹುಡುಗ ಹೊರಡಲಿಕ್ಕೆ

ಉದ್ಯುಕ್ತನಾದ ನಾನು ತೊಡಕಿನಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡೆ. ಕೊನೆಗವನು ಪ್ರೇತಗತಿಯಿಂದ ಒಂದು ನಿಟ್ಟಿಗೆ ಹೋದ; ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟ! ಮಂಜಿನಲ್ಲಿ ಬೆರೆತು ಹೋದ! ಕಾಣಲಿಲ್ಲ! ನಾವು ನಮ್ಮ ಹೋಟಲುಗಳಿಗೆ ಬಂದೆವು ನಾವೂ ಚಳಿಗಾಳಿಯಿಂದ ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದೆವು.

ಗೆಳೆಯನೆಂದ “ ಭಯಾನಕ ಚಳಿ ! ಆ ಹುಡುಗನ ಹತ್ತಿರ ವಸ್ತ್ರಗಳು ತೀರ ತೀರ ಕಡಮೆ ... ”

“ ಇದು ಸಂಸಾರ ! ” ಎಂದು ನಾನವನಿಗೆ ಸ್ವಾರ್ಥದ ತತ್ತ್ವ ಜ್ಞಾನ ಹೇಳಿದೆ “ ನಡೆ ಮೊದಲು ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡು ಬೆಚ್ಚಗೆ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳೋಣ, ಆ ಮೇಲೆ ಎರಡನೆಯವರ ಚಿಂತೆ ಮಾಡೋಣ ! ”

ಉದಾಸೀನನಾಗಿ ಗೆಳೆಯನೆಂದ “ ಸ್ವಾರ್ಥ! ಅದಕ್ಕೆ ಏನಾದರೂ ಹೇಳಿರಿ. ನಿರುಪಾಯವೆಂದಾದರೂ ಹೇಳಿರಿ, ನಿಷ್ಕರತೆಯೆಂದಾದರೂ ಹೇಳಿರಿ, ನಿರ್ದಯತೆಯೆಂದಾದರೂ ಹೇಳಿರಿ ! ”

*

*

*

ನೈನೀತಾಲ ಸ್ವರ್ಗದ ಯಾವನೊ ಗುಲಾಮಪಶುವಿನ ಪ್ರೇಮದ ಪುತ್ಥಳಿಯಾದ ಆ ಬಾಲಕ, ಮರುದಿನ ನಾವು ಹೇಳಿದ ವೇಳೆಗೆ ನಮ್ಮ ಹೋಟಲಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ನೈನೀತಾಲದ ನಮ್ಮ ಪ್ರವಾಸವನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಆನಂದದಿಂದ ಮನೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಹೋಗಲು ಹೊರಟೆವು. ಆ ಬಾಲಕನ ದಾರಿಕಾಯುವುದು ಆಗ ಅಗತ್ಯವಾದುದೆಂದೆನಿಸಲಿಲ್ಲ.

ನೋಟಾರಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೆ ಸುದ್ದಿಯು ಬಂದಿತು—ಮಾರ್ಗದ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮರದ ಕೆಳಗೆ, ಪರ್ವತ ಪ್ರದೇಶದ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗನು ಚಳಿಯಿಂದ ಸೆಟೆದು ಸತ್ತನೆಂದು.

ಸಾಯುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೆ ಅವನಿಗೆ ಆ ಸ್ಥಾನ, ಆ ಹತ್ತು ವರುಷಗಳ ವಯಸ್ಸು, ಆ ಕಾಲನ ಹರಿದ ಬಟ್ಟೆಗಳು ದೊರಕಿದ್ದುವೇನೋ ! ಜನಗಳ ಜಗತ್ತು ಇದೇ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಅವನಿಗಿತ್ತು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಿತು !

ಆ ಬಡಹುಡುಗನ ಮುಖದ ಮೇಲೂ ಎದೆಯ ಮೇಲೂ ಮುಷ್ಟಿಗಳ ಮೇಲೂ ಪಾದಗಳ ಮೇಲೂ ಹಿಮದ ಸೆಲ್ಲಿಯವನ್ನು ಹೊದಿಸಿದಂತಾಗಿದ್ದಿತೆಂದೂ, ಪ್ರಕೃತಿದೇವಿಯು ಜಗತ್ತಿನ ಮರುಕದ ಸ್ಥೋಗಿನ ಮೇಲೆ ಬಿಳಿಯ ತಂಪಾದ ಕಫನಿಯನ್ನು ಹೊದಿಸಿರುವಳೆನ್ನೊ ಎಂಬಂಥ ತೋರುತ್ತಿದ್ದಿತೆಂದೂ ಹೇಳುವವರನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೇಳುವವರು ಕೇಳಿ 'ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಭಾಗ್ಯ' ಎಂಜುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

